

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**KÖY EĞİTMENLERİ KANUNU
VE TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNDE UYGULANMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin AKKAFA

**Numarası
075214021007**

**Danışman
Prof. Dr. Osman AKANDERE**

Konya-2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

KÖY EĞİTİMENLERİ KANUNU
VE TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNDE UYGULANMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin AKKAFA

Numarası
075214021007

Danışman
Prof. Dr. Osman AKANDERE

Konya-2010

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Yasemin AKKAFA	
	Numarası	075214021007	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Ana Bilim Dalı/Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
Tezin Adı	Köy Öğretmenleri Kanunu Ve Türk Milli Eğitiminde Uygulanması		

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Yasemin AKKAFA

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	YASEMİN AKKAYA	
	Numarası	095214021007	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İLKÖĞRETİM / SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. OSMAN AKANDERE	
	Tezin Adı	Köy Eğitimcileri Kanunu ve Türk Milli Eğitiminde Uygulanması	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan ^{Köy Eğitimcileri Kanunu ve} ~~Türk Milli Eğitiminde Uygulanması~~ başlıklı bu çalışma ~~09.07.2010~~ tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliğiyle başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Prof. Dr. Osman AKANDERE (Danışman)		
Doc. Dr. İsmail KORKMAZ (Üye)		
Yrd. Doç. Dr. Seyit EMİROĞLU (Üye)		

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin ilk yıllarında uygulanan, Kültür ve Ziraat Bakanlıkları'nın ortaklaşa yürüttüğü, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin de desteklediği; köylerdeki çocuklara eğitim-öğretim elemanı, köylüye de işlerinde rehber olan Köy Eğitimcileri ve bunların Türk Milli Eğitimi'ne olan katkıları incelenmiştir.

Çalışma konumu belirlememde, bir eğitimci olarak, Atatürk'ün eğitim politikasını, o dönemde kıt imkânlarla köylerde cehalet savaşı açan eğitimcileri ve Köy Enstitüleri'nin habercisi olan Eğitim Kursları'nın eğitim sistemimizdeki yerini merak etmem etkili olmuştur.

Bu çalışmayı hazırlarken, gerek dönem gerekse şartlar itibariyle kaynak bulmada oldukça zorlandım. Bir sonraki basamak olan Köy Enstitüleri hakkında oldukça fazla kaynak varken Köy Eğitimcileri hakkında yeterli kaynağa ulaşamadım. Aynı sebepten dolayı günümüzde de yeterli yayın bulunmamaktadır.

Çalışmamda o döneme ait olan Cumhuriyet, Akşam, Ulus, Son Posta, Tan, Ekekon ve Babalık gazetelerinden; Konya Halkevi, Maarif Vekilliği, Ülkü Halkevi, Ülkü Milli Kültür, Kavanin, Köye Doğru, Köy Enstitüleri, Öğretmen Sesi, Okul ve Öğretmen dergilerinden; Meclis Zabıtlarından ve arşiv belgelerinden faydalandım. Kitaplarda da öncelikle Köy Enstitüleri'ni konu alan kitaplardan başlayarak taradım.

Tez çalışmam sırasında yardımını ve rehberliğini esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Osman AKANDERE'ye, destek veren aileme ve araştırma sürecinde ilgilenen bütün kütüphane görevlilerine teşekkürü bir borç bilirim.

Yasemin AKKAFA

Konya - 2010

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Yasemin AKKAFA		
	Numarası	075214021007		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Ana Bilim Dalı/Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒ Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Osman AKANDERE		
Tezin Adı	Köy Eğitimcileri Kanunu Ve Türk Milli Eğitiminde Uygulanması			

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra en önemli meselelerinden biri eğitim olmuştur. Halkın büyük çoğunluğunun okuma-yazma bilmemesinden ve yapılan inkılâpların köylüye ulaşmasının tek ve en etkili yolunun eğitim olmasından dolayı bu konuya daha fazla ağırlık verilmiştir.

Bu dönemde öğretmen sayısı az olduğu kadar sadece nüfusu kalabalık yerlerde öğretmen bulunmaktadır. Nüfusu 400'den az olan köylerde eğitim diye bir şeyden söz edilmemektedir. 40.000 köyden sadece 6000 tanesinde öğretmen bulunması durumun vahim olduğunu göstermektedir. Bu manzara karşısında Mustafa Kemal Atatürk, köy eğitimi ile ilgili Kültür Bakanı Saffet Arıkan ve Türk Silahlı Kuvvetleri ile görüşür ve askerliğini çavuş olarak yapanların eğitimciler kurslarına katılması sağlanır. İlk eğitimci kursu da 1936 yılında Eskişehir-Çifteler'de açılır. Bu kurslarda üç yıl boyunca genel derslerin yanında köy hayatında işlerine yarayacak dersler de verilmiştir.

Eğitimcilerin sosyal ve ekonomik hakları da 1937 yılında çıkarılan 'Köy Eğitimcileri Kanunu' ile belirlenmiş ve güvence altına alınmıştır. Kısa sürede ülkenin öğretmen ihtiyacını karşılayan ve köy enstitülerine zemin hazırlayan bu kurslar, zamanla çoğalarak 1947 yılına kadar varlıklarını sürdürmüştür.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Yasemin AKKAFA	
	Numarası	075214021007	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Ana Bilim Dalı/Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Osman AKANDERE	
	Tezin İngilizce Adı	Trainers of Village Law and Implementation in the Turkish National Education	

SUMMARY

After the establishment of the Republic of Turkey, one of the most important issue was education. The majority of the population lack the literacy and made known to the villagers of the revolutions of the single most effective way to reach the educational because more weight was given to this issue.

During this period, as the number of teachers at the teacher has only a population in crowded places. Education in villages with a population of less than 400 are not talking about something so. 40 000 villages, only one teacher in 6000 found that the situation is grave. Mustafa Kemal Ataturk in the face of this landscape, the villages with education Saffet Arikan and Culture Minister met with the Turkish Armed Forces and those who performed military service as a sergeant instructor classes is provided. The first instructor course in the Eskisehir-Cifteler In 1936 opens. In this course throughout the entire course of the next three years, the village will serve for life, lessons are given in the job.

Social and economic rights of educators in 1937 issued a “Village Law Teachers” and has been determined and guaranteed. Quickly meet the needs of the country and village teachers, these courses are preparing the ground for the institute, once their presence has continued to increase until the year 1947.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
Bilimsel Etik Sayfası	2
Tez Kabul Formu	3
Önsöz-Teşekkür	4
Özet	5
Summary	6
İçindekiler	7
Kısaltmalar	9
Tablolar Listesi	10
Giriş	11

1. BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE EĞİTİM

ALANINDA YAPILAN BELLİ BAŞLI ÇALIŞMALAR

1.1. Tevhid-i Tedrisat Kanunu	13
1.2. Harf İnkılabı	15
1.3. Millet Mektepleri	17
1.4. Halkevleri	19

2. BÖLÜM

KÖY EĞİTMENLERİ KANUNU VE

KÖY ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLAR

2.1. Köy Muallim Mektepleri	23
2.1.1. Okulun Tarihi Gelişimi ve Yapısı	23
2.1.2. Öğretim Kadrosu ve Öğrencileri	25
2.1.3. Eğitim ve Öğretim	26
2.2. Köy Eğitmeni Yetiştirme Faaliyetleri	27
2.2.1. Eğitmen Kavramının Doğuşu	27
2.2.2. Köy Eğitmenleri Projesi ve Kursları	28
2.2.2.1. Öğrenciler	29
2.2.2.2. Öğretim Kadrosu	33
2.2.2.3. Eğitim ve Öğretim	33
2.2.3. Köy Eğitmenleri Kanunu'nun Çıkış Sebepleri	39

2.2.4. Köy Eğitimcileri Kanunu	43
2.2.5. Eğitimciler Adaylarının Nitelikleri	45
2.2.6. Eğitimciler Kurslarının Bütçeleri ve Açıldıkları Yerler	47
2.2.7. Eğitimcilerin Denetlenmesi	52
2.3. Köy Öğretmen Okulları	53
2.3.1. Okulun Tarihi Gelişimi ve Yapısı	53
2.3.2. Öğretim Kadrosu ve Öğrencileri	56
2.3.3. Eğitim ve Öğretim	57
2.4. Eğitimciler Kurslarından Köy Enstitülerine Geçiş	59

3. BÖLÜM

KÖY EĞİTİM KURSLARININ TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNE KAZANDIRDIKLARI VE BASINA YANSIYANLAR

3.1. Eğitimciler Kurslarının Kazandırdıkları	69
3.2. Köy Eğitimciliği Uygulamasından Basına Yansıyanlar	73
SONUÇ	75
KAYNAKÇA	78
EKLER	83
ÖZGEÇMİŞ	180

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	:	Adı geçen eser.
a.g.g.	:	Adı geçen gazete.
Yay.	:	Yayınları, yayınevi, yayıncılık.
v.d.	:	Ve diğerleri.
s.	:	Sayfa.
C.	:	Cilt.
TBMMZC:		Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Cerideleri.
T.C	:	Türkiye Cumhuriyeti.
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı.
ÖYEGM	:	Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
KEYKMPT:		Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Müfredat Programı Taslağı

TABLolar

- Tablo 1.1.** 1927 ve 1935 Yıllarında Okuma Yazma Bilenlerin Oranı
- Tablo 2.1.** Köy Muallim Mekteplerinde Okuyan Öğrenci Sayısı (1927-33)
- Tablo 2.2.** Köy Muallim Mekteplerinde Okutulan Dersler ve Dağılımları
- Tablo 2.3.** Köy Eğitmeni Yetiştirme Kurslarının Kültür Dersleri Çizelgesi
- Tablo 2.4.** Haftalık Olarak Yapılan Programın Bir Günlük Çizelgesi
- Tablo 2.5.** İlk Mezun Eğitmenlerin Ankara'da Görev Yapacakları Görev Bölgeleri, Hane, Nüfus, Öğrenci Sayıları.
- Tablo 2.6.** Yıllara Göre Köy Eğitmeni Yetiştirme Kurslarının Dershane, Öğretmen Öğrenci Sayısı ve Kurs Giderleri.
- Tablo 2.7.** Köy Öğretmen Okulları ve Öğrenci Durumu
- Tablo 2.8.** Öğretmen Okulları Programında Derslerin Ağırlıkları
- Tablo 2.9.** 10 Sene Ara ile Öğretmen Okullarında Öğretmen ve Öğrenci Sayısı

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'ndeki eğitime verilen önem, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki ile hemen hemen aynıdır. Devlet, merkezde olana daha fazla eğitim ve hizmet olanaklarından sunmakta, uzakta kalan köylü ise sadece vergi, askerlik ve savaşlarda hatırlanmaktadır. Okuma yazmadan bîhaber köylü toprağıyla uğraşır, yapılan bütün yenilikler, ıslahatlar da şehirli düşünülerek yapılmıştır. Köylü kendi kuralını kendi belirlemiş, kendinin efendisi olmuştur.

Osmanlı Devleti'nde eğitime gerekli önem, Tanzimat'la başlayan modernleşme çabalarının etkisiyle 19. yüzyılda vermeye başlanmıştır. II. Mahmut'un yaptığı ıslahatların başında, ilköğretimi zorunlu hale getirmesi ve Avrupa'ya öğrenci göndermesi yer almıştır. Yapılan nüfus sayımı ile ülkedeki insan sayısı belirlenmek istenmiş, Fransa'dan ordunun eğitimi için subaylar getirilmiş, tıp okulu açılmıştır¹.

Tanzimat döneminde eğitim alanında önemli gelişmeler olmuştur. 1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi kabul edilmiştir. Bu dönemde Avrupa'ya sadece askeri eğitim alanında değil mühendislik, tıp, güzel sanatlar, edebiyat vb. alanlarında da öğrenci gönderilmiştir. Ayrıca sıbyan mektepleri yeniden düzenlenirken, orta öğretimde de rüştiye, idadiye ve sultaniye şeklinde bir derecelendirme yapılmıştır².

1848 yılında İstanbul'da, çağdaş ve batı modeline uygun bir okul olan Darulmuallimin ile 1870 yılında Darulmuallimat açılmıştır. Bu okullardan Darulmuallimin iki farklı türde kurulmuştur. Darulmuallimin-i Rüşdi, rüştiyelere öğretmen yetiştirmiş; Darulmuallimin-i Sıbyan ise sıbyan okullarına yani bugünkü anlamda ilkokullara öğretmen yetiştirmiştir. Darulmuallimat'ın da rüştiyelere ve sıbyan okullarına özel iki türü vardı. Bu okulun Darulmuallimin'den farkı öğrencilerinin kadın öğretmen adaylarından oluşmasıdır³.

II. Meşrutiyet Dönemi, devletle köy ve köylünün arasındaki uçurumun azalmaya başladığı dönemdir. Bu dönemde, köy eğitimi ile ilgili ilk fikir öne süren kişi İsmail Mahir Efendi olmuştur. İsmail Mahir Efendi, hem Köy Eğitmen Kurslarının hem Köy Enstitülerinin hem de Öğretmen Okullarının temelini oluşturan

¹ Barış Aslan, **Cumhuriyet Dönemi Eğitiminde Köy Eğitmenleri Projesi**, İstanbul, 2006, s.1.

² Yahya Akyüz, **Türk Eğitim Tarihi**, İstanbul Kültür Koleji Yayınları, 1994, s. 137.

³ T.C. MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, **Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme (1848-1995)**, Ankara, 1995, s. 12.

ve sistemini oluşturan “ çiftçi öğretmenler, öğretmen çiftçiler ” kavramlarını bu dönemde kullanmış, hepsinin temelini atmıştır. Köy öğretmenin köyden seçilmesini böylece öğretmenin köyden kaçmayacağını vurgulayan İsmail Mahir Efendi, ekonomik ve siyasi sıkıntılar sebebiyle bu düşüncelerini hayata geçirememiştir ⁴.

İsmail Mahir Efendi'nin projesi yıllar sonra hayata geçirilmiş, onun uygulayamadıkları Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin eğitim sisteminin temelini oluşturmuştur. Kökleri Meşrutiyet Dönemi'ne dayanan ve Milli Eğitim Sistemimizin çok önemli bir parçası olan bu anlayış, eğer o dönemde uygulansaydı Osmanlı Devleti'nde ne gibi değişimler ve gelişmeler olurdu kim bilir.

II. Meşrutiyet Dönemi'nde köy eğitimi adına Ethem Nejat'ın da farklı ve olumlu düşünceleri vardır. Ethem Nejat, öğretmen okullarında hatta gerekirse ilkokullarda ziraat derslerine yer verilmesini ve uygulanmasını ister. Özellikle köy öğretmenlerine ziraat derslerinin gerekliliğini şöyle açıklar:

“ Köy muallimleri mutlaka iyi ziraat bilmelidirler ki çocuklara ziraat hakkında kati fikirler ve kararlar verebilsinler. Köylülere de yeni ziraatı öğretebilsinler. Her ilk mektebin mutlak bahçesi olmalıdır. Hele köy mekteplerine büyük bahçeler vermemek en büyük ihanettir.” ⁵.

II. Meşrutiyet Dönemi'nde ıslahatlara, okulların geliştirilmesine ve Avrupa'ya öğrenci gönderilmesine devam edilmiştir. Bu dönemde Avrupa'ya gönderilen öğrencilerden biri de Köy Eğitimleri Projesi'nin ve Köy Enstitüleri'nin mimarı İsmail Hakkı Tonguç'tur ⁶.

⁴ Aslan, a.g.e., s.3.

⁵ Şevket Gedikoğlu, **Niçin Eğitim Kurşları ve Köy Enstitüleri**, Ankara, İdeal Matbaası, 1949, s. 45.

⁶ Pakize Türkoğlu, **Tonguç ve Enstitüleri**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1997, s. 46.

1. BÖLÜM

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE EĞİTİM

ALANINDA YAPILAN BELLİ BAŞLI ÇALIŞMALAR

1.1. Tevhid-i Tedrisat Kanunu

Osmanlı Devleti, Batılılaşmaya mecbur kaldıktan sonra hemen hemen bütün alanlarda yeniliğe gitmiştir. Yeniliğe giderken eski kurumlarına dokunmamış, bunların yanına batı tarzındaki kurumları da kurarak desteklemiştir. Örneğin; eski askeri düzen yıkılmadan batı tarzında subaylar yetiştirilmiş; hem Fransa'dan çeşitli yasalar alınıp çevrilip uygulanmış, hem şer'i hukuk kuralları uygulanmış hem de "Mecelle" hazırlanmıştır; eğitim alanında da mektep-medrese ikililiği devam ettirilmiştir.

Atatürk ve onunla birlikte yeni Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranlar bu yetersiz ve ikili tablonun köklü bir değişikliğe ihtiyacı olduğunu saptadılar. Mustafa Kemal Atatürk bu değişimin ilk adımının da eğitim alanında olması gerektiğini İzmir'de değişikliğe karşı çıkanlara şu sözlerle açıklamıştır:

*"Milletimizin, memleketimizin Darülrifanları bir olmalıdır. Bütün memleket evladı kadın, erkek aynı surette oradan çıkmalıdır."*⁷

Yine yenilik karşıtlarına eski Eğitim Bakanlarından Hamdullah Suphi'nin tepkisi de şu sözlerle olmuştur:

*"Ben bir tek maarif biliyorum; o da Devlet Maarifidir. İstikamet bir, emir bir, hedef bir, maişet ve terakki bir olmalıdır."*⁸

2 Mart 1924 günü Cumhuriyet Halk Fırkası Meclis Grubu'nda görüşülen 3 yasa tasarısı, ertesi günkü Genel Kurul'da kabul edildi. Birbirleriyle bağlantılı ve bundan sonra yapılacak olan yeniliklere temel oluşturan bu yasalar, Halifeliğin Kaldırılması, Şer'iyeye ve Evkaf Vealetinin Kaldırılması ve Tevhid-i Tedrisat Kanunları'dır.

Saruhan Mebusu Vasıf Bey ve 57 arkadaşının önerdiği kanunun gerekçesini şöyle özetlemiştir:

⁷ Mustafa Ergün, *Atatürk Devri Türk Eğitimi*, Ankara, 1997, s.56.

⁸ Ergün, a.g.e., s.57.

“Bir devletin genel eğitim siyasetinde, milletin düşünce ve duygu bakımından birliğini sağlamak gereklidir ve bu da öğretim birliği ile olur. Tanzimat ile birlikte ikili öğretim gündeme gelmiş ve iki farklı tip insan yetiştirmeye başlanmıştır. Önerimiz kabul edildikten sonra bütün eğitim kurumları sadece Maarif Vekaleti’ne bağlı olacaktır ve ortak bir eğitim yolu izlenecektir.”⁹

Osmanlı’nın tamamıyla dini eğitim veren medreselerinde yetişmiş olan öğretmenlerinden (hocalarından) Cumhuriyet’i koruyacak ve sahip çıkacak nesiller yetiştirmesini beklemek hayaldi. Osmanlı’nın son dönem medreselerinde tamamen bağnaz, tutucu yeniliklere kapalı bir din eğitimi verilmekteydi. 3 Mart 1924’te Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile medreseler kapatılmıştır. Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Türkiye içerisindeki bütün eğitim öğretim kurumları Maarif Vekaleti’ne (Milli Eğitim Bakanlığı) bağlanmıştır. Böylece eğitim öğretimde birlik sağlanmış ve yönetimi tek merkeze aktarılmıştır¹⁰.

1982 Anayasası’nın 174. maddesiyle anayasal güvenceye alınan 4340 nolu Tevhid-i Tedrisat Kanunu 7 maddedir:

Madde 1- Türkiye dahilindeki bütün müessesat-ı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekaleti’ne bağlıdır.

Madde 2- Şer’iye ve Evkaf Vekaleti veyahut hususi vakıflar tarafından idare olunan bilcümle medrese ve mektepler Maarif Vekaleti’ne devir ve raptedilmiştir.

Madde 3- Şer’iye ve Evkaf Vekaleti bütçesinde mekatip ve medarise tahsis olunan ödenekler Maarif bütçesine nakledilecektir.

Madde 4- Maarif Vekaleti yüksek dîniyat mütehasısları yetiştirilmek üzere Darülfünun’da bir İlahiyat Fakültesi tesis ve imamet ve hitabet gibi hidemat-ı diniyenin ifası vazifesiyle mükellef memurların yetişmesi için de ayrı mektepler açacaktır.

Madde 5- Bu kanunun neşri tarihinden itibaren terbiye ve tedrisat-ı umumiye ile meşgul olup şimdiye kadar Müdaafa-yı Milliye’ye bağlı olan, askerî, rüşî ve idadîler ile Sıhhiye Vekaleti’ne bağlı olan Darüleytamlar (Öksüz Yurtları-Yetiştirme Yurtları) bütçeleri ve heyet-i talimiyeleri ile beraber Maarif Vekaleti’ne rapt

⁹ Necdet Sakaoğlu, **Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi**, İstanbul, İletişim Yayınları, 1992, s.23.

¹⁰ Aslan, **a.g.e.**, s.6.

olunmuştur. Mezkur rüşti ve idadîlerde bulunan heyet-i talimiyelerin cihet-i irtibatları atiyen ait oldukları Vekaletler arasında tahvil ve tanzim edilecek, ve o zamana kadar orduya mensup olan muallimler orduya nisbetlerini muhafaza edecektir.

Madde 6- İşbu kanun tarih-i neşrinden muteberdir.

Madde 7- İşbu kanunun icra-yı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur ¹¹.

Görüldüğü üzere Tevhid-i Tedrisat Kanunu hem laiklik yolunda hem de eğitim atılan önemli adımlardan biridir. Cumhuriyet’i yaşatacak anlayışların, bütünsel olarak, tüm kurum ve kuruluşlarıyla, gerçekleştirilmeye çalışıldığının ifadesidir. Cumhuriyet kurulduğunda mevcut eğitim kurumları olan mahalle mektepleri, medreseler, Tanzimat okulları, yabancı dilde öğretim yapan kolejler ve azınlık okulları, belki de amaç ve programlarının farklılık arz etmesinin bir sonucu olarak, farklı zihniyetlerin oluşmasına katkı sağlamaktaydı. Cumhuriyetle başlayan değişim süreci içerisinde tüm eğitim kurumlarının Millî Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetimine alınmasını şart gören Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitim sisteminin demokratikleştirilmesi ve eğitim alanında laikliğin eyleme dönüştürülmesi adına atılan en önemli adımdır.

1.2. Harf İnkılâbı

Tevhid-i Tedrisat Kanunu’nun kabulünden sonra devrimler art arda yapılmaya başlanmıştır. Şapka giyilmesi, tekke ve zaviyelerin kapatılması, miladi takvimin uygulanmasına geçilmesi, ölçü ve tartılarda değişiklik, devlet dairelerinde Türkçe’nin resmi dil olarak kullanılması, medeni kanunun kabulü, uluslar arası rakamların kabulü gibi çağdaşlaşmayı gerektiren alanlarda devrimler yapıldıktan sonra sıra yazı alanında harf devriminin yapılmasına gelmiştir.

Köylü kentli herkesin zorlanmadan kolayca okuma-yazma öğrenmesi kendi konuştuğu dilinin kurallarını bilmesi, ona göre konuşması Türk milleti için zorunlu hale gelmişti. Cumhuriyet’in ilk yıllarında toplumun ancak şehir ve kentlerinde yaşayan bölümünün düşük bir oranı okuma yazma bilmektedir. Köylerde ise okuma-yazma oranı yok denecek kadar azdır.

¹¹ Sakaoğlu, a.g.e., s.24.

Atatürk 9 Ağustos 1928 günü Sarayburnu'nda halka şunları söylemiştir:

“Çok işler yapılmıştır, ama bugün yapmaya mecbur olduğumuz son değil, lakin çok lüzumlu bir iş daha vardır. Yeni Türk Harfleri çabuk öğrenilmelidir, her vatandaşa, kadına, erkeğe, hamala, sandalcıya öğretiniz. Bir milletin, sosyal bir toplumun yüzde onu, yirmisi okuma yazma bilir, yüzde seksen, doksanı bilmezse, bu ayıptır, bundan insan olanların utanması gerekir. En nihayet bir yıl, iki yıl içinde Türk toplumu yeni harfleri öğrenecektir. Milletimiz yazısı ile kafası ile bütün medeniyet âleminin yanında olduğunu gösterecektir.”¹².

Atatürk, 1 Ağustos 1928'de üyeleri İstanbul'a çağırarak ve oradaki çalışmalarla yeni alfabe hazırlıkları bitirilmiştir. Komisyonun olumlu raporu üzerine Mustafa Kemal, 8 Ağustos 1928 akşamı Gülhane Parkı'nda Cumhuriyet Halk Fırkası'nın düzenlediği halka açık bir toplantıda yazı inkılâbını duyurmuştur. Gülhane Parkı'ndaki toplantıdan sonra yurdun her yanında aydınlarla halk yeni harfleri öğretmek, öğrenmek için yarışa girmiş; alfabeler basılmış, gazeteler yayınlanmış, yeni Türk harfleriyle yayın yapmak, başlıklarını değiştirmek, gazeteler için tatlı bir iş olmuştu.

Yeni alfabe devlet dairelerinde de yavaş yavaş uygulanmaya başlanmış, iki ay kadar kısa bir zamanda eski yazıdan yeni yazıya geçilmiştir. Yeni Türk Alfabesinin resmen benimsenip yasallaşması için TBMM'nin tatilinin sona ermesi beklenmiş, Meclis açılır açılmaz Atatürk yazı devrimi konusunda ağırlığını koymuştur. Yasa ile ilgili konuşmaların ardından yapılan oylama ile maddeler tartışmasız, oy birliğiyle kabul edilmiştir. 3 Kasım 1928'de resmi gazete ile yayımlanan 1353 sayılı “Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun” on bir maddeden ibarettir ¹³.

Devlet dairelerinde 1.1.1929'dan başlayarak yazışma ve işlemlerin en geç Haziran 1929'a kadar yeni Türk harflerine dönüştürülmesi, kitapların Ocak 1929'dan sonra yeni harflerle basılması, eski harflerle basılmış kitapların öğretimden kaldırılması yasalaşmıştır ¹⁴.

Yazı alanında yapılan bu köklü yenilik, sonraki eğitim uygulamalarında çok işe yarayan ve okuryazar sayısının artmasını sağlamıştır.

¹² Sakaoğlu, a.g.e., s.44.

¹³ Filiz Yel, **Atatürk Dönemi'nde Köy Eğitimliği**, İzmir, 2008, s.11.

¹⁴ Sakaoğlu, a.g.e., s.46.

1.3. Millet Mektepleri

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren eğitimsiz olan halka nasıl eğitim verilebileceği üzerinde çok fikirler öne sürülmüştür. Bu önerilerin başında “Halk Mektepleri” veya “Halk Dershaneleri”nin kurulması geliyordu. Bu arada Türk Ocaklarının “Halkevi” olması, gece okulu olması ya da seyyar okul kurulması da öneriler arasındaydı.

Eğitim Bakanlığı yeni Türk harflerinin planlı biçimde öğretilmesine yönelik olarak okullarda gerekli çalışmaları sürdürürken, öğrenim çağı dışında bulunan yetişkinlerin nasıl öğrenecekleri sorunu üzerinde de çalışır ve en uygun çözüm olarak Türkiye genelinde bir okuma-yazma seferberliğinin ilan edilmesi, Millet Mektepleri adı verilecek kurslarla yetişkinlere yeni Türk alfabesinin öğretilmesi olarak düşünülür.

24.11.1928 tarihli bir talimatnameyle Millet Mekteplerinin çalışma esasları düzenlenir. Eğitim Bakanlığı yanında, İsmet İnönü hükümetinin de programına aldığı Millet Mektepleri 01.01.1929 tarihinde ülkenin pek çok yerinde birden açılır. Bu okulların amacı yeni Türk harflerini kısa zamanda ve kolayca her ferde okuyup yazdırabilmek, büyük halk kitlelerini okuryazar yapmaktır. Millet Mekteplerinde, devlet memurlarının en küçüğünden en büyüğüne kadar tümünden öğretmen olarak yararlanılmıştır¹⁵.

Millet Mekteplerine sadece okur-yazar oranını artıracak bir kurum olarak bakmamak gerekir. Millet Mektepleri, aynı zamanda halkçılık ilkesinin hayata geçirilmesinin yanında Cumhuriyet’i yaşatacak bilince sahip bireyler yetiştirmeyi hedeflemesi bakımından da önemli bir atılımdır.

Millet Mekteplerinde, eski ve yeni alfabeyi bilmeyenler 4 aylık A kursuna, eski alfabeyi bilenler ise 2 aylık B kursuna alınmışlardır.

Millet Mekteplerinde 3 aşamalı bir eğitim programı uygulanmıştır.

A dershanelerinde okuma yazma bilmeyen yurttaşlara okuma yazma,

B dershanelerinde A bölümünü bitirmiş ya da okuma ve yazmayı kendi kendine öğrenmiş yurttaşlara hayat ve geçimlerinin ve yurttaşlık haklarının gerektirdiği temel bilgiler,

¹⁵ Gamze Gülbahar, **Cumhuriyet Dönemi (1920-1950) Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri**, Kırıkkale, 2006, s.186.

C dershanelerinde B bölümünü bitirmiş yurttaşlara hayat ve geçimlerinin ve yurttaşlık haklarının gerektirdiği genel bilgiler verilmektedir.

Yaşları 15-45 arasında olan kadın erkek okula gitmemiş bütün vatandaşlar Millet Mektebi'nin öğrencisi sayılmıştır. Millet Mektepleriyle nüfusun en az yarısına okuma yazma öğretmek amaçlanmıştır. Bu ise ciddiyle sarılan yetkililerin çalışmaları sonunda 1929-1935 yılları arasında 2.376.845 kişi "Millet Mektebi Şehadetnamesi" almaya hak kazanmıştır. Millet Mektepleri 1950'li yıllardan itibaren önemini kaybetmeye başlamıştır¹⁶.

Millet Mektepleri kadınlar, erkekler ve karma olmak üzere üç çeşit mektep açılmıştır. Millet Mektepleri'ndeki öğretmenlere ek ücret verilmiş, Cuma günü dışında her gün ders yapılmıştır. Her yıl 1 Kasım'da mektepler açılıp, eğitim 4 ay sürer ve Mart ayında başarılı olanlara diplomaları verilmiştir. Devlet daireleri, hapishaneler, işçi çalıştıranlar mutlaka işçilerini okutmak zorunda bırakılmıştır. Okula gitmeyenlere de belli miktar para cezası verilmiştir. Okulun sınavlarına katılabilmek için okula devam zorunluluğu vardır¹⁷.

Görüldüğü gibi Millet Mektepleri'nde eğitim ciddiye alınmış, her bireye okuma-yazma hedefi seçilmiş, okula zorunluluk gündeme getirilmiş, gelmeyenlere ceza belirlenmiş ve halkın istekleri doğrultusunda, rahat edebileceği şekilde kadın ve erkek sınıfları ayrı ayrı oluşturulmuştur. Sadece belli bir yaş aralığını eğitmemişler, hapishanedekinden çalışana, ev hanımından çiftçiye, hamaldan gençlere kadar herkesi bu eğitim seferberliğine dâhil etmişlerdir. Harf yeniliğinin belki de en büyük destekçisi olmuş, getirdiği zorunluluk ile harflerle halkı buluşturmuş ve tanıştırmıştır.

Tablo 1.1. 1927 ve 1935 yıllarında okuma yazma bilenlerin oranı *

Yıllar	Kadın %	Erkek %	Genel %
1927	4	17.4	10.7
1935	10.5	29.3	19.9
Artış	6.5	11.9	9.2

* Mustafa Ergün, a.g.e., s. 131.

¹⁶ Sakaoğlu, a.g.e., s.47.

¹⁷ Ergün, a.g.e., s.129-130.

Genel olarak bakıldığında A dersaneleri B dersanelerinden, kadınlar erkeklerden, köylerdeki kurslar da şehirlerdeki kurslardan daha başarısız olmuştur. Okuma yazma oranlarına baktığımızda yazı inkılâbının ve okuma yazma seferberliğinin çok fazla amacına ulaştığı söylenemez. Çünkü bu seferberlik ilk başladığında Türkiye’de birkaç yıl içinde okuma yazma bilmeyen kalmayacaktı. Fakat sonuç okuma yazma oranlarını hemen hemen iki katına çıkarmış lakin herkesi cehaletten kurtaramamıştır. Başlangıçta hazırlanan plan başarılı olamamıştır.

1.4. Halkevleri

Halkevi her şeyden önce bir evdir. Ev aynı kandan meydana gelen insanların toplandığı yerdir. Halkevi ise, aynı kültürden gelen yani dil, din, toprak, ülkü, tarih ve kültür birliği olan insanların toplandığı yerdir. Burada halk ile aydın kesim bir araya gelir ve uçurum birleşir.

Milletimiz iki grup insandan meydana gelir. Bunlar hakkında *Mustafa Kemal* şöyle diyor:

*“ Aydın sınıfın halka telkin edeceği ülküler, halkın ruh ve vicdanından alınmış olmalı. Hâlbuki bizde böyle mi olmuştur? O aydınların telkinleri milletimizin ruhunun derinliğinden alınmış ülküler midir? Şüphesiz hayır! Aydınlarımız içinde çok iyi düşünenler vardır. Fakat genellikle şu hatalarımız da vardır ki, inceleme ve araştırmalarımıza zemin olarak çok kere kendi memleketimizi, kendi tarihimizi, kendi an’anelerimizi, kendi hususiyetlerimizi ve ihtiyaçlarımızı almıyoruz. Aydınlarımız belki bütün cihanı, bütün diğer milletleri tanır, lakin kendimizi bilmeyiz.”*¹⁸.

Millet Mektepleri’nin amacına ulaşmaması, Halkevlerinin kurulmasını zorunlu hale getirmiş, aynı zamanda bunların temelini de oluşturmuştur. Yapılan bütün faaliyetler, Türkiye Cumhuriyeti’nin okuma yazma seferberliği adı altında yapılan yapbozun parçaları gibidir.

Halkevleri, uzun araştırmalar neticesinde 19 Şubat 1932’de ilk defa 14 yerde birden açıldı: Afyon, Ankara, Aydın, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eminönü, Eskişehir, Konya, Malatya ve Samsun. Halkevleri, dokuz şubeden oluşuyordu. Bu şubeler şunlardır: Dil, tarih ve edebiyat şubesi, güzel sanatlar şubesi,

¹⁸ Ergün, a.g.e., s.193.

temsil şubesi, spor şubesi, sosyal yardım şubesi, halk dersaneleri ve kurslar şubesi, kitap saray ve yayın şubesi, müze ve sergi şubesi, köycülük şubesi.

Halkevlerinde bilardo, tenis, salon jimnastikleri vs. bulunuyordu. Ayrıca her Halkevi'nin açılabilmesi için de en az 200 kişilik bir salonu, kütüphanesi, çalışma odası, jimnastik yapabilecek kadar avluya sahip, döşeli bir bina, hizmetli ve odacıya aylığını verecek bütçesinin olması gereklidir ¹⁹.

Halkevleri, 1931'de kapatılan Türk Ocakları'nın yerine kurulmuşlardır. 1932-1952 yılları arasındaki dönemde 478 Halkevi ile 4322 Halk odası açılmıştır. Bu kuruluşların amacı; ulusu aynı ilkeye bağlı bir kitle yapmak, kır-kent, köylü-aydın ayrımlarını kaldırmaktır. Halkevleri, CHP'nin *Altı Ok* (Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Laiklik, Devletçilik, İnkılâpçılık) prensibiyle çalışan, kapısını partili olsun olmasın herkese açan eğitim kurumlarıdır. İlginç sloganları vardır. Bunlardan bazıları şunlardır: "Mahalle kahvesinden halkevi kütüphanesine", "Bilgi seferberliğinin ileri karakolları: Köy Okuma Odaları", "Yurdun her yanı okuma heveslileri ile dolu!", "Bir köye, harman yeri kadar gerek olan şey: Okuma Odası." ²⁰.

Uzak yakın birçok ülkenin halk eğitimi çalışmaları incelenerek hazırlanan Halkevleri yönetmeliği, taklitçi değil, ülkenin içinde bulunduğu koşullara göre kendine özgü bir biçimde hazırlanmıştır. Bu nedenle Halkevleri Sovyetlerin ve faşist İtalya'nın benzer örgütlerinden temel ilkelerde ayrılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nde Halkevine kaydolmak, çalışmalarına katılmak zorunlu değildir. Çalışmalarında ise demokratik esasları benimseyen Halkevleri, kollarında çalışacak üyeleri serbest seçimle belirlemiş, hiçbir makama, gruba, kişiye ayrıcalık tanımamıştır. Halkevlerinin ulusçuluk anlayışı, halkçılık ile köycülük çerçevesinde kalmış ve Türkiye sınırları içinde yaşayan insanların mutluluğunu amaç edinmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi tarafından örgütlenmiş, idare edilmiş ve gerekli mali olanakları sağlamış olan Halkevlerine devlet bütçesinden de önemli kaynak

¹⁹ Ergün, a.g.e., s.187.

²⁰ Sakaoğlu, a.g.e., s.51-52.

sağlanmıştır. İktidar partisince sağlanan mali desteğe karşın Halkevlerinin siyaset ocağı haline getirilmemesine özen gösterilmiştir ²¹.

Tüm ülke genelinde, köylere ulaşıncaya kadar uzanmış olan halkevleriyle, bir ulusal kültür devrimi gerçekleştirilmiştir. Halkevleri halkı bilgilendirme ve bilinçlendirmek amacıyla pek çok alanda etkinlik yürütmekteydi. Çoğunlukla öğretmenlerin görev aldığı halkevlerinde değişik alanlarda faaliyetler yürütülmekteydi. Açılan Halkevlerinin sayılarına baktığımızda ise 1932 ile 1951 yılları arasında 478 Halkevi açıldığı görülmüştür. Ayrıca Halkevleri içerisinde çeşitli birimler yer almaktaydı. Bu birimler; Dil, Tarih ve Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil, Spor, Sosyal Yardım ve Halk Dershaneleri ve kurslar şeklindedir ²².

Halkevlerinin kısa süre içinde başarılı bir şekilde gelişip yayılmasında 20 Mart 1912’de açılmış olan Türk Ocaklarının uygulama ve deneyimlerinin önemli katkısı olmuştur. Halkevlerinden önceki Muallim Birliği, bulunduğu çevrede bir kültür merkeziydi. Buralarda denenmiş ve olumlu sonuçları alınmış çalışmalar – okuma yazma kursları, konferanslar, halk oyunları, dergiler, tartışmalar, temsiller vb. Halkevlerinde de uygulanmaya devam etmiştir. Halkevlerinde çalışanların çoğu da öğretmenlerdir. Halkevi dergileri izlendiğinde eğitim faaliyetleri, kültürel çalışmalar, halkın bilinçlendirilmesi ve Cumhuriyet kurumlarının ve ideallerinin erleştirilmesine yönelik yapılan çalışmalar görülür. Bunlardan en önemlisi şüphesiz Atatürk inkılâplarının yerleştirilmesine önem verilmesidir ²³.

Halkevlerinde köycülük çalışmalarına verilen önem o yıllardaki Halkevi dergilerinde ve gazetelerde, köy ve köylü terimlerinin halk terimi ile eş anlamda kullanılmasından açıkça anlaşılır. Bu yüzden köye yönelme ve köycülük akımının Halkevleri ile geliştiğini söyleyebiliriz.

Ancak Halkevlerinin partiden özerk bir kurum imajının yanında partinin kuralları ile çalışıyor olması, kapatılması için dönemin siyasi atmosferinde geçerli bir bahane olmuştur. Tek parti iktidarı döneminde parti ile hiçbir kurum ilişkilendirilmemiş, iktidar devletin eli olarak görülmüş ve yapılanlarda siyasi ideoloji aranmamıştır. Zaten bu şekilde düşünülmemiş olsaydı, Halkevi, sadece

²¹ Gülbahar, a.g.e., s.187.

²² Gül Nihal Toprak, **Cumhuriyet’in İlk Döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri**, Afyonkarahisar, 2008, s.55.

²³ Nurgün Koç, **Türk Kültür Tarihi İçinde Köy Enstitüleri**, İzmir, 2007, s.35.

partililerin katıldığı, savundukları Halkçılık ilkesini benimsemeyen, parti taraftarlarını kayıran bir kurum olurdu. Çok partili döneme geçildikten sonra hem partiler arasında hem de insanlar arasında, rekabet ve farklılıklar ortaya çıkmış, bahanelerin en başına da siyasetle ya da partiyle ilişkilendirme getirilmiştir. Bunun sonucu olarak da Halkevleri, 1950’de Demokrat Parti iktidarınca Cumhuriyet Halk Partisinin propaganda organı olarak görülmüş ve kapatılmışlardır. Kapatılan Halkevleri de düşünce ve sistem olarak 1936 yılından sonra Eğitim Kurulları’na daha sonra da Köy Enstitülerine dönüşmüştür.

2. BÖLÜM

KÖY EĞİTMENLERİ KANUNU VE KÖY ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLAR

2.1. Köy Muallim Mektepleri

2.1.1. Okulun Tarihi Gelişimi ve Yapısı

Dönemin en büyük eğitimcilerinden Kolombiya Üniversitesi Profesörü John Dewey, Milli Eğitim Bakanlığının davetlisi olarak 1924 yılında ülkemize gelmiş ve iki ay süren incelemelerde bulunmuştu. Dewey'e göre köy eğitimi için seçilen programın da öğretmenin de köye uygun ve köyün kültürel, ekonomik ve sosyal özelliklerine yakın olması gerekir²⁴.

Hazırladığı raporun bir bölümünde de köy eğitimi meselesine yer veren John Dewey, kurulmasını önerdiği köy öğretmen okullarının niteliklerini şöyle belirlemiştir:²⁵

“Köy okullarının programları, çevrenin is hayatı göz önünde tutularak ayarlanmalıdır. Köy hayatına sıkı sıkıya bağlı olacak ilk ve orta öğrenim okullarının kurulması Türkiye için en önemli meseledir. Bu okullar yalnız öğrenciye ders vermekle yetinmemelidir. Özellikle toplumsal hayatın faal cereyanlarından uzak kalan bölgelerde topluluk hayatının merkezini okul meydana getirmelidir. Köy okulları buldukları yerin sağlık merkezi olmalıdır. Okul öğrencisi ve öğretmenleri, sıhhat memurları ve doktorlarla işbirliği yaparak hastalıklarla savaşma işinde öncülük yapmalıdır. Okul meydanları halkın da oyun, eğlence ve toplanma yeri olmalıdır. Bunlardan başka sınaî ve ekonomik istatistikleri toplamak için okullardan faydalanılmalı buralar birer istatistik merkezi ödevi de görmelidir.”

Köyü, köylü için, köye göre, köylüyü de yine köylüye eğdirmek suretiyle izlenecek yol, 1926 yılında John Dewey'in de etkisiyle keşfedilmeye başlandı. Bu keşifle ülke en büyük ve en önemli sorunu ile yüz yüze gelmiş oldu.

1927 yılının Haziran ayında Yunus Nadi, okullar 3-4 dönümlük tarlalar içinde kurulmalı, öğretmen ve öğrenciler sebze, meyve yetiştirmeli, arıcılık yapmalı

²⁴ Ülker Akkutay, *Milli Eğitimde Yabancı Uzman Raporları*, Ankara, 1996, s. 25-30.

²⁵ Aslan, *a.g.e.*, s. 10.

diyordu. Böyle öğretmenlere bir de köyden ev verilirse köye bağlanırlar ve köy okulları pratik bir “ziraat üniversitesi” ne dönüşürdü ²⁶.

İsmail Hakkı Tonguç’a göre köy güzelleşmedikçe, bütün ülke güzelleştirilemezdi. Köy canlanmadıkça, ülkenin genel hayatı canlanamazdı. Bunun birinci şartı yeni insan tipleri yaratmaktır. Köyü anlayabilmek, köylüyü duyabilmek için onunla kucak kucağa, nefes nefese gelmek lazımdır ²⁷.

Tonguç bu sözleriyle, gelecekte yapacaklarını özetler gibi. Köyü değerli yapan da, 40-50 bin öğretmen yetiştiren de kendisi olacaktır.

Cumhuriyet’in ilanından sonra köy öğretmeni konusu tekrar gündeme gelmiş, 1925 yılında Konya’da toplanan Maarif Müfettişleri Toplantısı’nda tartışılmış, görüşülmüştür. 1926 yılında Mustafa Necati Bey, Maarif Vekâleti’ne getirilmiş, bu konuya oldukça fazla önem vermiştir. Mustafa Necati ilk önce “*Maarif Teşkilatı Yasası*” ile o zamana kadar örgütlenmemiş olan maarif teşkilatını yasal bir düzeye kavuşturmuştur. Maarif Vekâleti Teşkilatı Kanunu ile ilkokullar, şehir ve köy okulları olmak üzere ikiye ayrılmışlardı. Mustafa Necati, ilkokulları köy ve şehir okulları olarak ayırarak köye uygun ders ve müfredatın uygulanmasını amaçlamıştır. Daha sonraki yıllarda da ilkokul öğretmenlerinin yetiştiği muallim okullarını ayırarak “*Köy Muallim Mekteplerini*” kurmuştur ²⁸.

Necati Bey’e göre köylü çocuklar şehirlere getirilip orada okutulmamalıdır. Bu hatalıdır. Çocuk eğitimi bitmeden köyüne dönmek istemekte, özlemektedir. Bunun için köylü köyünde ne görüyorsa o hayatı yaşayacak ve köyünden ayrılmadan okuyacaktır ²⁹.

Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji öğretmeni H. Fikret KANAT’a göre ise madem ki nüfusumuzun %80’i köylerde, o halde sosyal ve ekonomik devrimlerin kökleşebilmesi köylerde yerleşmesine, bunun için de köy öğretmenlerine ihtiyaç vardır ³⁰.

M. Necati Bey’in köy öğretmeni yetiştirme politikasının belkemiğini Köy Muallim Mektepleri oluşturuyordu. Bununla beraber Köy Muallim Mektepleri;

²⁶ Yahya Akyüz, **Türkiye’de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri**, Ankara, 1978, s. 303.

²⁷ UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, **Cumhuriyet Dönemi Eğitimcileri**, Ankara, 1987, s. 515.

²⁸ Aslan, **a.g.e.**, s.13.

²⁹ Gedikoğlu, **a.g.e.**, s. 58.

³⁰ Akyüz, **Türkiye’de Öğretmenler**, s. 306.

yapılışları, muhtaç oldukları malzeme ve eleman yönünden bakılırsa yavaş yavaş çoğaltılabiliirdi. Batı modellerine göre kurulduklarından en fazla 150 öğrenci alabiliyorlardı. Sonuç olarak, söz konusu iki okulun 35.000 Türk köyünü öğretmene kavuşturması için yaklaşık dört yüzyıl beklemek gerekecekti ³¹.

Köy Muallim Mektebi, “*eğitmen*” kavramından çok önce Cumhuriyet’in ilk yıllarında uygulanan altı yıllık bir deneme sürecidir. 22 Mart 1926 yılında yürürlüğe giren 789 sayılı kanunun yedinci maddesinde “*İlk Muallim Mektepleri*” yanında bir de “*Köy Muallim Mektepleri*” açılmasına karar verilmiştir. Bu amaçla 1926 yılında Kayseri’nin Zencidere Köyünde ve 1927 yılında Denizli’de birer Köy Muallim Mektebi öğretime başlamıştır.

1928 malî bütçesinde köy muallim mektepleri için belirlenen kadrolara göre bu okullarda: 1 müdür, 2 müdür yardımcısı, 1 doktor, 1 aşçı, 10 hizmetli, 1 ambar memuru, 1 mübaya memuru, 1 ziraat memuru bulunuyordu. Öğrencilerin teneffüsüne ve oyunlarına müsait bir avlu, küçük bir numune tarlası, fidanlık, sebze bahçesi ve bol akarsu bulunacaktı. ³²

2.1.2. Öğretim Kadrosu ve Öğrencileri

Köy Muallim Mektepleri’nde görevli öğretmenler, Muallim Mektepleri Talimatnamesi hükümlerine tabidir. Bu iki okulda 1928-29 öğretim yılında 27, 1929-30’de 24, 1930-31’de 23, 1931-32’de 16 ve 1932-1933 yılında sadece Denizli Köy Muallim Mektebi’nde 10 öğretmen bulunmaktadır ³³.

Öğrencilere gelince ilk sınıfa en fazla 40 öğrenci alınabiliyordu. İmkânları olan okullarda her sınıf için birden fazla şube açılıyordu. Alınacak öğrencilerde Türk olmak, İlkokuldan mezun olmak, Yaşça 16’dan küçük ve 20’den büyük olamamak ve engeli olmamak gibi şartlar aranmıştır. Okula girmek isteyen öğrencilere “*ehliyet imtihanı*” yapılıyordu. En yüksek notu alan ilk kırk kişi okula alınıyordu ³⁴.

Okula kabul edilen öğrenci, öğrenimini tamamladıktan sonra Vekalet tarafından belirlenecek köyde asgari altı yıl öğretmenlik yapmak zorundadır. Aday

³¹ Yel, a.g.e., s. 19.

³² Cemil Öztürk, *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası*, TTK Basımevi, Ankara, 1996, s.150.

³³ Öztürk, a.g.e., s.150.

³⁴ Öztürk, a.g.e., s.151.

buna dair “*noter tasdikli senet*”ini okula vermek zorundadır. Okuldan mezun olanlara da okulun yanında bir mesken ve bahçe temin edilmesi de gerekiyordu. Yıl yıl Köy Muallim Mektepleri’nde yer alan öğrenci sayıları tablodaki gibidir:

Tablo 2.1. Köy Muallim Mekteplerinde Okuyan Öğrenci Sayısı (1927-1933) *

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı		Toplam Öğrenci Sayısı
		Erkek	Kız	
1927-1928	2	133	-	133
1928-1929	2	230	-	230
1929-1930	2	261	15	276
1930-1931	2	289	14	303
1931-1932	2	333	11	344
1932-1933	1	76	10	86

* Öztürk, a.g.e., 151.

2.1.3. Eğitim ve Öğretim

Yeni açılan köy muallim mektepleri üçer yıl eğitim vereceklerdir. Bu okullar öğrencilerini köylerden almışlardı. Okullar şehir merkezlerinin dışında geniş araziler üzerine kurulmuşlardı. Öğlene kadar nazari dersler, öğleden sonra ise 30 dönümlük tarlası, 5 dönümlük bağı, sebze bahçesi, arılığı ve fenni kümesleri bulunan okulda uygulama dersleri yapılırdı. Bunlar tarım, el işi, doğa gözlemleri, inceleme gezileri alanlarıydı. Okul doktoru, ilkyardım ve salgın hastalıklar için aşı pratikleri öğretiyor ve “*aşı yapma belgesi*” veriyordu. Bu iki okulda yapılan ders uygulamalarına daha sonra açılacak olan Köy Eğitim Kurşları ve Köy Enstitüleri’nde de rastlamak mümkündür. Kayseri ve Denizli’de açılan Köy Muallim Mektepleri’nde 1927-1928 öğretim yılında öğrenciler öğrenim görmüştür³⁵.

Köy Muallim Mektebi’ne her yıl 1 Eylül’de öğrenci kaydına başlanıyordu. On beş gün içinde seçme işleri yapılıyor ve 15 Eylül’de eğitim öğretime başlanıyordu. Ocak ayının son haftasında dersler kesiliyor ve bir hafta tatil yapılıyordu. 1 Şubat’ta

³⁵ Aslan, a.g.e., s.14.

tekrar derslere başlayıp, Mayıs sonuna kadar devam ediyordu. Bütün imtihanlar Haziran ayına kadar tamamlanıyordu ³⁶.

Tablo 2.2. Köy Muallim Mekteplerinde Okutulan Dersler ve Dağılımı*

Dersler	Sınıflar		
	1.	2.	3.
Türkçe	5	5	5
Milli Tarih ve Medeniyet Tarihi	2	2	1
Coğrafya	2	2	1
Yurt Bilgisi	-	1	1
Dini Dersler	1	-	-
Ruhiyat, Terbiye ve Mektep Hıfzıssıhhası	-	3	2
Usul-ü Tedris	-	-	6
Tatbikat-ı Dersiye	-	-	2
Riyaziyat	4	3	2
Tabii İlimler	2	2	-
Hayatiyat, Hıfzıssıhha ve Ziraat	2	1	1
Resim	2	2	1
El İşleri	1	1	1
Musiki	2	2	1
Yazı	1	-	-
Toplam	24	24	24

* Sakaoğlu, a.g.e., s. 72

Mustafa Necati Bey döneminde açılan köy muallim mektepleri, onun genç yaşta ölümü ile önemini ve işlevini kaybetmişti. Destekçisini kaybeden bu iki köy şartlarına uygun öğretmen yetiştiren kurum kapatılmıştır. Kayseri Köy Muallim Mektebi 1932 yılında, Denizli Köy Muallim Mektebi ise 1933 yılında kapatılmıştır.

Ergün'e göre Köy Muallim Mektepleri'nin kapatılma sebebi ise, bu okulların klasik muallim yetiştirme sisteminden farklı olamamasıdır. Yani bu mektepler, sahip

³⁶ Öztürk, a.g.e., s.152.

olduğu yeni sistemde yer alan tarım çalışmaları ve uygulamalı derslerin, araç gereç sıkıntısı sebebiyle başarı sağlayamamasından dolayı kapatılmıştır³⁷.

2.2. Köy Eğitmeni Yetiştirme Faaliyetleri

2.2.1. Eğitmen Kavramının Doğuşu

Ülke yeni rejimine kavuşmuş fakat hala yoksullukla ve cehaletle savaşıyordu. Ne dil devrimi ne de okuma yazma seferberliği kentleri aşip köylere ulaşamamıştı. Nüfusun %80'i köylerde yaşıyordu ve devrimler daha köy sınırları içine sokulamamıştı³⁸.

Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyet'in ilanından sonra yapılan inkılâpların devamının ve yerleşmesinin köylerin gelişmesine, köylülerin bilgilendirilmesine ve bilinçlendirilmesine bağlı olduğunu iyi biliyordu. Gösterilen bütün gayretlere rağmen köylerde okuma-yazma ve okullaşma işinin bu hızla çok uzun bir zaman alacağını farkındaydı. Bu büyük problemin çözümü için uygulanabilir önlemler düşünüyordu. 1935 yılında Atatürk'ün silah arkadaşı olan Saffet Arıkan geçerli bir köy eğitimi kurma direktifi ile Milli Eğitim Bakanlığı'na getirilmiştir. Yeni bakan ilk iş olarak bu konuda yetkili ve güvenilir birini aramış, yakınlarınca önerilen bu işin gerçek adamını, İsmail Hakkı Tonguç'u bulmuştur. Tonguç İlköğretim Genel Müdürlüğüne vekâleten atanmıştır³⁹.

Saffet Arıkan tarafından köyün kendi kaynaklarından, askerliğini çavuş ve onbaşı olarak yapmış yetenekli köy gençlerinden yararlanılması gündeme getirilmiştir. Atatürk de bu gençleri savaş alanlarından tanıyor ve kumandanları şehit düşen birlikleri çavuş ve onbaşılardan nasıl bir kurmay gibi başarı ile yönettiğini biliyor ve onlara güveniyordu. Ayrıca "eğitmen" sözcüğü de kendisi tarafından önerilmiştir.

1935-1936 öğretim yılında Eskişehir Mahmudiye Çifteler çiftliğinde ilk "Eğitmen Kursu" açıldı. 10'ar kişilik gruplar halinde çalışıyorlardı. Kursta Eğitimcilerle birlikte yapı usta okulu mezunları ve tarımcılar da eğitim veriyordu. Alınan sonuç çok başarılı ve gelecek için ümit vericiydi.

³⁷ Ergün, a.g.e., s. 207.

³⁸ Can Dündar, **Köy Enstitüleri**, Ankara, 2006, s. 20.

³⁹ Ayşe Aktaş, **İvriz Köy Enstitüsü**, Konya, 2006, s. 14.

2.2.2. Köy Eğitimcileri Projesi ve Kursları

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren kafaları kurcalayan, düşündüren, yazılan, görüşülen, konuşulan, rapor ve projeler haline koyulan köyün kalkınması, köylünün okula ve öğretmene kavuşması, cehaletten kurtulması için bulunan çareler ve formüller uygulanmaya başlanmıştır. Bunun ilk adımı Köy Muallim Mektepleri olmuştur. Bu okullar başarılı olmuş fakat imkânları yetersiz olduğundan ömürleri kısa olmuştur. Bundan dolayıdır ki görev sırası, Köy Muallim Mektepleri'nin devamı niteliğindeki Eğitimciler Kursları'nın olmuştur. Eğitimciler kurslarını üç aşamada incelemek doğru olacaktır. Bunlar:

1. Deneme Safhası
2. Kanunlaşma ve Programlaşma Safhası
3. Kursların Köy Enstitülerine Bağlanması Safhası

2.2.2.1. Öğrenciler

Eğitimciler kursları, 1936 yılının Temmuz ayında, Eskişehir'in Çifteler çiftliğinde ve Mahmutiye bucağında başlamıştır. Bu işi Ziraat ve Kültür Bakanlıkları beraber sürdürmüştür. Kurs bünyesinde Kültür ve Ziraat öğretmenleri olmak üzere iki çeşit unsur bulunmakta, müşterek bir şekilde dersler yapılmaktadır. Kursun büyük bir binada açılması bu çift başlı derslerin rahat bir şekilde yapılmasına olanak sağlıyordu. Önüne gelen herkes eğitimci olamıyordu. Askerliğini çavuş olarak yapmış, okuryazar, köylü erkekler ve okuryazar köylü bayanlar bu okullara başvurabiliyordu. Bu okullar tamamen Türk milletine ve devletine has olan kurumlardır⁴⁰. Köylünün eğitimcilerle ihtiyacı olduğu ve faydalı olacağı aşikârdır.

İsmail Hakkı Tonguç, köyün eğitimcilerle olan ihtiyacını şu şekilde dile getirmekteydi: *“Köy eğitimi ve öğretimi işi kendi reel şartlarıyla birlikte düşünülünce, bilhassa işlek yollardan, pazarlardan uzak köylerde büsbütün ayrı bir tablo göstermektedir. Bu tip köylerde her şeyden önce; köylünün üretimini arttırma, köyde sıhhati tehdit eden etmenleri giderme, köylüyü her bakımdan bugünkünden daha yüksek bir hayat seviyesine çıkarma gibi çetin ve hayati işler köy eğitimi probleminde ön plana alınması gereken meseleleri oluşturmakta; okuma, yazma,*

⁴⁰ Gedikoğlu, a.g.e., s. 136.

hesap, yurt ve yaşama bilgisi gibi klasik bilgilerin, bu hayati kıymeti taşıyan gayeleri gerçekleştirmek için birer vasıta olmaları gerekmektedir. Bu ülküleri güden bir eğitim siyaseti takip edilmeden hareket edildiği takdirde okul, köyün hayatına kat'iyen hakim olamamaktadır. Bu itibarla ki müstakbel köy öğretmenin; eğitim, öğretim ve tarım işlerini başarabilecek kudrette bir 'eğitmen' olması gerekmektedir"⁴¹.

Köy eğitmenleri, köylerde görev alacakları için kurslardaki yaşamları gayet sadeydi. Şehir yaşantısının özelliklerini bu kurslarda bulmak imkânsızdı. Köy eğitmen adayları, buldukları kursun açılış ve gece bekçiliği hariç bütün işlerini kendileri yapardı. Bu kurslarda hademe ve işçi bulunmazdı⁴².

Mustafa Kemal Atatürk de tam da kursların durumunu anlatır gibi 1936 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı konuşmada şunları söylemiştir:

*"İlk tahsilin yayılması için sade, pratik tedbirler almak yolundayız. İlk tahsilde hedefimiz bunun umumi olmasını bir an evvel tahakkuk ettirmektir. Bu neticeye varmak ancak fasılasız tedbir almakla ve onu metodik tatbikle mümkün olabilir. Millet'in başlıca bir işi olarak, bu mevzuda ısrar etmeyi lüzumlu görüyorum."*⁴³

Eğitmen adaylarının kurslarda kullanacakları eşya ve malzemeler İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün yayımlanmış olduğu bir genelgeyle belirlenmiştir. Buna göre;

- Eğitmen adaylarının yatakları sağlam kanaviçeden dikilerek içlerine ıslak olmayan kuru ot doldurulacaktır. Yatakların üzerine serili örtüler yerli bezlerden olacaktır. Yastıklara pamuk veya yün doldurulacaktır.
- Battaniye olmayan yerlerde yün ve pamuk yorgan kullanılacaktır.
- Karyolalar dört ayaklı, iki tahta sehpadan ve bunların üzerine konacak iki metre boyundaki üç parça temiz tahtadan olacaktır, madeni ve somyalı karyolalar alınmayacaktır.
- Eğitmen adayları, yatakhanelerde; temiz, sade, pratik eşya bulunduracaklardır. Süslü dolap ve gardırop bulundurulmayacaktır.
- Yemek tabakları, su tabakları, çaydanlıklar bakırdan olacaktır. Bakır malzeme bulunmazsa emaye bulundurulacaktır.

⁴¹ Yel, a.g.e., s. 35.

⁴² Yel, a.g.e., s. 50.

⁴³ Hasan Cicioğlu, *Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Ortaöğretim (Tarihî Gelişimi)*, Ankara, 1985, s. 47.

- Yemek, çalışma masaları ve sandalyeler ucuz, sağlam ve kullanışlı olacaktır.
- Yukarıda belirtilen malzemelerden kursta yapılması mümkün olanlar kursta eğitim gören adaylar tarafından atölye öğretmenlerinin gözetiminde yapılacaktır⁴⁴.

Kurstaki yaşam biçimini belirleyen genelge dikkatle incelenirse, eğitmen adaylarının kurslardaki yaşamlarını, mezun olduktan sonra görev alacakları köy şartlarına uygun oluşturma çabası görülecektir.

Eğitmen adaylarının giydikleri kıyafetler, yatak yüzleri ve çarşaflar 1938 yılından itibaren kadın eğitmenler ve kız öğrenciler tarafından hazırlanmıştır. Tek tip kıyafetleriyle eğitmen adaylarını birbirlerinden ayırt etmek zordur⁴⁵.

Kurslardaki eğitmenlerin yiyecekleri de, günlük kalori ihtiyaçları hesaplanarak verilirdi. Bir eğitmen adayının günlük en az on iki saatlik mesaisi göz önüne alınarak yemek ve diğer ihtiyaçları karşılanırdı. Hafta sonlarında bütün eğitmen kurslarında eğlenceler düzenlenirdi. Her cumartesi akşamı eğitmen adayları folklor oynayarak, saz eşliğinde türküler söyleyerek, tekerlemeler, atasözleri, hikâye ve masalları birbirlerine anlatarak hem eğlenmiş hem de yeni bilgiler edinmiş olurlardı⁴⁶.

Köy eğitmen kurslarında gerekli araç ve gereçlerin büyük bir kısmı, kursların atölyelerinde öğretmen ve öğrencilerce yapılmıştır. Öğrenciler, tahtadan yaptıkları karyola ve ranzaların üzerine serilen içine ot konmuş yataklarda yatarlardı. Doğal olarak bu kursların eğitim ve öğretim işlerinde atölyeler, ahırlar, kümesler, bahçeler ve tarlalar hayati bir öneme sahipti. Bu sebeple, her kursta bunların ihtiyacı karşılayacak durumda olması gerekmektedir. MEB; köyün öğretmeni, doktoru, mühendisi, mimarı, idare memuru, muhasebecisi tek kelimeyle “kadrosu” olan eğitmenlerin iyi yetişebilmesi için kurslarda birer kütüphane oluşturmaya çalışmıştı.

Pakize Türkoğlu, Aksu Köy Enstitüsü’nde eğitmenlerin düzenlediği eğlenceler hakkında şunları söylemektedir:

“Aksu Köy Enstitüsü’ne ilk geldiğimiz günlerdi. İlk eğlence gününü eğitmenlerde gördük. Bir cumartesi akşamüstü onların Perga eteğindeki kursuna gittik. Güzel bir gösteri sundular bize. Hepsi çeşitli roller alarak ortaya çıkıyor, biri gidip biri geliyordu. Köylü yaşamıyla ilgili bir orta oyununu yaşıyormuş gibi

⁴⁴ Gedikoğlu, a.g.e., s. 158.

⁴⁵ Yel, a.g.e., s. 52.

⁴⁶ Yel, a.g.e., s. 52.

doğaçlama oynadılar. İki eğitmenin sazla çalıp söylediği Antalya zeybeğine hepsi birlikte çıktı. Bir eğitmen adayı, kurs şefi Tahsin Özdemir'in öfkesine öykünerek herkesi güldürdü. Tahsin Bey de gülüyor, eğitmenin kendisini öykünmesinden sanki onur duyuyordu.”⁴⁷.

Köy eğitmen kursları, köy eğitmen adaylarının çalışacakları küçük köylere benzer sade ilkokul binalarında açılmıştır. İzmir Kızıllıçullu'daki eğitmen kursu Amerikalılardan satın alınan eski kolej binasında⁴⁸, Edirne Karaağaç eğitmen kursu Gazi Yatı Okulu'nda açılmıştı⁴⁹. Fakat bütün kurslar, binalara yerleşmek imkanını bulamamıştır. Örneğin Edib Balkır'ın müdürü olduğu Kastamonu Gölköy Eğitmen Kursu öğrencileri, barınacakları binaları kendileri yapmak zorunda kalmışlar; binalar bitene kadar çadırlara sığınmışlardır⁵⁰.

Açılacak kurslarda tam teşekküllü hazır binalar, tarımın çok iyi yapıldığı çiftlikler tercih edilmemiştir. Köy eğitmen adaylarının çalışacakları Anadolu'nun her bakımdan geri kalmış köylerindeki binalar ve tarımın zorlukla yapıldığı araziler tercih edilmiştir. Köy eğitmen adaylarının eğitim gördükleri yerdeki binaların, bağ ve bahçelerin meydana gelmesinde kendilerinin görev alarak tecrübe kazanmaları düşünülmüştür. Köy eğitmenlerinin eğitim gördükleri boş, ıssız ve تنها çiftlikler kısa sürede eğitmen adaylarının çabalarıyla bina, bağ, bahçe ve yeşillik kavuşmuştur. Kurslardaki bağ ve bahçelerden kısa sürede ürün alınmaya başlanmış, kurslar çok kısa sürede bayındır hale gelmiştir.

Eğitmenlerin köylerde görevlendirilmesinde, Köy Eğitmenleri Kanunu'nun birinci maddesi göz önünde tutulmuştur. MEB, yayımlanmış olduğu genelgeyle atama esaslarını şu şekilde belirlemiştir:

- Eğitmenler, 3238 sayılı Eğitmenler Kanunu'nun birinci maddesine göre, nüfusları öğretmen görevlendirilmesine elverişli olmayan köylerde istihdam edilecektir.
- Eğitmenler, tercihen kendi köylerine verileceklerdir.
- Köyünde önceden açılmış okul ve eğitmen bulunanlar, kendi köylerine en yakın, durumları öğretmen verilmesine uygun olmayan köylere verileceklerdir.

⁴⁷ Yel, a.g.e., s. 52.

⁴⁸ **Ulus**, 4 Ekim 1937

⁴⁹ **Ulus**, 1 Mart 1937.

⁵⁰ **Ulus**, 4 Nisan 1938.

- Eğitmenlerin gidecekleri köylerde okul binası bulunmadığı takdirde, köyün okul binası olmaya elverişli odası veya binası köyde okul yapılıncaya kadar okul olarak kullanılacaktır ⁵¹.

Eğitmen kurslarını başarıyla bitiren adaylara, köylerde anlaşılır türden bir sandık kitapla, ders araç gereçleri (kitaplar, kılavuzlar, tebeşir, silgi, mürekkep, Türkiye haritası, levhalar) verilmektedir. Eğitmen adayları, katıldıkları kurslardan başarıyla mezun olduktan sonra Anadolu'nun çeşitli yerlerinde görev almışlardır. Eğitmenler, yapılan törenlerle görevlerine başlamışlardır ⁵².

2.2.2.2. Öğretim Kadrosu

Eskişehir Çifteler'deki köy eğitmenleri kursunun yöneticiliğine Ankara ilköğretim müfettişlerinden M. Emin Soysal atanmıştır. Kursta toplam iki ilköğretim müfettişi ve 12 öğretmen görevlendirilmişti. Köy eğitmen kursu 84 erkek eğitmen adayıyla eğitime başlamıştır. Eğitmen adayları 8-10 kişilik iş gruplarına ayrılmışlar, her grubun başına da öğretmen okulu mezunu, köylerde başarıyla görev yapmış bir öğretmen ve ziraat okulu mezunu, ziraat memuru verilmiştir. Kursun bir müdürü, eğitim ve öğretim işlerini yürüten programları düzenleyen bir eğitim şefi vardır.

8 veya 10 kişilik iş gruplarına ayrılan eğitmen gruplarına Sakarya, Altı Ok, Kocatepe, Dumlupınar, İnönü, Bozkurt, Çankaya, Göç Yolu, Tınaztepe, Ergenekon isimleri verilmiştir ⁵³. Hizmetli olarak yalnız aşçı ve yardımcısı vardı. Kursun tüm işleri adaylar tarafından yapılıyordu. Hafta sonları ve tatil günlerinde eğlenceler düzenleniyordu ⁵⁴.

2.2.2.3. Eğitim ve Öğretim

Çifteler köy eğitmeni yetiştirme kursunda Matematik, Türkçe, Yurt ve Yasama Bilgisi, Tarih gibi genel bilgi derslerinin yanında tarla ziraatı, ziraat aletleri, tohum, yem, hayvancılık, sütçülük, süt mamulleri, arıcılık, tavukçuluk, ipek böcekçiliği gibi ziraat dersleri de vardı. Bu derslerden başka köy eğitmeni adaylarına Ankara Yapı

⁵¹ Gedikoğlu, a.g.e., s. 162.

⁵² Yel, a.g.e., s. 54.

⁵³ Aslan, a.g.e., s. 25-26.

⁵⁴ Ayça Turan, *Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmede Akpınar Köy Enstitüsü'nün Yeri ve Önemi*, Samsun, 2009, s. 71.

Mektebi öğretmen ve talebeleri tarafından inşaat işleri de öğretilmekteydi. Köy eğitmen adaylarına üç tip okul binası inşa edilmesi öğretilmekteydi⁵⁵. Bunlar:

“1- Bir dersaneli temelleri taş, duvarları kerpiç, üstü yerli kiremitlerle örtülü öğretmen evi bulunan köy okulu binası.

2- İki dersaneli temelleri taş, duvarları tuğla, üstü Eskişehir kiremidi ile örtülü bina.

3- İki dersaneli bodrum katında; mutfak, çamaşırhane, yemekhane, zemin katında; iki dersane çatı arası katı ise yatakhane olan bina. Bu bina pansiyonlu talebesi olan köy okulu tipidir.”⁵⁶

Görüldüğü gibi Köy Eğitmeni Kurslarındaki eğitim oldukça farklıdır. Köye ve köylüye faydası olacak her iş öğrenilmekte ve her alet uygulamalı olarak anlatılmaktadır. Böyle bir öğretmenin köydeki imajını düşünecek olursak, her şeyden anlayan, her konuda köylüye yardımcı olabilecek, okulda öğretmen, tarlada çiftçi gibi çalışan, her zaman köyün ve köylünün yanında olan eğitmenler köylünün sağ kolu gibidir.

Köy eğitmenleri için birinci, ikinci, üçüncü yıl kılavuzları hazırlanmış, bu kılavuzların baş tarafında her derste dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilmiştir. Kılavuzlar hem eğitmenlere yol göstermiş, hem de başarılı olmalarında etkili olmuştur⁵⁷. Köy Eğitmeni Yetiştirme Kurslarının Kültür Dersleri Çizelgesi şöyledir:

Tablo 2.3. Köy Eğitmeni Yetiştirme Kurslarının Kültür Dersleri Çizelgesi*

Dersler	Yedi Aylık Toplam Ders Saati
1. Türkçe (Yazı, Okuma, İmla)	210-285
2. Aritmetik ve Geometri	175-240
3. Yurt ve Yaşama Bilgisi	210-285
4. Atelye Dersleri	50-60
5. Eğitim Bilgisi (Köy Eğitimi, Çocuk Bilgisi, Öğretim Metodu, Ders Uygulamaları)	85-90
Toplam	730-960

* Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Müfredat Programı Taslağı, s. 2.

⁵⁵ Aslan, a.g.e., s. 26.

⁵⁶ Aslan, a.g.e., s. 26.

⁵⁷ Ayrıntılar için bkz. EK-8.

Ders sayıları kesin sınırlarla ayrılmamış, ders saatleri eğitim şeflerinin isteğine ve ihtiyacına göre azaltılıp çoğaltılıyordu. Bunların yanında her sabah azami 20, asgari 10 dakika jimnastik yapılması öngörülüyordu ⁵⁸. Ziraat Dersleri ise; Tarla Ziraatı, Bahçe Ziraatı, Hayvan Yetiştiriciliği ve Ziraat Sanatları alanlarından oluşmaktadır. *Tarla Ziraatı* dersinde toprağın tanımı, tarımdaki fonksiyonları, türleri, hava ve suyun toprak ve bitki için önemi, toprağın işlenmesi, işleme yöntemleri ve kullanılan aletler, gübre, gübreleme, tohumun önemi, tımar, bakım, biçim araç ve yöntemleri, harman ve araçları, nadas, hububat, bakliyat, dokuma gibi teorik bilgilerle uygulamalara yer veriliyordu. *Bahçe Ziraatı* dersinde; sebze bahçivanlığı, meyve bahçivanlığı, fidanlık, ilaçlama ve bağcılık yine uygulamalı olarak öğretilenecekti. *Hayvan Yetiştiriciliği* dersinde ise; sığır, koyun, keçi, at, eşek ve katır yetiştiriciliği, tavukçuluk, ipek böcekçiliği ve arıcılık konuları da imkân oldukça uygulamalı gösterilecekti. Ziraat Sanatları dersinde de sütçülük, üzümünden yapılan şeyler (şıra, şarap, sirke, pekmez vb.) ve konservecilik öğretilenecekti ⁵⁹.

Kursun bir günlük iş programı şöyledir: ⁶⁰

Tablo 2.4. Haftalık olarak yapılan programın bir günlük çizelgesi*

Sabah İşi Gruplar	Saat	Öğle İşi Gruplar	Saat
<i>Nöbetçi: Dumlupınar</i>	07-11.45	<i>Nöbetçi: Dumlupınar</i>	14-16
İnşaat: Tunceli-Aslan	07-11.45	İnşaat: Kültekin-Atilla	14-16
Okuma: Çaldağı-Kültekin	07-08	Tahrir ve Dikte: Çaldağı-Oğuz-Teoman	14-16
Dikte: Erciyes-Oğuz	07-08	Hesap: Çaldağı-Oğuz-Teoman	16-17
Tahrir: Sakarya-Teoman-Atilla	07-08	Bahçe Ziraatı: Sakarya-Aslan-Tunceli	14-15
Yurt Yaşama Bilgisi: Oğuz-Teoman-Çaldağı	08-11.45	Yurt Yaşama Bilgisi: Sakarya-Aslan-Tunceli	15-17
Hesap:		Okuma-Dikte:	

⁵⁸ Öztürk, a.g.e., s. 163.

⁵⁹ Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Müfredat Programı Taslağı, Devlet Basımevi, İstanbul, 1938, s. 27-34.

⁶⁰ Uyar, a.g.e., s. 126.

Sakarya-Atilla-Kültekin	08-11.45	Erciyes	14-17
Temel Atma Töreni (Bütün Gruplar)			
(Not: Akşam 18-18.30 mütalaa, 20-22 arası banyo saatidir.)			

* Uyar, **a.g.e.**, s.126.

Kurs müdürü Emin Soysal'ın Kültür Bakanlığı'na kursun faaliyetleri ile ilgili olarak gönderdiği üç adet raporu aşağıda inceleyeceğiz. Raporlar kursun başlangıç, ortası ve son dönemlerine aittir. Raporlara dikkatle bakılırsa projeye ne kadar önem verildiği ve uygulamaların da ne kadar ciddi yapıldığını anlayabiliriz. Kursun başlangıç dönemine ait 17 Temmuz 1936 tarihli rapor:

1- *“Geçen haftaki programdan doğan ihtiyaç ve zaruretler göz önüne alınarak yeni program hazırlandı. Bu programda koyunculuk adı altında muhtelit ağılların tetkiki, atçılık adı altında haradaki muhtelif at cinslerinin tetkiki, Mahmudiye’de mevcut muhtelif olarak makineleri ile biçme makinesini kullanma, bahçecilik, sütçülük isleri programcı alındı.”*⁶¹

Kursta eğitim öğretim ve işler önceden hazırlanmış plan ve programlara göre yürütülmüyordu. Yapılacak işler o anki şartlara göre belirlenmekteydi.

2- *“Okuma yazma isine daha fazla önem verildi. Gruplar büyük ve küçük harflerle yazı yazmaya çalışıyorlar. Eski usûl yazı yazmaları engellenmeye çalışılmaktadır.”*⁶²

Projeye katılan kursiyerler, her ne kadar okuma yazmayı daha önceden bilseler de onlar eğitmen olup köylü çocuğunu yetiştirecekleri için bilgileri pekiştirilmekteydi.

3- *“Geçen hafta is programına tamamen bağlı kalınamadı. Yeni işler çıkabiliyor. Meselâ bir at emaskülatörle enemek ameliyesi oluyordu. O gün her işi bırakarak bütün grupları oraya gönderdim. Bir baytar bu çok faydalı işi göstererek hem yaptı hem de anlattı. Ayrıca bir de yulaf biçme işi çıktı. Çayır biçmeye gidenlerin bir kısmını oraya gönderdim.”*⁶³

4- *“Yurt ve yasama bilgisi kitapları her gün bir gruba verilerek okutuluyor. Okunulan bahislerin eğitmen adaylarında ilgi uyandırdığı müşahede edildi. Adaylar*

⁶¹ Aslan, **a.g.e.**, s. 27.

⁶² Aslan, **a.g.e.**, s. 27.

⁶³ Aslan, **a.g.e.**, s. 28.

*okuma yazma ve hesap derslerinde başarılılar. Bu arada resim yapma, harita çizme, musiki faaliyetleri devam etti. Eğitimci adayları İstiklal Marsını kısmen öğrendiler. İki grup da Sakarya Marşını öğrendi.”*⁶⁴

Kursiyerlere milli bilinç ve Türklük duygusu da bu kursta verilmeye çalışılmış ve başarılı olunmuştur. Eğitimci adaylarına kursun amaçlarından biri olan pratik bilginin verildiğini görmek mümkündür.

5- *“Talebelerin kültür ve ziraat dersleri hakkında teneffüs ve istirahat zaman aralarında münakaşalar yapmaları bizleri sevindirmektedir. Yulaf biçme işine her gün iki grup gidiyor. Sabahleyin gruplar önce makinenin başına toplanıp, makinenin aksamı, nasıl işleyip biçtiği öğretmen tarafından anlatılıyor. Öğleden sonra ise öğretmen biçme makinesini bozarak eğitimci adaylarından tamir ederek biçme işine başlamalarını istiyor. Adayların başarıyla biçme makinesini tamir ederek biçme işine başladıkları görülmüştür. Sabahleyin makinede çalışan grup yulaf toplamada, yulaf toplayan grup ise biçme makinesinde çalışmaktadır.”*⁶⁵

Köylerde kullanılan tarım aletleri hakkında teknik bilgiler verilerek basit arızaları tamir edebilmeleri köy eğitimci adaylarına öğretilmektedir. Uçsuz bucaksız Anadolu'nun köylerinde görev yapacak eğitimcilere karşılaşılabilecekleri problemler gösterilmekte ve çözüm yolları öğretilmektedir.

6- *“Talebelere öğle yemeğinden sonra 15.00'e kadar uyumaları için izin verilir. Ancak bu durum ders ve işe göre değişiklik gösterebilmektedir.”*⁶⁶

7- *“Her akşam 22.00'ye kadar karşılıklı sohbetler yapılır. Sohbetlerde milli savaşlara dair birer parça okutulur.”*⁶⁷

Kursun süresi kısa olduğu için kursu idare edenler, bu kısa sürede verilebilecek azami bilgi ve tekniği öğretmeyi amaçlamışlardır. Sabah kalkışından gece yatısına kadar devamlı olarak bir eğitim vardır.

8- *“Cumartesi akşamları 20.00'den 22.00'ye kadar eğlenceler düzenlenir. Güzel saz, kaval, cura çalan talebeler sanatlarını icra ederler.”*⁶⁸

⁶⁴ Aslan, a.g.e., s. 28.

⁶⁵ Aslan, a.g.e., s. 28.

⁶⁶ Aslan, a.g.e., s. 29.

⁶⁷ Aslan, a.g.e., s. 29.

⁶⁸ Aslan, a.g.e., s. 29.

İlk mezun olan eğitimcilerin Ankara'da görev yapacakları görev bölgeleri, hane, nüfus ve öğrenci sayıları aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 2.5. İlk mezun eğitimcilerin Ankara'da görev yapacakları görev bölgeleri, hane, nüfus, öğrenci sayıları *

Bağlum Bölgesi						
<i>Köyün Adı</i>	<i>Hane Sayısı</i>	<i>Nüfus</i>			<i>Gündüz</i>	<i>Gece</i>
		<i>Erkek</i>	<i>Kadın</i>	<i>Yekün</i>	<i>Talebe Sayısı</i>	<i>Talebe Sayısı</i>
Solfasol	130	329	382	711	80	40
Evedik	28	112	83	195	15	20
Kapaklı	12	-	-	83	16	7
Kakacık	48	155	168	323	34	33
Ovacık	35	121	126	247	29	18
Saray	34	120	108	228	30	26
Mahmudiye	27	50	58	108	20	19
Kösrelik	20	59	57	116	14	8
Etimesgut Bölgesi (Peçenek)						
Ergazi	40	128	155	282	24	15
Kutuğum	40	171	156	317	19	17
Alacaatlı	35	121	123	244	38	-
Bağlıca	45	143	116	259	28	23
Elvan	30	96	82	178	21	12
Sincan	40	150	152	302	18	15
Eryaman	30	98	89	187	27	20
Yuva	80	247	223	470	50	20
Susuz	70	243	212	455	32	25
Tesrek	37	96	90	187	25	15
Orhaniye	69	297	321	618	88	-
Fethiye Köyü Bölgesi						
İlyakut	37	117	115	232	25	20
Mülk	56	148	155	302	38	25
Fethiye	132	244	237	481	53	40
Kısla	10	56	49	105	11	15
Bitik	24	98	56	154	19	20
Kınık	10	61	63	124	23	23
Balaçemsit	23	82	88	170	15	15
Emir	22	77	101	178	22	30
Hakavun Bölgesi						
Kazan	9	27	29	56	9	15
Hakavun	26	115	110	225	44	28
Balakayı	11	43	53	96	15	18
Yılbant	12	46	49	95	15	15
Sancar	42	142	152	294	23	35
Ahi	62	201	236	437	40	44
Yassıveren	67	181	204	385	32	37
Alpavut	27	79	85	164	22	30
Orhaniye Bölgesi						

Osmaniye	22	55	61	116	20	16
Polatlar	31	114	118	232	20	15
Çimsit	15	87	73	160	18	22
Peçenek	27	161	182	343	30	25
Saraycık	20	52	36	88	18	15
Çoğlu	20	69	57	128	18	25
Akcaören	–	–	–	285	21	22
Bucuk	100	184	216	401	56	45
Küçükyozgat Bölgesi						
Yenişeh	175	450	513	963	75	20
Kayadibi	108	323	319	642	45	30
Edige	21	88	83	171	20	12
Odabaşı	76	268	273	541	41	30
Karacahasan	85	264	303	567	40	25
Tatlar Bölgesi						
Kavaklı	55	172	202	374	45	40
Tatlar	45	132	136	268	43	44
Karaağaç	40	–	–	168	29	39
Peçenek	60	477	258	735	60	65
Karapürçek	80	302	313	615	54	69
Aydıncık	46	113	106	219	35	32
Nenek	60	160	195	355	42	32
Taşpınar Bölgesi						
Balgat	37	176	143	319	21	25
Hacılar	49	134	118	252	30	20
Taşpınar	110	145	168	313	40	27
Ballık	64	86	88	174	27	–
Karakusunlar	25	94	89	183	28	20
Tulumtaş	44	186	185	371	45	30
Yalıcak	25	121	89	210	27	22
Lodomu	65	172	128	300	32	24
İncik	23	82	80	162	23	15
Yakupabdal Bölgesi						
Yakupabdal	70	318	300	618	53	30
Bursal	41	132	128	260	42	25
Virancık	33	131	132	263	35	37
Karataş	50	168	178	364	35	37
Mühye	50	234	205	439	35	29
Üreğil	20	–	–	106	18	20
Araplar	30	–	–	176	36	32
Yeregözü Bölgesi						
Yeregözü	205	481	572	1053	53	–
Oltan	84	300	287	587	63	26
Gökler	132	393	423	816	25	–
Tekke	62	116	109	225	36	40
Kayı	83	–	–	410	45	31
Başayaş	69	124	160	284	23	40
Başbereket	49	131	201	332	32	26
Ilıca	52	133	172	305	29	30
				YEKÜN	2518	1942
						1942
				Umumi Yekün		4460

* Aslan, a.g.e., s. 46-47.

2.2.3. Köy Öğretmenleri Kanunu'nun Çıkış Sebepleri

Türkiye’de ilköğretimin küçük köylere kadar yayılmasını sağlamak, öğretmeni köyde işreti duran bir insan olmaktan çıkarıp köy yaşamında etkin bir üretici yapmak yolundaki ilk başarılı girişim “Köy Öğretmenleri Projesi” olmuştur.

1935 yılında Saffet Arıkan’ın MEB’e, İsmail Hakkı Tonguç’un da vekâleten İlköğretim Genel Müdürlüğü’ne getirilmesi, öğretmen deneyinin gerçekleşmesi için gerekli idari ve siyasi ortamın oluşmasına zemin hazırlamıştır. Köy öğretmen kursları ve köy öğretmen okulları, onların verimli çalışmaları ve işbirliği sayesinde faaliyete geçmiştir ⁶⁹.

İsmail Hakkı Tonguç, tayininden kısa bir süre sonra Başbakan İsmet İnönü’ye sunulmak üzere bir rapor yazmıştır. Bu rapor, o güne kadar yabancı eğitim uzmanlarınca hazırlanmış raporlardan çok farklıdır. Raporu diğerlerinden ayıran başlıca nokta, köy eğitimi ve köy öğretmeni yetiştirme sorununu nitelik özellikleriyle olduğu kadar nicelik özellikleriyle de ele almış olmasıdır.

Rapora göre; Türkiye’de demokrasinin siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel kurumlarının asıl dayanağı olacak “memleketin efendileri”, sadece “Türk köylüsü” denilip geçilen şey değildir. Bunlar, 400’den az nüfuslu yerleşim birimlerinde yaşayan ve bütün Türkiye nüfusunun yarısından fazlasını teşkil eden bir kitledir. Buraların çoğunda okul çağına gelmiş çocuk sayısı genellikle kırkı geçmemektedir. İşte asıl mesele, bu “yarıdan fazla”ya erişebilmektir. Fakat devletin bunlara, klasik eğitim hizmetlerini götürecek mali gücü yoktur. Hâlbuki bu kitleyi modern medeniyetin şartlarına uygun bir seviyeye getirmeden siyasi, hukuki, sosyal vb. inkılâpların başarıya ulaşması mümkün değildir.

Bu raporun ana hatları şu şekildedir: ⁷⁰

- 1933-34 istatistiklerine göre kentlerdeki ilkokul sayısı 1192, öğretmen sayısı 6853, öğrenci sayısı 254.517’dir. Köylerde 4999 ilkokul, 6786 öğretmen, 313.169 öğrenci vardır. Köylerde bir öğretmene 46, kentlerde 37 öğrenci düşmektedir. Okuma çağında 1.800.000 öğrencimiz vardır.

- Türkiye’deki 40.000 köyün, 32.000’inin nüfusu 400’den azdır. Türkiye nüfusunun 8.000.000’u bu köylerde oturmaktadır. Bu köylere okul açmak ve

⁶⁹ Ergün, a.g.e., s. 211.

⁷⁰ Yel, a.g.e., s. 30.

öğretmen göndermek imkân dâhilinde değildir. Buralarda “gezici öğretmen ya da yarıyıllık” gündüzlü veya yatılı bölge okulları açılabilir.

- 32.000 küçük köyü eğitime kavuşturabilmek için yeni yollar aramalıyız. Bu köylerin durumunu keşfedilmemiş bir konu olarak ele alınıp hazırlanmak gerekir.

- Nüfusları 400-1200 arasında olan köy sayımız 7000’e yakındır. Buralarda üç öğretmenli 4-5 sınıflı ilkokul açılırsa 20.000 öğretmene ihtiyaç vardır.

- Nüfusları 1200’den fazla olan 514 köyümüz vardır. İdeal olarak her köye 3 öğretmen verirsek 1500 öğretmene ihtiyacımız vardır.

- Kentlerde de eğitimin sağlıklı sürdürülebilmesi için en az 1500 öğretmen gerekmektedir.

- Şu an Maarif Vekâleti’nin eğitimde düzeni sağlayabilmesi için ilk etapta en az 15.000 öğretmene ihtiyaç vardır. Mevcut öğretmen okullarından bu ihtiyacı karşılamak yüzyıl sürebilir.

Bu şartlar içerisinde köye öğretmen yetiştirmede yeni bir yol bulunması ve olağanüstü tedbirlerin alınması gerekiyordu. Köy eğitim kurslarının kuruluşunda, Atatürk’ün fikri bakımdan önemli rol oynadığı görülmektedir. Nitekim bazı kaynaklara göre, Saffet Arıkan’a terhis edilmiş çavuşların köy öğretmeni olarak yetiştirilmesi için kısa süreli kurslardan geçirilmesini ilk defa Atatürk söylemiş ve hatta açılacak kurslara “Eğitmen Kursları” adının verilmesini de o teklif etmiştir⁷¹.

Prof. Dr. H.Ali Koçer’e göre kanunun çıkış sebepleri şöyledir:⁷²

- Öncelikli amaç, devletin bulunduğu maddi durum göz önünde bulundurulursa, devlete yük olmayan, geçimini başka yollardan sağlayan az miktarda da devletten maaş alan öğretmen yetiştirmektir.
- Türkiye’de yapılan inkılâpları köye yaymak ve köylüye benimsetmek için öğretmenler önemlidir.
- Köyün kalkınması için çeşitli konuları bilen, kuru bilgiden ziyade uygulamalı olarak gösterebilen rehberler olarak öğretmenler yetiştirilecektir.

⁷¹ Yel, a.g.e., s. 31.

⁷² H.Ali Koçer, **Cumhuriyet Dönemi’nde Eğitim**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1983, s. 582.

- Öğretmen okullarından mezun olanların köye gitmemesi, gitse bile çok kısa süre görev yapıp şehre geri dönmesi, köyde kalabilen öğretmen yetiştirme düşüncesini hayata geçirmiştir.

Köy ilkokullarının öğretmen açığının kapatılması için düşünülen kısa vadeli çözüm yollarından biri “eğitmen” adı verilen kişileri yetiştirmek olmuştur. Bu maksatla çıkarılan 3238 sayılı Köy Eğitim Kanunu gereğince genellikle Tarım Bakanlığı’na bağlı olan çiftliklerde açılan kurslara, askerliğini çavuş olarak yapmış, tercihen ilkokul mezunu, yetenekli erkekler ve ilkokul mezunu bayanlar alınmıştır. Kursları bitirenler öğretmeni bulunmayan köy ilkokullarının birinci devreleri olan ilk 3 sınıfında öğretmenlik yapmaları için görevlendirilmiştir⁷³.

Eğitmenler ilk üç sınıfta görev yapacak ve kendilerine verilen kılavuzlar sayesinde onlara farklı dersler verecekti. Eğitimcilerin, her zaman göz önünde tutmaları gereken esaslar şöyle bildirilmiştir:⁷⁴

“ 1. Okulun açıldığı tarihten itibaren ilk üç ay zarfında günde 2 saat alfabe, 1 saat aritmetik okutacaksın ve 1 saat ziraat işi yaptıracaksın. Bunu düşünerek 1 No. L1 örneğe benzer bir çalışma cetveli yap ve okula as.

2. Üç ay sonra alfabe bitmiş olacak ve ders çeşitleri değişecektir. O zaman da 2 No. L1 örneğe benzer bir çalışma cetveli yapıp asacaksın.

3. Her gün derslerden önce temizlik yoklaması yapacaksın ve temizliğini tam yapmamış olan çocuklara okulda kendi gözünün önünde temizlik yaptıracaksın.

4. Her sabah okulun bahçesini ve odalarını çocuklarla birlikte temizleyecek ve camları, sıraları sileceksin.

5. Derslerin ne zaman başlayıp ne zaman biteceğini Gezici başöğretmenden öğreneceksin.

6. Kılavuzlarda ve kitaplarda anlayamadığın yerler olursa Gezici başöğretmenden sor. Eğer bilmediğin ve anlamadığın şeyleri çocuklara yanlış olarak öğretecek olursan düzeltmesi çok güç olur.

7. Mümkün olduğu kadar çocukların kendi hatalarını kendilerine düzelttir.

⁷³ T.C MEB ÖYEGM, a.g.e., s. 16.

⁷⁴ Koç, a.g.e., s. 76-77.

8. Ders esnasında, bahçede, kırdada, sokakta çocukların sövüp saymamalarını, birbirlerine iyi muamele etmelerini temine çalış.

9. Sırada yıllık ve kambur oturanların vaziyetini düzelt.

10. Çocukları mümkün olduğu kadar çok konuşturmaya, düzgün konuşturmaya ve serbest alıştırmaya gayret et. Ufak tefek kusurları olursa bir daha yapmamalarını tembihle ve affet. Her şey için çocuğu cezalandırmaya kalkışırsan şımartırsın.

11. Her fırsat buldukça geçmiş dersleri tekrarla. Zira ne kadar çok tekrarlarsan çocukların kafasına o kadar iyi yerleştirmiş olursun.

12. Çocuklara bir yazı yazdırırken bir hesap yaptırırken veya bir yazıyı okuturken daima aralarında dolaş, doğru yazmalarını, doğru hesap etmelerini ve okunan yazıyı takip etmelerini temin et.

13. Her zaman iyi bilenlere sual sormak ve hep onları tahtaya kaldırmak doğru değildir. Bilene de bilmeyene de sual sor, konuştur ve alıştır. Bileni de bilmeyeni de tahtaya kaldır, yazdır ve öğret. ”

Gerek ilköğretim raporunda gerekse Bakanlar Kurulu’na sunulan raporda yapılacak işler şöyle sıralanır: ⁷⁵

1. Köy yaşamına uygun bir ilkokul programı yapılması,
2. Köy ilkokul programına uygun ders kitaplarının hazırlanması,
3. Köy öğretmenleri yetiştirme işinin planlanması,
4. Köye uygun okul binaları yapılması,
5. Köy okullarının koordinasyon içinde çalıştırılmasıdır.

2.2.4. Köy Öğretmenleri Kanunu

Öğretmen denemesinden elde edilen sonuçlara göre TBMM’de 3238 sayılı ile 11 Haziran 1937’de “Köy Öğretmeni Yetiştirme Kanunu” kabul edilir ve 24 Haziran 1937’de de yürürlüğe girer. Herhangi bir konuyla ilgili kanunun; eğitim çalışmasını izlemesi ilk defa görülmekteydi. Bakanlıktaki usule göre açılacak bir okulun veya girişilecek bir eğitim çalışmasının önce kanunu hazırlanır, çalışması arkadan gelirdi.

⁷⁵ Bahattin Uyar, **Tonguç’un Öğretmenleri**, Aktaş Matbaası, Ankara, 2000, s. 87.

Eğitmen denemesi ise işi tersine çevirmekle uygulama olanağı düşünülmeden kâğıt üzerinde maddeler sıralama geleneğini bozmuştur ⁷⁶.

(11/Haziran/1937)

Neşir ve İlanı: 24/Haziran/1937

Kanun No : 3238

“Madde 1- Nüfusları öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan köylerin öğretim ve eğitim işlerini görmek, ziraat işlerinin fenni bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik etmek üzere köy öğretmenleri istihdam edilir.

Madde 2- Köy öğretmenleri, Maarif ve Ziraat Vekillikleri tarafından ziraat işlerini yaptırmaya elverişli okul veya çiftliklerde açılan kurslarda yetiştirilir. Eğitimci yetiştirme kurslarının masrafları Maarif ve Ziraat Vekillikleri bütçelerinden ödenir.

Madde 3- Maarif Vekilliği’nce seçilecek ve mezun sayılarak kurslara vazife görmek üzere gönderilecek ilköğretim müfettişleri ile ilkokul öğretmenleri bu kurslarda buldukları müddetçe müktesep hakları olan maaşlarını ve makam ücretlerini tam olarak alırlar.

Madde 4- Eğitimci bulunan köylerden lüzumu kadarı birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye gezici bir başöğretmen veya öğretmen tayin olunur ve bunlar köy eğitimci yetiştirme kurslarına iştirak etmiş ilkokul öğretmenlerinden seçilir.

Gezici öğretmen veya başöğretmenlerin müktesep hakları olan maaş ve makam ücretleri mensup oldukları hususi idare bütçelerinden ödenir.

Bunların gezmeleri için harcırah mukabili olarak bölge merkezi haricinde vazifede geçirecekleri her gün için 100 kuruşu geçmemek üzere Maarif Vekilliğince tayin edilecek miktarda mezkûr vekillik bütçesinden tediye yapılır.

Madde 5- Köy öğretmenlerine İcra Vekilleri Heyeti’nce tasdikli kadrolarda tespit edilecek miktar üzerinden ve Maarif Vekaleti bütçesine mevzu vilayetlere yardım tahsisatından alakadar vilayetlerce aylık ücret; Ziraat Vekaleti bütçesinden de meccanen tohum, fidan, damızlık ve ziraat aletleri gibi vesait verilir.

⁷⁶ Yel, a.g.e., s. 42.

Madde 6- Köy eğitimcilerinin kurslara alınmaları, yetiştirilme tarzları, köylerdeki ödevleri beşinci madde de yazılı vesaiti icabında köylü lehine nasıl kullanacakları işlerinin takip ve teftişi Maarif ve Ziraat Vekilliklerince müştereken kararlaştırılır.

Madde 7- Bu kanun nesri tarihinden itibaren muteberdir.

Madde 8- Bu kanun hükümlerini icraya Dahiliye, Maarif, Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.”⁷⁷.

Birinci madde köy eğitimcinin ödevini, ikinci madde nerelerde yetiştirileceğini, üçüncü ve dördüncü maddeler de kurslarda ve kurslardan sonra iş başında da eğitimcileri yetiştirmek vazifesini görecek ilköğretim öğretmenleri ile ilköğretim idarelerinin maaş ve yol paralarını ne suretle alacaklarını, beşinci madde eğitimcilerle verilecek aylık ücreti ve ziraat vasıtalarını, altıncı madde de bunlardan başka işlerin ne suretle yapılacağını saptayacak bir talimatname hazırlanacağını göstermektedir. 1937 yılının ikinci devresinden itibaren açılan köy eğitimci yetiştirme kursları bu kanuna göre açılmıştır.

2.2.5. Eğitimci Adaylarının Nitelikleri

Mustafa Necati'nin erken yaşta ölümü, Köy Muallim Mektepleri'nin kapatılması ve bu meseleye sahip çıkanların olmaması sebebi ile köye uygun eğitimci yetiştirme işi duraklamıştır.

1932 yılında Halkevlerinin kurulması ve güçlü bir şekilde köycülük çalışmalarına başlaması, Türk Ocakları'nda “köycü doktor” olarak çalışan Reşit Galip'in Milli Eğitim Bakanı olması, Türkiye'de tekrar köye yönelik bir harekete neden olmuştur. Reşit Galip, ilk iş olarak Tarım ve Sağlık Bakanlığı temsilcilerinin de katıldığı bir “*Köy İşleri Komisyonu*” kurar. Komisyon çalışmalarını tamamlayarak aşağıda ana hatları verilmiş olan raporu hazırlar ⁷⁸. Reşit Galip'e göre köy öğretmenin nitelikleri şöyledir:

1- Köyün inanışlarına etkin olmak niteliği (devrimcilik, laiklik ve cumhuriyetçilik gibi ilkelerin köyde önderliği)

⁷⁷ Harun Ergin, **Köy Eğitimcileri Kanunu**, Işıl Matbaası, İstanbul, 1947, s. 3.

⁷⁸ Ergün, a.g.e., s. 207.

2- Köyün toplumsal hayatını etkileyebilme vasfı (medeni kanunun köyde uygulanması onun kurallarına ailede, insanların ilişkilerinde uymanın temini. Kanunun hedefi olan toplum ve uygarlık esaslarının köyde yerleşmesine çalışmak).

3- Köyün maddi ve ekonomik hayatına etkin olmak niteliği (ileri ziraat usullerini geniş mal değişimini, düzenlenmiş Pazar ilişkilerini köye sokmak).

4- Aydın olmak (iyi yetişmiş bir okul öğretmeni olmak, öğretmenlik mesleğinin bütün çalışmalarını edinmiş olmak)⁷⁹.

TBMM'de kabul edilmiş 3238 sayılı 'Köy Eğitmeni Yetiştirme Kanunu'ndan ve yapılan uygulamalardan çıkardığımız sonuçlara göre köy eğitmenlerinin seçiminde aşağıdaki özellikler aranmaktadır:

- Eğitmen; köy hayatını yaşamış, köye tamamen bağlanmış olmalıdır.
- Köyde karşılaştığı güçlükleri yenebilecek iradeye ve güce sahip olmalıdır.
- Köye, sade fakat ileri bir yaşam sokabilmek için çalışacak azimde biri olmalıdır.
- Köyün mecburi tahsil yaşındaki çocuklarıyla, yetişkin gençlerine okuma, yazma, hesap, yurt ve yaşama bilgilerini öğretecek derecede kendini geliştirmelidir.
- Köylünün eğitim ve tarım işleri hakkında yüksek düzeyde bilgiye sahip olup köylüye rehberlik yapabilmelidir.
- Köyde devleti temsil edebilecek güç ve iktidarı taşıyan biri olmalıdır⁸⁰.

İsmail Hakkı Tonguç'un ise eğitmenden beklediği tam bir köy önderliğidir. Ona göre eğitmenin şöyle olmalıdır:⁸¹

1. Eğitmen köy yaşamını yaşayarak öğrenmiş olmalıdır.
2. Yaş, bilgi, görüş, anlayış bakımlarından köyde yapacağı işler dolayısıyla karşılaşılabilecek güçlükleri yenebilecek durumda olmalıdır.
3. Sade fakat ileri bir yaşamı köye sokabilmek için bıkmadan çalışabilmelidir.

⁷⁹ Gedikoğlu, a.g.e., s. 63.

⁸⁰ TBMM Zabıt Ceridesi, 11/Haziran/1937, C. 19.

⁸¹ Uyar, a.g.e., s. 89.

4. Köyün zorunlu eğitim çağındaki çocuklarıyla gençlerine okuma yazma, hesap, yurt ve yaşama bilgilerini yürürlükteki eğitimbilim yöntemlerine göre öğretebilecek düzeyde olmalıdır.
5. Köyde özellikle eğitim, tarım işleri ve genel yaşam düzeyini yükseltici işler bakımından devleti temsil edebilecek kudrette olmalıdır.
6. Köyün, devletin ve kendi alinyazısının birbirine bağlı olduğunu bilerek çalışabilmelidir.

Eğitmen adaylarının başarılı olmasında kendi kişisel yetenekleri kadar MEB ve Tarım Bakanlığı'nın da etkisi büyüktür. Kursun uygun bölgede açılması, gerekli eğitim araçlarıyla malzemenin sağlanması, köy yaşamı ve eğitimiyle ilgili bilgiye sahip şef ve öğretmenlerin görevlendirilmesi gibi etkenler başarıda önemlidir.

Eğitmen adaylarının kurslara kayıt ve kabullerinde; askerliğini yapmış ve bu sırada çavuşluk – onbaşılık gibi bir rütbe almış, ilkokulu bitirmiş veya okur yazar olması, köyde yüz kızartıcı bir halinin olmaması, zeki, ahlaklı ve sağlam karakterli olması, hangi köyde çalışacak ise o köyden seçilmiş bulunması, köy muhtarlığından bunu onaylayan bir belgenin alınması, görgü ve bilgilerinin müfettiş ve gezici başöğretmenlerce belirlenmiş olması gibi şartlar aranmaktaydı. Bu özellikleri taşıyanlar müfettiş veya gezici başöğretmenler tarafından seçilirdi.

2.2.6. Eğitim Kurularının Bütçeleri ve Açıldıkları Yerler

Köy eğitmeni yetiştirme projesi Kültür ve Ziraat Bakanlıkları'nın ortaklaşa projesi olduğu için kursların masrafları da bu iki kurum tarafından karşılanmaktaydı. Kültür Bakanlığı bütçesinden eğitim kurslarına harcanacak kalemler şunlardır:⁸²

“a) Eğitim adaylarının yol paraları, giyecek, yiyecek masrafları ders araç bedelleri.

b) Eğitim yetiştirme kurslarında görevden kültür ve ziraat dersleri öğretmenlerinin maaşları.

c) Eğitim yetiştirme kurslarında görev alan öğretmen ve memurların yiyecek masrafları.

⁸² Yel, a.g.e., s. 54.

d) *Eğitmen yetiştirme kursunu başarıyla bitiren eğitmen adaylarının köylerdeki maaşları.*

Ziraat Bakanlığı bütçesinden eğitmen kurslarına harcanacak kalemler ise şunlardır:⁸³

a) *Kursta çalışacak ziraat eğitim şeflerinin yol paraları ve aylık maaşları.*

b) *Kurs faaliyeti için lüzumlu ziraat kitapları, tarım ürünleri ve hayvanların tedariki.*

c) *Kursu bitirecek olan eğitmen adaylarına ücretsiz verilecek olan tohum, fidan, hayvan ve ziraat aletlerinin tedariki.”*

Ziraat Bakanlığı'nın Eskişehir Çifteler, eğitmen yetiştirme kursundan mezun ilk gençlere parasız olarak 100 kilo buğday, 50 kilo arpa, 25 kilo yulaf, 25 kilo çavdar verdiğini ayrıca yine bu eğitmenlere verilmek üzere pulluk ve tırmık sipariş edilmiştir. Birçok köye yeni bilinmeyen ürünler eğitmenler vasıtasıyla girdiği için bu ürünlerin başına eğitmen sözcüğü eklenmiştir. “*eğitmen buğdayı, eğitmen arpası, eğitmen elması, eğitmen bağı vb.*”⁸⁴

İleriki yıllarda köy eğitmen kurslarının yasadıkları kaynak, araç, gereç sıkıntısını asabilmeleri için Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuyla alakalı bir kanun tasarısı hazırlamıştır. Bu tasarıya göre eğitmen kurslarına 20.000 liraya kadar sermaye verilebileceği açıklanmıştır. Hazırlanan kanun tasarısı mecliste kabul edilmiş, böylece eğitmen kurslarının bazı ihtiyaçlarının karşılanması için sermaye verilmesi kabul edilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin köy eğitmen kurslarına ilave bütçe vermesinin nedeni Ziraat Bakanlığı'nın eğitmen kurslarına ilk dönemlerdeki kadar kaynak aktarmaması ve ilgi göstermemesindedir⁸⁵.

⁸³ Yel, **a.g.e.**, s. 54.

⁸⁴ Yel, **a.g.e.**, s. 54.

⁸⁵ Yel, **a.g.e.**, s. 54.

Tablo 2.6. Yıllara göre köy eğitmeni yetiştirme kurslarının dersane, öğretmen, öğrenci sayısı ve kurs giderleri *

<i>Öğretim Yılı</i>	<i>Dershane Sayısı</i>	<i>Öğretmen Sayısı</i>		<i>Öğrenci Sayısı</i>		<i>Giderler</i>
		<i>Erkek</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Kadın</i>	
1935-1936	1	20	-	84	-	10.574
1936-1937	5	110	-	484	-	129.872
1937-1938	11	222	4	1341	29	280.832
1938-1939	14	243	-	1830	-	383.102
1939-1940	15	229	-	1657	1	218.597
1940-1941	16	182	-	1312	-	191.265
1941-1942	7	67	-	532	-	113.942
1942-1943	19	154	-	1016	2	292.015
1943-1944	17	159	1	544	8	207.091

* Aslan, **a.g.e.**, s. 54.

Temmuz 1936'da deneme amacıyla açılan kursun başarılı olmasıyla yeni kursların açılması birbirini takip etmiştir. Köye yönelik uygulanan bu projenin başarılı olması köylerdeki hayatın artık daha farklı olmasını sağlayacak ve öğretmensiz köyler ve çocuklar öğretmenlerine kavuşacaktır. Kısa sürede Türkiye'nin birçok şehrinde yeni kurslar açılmıştır. Kursların sayısının artmasıyla beraber eğitmen adayları sayısı da hızla artmıştır.

Eğitmen Kanunu ve Talimatnamesi'nden sonra, eğitmen kursları sayısının çoğaltılması için gerekli çalışmalara başlanmıştır; Eskişehir, Edirne, Kocaeli, Erzincan, İzmir, Kars, Kastamonu, Kayseri, Manisa ve Malatya'da olmak üzere on ilde on bir eğitmen kursu açılması kararlaştırılmıştır⁸⁶.

Yıllara göre Eğitmen Kursları'nın açıldıkları yerler şöyledir:⁸⁷

I-1936:

Çifteler Mahmudiye Eğitmen Kursu (Deneme) Eskişehir

II-1937:

⁸⁶ Yel, **a.g.e.**, s. 44.

⁸⁷ Uyar, **a.g.e.**, s. 177-178.

1-Çifteler Hamidiye Eğitimci Kursu- Eskişehir,

2-Karaağaç Eğitimci Kursu-Edirne,

3- Arifiye Eğitimci Kursu-Adapazarı

“1937 yılında Arifiye Eğitimci Kursu, eğitimci namzedi yetiştirmek üzere 48 öğrenci ile başlamıştır. Bu 48 öğrenciden bir tanesi ilkokul mezunudur, 10 tanesi halk mektebine devam etmiş, 31 tanesinin de bir tahsil vesikası yok. (İhtimal bu 31 kişi ordudan terhis edilmiş çavuş yada onbaşı rütbesindeki askerler) Kursta 84 lira kadrolu bir muallim, 75 lira kadrolu bir muhasebe memuru, 70 lira kadrolu bir ayniyat memuru, 15 lira kadrolu bir hademe, 20 lira kadrolu başka bir hademe, 40 lira maaşlı bir aşçı bulunmaktadır. Bu kursları Sağlık, Maarif ve Ziraat Vekâletleri müştereken idare ediyorlar. Kursun 48 öğrencisini de bu üç Vekâlet sınavla seçmiştir. Bu kursta sağlık, eğitim ve ziraat dersleri verilmiştir. Mali tarafı ile de bu üç Bakanlık alakalıdır ”⁸⁸

4- Cılavuz Eğitimci Kursu-Kars,

5-Erzincan Eğitimci Kursu-Erzincan (Erzincan Eğitimci Kursu, 1939 depremi nedeniyle kapatılmıştır.).

III-1938:

1-Kızılçullu Eğitimci Kursu-İzmir,

2-Horozköy Eğitimci Kursu-Manisa,

3-Gölköy Eğitimci Kursu-Kastamonu,

4- Gönen Eğitimci Kursu-Isparta,

5-Pazarören Eğitimci Kursu-Kayseri,

6-Sultansuyu (Akçadağ) Eğitimci Kursu-Malatya.

IV-1939:

1-Düziçi Eğitimci Kursu-Ceyhan-Adana,

2-Beşikdüzü Eğitimci Kursu-Vakfıkebir (Trabzon),

3- Evrensekiz Eğitimci Kursu-Lüleburgaz-Kırklareli.

V-1940:

Köy Enstitülerinin kuruluşundan (17 Nisan 1940) sonra açılan bütün eğitimci kursları Köy Enstitüleri'ne bağlı olarak açılmışlardır.

⁸⁸ Nureddin Ergin, **Arifiye Öğretmen Okulu ve Tarihçesi**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1968, s. 10-11.

- 1- Savaştepe Eğitim Kursu-Balıkesir,
- 2-Aksu Eğitim Kursu-Antalya,
- 3- Gamlık Eğitim Kursu-Havza-Samsun,
- 4-İvriz Eğitim Kursu-Konya,
- 5-Dicle Eğitim Kursu-Diyarbakır (1944),
- 6-Ortaklar Eğitim Kursu-Aydın (1944),
- 7-Hasanoğlan Eğitim Kursu-Ankara (1942).

Eğitmen kursları faaliyetlerini, köy enstitüleri kurulana kadar bağımsız, kurulduktan sonra da bu okullara bağlı olarak 1946'ya kadar sürdürmüştür. Yaklaşık on yıllık sürede 8675 eğitimci yetiştirilmiş ve bu eğitimciler 200.000'den fazla köylü çocuğunu eğitmişlerdir ⁸⁹.

1937 yılında Erzincan'da açılmış olan köy eğitimcileri kursuna Erzincan'dan 29, Gümüşhane'den 32, Tunceli ve Elazığ'dan 13, Pasinler'den 16 olmak üzere toplam 90 köy eğitimcisi seçilmiştir. 1937 Nisan ayında Edirne Kırkağaç eğitim kursuna katılan adayların yaş dağılımı ve eğitim durumları ise şöyledir: ⁹⁰

25 kişi	25 yaşında
20 kişi	26 yaşında
27 kişi	ilkokul mezunu
39 kişi	hiç okula gitmemiş

1939 Nisan ayında eğitime başlayacak olan köy eğitimcileri kursları için öğrenci seçimleri tamamlanmış, yeni açılacak kursların isimleri, eğitecekleri eğitimci adayların katıldıkları şehirler ve sayıları şöyle belirlenmiştir: ⁹¹

* *Adana Karşıyaka ve Güneşli Yatılı Köy Okulu*: Adana'dan 150

* *Isparta Gönen Pansiyonlu Köy Okulu*: Denizli 23, Burdur 25, Isparta 25, Antalya 25.

* *Erzincan Ziraat Okulu*: Erzincan 30, Erzurum 25, Gümüşhane 25, Sivas 50

* *Eskişehir Hamidiye*: Ankara 80, Kütahya 30

* *Eskişehir Mahmudiye*: Afyon 25, Eskişehir 25, Konya 50.

⁸⁹ Yel, **a.g.e.**, s. 45.

⁹⁰ Aslan, **a.g.e.**, 55-56.

⁹¹ Aslan, **a.g.e.**, 55-56.

- * *Kastamonu Gölköyü*: Çankırı 20, Çorum 50, Kastamonu 60, Sinop 50, Zonguldak 20.
- * *Kars Cılavuz*: Ağrı 30, Çoruh 50, Kars 50
- * *Kayseri Pazarören*: Kayseri 60, Kırşehir 40, Niğde 40, Yozgat 60
- * *Kırklareli Alpullu*: Çanakkale 40, Edirne 40, Kırklareli 40, Tekirdağ 50
- * *Kocaeli Arifiye*: Bilecik 30, Bolu 60, Bursa 60, Kocaeli 50
- * *Malatya Akçadağ*: Diyarbakır 25, Elazığ 15, Malatya 40, Maras 40, Tunceli 10, Urfa 30
- * *Manisa Horozköy*: Balıkesir 60, Manisa 40
- * *Samsun Havza Kamlık*: Amasya 25, Samsun 30, Tokat 25
- * *Trabzon Beşikdüzü*: Giresun 25, Ordu 25, Rize 25, Trabzon 25.

Temmuz 1936'da Eskişehir Çifteler'de 84 eğitimci adayıyla faaliyete geçen köy öğretmenleri projesi, istenilen başarının kısa sürede alınmasıyla ve projenin de kanunlaşmasıyla yurdun dört bir yanına yeni köy öğretmenleri kurslarının açılmasını sağlamıştır. 1939 yılında açılan kurs sayısı 16'ya eğitim gören öğretmen sayısı ise 2068'e ulaşmıştır⁹².

2.2.7. Eğitimcilerin Denetlenmesi

Köy Eğitimcileri Yönetmeliği'nin 37. maddesinden 41. maddesine kadar olan bölümü, eğitimcilerin denetimine ayrılmıştır. Bu maddeler köyde sürekli olarak kalacak olan eğitimcinin kent ve kasabalardaki işlerinin denetlenmesi, eğitimcinin hak ve hukukuna dair işlemlerle özlük sorunlarının çözümü gibi konularda ona yardım edecek, ayrıca onu denetleyecek olan görevlilerin de görevlerini belirler. Bu görevler için gezici başöğretmenler, tarım memurları, ilköğretim müfettişleri görevlendirilmiştir⁹³.

Eğitimcilerin atandıkları köylerin lüzumu kadarı birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye köy eğitimcisi yetiştirme kurslarına iştirak etmiş bir gezici

⁹² Aslan, a.g.e., 56.

⁹³ Uyar, a.g.e., s. 161.

başöğretmen verilir, bir bölgeye girecek köy sayısının başöğretmenin bir hafta zarfında gezebileceği miktarda olmalıdır ⁹⁴.

Gezici başöğretmenler bölgelerindeki köylerin eğitimlerini iş başında iken de yetiştirmek, onların işlerini murakabe etmek ve müfredat programında kendilerine vazife olarak gösterilen kısımları talebeye okutmak ve ilköğretim ispekteri tarafından verilecek olan işleri yapmak vazifesiyle mükelleftirler ⁹⁵.

Eğitmenlerin Tarım Bakanlığı'nı ilgilendiren işlerini, ziraat müdür ve muallimleri bu talimatta yazılı esaslara göre teftiş ve murakabe ederler ⁹⁶.

Gezici başöğretmenler, teftişleri sırasında köy eğitimlerini görev yerlerinde yapmış oldukları faaliyetleri denetlerlerdi. Eğitimcilerin karşılaştıkları veya karşılaşılabilecekleri meseleleri çözmekle görevliydi. Eğitimcilerin, kısa süreli kurslardan geçirilerek köylerde görev almaları nedeniyle eğitimde aksaklıklar meydana gelebilirdi. Bu durumda gezici başöğretmenler devreye girerek eğitimcilerin en büyük yardımcıları olmaktadır. Köy eğitimlerini görev yerlerinde hem eğitiyor hem de denetliyorlardı.

2.3. Köy Öğretmen Okulları

Eğitmen kurslarında elde edilen verimli sonuçlar, bu kurslarda izlenen eğitim öğretim etkinliklerinin daha bir düzen içinde ve örgün bir eğitim kurumunda verilmesinin daha doğru olacağı düşüncesinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu nedenle daha önce Mustafa Necati'nin zamanında açılmış fakat çok kısa süre ile faaliyette bulunmuş olan köy muallim mektepleri örneğinde olduğu gibi köy öğretmen okullarının açılmasına yol açmıştır.

Bunun üzerine, 1937 yılında, İzmir-Kızılcıllu ve Eskişehir-Çifteler'de iki "Köy Öğretmen Okulu" açılmıştır. Açılan bu iki köy öğretmen okulundan Kızılcıllu'daki, önceleri Amerikalılar tarafından kolej olarak kullanılan bina ve tesislere yerleştirilmiştir. Yani bu okulun başlangıçta kullanabileceği hazır yerleri

⁹⁴ Maarif Vekaleti, **Köy Eğitimcileri Kanun ve Talimatnamesi**, Devlet Basımevi, İstanbul, 1938, s.10-11.

⁹⁵ Maarif Vekaleti, **a.g.e.**, s. 11.

⁹⁶ Maarif Vekaleti, **a.g.e.**, s. 11.

bulunmaktadır. Ancak, Çifteler Köy Öğretmen Okulu bir ilkokul binasında öğretime başlamıştır. Daha sonraları binalarını öğrenciler kendileri yapmışlardır⁹⁷.

İsmail Hakkı Tonguç'a göre;

“Bu okulların açılmasıyla, köy eğitimine iki yönden el koyulmuş oluyordu. O güne kadar üstüne gidilmeyen köyde eğitim sorunu, böylece hızla ele alınarak, ilköğretim yönünden yüzyıllardır geri kalmış köyler için önemli çalışmalara girişiliyordu. Sorun çok çetin, dağınık ve çeşitli güçlükleri içinde saklayan bir konuydu. Çözüm için ana ilkeler bulmak, onlara dayanarak, uzun yıllar bıkmadan, zorluklardan yılmadan çalışmak gerekiyordu. Köyde eğitim üstünde o güne kadar durulmamış olduğu için yararlanılacak örnekler, deneyler yoktu. Bu yüzden eğitim işiyle genel olarak uğraşmış olanlar bile ana ilkelerde kolayca düşünce birliği yapamıyordu. Her şey yeniden ele alınarak deneniyordu.”⁹⁸.

Bu okullar esasen eğitmen gönderilmeyecek kadar büyük (nüfusu 400'den fazla) köylere eğitmen yetiştirmek için Saffet Arıkan'ın girişimiyle iki Köy Öğretmen Okulu'nun açılması ile başlamıştır⁹⁹.

2.3.1. Okulun Tarihi Gelişimi ve Yapısı

1936 yılında Eskişehir Çifteler'deki eğitmen kursu denemesinin başarıyla sonuçlanmasından sonra, 1937 yılında bu kursların sayısı 11'e çıkarılırken, diğer taraftan İzmir-Kızılcıllu ve Eskişehir-Çifteler-Mahmudiye'de iki köy öğretmen okulu açılmıştır. Maarif Vekaleti, 1938-39 öğretim yılı başında Edirne Karaağaç'ta açtığı okulla köy öğretmen okulu sayısını üçe çıkarmıştır¹⁰⁰.

Köy öğretmen okulları, ilk önce üç kısımdan oluşturulmuştu. Birinci kısma, üç yıllık köy ilkokullarından mezun olan çocuklar alınacak, bunlara 4. ve 5. sınıfın eğitimi verildikten sonra, köy öğretmen okulunda okumaları sağlanacaktı. Bu kısım aynı zamanda köy öğretmen okullarına bağlı bir uygulama okulu görevini de üstleniyordu. İkinci kısım, öğretmen okullarına hazırlık görevini üstlenen ortaokul sınıfları idi. Bu sınıflara, tam devreli köy ilkokullarını bitirmiş çocuklarla, köy öğretmen okulları bünyesinde açılan ilkokul kısmını bitirmiş öğrenciler alınıyordu.

⁹⁷ Turan, a.g.e., s. 76.

⁹⁸ Turan, a.g.e., s. 76-77.

⁹⁹ Ergün, a.g.e., s. 214.

¹⁰⁰ Öztürk, a.g.e., s. 154.

Bu kısımda, resmi ortaokul müfredat programları uygulanırken aynı zamanda uygulamalı ziraat dersleri ile birlikte köy mesleklerinden inşaatçılık, demircilik, dülgerlik, kooperatifçilik gibi bir mesleğin öğretimi de yapılıyordu. Bunun amacı, öğrencinin ortaokulu bitirdiği zaman öğretmen okuluna devam ederek öğretmen olabilmesi ya da köylerde okulda görmüş olduğu mesleklerden birini icra edebilmesidir. Hatta çok çalışkan ve yetenekli olanlar bu okullardan mezun olduktan sonra liseye de gidebilirlerdi ¹⁰¹.

Üçüncü kısım, ortaokuldan mezun olan öğrencilerin ikinci kısımda gördükleri köy mesleklerinden birinin uygulama ve stajını yaparak, öğretmenlik mesleğine hazırlanan öğrencilerin oluşturduğu öğretmen okulları idi. Bu kısmı bitiren öğrenciler köy ilkokul öğretmeni olarak hayata atılıyorlardı. Daha öncede belirtildiği gibi, bu okullar için MEB tarafından hazırlanmış herhangi bir öğretim programı yoktu. Öğretim programları, Bakanlıktan gönderilen genelge doğrultusunda her okulun yöneticileri, öğretmenleri, öğrencilerinin birlikte çalışmaları ile çevre koşulları da dikkate alınarak oluşturuluyordu. Bu oluşturulan öğretim izlenceleri Bakanlığın onayından geçtikten sonra uygulamaya konuluyordu ¹⁰².

Görüldüğü gibi eğitim programı uygulanan yere, öğrenci durumuna ve öğretmenin performansına göre oluşturulmuştur. Günümüzde de bu program uygulamasına ihtiyaç vardır. Çerçeve bir programın bütüne faydası yoktur. Her bölgenin öncelikleri, iş dönemleri, ekonomileri farklıdır. Bu farklılıkları dikkate alarak oluşturulan program mutlaka başarıya götürür. Nasıl öğrenciler arasında bireysel farklılıklar var ise her şehrin kendine has özellikleri, kapasiteleri ve hızları vardır. Bunu dikkate almak tam eğitimin de gereklerinden biridir.

1938-39 öğretim yılı başında üç ilde, “kız köy öğretmen okulu” açılması planlanmıştır. Deneme niteliğinde olacak bu okulların ikisinin, Ankara ve İstanbul’da açılması tasarlanmıştır. Kocaeli’de de, Arifiye ile Sapanca arasında kız köy öğretmen okulu açılması kararlaştırılmış, fakat bu kararlar uygulanamamıştır. Bunun yerine, İzmir Kızılçullu Köy Öğretmen Okulu ve Eğitim Kursu’na köy kadınları da alınmış ve bunlara, köy kadınlarının işine yarayan biçki-dikiş, el işleri, yemek pişirme gibi şeyler öğretilmiştir. Kadın öğretmenlerin çoğu, kursa gelen erkek öğretmenlerin eşleri

¹⁰¹ Turan, **a.g.e.**, s. 77.

¹⁰² Turan, **a.g.e.**, s. 77.

veya kardeşleridir. Kadın eğitimcileri, Kız Enstitüsü mezunu bayan öğretmenler eğitmekle görevlendirilmiştir ¹⁰³.

Kızılçullu'da, kadın eğitimcilerin görev yapacağı köylerin durumu göz önünde bulundurularak örnek bir köy odası oluşturulmuştur. Kadın eğitimci adayları günde on iki saat eğitim almaktaydılar. İki saat genel bilgi dersi, beş saat biçki ve dikiş, beş saat de ev idaresi dersi görmekteydiler. Ayrıca geceleri de çocuk bakımı ve resim derslerine katılmaktaydılar. Bu suretle yetiştirilen kadın eğitimciler, buldukları köyün iş bünyesini de ele alarak erkek eğitimcilerin yetişemeyeceği sosyal işleri, çocuk bakımı, dikiş nakış işlerini köylü kadınlara gösterecek ve onları yetiştirmeye çalışacaklardı. Ayrıca genç kızlar ve köylü kadınların okuma yazma öğrenmelerini de sağlayacaklardı. Hükümet, kadın eğitimcilerle birer dikiş makinesi verecek ve başka yardımlarda da bulunacaktı. İlk defa İzmir'de açılmış bulunan kadın eğitimciler kursundan, 28 kadın eğitimci mezun olmuştur. Kadın eğitimcilerin kurslara alınması basında olumlu karşılanmış; Türk köyünü yükseltmede kadın eğitimcinin işlevinin önemi üzerinde durulmuştur ¹⁰⁴.

Eğitime kadınların da dâhil olması köylerdeki okullaşma oranını ve okuryazar sayısını mutlaka etkilemiştir. Günlük yaptıkları işleri biraz daha profesyonel anlamda yapan bayan eğitimciler, köylü kadınlara yeni bilgi ve beceriler de öğretmiştir. En önemlisi de bilgiye ve eğitime kadınların da ihtiyacının olduğunun devlet tarafından fark edilmesidir ve bu konuyla yakından ilgilenmesidir.

2.3.2. Öğretim Kadrosu ve Öğrencileri

1937-1938 öğretim yılı başında köy öğretmen okullarına ikişer öğretmen ile dört-beş uygulama öğretmeni atanmıştır. Öğretim yılı içerisinde iki okuldaki toplam öğretmen sayısı sadece 12'dir. Bu sayı 1938-39 öğretim yılında 25'e çıkmıştır. Bunlardan ise yalnızca bir tanesi kadındır. 1942 yılına gelindiğinde öğretmen sayısı 28 olmuştur ¹⁰⁵.

Bu öğretmenler köy hayatını daha yakından tanımak amacıyla bazen köye gider ve çeşitli konularda günlerce devam eden araştırmalar yaparlardı. Köy

¹⁰³ Yel, a.g.e., s. 65.

¹⁰⁴ Yel, a.g.e., s. 66.

¹⁰⁵ Öztürk, a.g.e., s. 155.

öğretmen okullarının hem öğretmenleri hem de öğrencileri bu okulların kuruluşunda ve inşasında büyük fedakârlık ve hizmetlerde bulunmuşlardır ¹⁰⁶.

İzmir Kızılçullu Köy Öğretmen Okulu'nda 1937 yılından itibaren bütün işler öğrenciler tarafından yapılmıştır. Kurumun yemekhane, banyo, yatakhane, dersane, bahçe, ahır ve kümeslerinin tertip, tanzim ve temizlik işleri tamamen kız ve erkek öğrencilere yaptırılmıştır. Kız öğrenciler çamaşırlarını bile kendileri yıkamıştır. Okulda görevli 5-8 hademe, sadece gece bekçisi, aşçı, kapıcı ve postacı olarak kullanılmıştır ¹⁰⁷. 1937-1939 yılları arasında açılan 3 köy öğretmen okuluyla ilgili sayısal veriler şöyledir:

Tablo 2.7. Köy Öğretmen Okulları ve Öğrenci Durumu *

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı		
		Erkek	Kız	Toplam
1937-1938	2	128	-	128
1938-1939	3	325	16	341

* Öztürk, a.g.e., s. 156.

Tablodan da görülebileceği gibi köy öğretmen okullarında okuyan öğrenci sayısı açıldıkları yıl 128 iken bir yıl sonra neredeyse % 200'lük bir artış göstererek 325'e ulaşmış, 1937-38 öğretim yılında Çifteler ve Kızılçullu Köy Öğretmen Okullarında tamamı erkek olmak üzere 128 öğrenci öğrenim görmüştür. 1938-39 öğretim yılında Kepirtepe Köy Öğretmen Okulu da açılınca erkek öğrencilerin sayısı artmış, ilk defa 16 tane de kız öğrenci alınmıştır. Köy Öğretmen Okulları 1940 yılında çıkarılan Köy Enstitüleri Kanunu ile köy enstitüsü olarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

2.3.3. Eğitim ve Öğretim

Köy Öğretmen Okulları'nda uygulanan programın ana hatlarını şu şekilde özetlemek mümkündür: Genel kültür derslerinin yanında köy hayatına yönelik olarak tarım dersleri verilmekteydi. Her erkek öğrencinin köyde kullanacak kadar demircilik, dülgerlik ve yapıcılık sanatlarından birini öğrenmesi hedeflenmiştir. Kız öğrenciler için de köy kadınına yükseltmek için bir müfredat yapılmıştı. Ayrıca her

¹⁰⁶ Öztürk, a.g.e., s. 156.

¹⁰⁷ Öztürk, a.g.e., s. 156.

öğrenciye bir müzik aleti çalmayı öğretmek de esas alınmıştı ¹⁰⁸. Öğretmen okulları programında derslerin ağırlıkları şöyledir:

Tablo 2.8. Öğretmen Okulları Programında Derslerin Ağırlıkları *

Ders Grupları	Öğretmen Okulu (%)
Meslek Dersleri	23.0
Türkçe ve Edebiyat Dersleri	8.0
Sosyal Bilgiler Dersleri	12.6
Fen Bilgisi Dersleri	18.4
Matematik Dersleri	10.3
Yabancı Dil Dersleri	5.7
Askerlik	7.0
Sanat ve Beden Eğitimi Dersleri	10.4
İş Dersleri	4.6
TOPLAM	100.0

* Aydoğan Ataünal, **Türkiye’de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Sorunu (1923-1994)**, s. 27.

Köy Öğretmen Okulları’nda, eğitim ve öğretim faaliyetleri yaz aylarında da sürmekteydi. Genel bilgi derslerinin yanında, tarım ve teknik derslere de yer verildiği için yaz aylarını diğer okullar gibi tatil etmek mümkün değildi. Bunun için köy öğretmen okulları, 1938 yılında, yıllık öğretim süresini kış ve yaz aylarına göre ikiye bölerek programlarını da bu doğrultuda hazırlamıştı. Öğrencilerin tatilleri de buna göre belirlenmiştir. Köy hayatı düşünülerek kış mevsiminde 20-25 gün dinlenme izni verilmiş; yazın da sınıfların nöbetleşe gidip gelmesi esas alınarak yirmi günlük dinlenme ve inceleme gezisi konulmuştur ¹⁰⁹.

Kızılçullu Köy Öğretmen Okulu’nda sene içinde öğrencilere not bildirilmiyor, karne verilmiyordu. Ancak not durumu iyi olmayanlar, her devrede öğretmenlerin idareye verdikleri not ve yazılara göre, müdür tarafından çağırılıyor ve zayıf oldukları derslere daha çok çalışmaları gerektiği ikaz ediliyordu. Öğrencilerin sınıf geçmesine de öğretmenler kurulu karar veriyordu ¹¹⁰.

¹⁰⁸ Öztürk, a.g.e., s. 158.

¹⁰⁹ Yel, a.g.e., s. 68.

¹¹⁰ Öztürk, a.g.e., s. 158.

Ders uygulamalarına da önem veriliyordu. Bu uygulamalar genellikle yakın köylerde kalınarak yapılıyordu. Bir veya iki köye birer atölye yapılıyor, ikişer öğrenci birer hafta süreyle sıra ile oraya gönderiliyordu. Öğretim yılı boyunca, köy öğretmen okullarındaki tarla, bahçe, ahır ve atölyelerdeki uygulamalı eğitim de sürüyordu¹¹¹.

Bu okulların kuruluş felsefesi kendin üret, kendin yap ve kendin kullan olmuştur. Kendi ürettiğini insana daha hoş gelir. Burada amaç üretkenliği arttırmak, hazıra yöneltmemek ve gideceği köy şartlarına daha okulda iken alıştırmaktır.

Çifteler Köy Öğretmen Okulu'nda tiyatro faaliyetlerine de en az dersler kadar önem verilmiştir. Azamî 15 günde bir grup, sınıf veya okul karması bir piyes ve program hazırlayarak temsil ediyordu. Piyesler çoğunlukla öğretmen veya öğrenciler tarafından yazılıyordu. Her müsamerede bir müzik konseri, milli oyunlar, köy hikâyeleri ve ara sıra bilmeceler yer alıyordu. Bu işle bir öğretmen, bir yardımcı ve bir temsil kolu meşgul oluyordu¹¹².

Köy Öğretmen Okullarından mezun olan eğitimciler sadece bilgi değil beceri, yetenek ve yaratıcılıkla da yoğrulmuştur. Köy Öğretmen Okulları'ndan sonraki adım Köy Enstitüleri'dir. Kademeli olarak değişen ve gelişen okulların ileriye doğru kalitesi de artmaktadır. Cumhuriyet'in kuruluşundan 1950'li yıllara kadar öğretmen, öğrenci ve okul sayıları aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 2.9. 10 Sene Ara İle Öğretmen Okullarında Öğrenci ve Öğretmen Sayısı *

Seneler	Okul Sayısı	Öğretmenler		Yekün	Öğrenciler		Yekün	Mezunlar		Yekün
		Erkek	Kadın		Erkek	Kadın		Erkek	Kadın	
1923-24	20	-	-	325	1745	783	2528	-	-	-
1930-31	24	296	102	398	2947	2486	5433	-	-	-
1940-41	11	93	52	145	988	1817	2805	385	536	921
1950-51	10	93	40	133	1511	722	2283	330	361	691

* Fatma Varış, **Türkiye Köy İlkokulları Hakkında Rapor**, s. 87.

¹¹¹ Öztürk, a.g.e., s. 158.

¹¹² Öztürk, a.g.e., s. 159.

Tabloda görüldüğü gibi artan ihtiyaca rağmen öğretmen okullarının sayısı azalmaktadır. Hem okul sayısında hem de öğrenci sayısındaki azalma, mezun sayısında da azalma sağlamıştır.

2.4. Eğitim Kurslarından Köy Enstitülerine Geçiş

Eğitmen kurslarının köy enstitülerine bağlanma işi 3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanunu'ndan önce Köy Öğretmen Okulu açılmasıyla sağlanmıştır. Zaten bu okullar bir merdivenin basamakları gibidir. Köy Muallim Mektepleri ile başlayan merdivenin son basamağı Köy Enstitüleri'dir.

1939 yılında çıkarılan 3704 sayılı “*Köy Eğitim Kursları ve Köy Öğretmen Okulları'nın İdaresi*” adlı yasa ile iki kurum tek çatı altında ve aynı müdürün yönetiminde birleştirilmiştir. Bu yasanın maddeleri aşağıdaki gibidir: ¹¹³

Yasa No. : 3704

Kabul Tarihi : 7 Temmuz 1939

Yayın Tarihi: 14 Temmuz 1939

Madde 1- Öğretmen yetiştirilmek üzere Milli Eğitim Bakanlığınca köylerde açılmış ve açılacak öğretmen okullarıyla Milli Eğitim ve Tarım Bakanlıklarınca köy eğitmeni yetiştirmek amacıyla 3238 sayılı yasaya göre açılan eğitim kursları gereksinimlere yetecek miktarda Milli Eğitim Bakanlığının önerisi üzerine ayrılacak devlete ait tarla, çiftlik, bağ, bahçe gibi arazi Bakanlar Kurulunca kararlaştırılacak esaslara göre belirlenir ve ayrılır.

Madde 2- Köy öğretmen okulları ile eğitim kurslarının her biri için Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden 20 000 liraca kadar döner sermayelere verilebilir. Bu işler için gereken araçlar da sermayeden sağlanır.

Madde 3- Bu öğretmen okullarıyla eğitim kurslarının döner sermayeden yapacakları alım ve satım işleri 2490 sayılı arttırma ve Arttırma- Eksiltme ve İhale Yasasına hükümlerine tabi olmadığı gibi Sayıştay vizesinden de geçmezler. Ancak döner sermaye muhasibi Sayıştay'a hesap vermekle yükümlüdür. Döner sermaye işletmesinden elde edilecek gelir fazlası mal müdürlüğüne yatırılır.

¹¹³ Aktaş, a.g.e., s. 16.

Geçici madde: Köy öğretmen okullarıyla eğitim kurslarından Tarım Bakanlığına ait giyim ve yiyecekler ilgili her türlü eşya ve araç ile tarım işlerinde kullanılan hayvan, alet ve her türlü tarım araçları Milli Eğitim Bakanlığına devir edilir ve döner sermayeye katılır. İkinci madde gereğince 1939 yılında döner sermaye hesabına verilecek paralar Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinin 667 inci faslının birinci maddesinden verilir.

Madde 4- Bu yasa yayım tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5-Bu yasanın yürütülmesi ile Bakanlar Kurulu yükümlüdür.

Bu yasa çıktığında 4 tane Köy Öğretmen Okulu bulunmaktaydı. Bunlar İzmir Kızılcıllu, Çifteler Mahmudiye, Gököy ve Kepirtepe Köy Öğretmen Okullarıdır. Bunların dışındaki eğitim kursları bağımsız olarak çalışmayı sürdürmüşlerdir. Eğitim kursları ve köy öğretmen okulları denemesi ve uygulamasının olumlu sonuçları görülünce ilköğretimin ülke geneline yayılması için, köy öğretmen okulları Köy Enstitüsüne dönüştürülerek sayıları arttırıldı. Bunun için Köy Enstitüleri Kanunu çıkarılmıştır. Bu yasanın maddeleri aşağıdaki gibidir: ¹¹⁴

Yasa No. : 3803

Kabul Tarihi : 17 Nisan 1940

Yayım Tarihi : 22 Nisan 1940

Sayı : 4491

Madde 1-Köy öğretmeni ve köye yararlı diğer meslek erbabını yetiştirmek üzere tarım işlerine uygun arazi bulunan yerlerde Milli Eğitim Bakanlığınca köy enstitüleri açılır.

Bu maddeden, Eğitim Kursları ve Köy Öğretmen Okulları'nın amacı öğretmen yetiştirmek iken, Köy Enstitüleri'nin öğretmenin yanında köye dönük farklı meslek gruplarını da yetiştirmeye aday olduğunu anlıyoruz. Kanununun 3. maddesi de bu fikri desteklemektedir.

Madde 2- Bu enstitülerin bir numaralı çizelgede gösterilen maaşlı öğretmen ve memurları 3656 sayılı yasanın ikinci maddesine göre bağlı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı bölümüne ilave edilmiştir.

¹¹⁴ Aktaş, a.g.e., s. 16-20.

Madde 3- Enstitülere tam devreli köy ilkokullarını bitirmiş, sağlıklı ve yetenekli çocuklar alınır. Enstitü öğrenim süresi en az beş yıldır. Öğretmen olamayacağı sonucuna varılan öğrencinin ayrılacağı mesleklerin öğrenim süreleri Millî Eğitim Bakanlığınca saptanır.

Bu kanuna göre 3 yıllık Köy Öğretmen Okulları, 5 yıllık Köy Enstitüsü'ne dönüştürülmüştür.

Madde 4-Enstitüye kabul edilenler sağlık nedenleri dışında okuldan ayrıldıkları veya çıkarıldıkları durumlarda okudukları süreyi kapsayan giderleri, kendilerinden veya kefillerinden alınır.

Madde 5- Bu kurumlarda öğrenimlerini bitirerek öğretmen atanalar, Millî Eğitim Bakanlığının göstereceği yerlerde yirmi yıl çalışmakla yükümlüdür. Yükümlülüklerini tamamlamadan meslekten ayrılanlar devlet memurluğuna ve kurumlarına atanamazlar. Bu gibilerin kendilerinden veya kefillerinden kurumda buldukları süreye ait giderler iki katı olarak alınır.

Madde 6- Köy enstitülerinden mezun öğretmenler, atandıkları köylerin her türlü öğretim ve eğitim işlerini görürler. Tarım işlerinin modern şekilde yapılması için kişisel olarak meydana getirecekleri örnek bağ, tarla ve bahçe, atölye gibi tesislerle köylülere rehberlik eder ve köylünün bunlardan yararlanmalarını sağlarlar. Bu öğretmenlerin disiplin işlerinin ne şekilde görüleceği bir yönetmelikle saptanır.

Madde 7- Köy enstitülerinden mezun olan öğretmenler, ayda (20) lira ücretle Milli Eğitim Bakanlığınca atanırlar. Başarı ile hizmet görenlerin ücretleri 6. öğrenim yılı başında 30, 15 inci öğretim yılı başında 40 liraya çıkarılır. Bu öğretmenlere hak edişleri üç ayda bir peşin olarak yılda dört defada ödenir.

Madde 8- Köy enstitülerinden mezun olan öğretmenler hasta oldukları takdirde 788 sayılı yasanın 84. maddesinin A, B ve C fıkralarındaki hükümlere göre ücretlerini alırlar.

Madde 9- Köy enstitüsünden mezun öğretmenlerin edimsel askerlik hizmetleri sırasında kayıtları silinmeyeceği gibi kendilerine 1076 sayılı yasa gereği asteğmenlik veya askeri memurluk verilinceye kadar almakta oldukları ücretin üçte ikisi aylık zarar ödeneği olarak ödenir. Aynı öğretmenleri seferberlik, talim ve manevra gibi nedenlerle silâh altına alındıklarında haklarında 3402 sayılı yasa uygulanır.

Madde 10- Köy enstitüsünden mezun olanlara üretime yarayıcı araçlar, verimli tohum, çift ve gelir getiren hayvanlar, cins fidan gibi üretim araçları, köy öğretmenlerinin atandıkları okulların demirbaşına geçirilmek üzere verilir.

Madde 11- Onuncu maddede yazılı işlerin gerçekleştirilmesi için ilgili köylüler bu yasada yazılı esaslara göre ve diğer yasalarda belirtilen hükümlere uygun olmak koşuluyla eğitmen ve öğretmenlere yardım etmek, onlarla iş birliği yapmakla görevlidirler. Bu görevlerden kaçınanlar, işleri aksatanlar ve bu işlere esas karıştıranlar hakkında eğitmen ve öğretmenlerin bildirmesi üzerine ilköğretim müfettişi tarafından yapılacak tetkik üzerine verilecek rapora göre işleme gerek görüldüğü takdirde köyün bağlılığına göre kaymakam veya valinin yazacağı yazı cumhuriyet savcılığına gönderilir. Savcılık bu evrakı sulh mahkemesine gönderir ve mahkemece de bu hareketleri sabit görülenler 3 günden 15 güne kadar hafif hapis veya 5 liradan 25 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

7. maddede görüldüğü gibi eğitmenlere çalışma kapasitesine ve senesine göre ödül verilmekte, yapmaması gereken iş ve davranışları yaptığı halde ise 4, 5, 9 ve 11. maddelerde gördüğümüz gibi cezalar verilmektedir. Bu cezalar duruma göre para kesme, duruma göre de hapis cezası olabiliyor.

Madde 12- Köy öğretmenlerinin atandıkları okullara, köy hududu içinde tarıma uygun araziden Köy Yasası'na göre satın alınarak öğretmenin ve ailesinin geçimine, okul öğrencisinin ders uygulamalarına yetecek kadar arazi verilir. Köyde devlete ait arazi bulunduğu takdirde okula verilecek arazi öncelikle buradan ayrılır.

Madde 13- Köy öğretmenlerinin okul adına kurdukları her türlü işletmelerdeki ürün, hayvan ve binalar, kuraklık, sel, yangın, çok yıkım yapan bitki ve hayvan hastalıkları ve doğal afetler sebebiyle zarara uğradıkları durumlarda işletmeleri yeniden kurmak amacıyla ve Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden vaktinde okul adına zararı karşılayacak bir yardım yapılır.

Madde 14- Köy okuluna ait her türlü demirbaş araçlar okulun malı olup, bu işletmeden elde edilecek ürün öğretmene aittir. Ancak öğretmenin ayrılışında bu demirbaşlar yeni gelen öğretmene, buna olanak olmadığı durumlarda yeni öğretmen gelinceye kadar köy ihtiyar kuruluna, işletilmek üzere teslim edilir. İşletmeyi köy ihtiyar kurulu aldığı takdirde işler imece ile yapılır. Bu suretle elde edilen ürünlerden satılması zorunlu olanlar, ihtiyar kurulunca satılarak paraya ve diğerleri olduğu gibi

saklanır ve yeni gelen öğretmene devir ve teslim edilir. İşletmeye ait malzeme ve tesisler ile hayvanlara devlet malı işlemi yapılır.

Madde 15-Köy öğretmenlerinin işleri gezici başöğretmenler ve ilköğretim müfettişleri tarafından izlenir ve denetlenir. Köy öğretmenlerinin işlerinin olağan bir şekilde yürütülmesine devlet örgütü görevlileri yardım ederler.

Madde 16-Köy öğretmenin atanacakları okulların binaları ve öğretmen evleri Millî Eğitim Bakanlığınca verilecek plânlara göre Köy Yasası uyarınca, bölge ilköğretim müfettişleri ile gezici başöğretmen gözetiminde köy ihtiyar heyetleri tarafından yaptırılır ve öğretmen atanacak köylere durum üç yıl önce bildirilir. Köy bütçesinde de ona göre önlemler alınır. Öğretmen işe başlamadan önce okul binası ile öğretmen evi tamamlanmış olur. Köy okul binalarının onarımı ve okulun sürekli giderleri köy ihtiyar heyetince sağlanır.

Madde 17- Köy enstitülerine aşağıda adları yazılı kurumlardan mezun olan öğretmenler atanır:

- 1)Yüksek okullar ve üniversite fakülteleri mezunları
- 2)Gazi Eğitim Enstitüsü mezunları
- 3)Öğretmen okulları mezunları
- 4)Ticaret liseleri ve orta tarım okulları mezunları
- 5)Erkek sanat okulları ve kız enstitüleri mezunları
- 6)Köy enstitüleri mezunları
- 7)İnşaat usta okulu mezunları
- 8)Bunlardan başka her türlü teknik ve mesleki okullar mezunları

Bu enstitülerin işlerinde usta kişiler usta öğretici olarak çalıştırılabilir. Köy enstitülerinde çalıştırılacakların ne şekilde atanacakları, yükselme işlemleri ve bu enstitülerin yönetimlerinin nasıl olacağı bir yönetmelikle belirlenir.

Madde 18-Bu yasa hükümlerine uyacak köy öğretmenleri için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Tüzel kişiliği olan ve bakanlığa bağlı olmak üzere "Köy Öğretmenleri Emekli Sandığı" kurulacaktır.

a)Emekli sandığının anaparası ve gelirleri şunlardır:

- 1) Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine köy enstitüleri gideri olarak konan ve her yıl konulacak olan ödeneğin binde biri.

2) Aylıkları arttırılan, sandığa üye, köy öğretmenlerini ücretlerinden kesilecek ilk aylık zamları.

3) Sandık anaparasının bütün gelirleriyle diğer çeşitli gelirler

Emekli sandığının var olan alacakları devlet malına ait hak ve önceliğe sahiptir. Bu paralar ve tüm aidatlar ile faiz ve temettüleri hiçbir harç ve resme tabi olmadığı gibi haciz olunamaz. Hizmet süreleri (30) yılı dolduran ve sandığa üye bulunan köy öğretmenleri emekliliklerini isteyebilirler. Bu gibiler ayda (20) lira ücretle emekli olurlar. Emeklilik ücreti üç ayda bir peşin olarak ödenir.

b)Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığının anaparası ve gelirleri şunlardır.

1-Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine köy enstitüleri giderleri olarak ayrılan ödenek toplamının binde biri

2)Sandığa üye öğretmenleri aylıklarından kesilecek yüzde birler

3)Bağışlar

4-Sandığın anaparasının gelirleri ve çeşitli gelirler

Her iki sandığın ödemeleri için Sayıştay vizesi uygulanmaz

Madde 19-Bir öğretmenin ölümü halinde okula ait olup kullanılışı öğretmene verilmiş bulunan mallar ölüm yılı içinde elde edilecek ürünün yarısı yardım sandığına, yarısı gelecek öğretmene verilir. Ölen öğretmenin mirasçıları, okul mallarının ürünlerinden hiç bir hak isteyemez.

Madde 20-Köy öğretmenleri Emekli Sandığı ile Köy Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı yönetimi, yönetim şekli, öğretmenlerin emeklilik işlemleri, yapılacak yardımların şekilleri sonuç olarak bu iki sandığın işleri ile ilgili bütün hususlar bir yönetmelikle belirlenir. Bu yönetmeliklerde tüzel kişiliği bulunan devlet kuruluşlarında kurulmuş benzer sandıkların üyelerine sağladığı yararlarla ilgili bütün hususların bulunması şarttır.

Madde 21- Köylerde çalışan öğretmenlerin ve ailelerinin, köy okulundaki öğrencinin sağlık işlerine parasız bakmak üzere Millî Eğitim Bakanlığınca sağlık müfettişi hekimler atanır. Köy öğretmenleri, eşleri ve çocukları Milli Eğitim Bakanlığı prevantoryum ve sanatoryumunda parasız tedavi edilirler

Madde 22-Bu enstitülerin tesisat, inşaat ve onarım işleri 2490 sayılı Arttırma ve Eksiltme işlerinde ihale yasası uygulanmaz.

Geçici Maddeler

A) 1 numaralı çizelgede gösterilen kadrolardan ilişik 2 sayılı çizelgede yazılı öğretmenler ve memurlar 1939 sayılı yasanın 16. maddesine bağlı (L) cetvelinin Milli Eğitim Bakanlığı kısmına konulmuştur.

B) 7/7/1939 tarih ve 3704 sayılı yasada adı geçen köy öğretmen okulları bu yasayla köy enstitüsüne çevrilmiştir. Adı geçen yasanın metnindeki Köy Öğretmen okulları köy enstitüsü şeklinde değiştirilmiştir. 18/1/1940 tarih ve 3782 sayılı yasanın 7. maddesi ile açılan (köy öğretmen okulları her türlü giderleri) başlıklı fasıl (Köy enstitülerinin maaş, ücret ve her türlü giderleri) şeklinde değiştirilmiş ve bu fasla olağan üstü ödenek olarak (250 000) kuruluş konulmuştur.

C) 1939 ve 1940 yıllarında çalıştırılacak ücretli hizmetli kadrosu bakanlıkça belirlenir.

D) 1939 mali yılı bütçe yasasının 4. maddesine bağlı (D) cetvelinin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında yatılı bölümüne köy enstitüsü öğrencileri için 2000 kadro verilmiştir.

Madde 23- Bu yasa yayım tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 24- Bu yasayı Bakanlar kurulu yürütür.

Bu kanundan sonra eğitim kurslarıyla köy enstitüleri birleştirilmiş, uygulamada faydalı bir yöne kaymıştır. 1940 yılından sonra açılan eğitim kursları köy enstitüsü kurulacak yerlerde açılmıştır. Eğitim kursları sadece köy enstitülerine altyapı olmamış, enstitüye gelen öğrencilere de rehber olmuşlardır. Gurbete ilk defa çıkan ve yaşları küçük olan arkadaşlarına okulu ve çevresini tanıtmışlar, onların yabancılık çekmemsini sağlamışlar, bazıları aynı memleketten geldiğinden birbirlerine sahip çıkmışlardır ¹¹⁵.

Dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Köy Enstitüleri rüyasının bitirilmesinden çok korkar. Nitekim de korktuğu gibi olur. Milli Eğitim Bakanlığı'na Reşat Şemsettin Sırer geldikten sonra 17 Nisan 1948 tarihinde bir genelge imzalayarak eğitim kurslarını kapattığını duyurur. Üç ay sonra Sırer'in trafik kazası geçirmesi üzerine Milli Eğitim Bakanlığı'na gelen Tahsin Banguoğlu da 14 Temmuz 1948 tarihli bir genelge yayınlar; 31 Temmuz 1948'den başlamak üzere bir yıl içinde

¹¹⁵ Uyar, a.g.e., s. 297-298.

1500 eğitmenin işine son verileceğini, 10 yıllık plan sonunda da görevde hiçbir eğitmenin bırakılmayacağını duyurur ¹¹⁶. Bakan Tahsin Banguoğlu'nun imzasını taşıyan bu genelgeyle 1515 eğitmenin görevine son verilmiş, 340 eğitmenli okul kapatılarak 30.000 köy çocuğu karanlığa itilmiştir. Bir anda 30.000 köy çocuğunun eğitimsiz kalması üzerine bakan Tahsin Banguoğlu, geri adım atarak eğitmenlerden tekrar yararlanma yoluna gitmiştir. Yayımladığı genelgeyle “önemsiz sorunlardan ötürü, eğitmenlerin görevden alınmasına gerek yoktur” ifadesini kullanmıştır ¹¹⁷.

1952’de dönemin Milli Eğitim Bakanı Tefik İleri, eğitmenler hakkında “Türk çocuğunu eğitmen belasından kurtaracağım...” ifadesini kullanmıştır ¹¹⁸. Tefik İleri döneminde baskı daha da artmış ve birçok köy eğitmeni görevinden ayrılmak zorunda kalmıştır. 1952 yılı tasfiyesinden kurtulan 2700 kadar köy eğitmeni siyasi iradenin baskısına topluca karşı koyabilmek için örgütlenme çalışmalarına başlamışlardır. Bu çalışmaların başında 1966 yılında kurulan KES (Köy Eğitmenleri Sendikası) gelmektedir ¹¹⁹. Köy Eğitmenleri Sendikası eğitim hizmetlerinde çalışanların sosyal ve ekonomik haklarını savunmayı, yaşam düzeyini yükseltmeyi ve çalışma koşullarını düzeltmeyi amaçlamıştır. Bu sendika daha sonra Türkiye Öğretmenler Sendikası’na (TÖS)’e katılmıştır ¹²⁰.

Köy eğitmen örgütlerinin çalışmaları olumlu sonuç vermiş, TBMM’de 5 Eylül 1963 tarihinde kabul edilen kanunla eğitmenler kadroya geçirilmiş, öğretmenlerle eşit haklar verilmiştir. 3238 sayılı Köy Eğitmenleri Kanunu da yürürlükten kaldırılmıştır. 5 Eylül 1963 tarihli kanun metni aşağıda verilmiştir:

3238 Sayılı Köy Eğitmenleri Kanunu’nun Kaldırılması ve Eğitmenlerin

Aylıklı Kadrolara Geçirilmelerine Dair Kanun ¹²¹

Kanun No:326

Kabul Tarihi: 5/9/1963

1- 3238 sayılı kanuna göre yetiştirilen köy eğitmenlerinden halen görevli bulunanlar hizmet sürelerine ve öğrenim durumlarına bakılmaksızın 14’üncü derece aylıklı kadrolara geçirilirler.

¹¹⁶ Uyar, **a.g.e.**, s. 301.

¹¹⁷ Yel, **a.g.e.**, s. 81.

¹¹⁸ Mehmet Emiralioğlu, **Köy Eğitimi ve Köy Eğitmenleri**, Emel Yay., Ankara, 1966, s.16.

¹¹⁹ Emiralioğlu, **a.g.e.**, s.17. Köy Eğitmenleri Sendikası’nın tüzüğü için bkz. EK-9.

¹²⁰ Aslan, **a.g.e.**, s. 88.

¹²¹ Emiralioğlu, **a.g.e.**, s. 29-30.

2- Nüfusları öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan veya yeteri kadar öğretmen tayinine imkân bulunmayan köylerin öğretim ve eğitim işlerini görmek ve istihdam yerlerini köyler teşkil etmek kaydıyla bu kanun gereğince ihdas olunan kadrolara intibak ettirilerek tayinleri ile terfi, tecziye ve nakilleri ilköğretim öğretmenleri hakkındaki hükümlere göre yürütülür.

3- Milli Eğitim Bakanlığı kuruluş kadrolarıyla merkez kuruluşu ve görevleri hakkındaki 2887 sayılı kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı kanuna bağlı kadro cetvellerinde 58 sayılı kanunla değiştirilen Özlük İşleri Genel Müdürlüğü başlığı altındaki kadrolardan (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolara ilişkin cetvelde gösterilen kadrolara eklenmiştir.

4- 3238 sayılı kanun ile diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bu kanunla aylıklı kadrolara geçirilen öğretmenler 5434 sayılı kanunun geçici 65'inci maddesindeki esaslar dairesinde ve 6 ay içinde bir yazı ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına müracaatta bulunmaları şartıyla bu kanunun yürürlüğünden önce öğretmenlikte geçen hizmetlerinin en çok 10 yılı borçlanma yolu ile fiili hizmet sürelerine eklenir. Bu müddetler kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 10 sene geriye hesaplanır. Ancak bunların borçlanabilmeleri için bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki yaşlarından öğretmenlikte geçen hizmet süreleri indirildikten sonra yaş sayısının 40'ı geçmemiş olması şarttır.

Geçici madde 2-15 ve daha fazla yıl başarılı olarak hizmet edenlerden kendi istekleriyle öğretmenlik görevinden ayrılmış olup da bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yeniden öğretmenliğe girmek isteyenler, bir yıl içinde müracaat ettikleri takdirde Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilecek esaslar dâhilinde göreve alınabilirler ve bu kanun hükümlerinden faydalanırlar.

5- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

6- Bu kanunu Milli Eğitim Bakanı yürütür.

TBMM'de kabul edilen bu kanunla, ömrünü Türk köyünün ve köylüsünün kalkınması için feda etmiş öğretmenler geç kalırsa da haklarını kazanırlar.

3. BÖLÜM

KÖY EĞİTMEN KURSLARININ TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNE KAZANDIRDIKLARI VE BASINA YANSIYANLAR

3.1. Eğitim Kurslarının Kazandırdıkları

1936 yılında başlayan ve döneminin öğretmen ihtiyacını geçici de olsa karşılamayı amaç edinen Köy Eğitim Kursları'nın Türkiye'ye ve Türk Milli Eğitimi'ne katkısı oldukça fazladır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ekonomik yönden güçsüz olduğu dönemde eğitim işini omuzlarına alan, az miktar parayla çok iş yapan ve öğretmen boşluğunu dolduran öğretmenlerimiz olmuştur. Eğitimcilerin ülkemize kazandırdıkları şöyledir:

1- 1936 yılından 1947 ders yılı basına kadar 8675 öğretmen yetiştirilmiştir. Bu eğitimciler 7090 köyde görev yapmışlardır. 1946-1947 ders yılında 213824 Türk köylü çocuğunu eğitmişlerdir. Köy çocuklarının eğitimi yanında binlerce yetişkin köylüyü de eğitmişlerdir ¹²².

2- Yedi aylık kurs ve dört aylık stajyerlikten sonra 10 lira maaşla ölünceye kadar köylerde çalışmaya karar veren eğitimciler 1.000.000'dan fazla Türk köylü çocuğuna okuma yazma ve hesap işlerini öğretmişlerdir. Bu sayı o günkü şartlara ve imkânlarla göre hiç azımsanacak bir rakam değildir ¹²³.

3- Köy eğitimcilerinin çoğu nüfusu 150'den az olan Anadolu'nun tenha köylerinde görev yapmışlardır.

4- Köy eğitimcilerinin büyük kısmı görev yaptıkları köylerde tek eğitimci olarak çalışmışlardır.

5- Köy eğitimcileri hayatları boyunca köylerde kaldıkları için, yılın belli aylarında köylerde görev yapan köy öğretmenlerinden daha fazla köy eğitiminde devamlılığı sağlamışlardır.

6- Köy eğitimci okulları, ileride açılacak olan köy enstitülerinin temelini oluşturmuştur. Eğitimci okullarda öğrenim gören öğrenciler daha sonra köy enstitülerine devam ederek eğitimlerini tamamlamışlardır.

¹²² Aslan, a.g.e., s. 85.

¹²³ Aslan, a.g.e., s. 85.

7- Türk köylüsünü sadece eğitim alanında değil, tarım, hayvancılık, sağlık, ekonomi gibi alanlarda da ilerlemesi için çalışmışlardır.

8- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin içinde bulunduğu ekonomik durum köyün ve köylüyü kısa zamanda kalkındırmaya müsait değildi. Edindiği bilgileri köylüye sunan köy öğretmenleri sayesinde biraz olsun köy ve köylü kalkındırılmıştır.

9- Köy öğretmenleri, gittikleri yerlerde devletin gücünü göstermişlerdir. Anadolu'nun en tenha ve ıssız köylerine giderek devletin varlığının ve otoritesinin temsili olmuşlardır.

10- 1936 yılından itibaren eğittikleri 1.000.000'dan fazla Türk köylü çocuğunun Cumhuriyete sahip çıkan, koruyan bireyler olmalarını sağlamışlardır.

11- Mustafa Kemal Atatürk'ün "*köylü milletin efendisidir*" sözü yerine getirilmeye çalışılmış, gerek onun döneminde gerekse de daha sonra yapılan eğitim alanındaki faaliyetlerle Türk köyünün ve köylüsünün kalkınmasına çalışılmıştır.

12- Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte yapılan inkılapların köye ve köylüye ulaşması çabuklaşmış ve sağlanmıştır.

13- Hepsinden önemlisi, Türk köylüsünün Cumhuriyeti seven ve koruyan insanlar olması sağlanmıştır.

Eğitmenler, hedeflenenleri gerçekleştirmiş, Türk Milli Eğitimi'ne yeni bir gösterim kazandırmış, daha sonraki eğitim programlarına da öğretmenlere de örnek olmuşlardır. Köylünün köylüye köyünde sahip çıkması ve yardım etmesi örneğidir.

Gedikoğlu'na göre ise eğitmen yetiştirmenin köy ve memleket kalkınmasında sağladığı faydalar şöyledir:¹²⁴

§ 1936'dan 1947 ders yılı başına kadar 8675 eğitmen yetiştirilmiş, bunlarla 7090 köyde okul açılmıştır.

§ Eğitmenler köye sadece alfabe, okuma, yazma biraz hesap ve yurt yaşama girmemiştir. Kendi köyüne ve toprağına bağlı eğitmenler, köye yaşayış, yeni çalışma ve ziraat işleri bakımından yeni araçlar ve bilgiler de götürmüşlerdir.

¹²⁴ Gedikoğlu, a.g.e., s. 192-200.

- § Eğitimcilerin verildikleri köylerde küçük tipte okul binaları yapılmış, bunların daha sonra o köye verilen enstitü mezunlarının yerleşmesinde çok faydaları görülmüştür.
- § Bu işin en faydalı ve manalı olan noktası da köy enstitülerine öğrenci yetiştirilmiş olmasıdır.
- § Eğitimcilerin köy eğitim ve öğretiminin daha verimli olmasında oynadıkları rollerden biri de tek öğretmenli ve birden fazla sınıfı ve öğrencisi olan köylerde öğretmene yardımcı olmalarıdır.
- § Eğitimci, yazma ve okumada, dilekçe ve mektup yazmada, köy idaresine ait defter ve cetvelleri tutmada, köy muhtarının yazı işlerini idare etmede danışılan bir insandır.

Bahattin Uyar'a göre ise bu uygulamanın birçok yararının yanında hiçbir sakınca taşımadığı anlaşılmıştır. Ona göre faydaları şöyledir:¹²⁵

- 1- Kentli öğretmenin köye gitmek istemediği, gitse bile az bir süre kalıp şehre dönerek yeni bir iş aradığı o günlerde, köylerde kalıcı öğretmen arayışının tek ilacı eğitimciler olmuştur.
- 2- Eğitimcilerin 10 lira gibi çok ucuz bir ücretle çalışmaları ekonomisi zor bir dönemde olan Türkiye Cumhuriyeti için bir avantaj olmuştur.
- 3- Eğitimciler ulusal bilinç ve birlik anlayışıyla yetişmişler ve gittikleri köylerdeki çocuklara bu bilinci vermişlerdir.
- 4- Halkla devlet arasında iletişim köprüsü olmuşlar ve kurmuşlardır.
- 5- Köylüye modern tarım aletlerini ve yöntemlerini tanıtmış ve uygulamıştır. Köyün gelişmesi için önder olmuştur.
- 6- Eğitimci Kursları %100 yerli ve ulusal kurumlardır. Hiçbir ülkede eşi ve benzeri yoktur.
- 7- Eğitimci adaylarını köylüler seçmiş, seçilen adaylar sınava tabi tutulmuştur. Her köy kendi eğitimcilerini seçmiştir. Bu nedenle bu uygulama halkın eseridir, halkçı bir eserdir.

¹²⁵ Uyar, a.g.e., s. 342-347.

- 8- İlk eğitimlerde ilkokul mezunu ve çavuş ya da onbaşı olarak askerliğini yapma şartları aranırken, daha sonraları eğitilmiş kişilerin kalmaması üzerine okuma yazma bilmesi yeterli olmuştur.
- 9- Toprak ağalarının olduğu yerlerde, ağa eğitimini destekliorsa katılım fazla olmuş, olumsuz tutumluysa eğitimci aday bulmak zor olmuştur.
- 10- Eğitimciye birçok bürokrat ve amir ön yargılı bakmış, sevmemiştir. Ama buna rağmen eğitimci, aynı köyde bulunan öğretmenlerden daha fazla çalışmışlar ve yaptıklarıyla onların da dikkatini çekmişlerdir.
- 11- Eğitimci kursları çok verimli geçmiş, bir eğitimci yetiştirmek için harcanan süre bir öğretmeni yetiştirmek için harcanandan daha az olmuştur. Eğitimci, küçük yaşta öğrenmenin daha hızlı ve kalıcı olduğu göstermişlerdir.
- 12- Eğitimci kendi köylerine okul yaptırma konusunda büyük bir gayretle köylüyü de işin içine katarak çalışmışlardır. Bu yolla binlerce köy okula kavuşmuştur. 1933-34 öğretim yılında 5001 olan köy ilkokullarının sayısı 10 yıl sonra 10.691 olmuştur. Oysa aynı dönemde yapılan kent okullarının sayısı 1382'den 1391'e ancak çıkabilmiştir. Bu da eğitimcinin ve köylünün gücünü göstermektedir.

İsmail Hakkı Tonguç'a göre ise eğitimci Türk çocuklarına bazı fikirleri öğretmiştir. Bunlar: ¹²⁶

Bayrak Fikri: İssız ve şehirlere uzak köylerde yaşayan çocuklar ve kadınlar eğitimcinin köylere götürdükleri bayrakla tanışarak bayrak fikrini öğrenmiştir.

Türklük Fikri: Eğitimci, birçok köylünün "sen nesin" sorusuna ümmet devrinin gereği olarak "Elhamdülillah Müslümanım" cevabının yerine millet devrinin gereği "ben Türk'üm" cevabını öğretmiştir. Bu şekilde Türk milliyetçiliği fikrini yaymışlardır.

Vatan ve Millet Kurtarıcıları Tanıtma Fikri: Atatürk'ü tanıtmak da eğitimcinin görevi olmuştur. Teftiş olunan köylerdeki çocuklar, Atatürk ve İnönü'yü resimlerinden tanımışlar, vatan için ne yaptıklarını ezbere de olsa söylemişlerdir.

¹²⁶ Ziyet Bahadır, **Köy Enstitüleri'nin Sosyolojik İncelenmesi**, Sivas, 1994, s. 46-47.

Memleket Fikri: Memleket deyince sadece kendi köyünün sınırlarının çevrili olduğu yeri algılayan köylüye, Türk Yurdu, Türk Memleketi kavramlarını da öğretmenler öğretmiştir.

İnsanca Yaşamak Fikri: Öğretmenler, köylerde tuvalet yapmışlar, su ve temizlik gibi konularda halkı aydınlatmışlar ve öncülük etmişlerdir.

Çocuk Kıymeti Bilme ve Nüfusun Çoğaltılması Fikri: Ekonomik olarak hayvancılığa bağlı olan köylü, hayvanlarıyla çocuklarından daha fazla ilgilenmektedirler. Öğretmenler köy odalarında nüfusu çoğaltma ve çocuk bakımı ile bilgi ve tavsiyeler vermişlerdir.

Ziraatta Fenni Usulü Tatbik Etme ve Makine İle Ziraat Yapma Fikri: Öğretmenler, okullarında öğrendikleri ziraat aletlerin kullanımını köylüye göstermişlerdir.

İnkılâp ve Cumhuriyet Fikri: Öğretmenler köylüye, Cumhuriyet'ten ve Cumhuriyet'in padişahlıktan farklı ve üstün yanlarından bahsetmişlerdir.

Köylerin Kalkınması Fikri: Öğretmenler köylüye her zaman köyün kalkınmasını ve geri kalmaması gerektiğini anlatmış, bunu en asli görevi olarak kabul etmiştir.

3.2. Köy Öğitmenliği Uygulamasından Basına Yansıyanlar

Saffet Arıkan ve İsmail Hakkı Tonguç'un Atatürk'ün önderliğinde giriştikleri aynı zamanda desteğini aldıkları "Köy Öğitmenleri Projesi" basında büyük ilgi uyandırmıştır¹²⁷. Gazete ve dergilerde yayımlanan makalelerde köylerdeki kalkınmaya, öğretmen adaylarının kurstaki günlük yaşamlarına ve başarılarına yer verilirken, bazı kesimlerce de öğretmen projesi çeşitli yönleriyle eleştirilmiştir.

Saffet Arıkan'ın bu projeyi TBMM'de açıklamasından hemen sonra Ulus'ta yayımlanan imzasız bir başyazıda, Türkiye'de köy, okul ve ordunun birbirlerini tamamlayan üç önemli unsur olduğu vurgulanarak öğretmen girişimi takdirle karşılanmıştır¹²⁸.

11 Haziran 1937 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nin "Köy Öğitmenleri Kanun Layihası" başlıklı yazısında, memleketimizin mecburi ilk tahsil çağında 1.800.000

¹²⁷ Basına yansıyan bazı gazete haberleri için bkz. EK-13.

¹²⁸ "Köy, mektep ve ordu", **Ulus**, 2 Haziran 1936.

çocuğun olduğunu ve bunun için hem öğretmen hem de köylüye rehber olacak öğretmenlerin yetiştirileceği yazılmıştır ¹²⁹.

Ulus Gazetesi'nde çıkan "Köy Öğretmenleri" başlıklı yazıda, öğretmenlerin hazırlanan programa uygun olarak yetiştirildiği ve programın esasları verilmiştir ¹³⁰.

Yüzyıllardır köylerde bir numaralı adamı oynayan köy hocasının aldığı önemli rolü, öğretmenin ele geçirmesi gerektiğini belirten Falih Rıfki Atay, yazısına şöyle devam etmiştir: *Cumhuriyet öğretmeni, ilk günden başlayarak yeni adetlerin, kültür ve medeniyet adetlerinin temellerini atmaya başlayacaktır. Köyün manevisini kurtarmak, maddisini kurtarmanın şartıdır. Köy öğretmeni Türk köyünde inkılâbın gözü, kulağı, ağzı ve kolu olacaktır* ¹³¹

Kemal Zeki, makalesinde öğretmen projesine desteğini şu şekilde dile getiriyordu: *"Eğitmen; köyün muallimi, doktoru, ziraatçısı, kâtibî, baytarı, akıl hocası konumundadır. Eğitmenler köyden seçildikleri için köylünün dilini iyi anlıyor, adetlerini biliyor, iyi ve kötü taraflarını yakından tanıyor. Eğitmen, her alanda çağdaş yöntemlere yabancı kalmış köylüleri, ileri ülkelerin üretici köylüsü durumuna getirebilmek için izlenmesi gereken yolu teorik eğitim yanlılarından daha iyi öngörü ile görebiliyor ve daha pratik yollardan uygulayabiliyor"* ¹³².

Eğitmen Projesi sadece ulusal basında değil yerel basında da yer almıştır. O dönemde Konya'da çıkarılan Ekekon Gazetesi'nde "Köy Kalkınması" başlıklı yazıda köyün kalkınması için büyük girişimlerin olduğunu; Ziraat Bakanlığı'nın köy tetkikleri yapacağını, Kültür Bakanlığı'nın da köylerde çalışacak öğretmenleri yetiştireceğini yazmıştır ¹³³.

Eğitmen Hareketi, dönemin ve şartların zorunlu sonucu olarak geçici nitelikte başvurulmuş bir yol idi. Yukarıda belirtilen köyün durumu az çok bir kıvılcığa gösterince öğretmenin sayısı da niteliği de tabii ki yetmeyecekti. Nitekim hiç okulu olmayan yerlerde bu öğretmenlerin yetiştirdiği köy çocukları birkaç yıl sonra açılan Köy Öğretmen Okulları'na ve daha sonra kurulan Köy Enstitüleri'ne alınmış;

¹²⁹ "Köy Öğretmenleri Kanun Layihası", **Cumhuriyet**, 11 Haziran 1937.

¹³⁰ "Köy Öğretmenleri", **Ulus**, 19 Haziran 1937.

¹³¹ Falih Rıfki Atay, "İlk Temeller", **Ulus**, 9 Mart 1937. Ayrıca bkz. Falih Rıfki Atay, "Kültür Davamız", **Ulus**, 4 Aralık 1937.

¹³² Kemal Zeki, "Memlekette Bir Yıl Sonra 1200 Çavuş Öğretmen Köylere Dağılmış Olacak", **Tan**, 1 Eylül 1937.

¹³³ Bkz. EK-7.

buralarda beş yıllık bir öğretim verilerek aynı zamanda sanat ve tarım alanında yetiştirilerek 1943 yılından sonra bu çocuklar, daha iyi şekilde eğitilmiş olarak köyelerine gelmişlerdir.

Eğitmenler aracılığıyla Cumhuriyet rejiminin yaptığı bütün yenilikler ve değişiklikler uzak köylere kadar yayılmıştır. Türk köylüsüne vatandaşlık düşüncesi ve görevleri açıklanmış, Atatürk sevgisi aşılınmış, vatan, millet, bayrak kavramları benimsetilmiştir. Köylerde tarımın geliştirilmesi, iyileştirilmesi için somut adımlar atılmış, bunları da bizzat çalışarak göstermişlerdir.

SONUÇ

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli meselelerinden biri köy eğitimi meselesiydi. Her alanda ihmal edilen Türk köylüsü Osmanlı Devleti'nden beri kalkınamamıştı. Osmanlı'nın son dönemlerinde özellikle II. Meşrutiyet döneminde Türk köylüsünün eğitime yönelik çalışmalar yapılması düşünülmüşse de bu düşünce art arda yapılan savaşlar, ülkenin ekonomik durumu ve Osmanlı Devleti'nin yıkılması gibi sebeplerden dolayı uygulamaya geçememişti. Bu dönemde İsmail Mahir Efendi'nin Türk köylüsünün eğitimi ile ilgili görüşleri önemlidir. İsmail Mahir Efendi'nin köy ve köy eğitimi ile ilgili "çiftçi öğretmenler, öğretmen çiftçiler" görüşü yeni Türk Devleti'nin köy eğitimi meselesinde temeli olmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti'nde köy eğitimi meselesiyle ilgilenen ilk kişi Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati Bey'dir. Mustafa Necati'nin genç yaşta ölümü üzerine köy eğitimi konusuna biraz ara verilmiştir. 1935 yılında Bakanlığa getirilen Saffet Arıkan, Mustafa Kemal Atatürk'ün desteği ile köy eğitimi meselesine köklü bir çözüm bulmak için harekete geçmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin içinde bulunduğu ekonomik durum, köy eğitimine büyük kaynaklar aktarabilmesine müsait değildi. Bu dönemde az sayıdaki öğretmen okulları 6 yıl eğitim vermekte ve her senede yaklaşık olarak 600 mezun vermekteydi. Bu okullardan mezun olanlar köyde kalıcı olarak çalışmıyordu. Öğretmen okulları aracılığı ile köylünün eğitim ihtiyacının karşılanması hem uzun sürecek hem de köye eğitim yine gitmeyecekti. Oysa köyün ve köylünün bir an önce eğitime kavuşturulması gerekmektedir. Kısa bir zamanda ve ekonomik olarak daha az masraflı bir şekilde köy ve köylüyü öğretmene kavuşturmak lazımdı.

Saffet Arıkan, yüz yıllardır cahil bırakılan Türk köylüsünü ancak kendi içinden çıkan eğitimli insanlarla eğitilebileceğine inanmaktaydı. Bu amaçla Türk Silahlı Kuvvetleri'nden yararlanma yoluna gidildi. O dönemde askerde okuma yazma bilmeyen erlere okuma yazma ve basit hesap işlemleri öğretilmekteydi. Askerlikte çavuş veya onbaşı rütbesi almış olanlar açılacak kursların köy eğitmeni adayları olacaklardı. Mustafa Kemal Atatürk'ün desteği, Saffet Arıkan'ın köy eğitimi meselesine inanması ve İsmail Hakkı Tonguç'un büyük çabaları sonucunda deneme amaçlı olmak üzere Temmuz 1936'da Eskişehir'in Mahmudiye Bucağı'nın Çifteler çiftliğinde "köy eğitmeni yetiştirme kursu" açıldı. Kursun başarıyla sonuçlanması ile

Kültür ve Ziraat Bakanlıkları tarafından ortaklaşa 3238 sayılı “*Köy Eğitimcileri Kanunu*” hazırlanır ve TBMM’de kabul edilir. Türkiye’nin bazı yerlerine yeni Köy Eğitimcileri Kursları açılır. Eğitimcileri kurslarının sayısı hızla artarak 1939 yılında 16’ya eğitimcileri aday sayısı ise 2068’e ulaşır. Köy eğitimcilerinin nüfusu 400’ün altında olan köylerde görevlendirilmesi esas alınmıştır. Ayrıca eğitimcilerin kendi köyüne atanmasına dikkat edilmiştir.

Köylü gençler, belli bir eğitimden geçtikten sonra tekrar köylerine eğitimci sıfatıyla gönderilerek köylüyü ve köy çocuklarını eğiteceklerdi. Köylüye okuma yazma, basit hesaplar, günlük yaşamında ihtiyaç duyduğu eğitimi eğitimcileri verecekti. Köy çocuklarını 3. sınıfa kadar okutacaklar, başarılı ve azimli olanlarının eğitime devam etmelerini sağlayacaklardı.

Eğitimcileri, hem köyün ve hem de köylünün ilerlemesinde görev yaptıkları köylerde yapı taşı olmuşlardır. Eğitimcilerin yetiştirdikleri öğrenciler ileriki yıllarda açılan Köy Enstitülerinin temelini oluşturmuştur. Askerlikleri sırasında aldıkları eğitim ile eğitimci yetiştirme kurslarında aldıkları 7 aylık kısa bir eğitime rağmen mezun ettikleri öğrencilerden milletvekili, profesör, öğretmen, asker, polis olanlar olmuştur.

Eğitimcileri köylerdeki görevlerini başarıyla sürdürürken 1950 yılında Türkiye’de iktidar değişmiştir. Yeni iktidar, eğitimcileri mesafeli davranmaya başlamış, eğitimcileri meslekleri ile geçimleri arasında sıkıştırmıştır. Eğitimcileri hem siyasi baskı, hem de ekonomik sıkıntılarla görevlerini sürdürmeye çalışmıştır. Çok az maaşla ve hiçbir sosyal güvence olmadan çalışmak zorunda bırakılmıştır. Bu sıkıntılara dayanabilen az sayıdaki eğitimci 1963 yılında yapılan düzenlemeyle rahat bir nefes alabilmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti’ne sadık ve onu koruyan nesiller yetiştiren eğitimcileri, her ne kadar siyasi iktidarlardan baskı görseler de bu işlerinden vazgeçmemişlerdir. Yetiştirdikleri öğrencilerin çağdaş, demokratik, vatan-millet-bayrak değerlerinin farkında olan vatandaşlar olmalarını amaçlamışlardır. 1.000.000’den fazla köylü çocuğu eğiten eğitimcileri, ekonomik şartları göz önüne alırsak, o yıllarda köy eğitimi meselesini kendi imkânları çerçevesinde çözmeye çalışmışlardır. Bugün ülkemizde yasayan birçok bilim adamının, profesörün yetişmesinde eğitimcileri önemli pay sahibi olmuşlar ve eğitim sistemimizin alt yapısını oluşturmuşlardır.

KAYNAKÇA

I-KİTAPLAR

AKKUTAY, Ülker (1996). *Milli Eğitimde Yabancı Uzman Raporları* (1.Baskı). Ankara: Serçe Matbaacılık.

AKYÜZ, Yahya (1994). *Türk Eğitim Tarihi* (5.Baskı). İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.

AKYÜZ, Yahya (1978). *Türkiye’de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri* (1.Baskı). Ankara: Doğan Basımevi.

ATAÜNAL, Aydoğan (1997). *Türkiye’de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Sorunu* (1.Baskı). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

CİCİOĞLU, Hasan (1985). *Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Ortaöğretim* (2.Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

DÜNDAR, Can (2006). *Köy Enstitüleri* (5.Baskı). Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.

EMİRALIOĞLU, Mehmet (1966). *Köy Eğitimi ve Köy Eğitimcileri* (1.Baskı). Ankara: Emel Yayınları.

ERGİN, Harun (1947). *Köy Eğitimcileri Kanunu* (1.Baskı). İstanbul: Işıl Matbaası.

ERGİN, Nureddin (1968). *Arifiye Öğretmen Okulu ve Tarihçesi* (1.Baskı). İstanbul: Fakülteler Matbaası.

ERGÜN, Mustafa (1997). *Atatürk Devri Türk Eğitimi* (2.Baskı). Ankara: Ocak Yayınları.

GEDİKOĞLU, Şevket (1949). *Niçin Eğitmen Kursları ve Köy Enstitüleri* (1.Baskı). Ankara: İdeal Matbaa ve Ciltevi.

MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (1995). *Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme* (1.Baskı). Ankara.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (1983). *Cumhuriyet Döneminde Eğitim* (1.Baskı). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

ÖZTÜRK, Cemil (1996). *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası* (1.Baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

SAKAOĞLU, Necdet (1992). *Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi* (1.Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

SEMERCİ, Bekir (1989). *Türkiye’de İleri Atılımlar ve Köy Enstitüleri* (1.Baskı). İstanbul: Afa Matbaacılık.

Tarım ve Kültür Bakanlıkları Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Neşriyatı (1937). *Köy Eğitmenleri İçin Birinci Yıl Öğretim Kılavuzu* (1.Baskı). İstanbul: Devlet Basımevi.

Tarım ve Kültür Bakanlıkları Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Neşriyatı (1939). *Köy Eğitmenleri İçin İkinci Yıl Öğretim Kılavuzu* (1.Baskı). İstanbul: Devlet Basımevi.

Tarım ve Kültür Bakanlıkları Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Neşriyatı (1939). *Köy Eğitmenleri İçin Üçüncü Yıl Öğretim Kılavuzu* (1.Baskı). İstanbul: Devlet Basımevi.

Tarım ve Kültür Bakanlıkları Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Neşriyatı (1938). *Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Müfredat Programı Taslağı* (1.Baskı). İstanbul: Devlet Basımevi.

Tarım ve Kültür Bakanlıkları Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Neşriyatı (1938). *Köy Eğitmenleri Kanun ve Talimatnamesi* (1.Baskı). İstanbul: Devlet Basımevi.

TONGUÇ, İsmail Hakkı (1947). *Canlandırılacak Köy* (1.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

TÜRKOĞLU, Pakize (2000). *Tonguç ve Enstitüleri* (2.Baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

UYAR, Bahattin (2000). *Tonguç'un Eğitmenleri* (1.Baskı). Ankara: Aktaş Matbaası.

WOFFORD, Kate V. (1952). *Türkiye Köy İlkokulları Hakkında Rapor*. (Fatma VARİŞ). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

II-TEZLER

AKTAŞ, Ayşe (2006). *İvriz Köy Enstitüsü*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

ASLAN, Barış (2006). *Cumhuriyet Dönemi Eğitiminde Köy Eğitmenleri Projesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul.

BAHADIR, Ziyet (1994). *Köy Enstitülerinin Sosyolojik İncelenmesi*. Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

GÜLBAHAR, Gamze (2006). *Cumhuriyet Dönemi (1920-1950) Türk Eğitim Sisteminin Felsefi Temelleri*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

KOÇ, Nurgün (2007). *Türk Kültür Tarihi İçinde Köy Enstitüleri*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

TOPRAK, Gül Nihal (2008). *Cumhuriyet'in İlk Döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

TURAN, Ayça (2009). *Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmede Akpınar Köy Enstitüsünün Yeri ve Önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

YEL, Filiz (2008). *Atatürk Dönemi'nde Köy Eğitimliği*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir.

III-GAZETELER

§ Akşam

§ Babalık

§ Cumhuriyet

§ Ekekon

§ Son Posta

§ Tan

§ Ulus

IV-DERGİLER

Eğitim Hareketleri:	1935-1936 Yıllarına Ait Tüm Sayılar
Emekli Öğretmen:	1959-1965 Yıllarına Ait Tüm Sayılar
Enerji:	1937-1938 Yıllarına Ait Tüm Sayılar
İlköğretim Dergisi:	1939-1955 Yıllarına Ait Tüm Sayılar

Köy Enstitüleri Dergisi:	1945-1947 Yıllarına Ait Tüm Sayılar
Köy ve Eğitim:	1951-1965 Yıllarına Ait Tüm Sayılar
Köye Doğu:	1940-1945 Yıllarına Ait Tüm Sayılar
Öğretmen:	1947-1967 Yıllarına Ait Tüm Sayılar
Öğretmen Dergisi:	1947-1948 Yıllarına Ait Tüm Sayılar
Öğretmen Sesi:	1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1943 Yıllarına Ait Tüm Sayılar

V-RESMİ YAYINLAR

T.B.M.M. Zabıt Ceridesi (Yetmiş Dördüncü İnikad, 11-VI-1937)
Başbakanlık Muamelat Umum Müdürlüğü Kararları

VI-ARŞİV VE KÜTÜPHANELER

Arşivler

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Cumhuriyet Arşivi
Milli Eğitim Bakanlığı Arşivi

Kütüphaneler

Konya İl Halk Kütüphanesi
Konya Yazma Eserler Kütüphanesi
Milli Kütüphane
Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Kütüphanesi
T.B.M.M. Kütüphanesi

EKLER

EK-1: T.B.M.M. Zabıt Ceridesi	82
EK-2: Köy Eğitimcileri Kanununun Mucip Sebepleri	95
EK-3: Köy Eğitimcileri Kanunu	100
EK-4: Köy Eğitimcileri Talimatnamesi	101
EK-5: 1939 Erzincan Köy Eğitimcisi Yetiştirme Kursu Adayları Tarafından Yazılan Folklor	110
EK-6: Eğitimci Kursu Bitirme Belgesi	115
EK-7: Eğitimcilerle İlgili Başbakanlık Muamelat Umum Müdürlüğü Kararları.....	116
EK-8: Eğitimcisi Köy Okullarında İşlenecek Konular Müfredatı	132
EK-9: Köy Eğitimcileri Sendikası Tüzüğü	141
EK-10: Eğitimci Gazi Çalışkan'ın Milli Eğitim Bakanlığı'na Gönderdiği Mektup	151
EK-11: Bir Atılganlık Öyküsü	157
EK-12: Türkiye'de Köy Öğretmen Okullarını ve Köy Enstitülerini Gösteren Harita	168
EK-13: Eğitimcilerle İlgili Gazete Sayfaları	169
EK-14: Eğitimciler Marşı	179

EK-1

DEVRE : V

CİLD : 19

İQTİMA : 2

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yetmiş dördüncü inikad

11 • VI - 1937 Cuma

Mündericat

	Sayfa	Sayfa
1 — Sabık zabıt imlâzası	173	
2 — Havale edilen evrak	173	
3 — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyyeye maruzatı	173	
1 — Tekirdağ mebusu Şakir Kesbirin Ziraat vekillğine tayin edildiği hakkında Riyaseti Cümhurdan gelen telgraf	173	
2 — Kastamonu mebusu Tahsin Coşkanın Ziraat vekâleti siyasi müsteşarlığa tayin edildiğine dair Bağvekâlet tekeresi	173	
4 — Müzakere edilen maddeler	173	
1 — 2442 sayılı kanunun 1 nci maddesinin (G) fıkrasının tefsiri hakkında Bağvekâlet tekeresi ve İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri masbataları (3/218)	173	
2 — Siyasal bilgiler okulu hakkındaki 2777 sayılı kanunun 6 nci maddesinin tefsirine dair Bağvekâlet tekeresi ve Bütçe encümeni masbataları (3/283)	173:176	
3 — Bazı maddelerden istihlak vergisi alınması hakkındaki 2731 sayılı kanunun 1 nci maddesinin 5 nci fıkrasının tefsiri hakkında Bağvekâlet tekeresi ve Gümrük ve İhtisarlar, İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri masbataları (3/257)	176:180	
4 — Kazanç vergisi kanununun 3 ncu maddesinin 5 ve 21 nci fıkralarının tefsirine dair Bağvekâlet tekeresi ve İktisad, Maliye, Bütçe ve Adliye encümenleri masbataları (3/138, 180:181)	180:181	
5 — 22 temmuz 1931 tarih ve 1871 sayılı kanunun 2 nci maddesinin tadil hakkındaki 2442 numaralı kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair 1/568 sayılı kanun lâyihası ile Güneşane mebusu Edib Servet Türün, 2442 sayılı kanunun 1 nci maddesinin (G) fıkrasının tefsirine dair 4/18 sayılı taktiri ve İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri masbataları	181	
6 — Yozgad mebusu Emin Dramanın, arşival encümeninin 19 • IV - 1937 tarihli luftahak karar cetvelindeki 742 sayılı kararın Umumi Heyette müzakeresine dair taktiri ve Arşival encümeni masbataları (4/46)	181:186	
7 — İhtiyat zabıtları ve ihtiyat askeri memurları kanununun 23 ncu maddesinin değiştirilmesine ve 29 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun lâyihası ve Millî Müdafaa encümeni masbataları (1/826)	186:187,215	
8 — Ereğli girketinden alınan liman, demiryolu ve madenlerin Kozlu ve Kiliimli demiryollarının işletilmesi ve havzadaki deniz işlerinin inhisar altına alınması hakkında kanun lâyihası ve İktisad, Nafia, Maliye ve Bütçe encümenleri masbataları (1/795)	187:191,193,215,216:219	
9 — Göçmenlere ve mühtaç çiftçilere tohumluk ve yemelik dağıtılması hakkında kanun lâyihası ve Ziraat, Şehhat ve İhtimal muvazinet, Maliye ve Bütçe encümenleri masbataları (1/645)	191:193,206,215,216:222	
10 — Gümrük ve inhisarlar vekâleti teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2925 sayılı kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve Gümrük ve İhtisarlar ve Bütçe encümenleri masbataları (1/818)	193	
11 — Hava müdafaa genel komutanlığı teşkilî ve vazıfî hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri masbataları (1/817)	193:206	
12 — Hayvanların bulgucu hastalıklarına		

İ : 74 11-6-1937 C : 1

toplama muamelesi bitmiştir.

24 — Köy öğretmenleri hakkında kanun layihası ve Maarif, Ziraat, Dahiliye ve Bütçe encümenleri masbataları (1/862) [2].

MAARİF V. S. M. NAFİ ATUF KANSU (Erzurum) — Esas bütçe müzakeresi sırasında kabul edilmiş ve tahsisatı konulmuş olan bu kanun layihasının da müstacelen müzakeresini teklif ediyorum.

BAŞKAN — Hükümet müstaceliyet teklif ediyor. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi hakkında mütalea var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Köy öğretmenleri kanunu

MADDE 1 — Nüfusları öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan köylerin öğretim ve eğitim işlerini görmek Ziraat işlerinin fennî bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik etmek üzere köy öğretmenleri istihdam edilir.

BAŞKAN — Madde hakkında mütalea var mı? Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Köy öğretmenleri, Maarif ve Ziraat vekillikleri tarafından; ziraat işleri yaptırılmaya elverişli okul veya çiftliklerde ağıdın kurslarda yetiştirilirler.

Eğitmen yetiştirme kurslarının masrafları Maarif ve Ziraat vekillikleri bütçelerinden ödenir.

BAŞKAN — Madde hakkında mütalea var mı? Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Maarif vekilligince seçilecek ve mesun sayılarak kurslara vasıfe görmek üzere gönderilecek ilk öğretim müfettişleriyle ilk okul öğretmenleri bu kurslarda buldukları müddetçe mükteseb hakları olan maaşlarını ve makam ücretlerini tam olarak alırlar.

BAŞKAN — Madde hakkında mütalea var mı? Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Eğitimci bulunan köylerden lüsuına kadarı birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye genici bir baş öğretmen veya öğretmen tayin olunur. ve bunlar köy eğitimci yetiştirme kurslarına iştirak etmiş ilk okul öğretmenlerinden seçilir.

Genici öğretmen veya başöğretmenlerin mükteseb hakları olan maaş ve makam ücretleri mensub oldukları hususi idare bütçelerinden ödenir.

[2] 258 sayılı barmayası arzın sonundadır.

Bunların garmeleri için harcırahı mukabil olarak bölge merkezi haricinde vazifeten geçirecekleri her gün için 100 kuruşu geçmemek üzere Maarif vekilligince tayin edilecek miktarlarda mezkur vekillik bütçesinden tediye yapılır.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Köy öğretmenlerine İcra Vekilleri Heyetince tasdikli kadrolarda tesbit edilecek miktar üzerinden ve kültür bakanlığı bütçesine mevzu vilâyetlere yardım tahsisatından alakadar vilâyetlerce aylık ücret;

Tarım bakanlığı bütçesinden de meccanen tohum, fidan, damızlık ve ziraat aletleri gibi vesait verilir.

BÜTÇE E. M. M. RAİF KARADENİZ (Trabzon) — Bu maddedeki « Kültür bakanlığı ile, Tarım bakanlığı » değiştirilerek « Maarif vekilligi ve Ziraat vekilligi » şeklinde taslih edilecektir.

BAŞKAN — Bu suretle taslih ediyoruz. Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 6 — Köy öğretmenlerinin kurslara alınmaları, yetiştirme tarzları, köylerdeki odevleri, beşinci maddede yazılı vesası icmasının köylü lehine nasıl kullanılacakları, işlerinin takibi ve tafsihi Maarif ve Ziraat vekilliklerince müştereken kararlaştırılır.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Bu kanun neğri tarihinden mu-teberdir

BAŞKAN — Madde hakkında mütalea var mı, Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maarif, Maliye ve Ziraat vekilleri memurdur

BÜTÇE E. M. M. RAİF KARADENİZ (Trabzon) — Bu son maddede « Dahiliye, Maarif, Maliye ve Ziraat vekilleri ... » olacaktır. Dahiliye vekili de ilâve edilecek.

BAŞKAN — Maddeyi bu suretle taslih ediyoruz.

Bu suretle maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler .. Kabul edilmiştir.

Ağık reyde konulan kanuna rey vermeyen var mı? Eey toplama muamelesi bitmiştir.

25 — Küçük Menderes nehri ile tabüleri-nin ıslahı hakkındaki 2246 sayılı kanuna ek kanun layihası ve Bütçe encümeni masbataları (1/870) [1]

[1] 256 sayılı barmayası saptın sonundadır.

S. Sayısı : 258

Köy öğretmenleri hakkında kanun lâiyhası ve Maarif, Ziraat Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/862)

T. C.
Başvekil
Kararlar müdürlüğü
Sayı: 6/1950

1 - VI - 1937

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Köy öğretmenleri hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri heyetince 31 - V - 1937 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı muvabesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
İ. İnönü

Köy Öğretmenleri kanununun mucib sebepleri

1. Nüfus, talebe ve mecburi öğrenim çağındaki çocuk durumu:

Mecburi öğrenim çağında bulunan çocuklarımızın sayısı, (Nüfusun % 12 hesabı ile) 1 800 000 bulur. Bunlardan bu gün şehir ve kasabalarda 308 000 çocuğun çoğu tam teşkilâtli ve beş sınıflı ilk okullarda; köylerde de 370 000 çocuğun çoğu, üç sınıflı okullarda okutulmaktadır. Okutulması icab edip de okutulamayan çocuk sayısı bir milyonu aşmaktadır.

Okutmak mecburiyetinde olduğumuz çocukların nerelerde sakın olduklarını bilmek, mecburi ilk tahsil işinin en çok üzerinde durulması lâzım gelen noktayı tebarüz ettirmeğe yarayacaktır.

Son nüfus sayımına göre şehir ve kasabalarımızın genel nüfusu 3 799 742 dir. Şehir ve kasabalarda okutulmak mecburiyetinde olan talebe yekünü 450 000 i bulur. Bunların bu gün ancak 308 000 i okula devam ettiğine nazaran şehir ve kasabalarda henüz okutulamayan çocuk miktarı 130 000 ile 140 000 arasındadır. Bu hesaba göre okutulamayan 1 100 000 çocuktan bir milyona yakını köylerde bulunmaktadır. Bu bakımdan köylerimizin nüfusunu bir tahlile tâbi tutarsak şöyle bir sonuçla karşılaşırız:

Beherinin nüfusu 800 den fazla köylerde 2 388 354; beherinin nüfusu, 400 - 800 arasındaki köylerde 3 175 759; beherinin nüfusu 400 den az olan köylerde de 6 836 839 vatandaş oturmaktadır. Bu son tip köylerimizin yekünü de 32 bini bulmaktadır. Görülüyor ki okutulmak mecburiyetinde olan çocukların çoğunun toplandığı yer; her birinin nüfusu 400 den az olan bu köylerdir.

Nüfusları 400 den az olan köyler, okula gönderebilecekleri talebe sayısı bakımından da normal bir durumda değildirler. Bu tip köylerin yarısı, her birinde nüfus sayısı 150 yi geçmeyen köylerdir. Buralarda bütün çocuklar okula geldikleri takdirde okulun talebe sayısı 18 i geçmeyecektir. Bu sayı nüfusları 150 ile 400 arasındaki, köylerde de 40 tan fazla olmayacaktır. Okulun bütün talebesi 18 i nihayet 40 ı geçmeyince, bunlar sınıflara taksim edildikleri zaman 18 mevcudlu ve üç sınıflı bir okulun her sınıfında 6 çocuk bulunacak demektir. Bu hal, üzerinde her bakımdan en çok durulması gerekli bir noktadır.

Köy okulları teşkilâtı yapılırken, bu okullara öğretmen yetiştirilirken bu durum göz önünde tutulmazsa realiteden uzak ve onu bilmeksinin çabıslımlı olacaktır.

2. İlk okul öğretmenleri durumu :

Bu gün mevcut ilkokul öğretmenlerinin 6 800 ü, nüfusları yekünü 3 799 000 olan şehir ve ka-

- 2 -

sabalarında, 6 950 si de nüfusumuzun mütebakisinin (Takriben % 75 nin) sakin olduğu köylerde çalışmaktadırlar.

Mecburi ilköğrenimi tahakkuk ettirilebilmek için ileride lazım olacak öğretmenlerin % 90 nm köylerde çalışmak üzere yetiştirilmeleri bir zaruret haline geldiğini yukarıdaki hesaplar pek açık olarak göstermektedirler.

3. Öğretmen ihtiyacı :

Şehir ve kasabalarımız için bugün iş başında olanlardan başka 2 570 öğretmene ihtiyaç vardır. Köylerin ihtiyacına gelince: Öğretmenleri azamtlasarrufla istihdam etmek şartile nüfusları 800 den fazla köyler için 6 600, nüfusları 400 ile 800 arasındaki köyler için 3 700 dür. Şehir ve kasabalarla birlikte öğretmen ihtiyacı 11 500 ü bulmaktadır.

Herbirinin nüfus sayısı 400 den az olan 32.000 köye sakin 6.800.000 vatandaşın öğretmen ihtiyacı bu hesaplardan harıdır. Şu halde yalnız şehir ve kasabalarla nüfusları 400 den fazla olan köylerin öğretmen ihtiyacı 11.500 ü bulmaktadır.

Her yıl 700 öğretmen yetiştiren öğretmen okullarımızın verecekleri elemanla bir taraftan şehir ve kasabalarla bu tip köylerin öğretmen ihtiyacı temine çalışırken diğer taraftan da nüfus sayıları 400 den az olan köylerin öğretmen ihtiyaçlarına çare aramak mecburiyetile karşılanmaktadır.

Bina, öğretmen, ders vasıtaları yokluğu ve tahsisat azlığı gibi sebebler dolayısıyla da öğretmen okullarımızın talebe sayılarını arttırmak ve bu suretle her yıl öğretmen okullarından bugünkünden daha fazla öğretmen çıkartmak ve bunları hususi idarelere istihdam ettirmek mümkün olamamaktadır. Öğretmen adedinin her yıl fazla artışına bugünkü varidat menbalarından elde edilen paralar kâfi gelmemektedir. Bugünkü öğretmen okullarımızın karakterleri de köye faydalı olarak, köyde kalacak ve oranın kültür ve iş hayatını inkişaf ettirmeye müessir ve muktedir olabilecek öğretmenler yetiştirmeye pek müsait bir halde değildir. Bu durumu birdenbire değiştirerek, kısa zamanda müsbet neticeleer elde edilebilecek bir hale getirmekte mümkün ve işin mahiyetine uygun görünmemektedir. Onun için köy okulu ve eğitimi meselesini kendi hususiyetlerine göre incelemek, bu hususiyetlerine göre tedbirler arayıp, bulmak icab ettiği kanaatine varılmıştır.

4 - Köy eğitimi meselesi :

Köy eğitimi ve öğretimi işi kendi real şartlarla birlikte düşünülünce, bilhassa az nüfuslu, işlek yollardan, pazarlardan uzak köylerde hüsübütün ayrı bir tablo göstermektedir. Bu tip köylerde her şeyden önce; köylünün istihsalini fazlalaştırma, köyde sıhhati tehdid eden amilleri giderme, köylüyl her bakımdan bu günkünden daha yüksek bir hayat seviyesine çıkarma gibi çetin ve hayati işler köy eğitimi probleminde ön plâna alınması gereken meseleleri teşkil etmekte ve okuma, yazma, hesap, yurd ve yaşama bilgisi gibi klasik bilgilerin bu hayati kıymeti taşıyan gayeleri tahakkuk için birer vasıta olmaları iltıra etmektedir. Bu ülküleri güden bir eğitim siyaseti takib edilmeden hareket edildiği takdirde, okul, köyün ananeleşmiş, statik hayatına katıyen hâkim olamamaktadır. Bu itibarıdır ki, müstakbel köy öğretmenin, eğitim, öğretim ve tarım işlerini başarabilecek kudrette bir (Eğitmen) olması icab etmektedir.

Köylerimizin genel durumları, köylerde yapılacak yeni ve müsbet işler dolayısıyla oralarda eşleşek öğretmenlerin şu vasıfları taşımaları lâzımgelmektedir:

1 - Eğitmen namzedi köy hayatını bütün külliyetile yaşayarak bilmiş olmalı ve köye bağlanmış bulunmalıdır.

2 - Yaş, bilgi, görüş, anlayış bakımlarından köyde yapacağı işler dolayısıyla karşılaşacağı güçlükleri yenebilecek durumda olmalı. İktidarı her bakımdan köy işlerini başarabilmeye yetmelidir.

3 - Köye sade fakat ileri kıymetli bir hayatı sokabilmek için bakımdan çalışabilmelidir.

4 - Köyün mecburi tahsil yaşındaki çocukları yetişkin gençlerine okuma yazma, hesap ve yurd yaşama bilgilerini, meri pedagojik mütearifelere göre öğretebilecek seviyede olmalıdır.

5 - Köyde bilhassa eğitim ve tarım işleri gibi genel hayat seviyesini yükseltici işler bakımından Devleti temsil edebilecek kudrette olmalı ve bu bakımlardan köylüye rehberlik edebilmelidir.

6 - Köyün mukadderatı ile kendi mukadderatının ve bunlarla Devletin mukadderatının birli-

(S. Sayısı : 258)

- 3 -

rine bağı olduğunu bilerek çalışabilmelidir.

Bu vasıfların bir kısmını kendiliğinden taşıyan ve diğerlerini de rasyonel hareket edilerek yetiştirildiği takdirde kolayca iktisab edebilecek olan elemanı da ancak okuma yazma bilen ve askerlik vazifesini de başarı ile bitirmiş olan, köyüne bağı köylüler arasından bulmak mümkündür. Bu bakımlardan memleketin muhtelif yerlerinde yaptırılan incelemeler köylerde bu iktidarda elemanın mevcut olduğunu göstermiştir. Bakanlığımız Tarım bakanlığı ile, müşterek hareket ederek bu gibi köylülerden köy eğitmeni yetiştirmek üzere geçen yıl Eskişehir ilinin Çifteler çiftliğinde tecrübe mahiyetinde bir kurs açılmıştı. Yukarıda saptanan gayelere göre burada yetiştirilen köy eğitmeni namzetleri Ankara köylerine stajyer olarak atanmışlardır. Bunların köylerdeki mesaiyi üzerinde yapılan tetkikat göstermiştir ki, sistemli bir mesai ile hareket edilecek olursa köy kaynağından alınacak değerli elemandan, köylerimiz için çok faydalı olabilecek (eğitmenler) yetiştirilebilecektir. Bunlar bilhassa az nüfuslu, genel hayat durumları süratle yükseltilmesi lazım gelen köylerimizde; buralara kendilerinden daha yüksek seviyeli öğretmenler ve sıraatçılar gelerek çalışmaya kadar, uzun seneler köylerine ve memlekte çok faydalı işler görebileceklerdir. Yine bu tecrübe göstermiştir ki bu tip öğretmenler aynı zamanda köylerde bir devlet memuru sıfatını da haiz bulunmak itibarıyla orada bu bakımdan da faydalı bir eleman olmaktadır. Bu eğitmenlerin köyde çalışmasıyla köy hayatında daha canlı ve temiz bir manzara görülmektedir.

5. - Geziçi Başöğretmenler :

Bu tecrübenin muvaffakiyetli sonuçlar vermesinin diğer sebeplerinden biri de, köy öğretmenleri yetiştirme kursuna iştirak ettirilmiş olan ilkokul öğretmenlerinin kurstan sonra köylerde çalıştırılan öğretmenlerin başlarına geziçi başöğretmen olarak getirilmeleri ve öğretmenlerin bu öğretmenler vasıtasıyla işleri başında da yetiştirilmiş olmalarıdır. Köy öğretmenleri teşkilâtında 8 - 10 köyden bir bölge teşkil edilmesine ve her bölgede kursa iştirak etmiş bir ilkokul öğretmenin gezeçi başöğretmen olarak istihdam edilmesi, öğretmenlerin işlerini sık sık kontrol ettirmek ve onları iş başında iken de daimi surette yetiştirmek bakımlarından lüzumludur. Öğretmenlere nazaran daha yüksek seviyeli ve tecrübeli bir otorite sayılan gezeçi başöğretmenlerin ziraat işyerlerinin ve ilköğretim inspektorlerinin köyleri daimi bir kontrol altında bulundurmaları işlerin vaktinde ve düzgün bir şekilde yapılmasını temin etmektedir.

Bir ziraat mevsimi esnasında yedi sekiz ay kurs ve ondan sonra da köylerde dört ay staj gören eğitimci namzetlerinin işleri başında da yetiştirilmeleri ancak gezeçi Başöğretmenlik ve ziraat işyeriği teşkilâtıyla mümkün olabilmektedir.

Eğitmen yetiştirme kurslarına iştirak ettirilen ilkokul öğretmenleri kursta buldukları zaman bir taraftan eğitimci yetiştirirlerken diğertaraftan da tıpkı eğitimci gibi pratik ziraat işlerinde bizzat çalışarak en zayıf cebbeleri olan ziraat işlerini de öğretmektedirler. Bu suretle kurslara iştirak eden ilkokul öğretmenleri de köy için faydalı eleman haline gelmektedir.

Köy eğitimci yetiştirme işine bir tecrübe olarak başlamış ve bu sonuçları almış olan bakanlıklar bu neticeyi görünce bu işi genişletmeyi ve kanunî bir şekilde teşkilâtlandırmayı faydalı ve zarurî buldular.

İlişik kanun lüihası bu maksatla hazırlanmıştır.

Birinci madde köy eğitimcinin ödevini, ikinci madde ne suretle yetiştirileceğini, üçüncü ve dördüncü maddelerde kurslarda ve kurslardan sonra iş başında da eğitimci yetiştirmek vazifesini görenek ilkokul öğretmenleriyle ilk öğretim inspektorlerinin maaş ve yol paralarını ne suretle alacaklarını, beşinci madde eğitimciye verilecek aylık ücreti ve ziraat vasıtalarını, altıncı madde de bunlardan başka işlerin ne suretle yapılacağını saptıyacak bir talimatname hazırlanacağını göstermektedir.

(S. Sayısı : 258)

Maarif encümeni marzbatası

T. B. M. M.
Maarif encümeni
Esas No. 1/863
Karar No. 7

4-VI-1937

Yüksek Reisiğe

Başvekaletin 1-VI-1937 tarih ve 1950 sayılı tezkeresiyle Encümenimize havale buyurulan İcra Vekilleri Heyetinin Yüksek Meclise sunmak üzere hazırladıkları köy öğretmenleri hakkındaki kanun tasarı ve esbabı mucibesi Kültür bakanlığı Siyasî müsteşarı Nafi Atuf Kansu ve İlk tdrisat genel direktörü İsmail Hakkı Tonguç hazır oldukları halde tetkik ve mütealea edildi:

Esbabı mucibede zikredildiğine göre mecburi ilk tahsil çağında bulunan çocukların sayısı umumî nüfusun % 12 si hesabına bir milyon sekiz yüz bin bulmaktadır. Bunlardan şehir ve kasabalarda tam teşkilâtli okullarda okuyan üç yüz sekiz bin, köylerde ve üç sınıflı okullarda okuyan da üç yüz yetmiş bindir. Muhtelif sebeplerle okutulamayan mütebaki çocuk sayısı bir milyonu aştığı ve bunların ekseriyeti de nüfusu dört yüzden aşağı olub öğrenici adedi normal bir okul teşkiline imkân olmayan köylerde bulunduğu kaydedilmektedir. Bu günkü duruma göre nüfusları yüz elliye geçmeyen bu tip köylerin sayısı otuz iki bin kadardır. Bu köylerden her birinde bütün çocuklar okula geldiği takdirde talebe sayısı on sekizi geçmeyecektir denilmekte ve bu nevi köylerin öğretim, eğitim bakımından kalkınması ve ziraat işlerinin fennî bir şekilde yapılması için köylüye rehberlik üzere köy öğretmenleri teşkil ve istihdamı zarurî gösterilmektedir.

İlk tahsil davasının tam hallini temin eder mahiyet arz etmemekle beraber köylünün muhtelif bakımdan görgü ve bilgisinin yükseltilmesini temin edici tedbirleri Encümeninde pek yerinde ve musib bir karar olarak telâkki etmiştir. Yalnız askerliğini bitirmiş okur yazar köylülerden seçilerek kurslarda yetiştirilecek

olan bu öğretmenlerin görgü ve bilgi itibarıyla köylüye faik bir mevkide olmasını temin bakımından mümkün olduğu kadar ilk tahsilini bitirmiş köylülerden seçilmesini ve tercihan kendi köylerinde veya civar köylerde istihdam edilmelerini encümen, Kültür bakanlığından bir temenni olarak istemiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tasvir eden encümen yalnız bir iki küçük noktanın tashihini muvafık bulmuştur.

Netekim; köy öğretmenlerini yetiştirecek kurslarda çalışan ve bilâhare teşkil edilecek bölgelerde geziye öğretmen veya baş öğretmen sıfatını alan öğretmenlerin bölgelerini iyi murakabe edebilmeleri bakımından köylerin birbirinden uzak veya yakınlığına göre bölge adedini dördüncü maddede 8 - 10 yerine 5 - 10 olarak değiştirmiştir.

Keza, altıncı maddenin son satırında: «Tarım ve Kültür bakanlıklarınca hazırlanacak» kaydı «Tarım ve Kültür bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak» şeklinde, yedinci maddede 1 - VI - 1937 tarihinden yerine «Neşri tarihinden» şeklinde tashih olunmuştur.

Havalesi ve hile Ziraat encümenine verilmek üzere Yüksek Reisiğe sunulur.

Maarif E. Reisi N.	M. M.	Kâtib
Trabzon	Afyon K.	Trabzon
S. Hızal		S. Hızal
Antalya	Diyarbakır	Erzinian
T. Örs	T. Büge	H. İpek
Konya	Trabzon	Trabzon
Ş. Uludağ	H. Ülkümen	H. Nihal
İzmir		
H. A. Yücel		

— 5 —

Ziraat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ziraat encümeni
Esas No. 1/862
Karar No. 19

4 - VI - 1937

Yüksek Reisliğe

Köy eğitimleri hakkında hazırlanıp İera Vekilleri Heyetinin 31 - V - 1937 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve encümenimize gönderilen kanun lâyihası Kültür bakanlığı Siyasî müsteşarı Nafi Atuf Kansu ve Tarım bakanlığı Siyasî müsteşarı A. Rıza Erten hazır buldukları halde okunup görüldü.

Esbabı mucebde de izah edildiği üzere köy kalkınması işine doğru büyük bir adım teşkil eden ve bu suretle köylülerimize okuyup yazma öğretmekle beraber onların içtimai, sülhi ve ziraî bakımından yetiştirilmelerini hazırlıyacak ve bilhassa yeni ziraat usullerinin kısa bir zamanda köylerde tatbikına imkân verecek ve dolayısıyla istihsalimizi de yükseltecek olan bu kanun lâyihasını encümenimiz şükran ve sevinçle

karşılayarak dördüncü maddenin bölge teşkili hakkındaki fıkrası (Beher bölge 10 köyden fazla olmamak) suretinde tadil edilerek diğer maddeler Kültür encümenininin kararlaştırdığı şekilde aynen kabul olunmuştur.

Havalelerine göre Dahiliye encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Zr. En. Ra.	M. M.	Kâtip
İzmir	Manisa	Bolu
R. Köken	Y. Özey	
Seyhan	Kırşehir	Seyhan
Tevfik Tarman	A. Esen	Ü. Biçer
Bolu	Bursa	Konya
Milal Dağdemir	Ş. Insel	C. Tekin
Denizli	Kastamonu	Ankara
Yusuf Baykaya	S. Şerif Eken	H. Çırpan

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye encümeni
Karar No. 28
Esas No. 1/862

7 - VI - 1937

Yüksek Reisliğe

Köy eğitimleri hakkında hazırlanıp İera Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucebde birlikte gönderildiğini bildiren Başvekâletin 1. haziran. 1937 tarih ve 6/1950 sayılı tezkeresi encümenimize de havale buyurulmuş olmakla Maarif, Ziraat, Dahiliye Vekâletleri siyasî müsteşarlarının da bulunduğu 7 - VI - 1937 de toplantımızda Ziraat ve Maarif encümenlerinin mazbatalarıyla birlikte okundu ve iş konuşuldu.

Lâyiha hakkında Hükümetçe ve encümenlerce dermeyan olunan mucip sebeblere iştirak eden encümenimize lâyihamın cüzî yazılış de-

ğişikliklerle aynen kabulüne karar verilmiştir. Müstacelen müzakere olunmak istihamile Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dahiliye En. Reisi	Reis Vekili	M. M.
Tekirdağ	Tekirdağ	Çanakkale
C. Uybadın	Faik Östrak	Ş. Yaşın
Kâtip		
Mardin	Afyon K.	Antalya
Edip Ergin	I. U. Aykurt	R. Kaplan
Burdur	Bursa	Çanakkale
H. Onaran	F. Güvendiren	M. Ergeneli
Çoruh	Çorum	Erzurum
Atıf Tüzün	I. Kemal Alpars	Zeki Soydemir

(S. Sayısı : 258)

- 6 -

Erzurum	Kars	Kütahya	Tokat	Tokat	Urfa
N. Elgün	K. Özoguz	M. Somer	Galip Pekel	Hurrem Ergun	M. Dinçtoç
Malatya	Samsun	Sivas	Sivas	Zonguldak	
E. Barkan	M. Ali Yörüker	M. Ş. Bleda	S. Görkey	Rifat Vardar	

Bütçe encümeni masbataarı

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Masbata No. : 163
Esnas No. : 1/963

9 - VI - 1937

Yüksek Resliçe

Köy öğretmenleri hakkında olub Başveketin 1 haziran 1937 tarih ve 6/1950 sayılı tezkere-sile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Maarif, Ziraat ve Dahiliye encümenleri masbata-larile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Maarif vekâleti siyasi müsteşarı Nafi Atıf Kansu ve Ziraat vekâleti siyasi müsteşarı Rıza Erten hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu.

Lâyiha; askerliğini muvaffakiyetle bitirmiş, okuma yazma bilen ve köyüne bağlı olan köy-lüler arasından ayrılacak olanları açılacak hu-susî kurslarda öğretici vasıflar ve bilgilerle ci-hazlandırılarak nüfusu dört yıldan aşağı olub bu gün sayısı 32 bini bulan köylerin öğretmen ihtiyacını temin gayesini istihdaf etmektedir. Geçen sene Eskişehirde Qifteler çiftliğinde aç-ılan kursta yetiştirilerek Ankara civarındaki köy-lere dağıtılan öğretmenler üzerinde yapılan bir senelik tecrübenin bu üsülün çok ümit verici ma-hiyette olduğunu göstermiş ve yardım bilgi seviyesinin yükselmesine, köylünün kalkınmasına, istihsalın fazalaşmasına hizmet edeceği an-laşılan bu üsülün tevsiinin memleket için çok fay-dalı olacağı düşünülerek lâyiha esas itibarile kabul edilmiş ve Dahiliye encümeni metni mü-zakereye esas itihaz edilmiştir. Öğretmenlere verilecek aylıkların merkezden tevzii hesapların tutulmasını güçleştireceğinden ve esasen vilâ-yetlerin hususî idarelerine yardım mahiyetinde olduğundan bunların İera Vekilleri Heyetinece tasdikleri kadrolarda tesbit edilecek miktarda üzerinden ve toptan vilâyetlere verilmesi Hükû-

metçe teklif edilerek encümenimizce muvafık görülmüş ve bunu temin edecek surette beşinci madde tadil edilmiştir.

Dahiliye encümeni bu öğretmenlere aid işin tanzimini Dahiliye, Ziraat ve Maarif vekâletle-rine verilmesini temin maksadile Hükümet lâ-yihasında Dahiliye vekâletini de ilâve surettiler bir tadil yapmış ise de Encümenimiz de Maarif vekili ve Dahiliye vekâleti Siyasi müsteşarı-nın huzurile yapılan müzakerede bu iş münha-sıran Maarif ve Ziraat vekâletlerine taallük cy-lediği için Dahiliye vekâletine de ayrıca vazife vermenin doğru olmadığı neticesine varılmış ve bunun üzerine bu hükmü ihtiva eden madde Hükümetin teklifinde olduğu gibi kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Resliçe sunuldu.

Reis V.	M. M.	Kâtib
Isparta	Trabzon	İstanbul
Mükerrem Ünsal	R. Karadeniz	F. Öymen
Balıkesir	Çorum	Edirne
E. Adakan	M. Cantekin	F. Kalkakıran
Gazi Anteb	Kayseri	Kırşehir
A. H. Ayerdem	N. Kerven	M. Seyfeli
Malatya	Manisa	Maraş
O. Toner	T. Türkoğlu	A. Tıridoğlu
Muş	Ordu	Seyhan
Ş. Ataman	H. Yalman	Naci Eldemir
Sivas	Yozgat	
Remzi Çiner	S. İçöz	

(S. Sayısı : 258)

— 8 —

HÜKÜMETİN TEKLİFİ*Köy öğretmenleri kanun lâyihası*

MADDE 1 — Nüfus durumları öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan köylerin öğretim ve eğitim işlerini görmek, ziraat işlerinin fennî bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik etmek üzere köy öğretmenleri istihdam edilir.

MADDE 2 — Köy öğretmenleri Kültür ve Tarım bakanlıkları tarafından; ziraat işleri yaptırılmaya elverişli okul veya çiftliklerde açılan kurslarda yetiştirilirler. Öğitmen yetiştirme kurslarının masrafları Kültür ve Tarım bakanlıkları bütçelerinden ödenir.

MADDE 3 — Kültür bakanlığına seçilerek ve mesun sayılarak kurslara vazife görmek üzere gönderilecek ilk öğretim ispektörleriyle ilk okul öğretmenleri bu kurslarda buldukları müddetçe müktesep hakları olan maaşlarını ve makam ücretlerini tam olarak alırlar.

MADDE 4 — Öğitmen bulunan köylerden 8 - 10 u birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye gezici bir başöğretmen veya öğretmen tayin olunur. Ve bunlar köy öğretmeni yetiştirme kurslarına iştirak etmiş ilk okul öğretmenlerinden seçilir.

Gezici öğretmen veya başöğretmenlerin mükteseb hakları olan maaş ve makam ücretleri mensup oldukları hususî idare bütçelerinden ödenir. Bunların gasmeleri için harcurah mukabili olarak bölge merkezi haricinde vazifeten geçirecekleri

MAARİF ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ*Köy öğretmenleri kanun lâyihası*

MADDE 1 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Öğitmen bulunan köylerden 5 - 10 u birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye gezici bir başöğretmen veya öğretmen tayin olunur ve bunlar köy öğretmeni yetiştirme kurslarına iştirak etmiş ilk okul öğretmenlerinden seçilir.

Gezici öğretmen veya başöğretmenlerin mükteseb hakları olan maaş ve makam ücretleri mensub oldukları hususî idare bütçelerinden ödenir. Bunların gasmeleri için harcurah mukabili olarak bölge merkezi haricinde vazifeten geçirecekleri

(S. Sayısı : 258)

ZİRAAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ*Köy öğretmenleri kanun lâyihası*

MADDE 1 — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 2 — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 3 — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 4 — Öğitmen bulunan köyler, onu geçmemek üzere birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye gezici bir başöğretmen veya öğretmen tayin olunur ve bunlar köy öğretmeni yetiştirme kurslarına iştirak etmiş ilk okul öğretmenlerinden seçilir.

Gezici öğretmen veya başöğretmenlerin mükteseb hakları olan maaş ve makam ücretleri mensub oldukları hususî idare bütçelerinden ödenir. Bunların gasmeleri için harcurah mukabili olarak bölge merkezi haricinde vazifeten geçirecekleri

— 9 —

**DAHİLİYE ENCÜMENİNİN
DEĞİŞTİRİŞİ**

Köy eğitimcileri kanunu lâyihası

MADDE 1 — Nüfusları öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan köylerin öğretim ve eğitim işlerini görmek Ziraat işlerinde fenni bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik etmek üzere köy eğitimcileri istihdam edilir.

MADDE 2 — Köy eğitimcileri, Maarif ve Ziraat vekillikleri tarafından; ziraat işleri yaptırılmağa elverişli okul veya çiftliklerde ağıdan kuralarda yetiştirilirler.

Eğitmen yetiştirme kuralarının masrafları Maarif ve Ziraat vekillikleri bütçelerinden ödenir.

MADDE 3 — Maarif vekilligince seçilecek ve masum sayılarak kurslara vazife görmek üzere gönderilecek ilk öğretim müfettişleriyle ilk okul öğretmenleri bu kuralarda buldukları müddetçe mükteseb hakları olan maaşlarını ve makam ücretlerini tam olarak alırlar.

MADDE 4 — Eğitimci bulunan köylerden lüzumu kadarı birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye geçici bir baş öğretmen veya öğretmen tayin olunur ve bunlar köy eğitimci yetiştirme kuralarına iştirak etmiş ilk okul öğretmenlerinden seçilir.

Geçici öğretmen veya başöğretmenlerin mükteseb hakları olan maaş ve makam ücretleri mensub oldukları hususî idare bütçelerinde ödenir.

Bunların gısmeleri için harcah mukabîli olarak bölge merkezî harisinde vakifeten ge-

**BÜTÇE ENCÜMENİNİN
DEĞİŞTİRİŞİ**

MADDE 1 — Dahiliye encümeninin 1 nci maddesi aynen.

MADDE 2 — Dahiliye encümeninin 2 nci maddesi aynen.

MADDE 3 — Dahiliye encümeninin 3 ncü maddesi aynen.

MADDE 4 — Dahiliye encümeninin 4 ncü maddesi aynen.

(S. Sayısı : 258)

— 10 —

Hâ.

leri her gün için 100 kuruşu geçmemek üzere Kültür bakanlığınca tayin edilecek miktarda mezkûr bakanlık bütçesinden tediye yapılır.

MADDE 5 — Köy öğretmenlerinin, Kültür bakanlığı bütçesinden İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilmiş kadro cetvellerinde yazılı miktarlar üzerinden aylık ücret ve Tarım bakanlığı bütçesinden de tohum, fidan, damızlık ve ziraat aletleri gibi vesait verilir.

MADDE 6 — Köy öğretmenlerinin kurslara alınmaları, yetiştirilme tarzları, köylerdeki ödevleri, 5 nci maddede yazılı vesaiti icabında köylü lehine nasıl kullanacakları, işlerinin takib ve teftiş, Tarım ve Kültür bakanlıklarınca hazırlanacak bir talimatname ile saptanır.

MADDE 7 — Bu kanun 1 haziran 1937 tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 8 — Bu kanun hükümlerini yerine getirmeğe İç, Kültür, Tarım ve Finans bakanları memurdur.

31 - V - 1937

Bq. V.	Ad. V.
I. İnönü	Ş. Saracoğlu
M. M. V.	Da. V.
K. Özalp	Ş. Kaya
H. V. V.	Mal. V.
Ş. Saracoğlu	F. Agraçlı
Mf. V.	Na. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya
İk. V.	S. İ. M. V.
C. Bayar	Dr. R. Saydam
G. İ. V.	Zr. V.
Rana Tarhan	M. Erkmen

Mf. E.

her gün için 100 kuruşu geçmemek üzere Kültür bakanlığınca tayin edilecek miktarda mezkûr bakanlık bütçesinden tediye yapılır.

MADDE 5 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6 — Köy öğretmenlerinin kurslara alınmaları, yetiştirilme tarzları, köylerdeki ödevleri, beşinci maddede yazılı vesaiti icabında köylü lehine nasıl kullanacakları, işlerinin takib ve teftiş, Tarım ve Kültür bakanlıklarınca müstareken hazırlanacak bir talimatname ile saptanır.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 8 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Zr. E.

her gün için 100 kuruşu geçmemek üzere Kültür bakanlığınca tayin edilecek miktarda mezkûr bakanlık bütçesinden tediye yapılır.

MADDE 5 — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 6 — Maarif encümeninin teklifi aynen.

MADDE 7 — Maarif encümeninin teklifi aynen.

MADDE 8 — Hükümetin teklifi aynen.

(S. Sayısı : 258)

— 11 —

D. E.

girecekleri her gün için 100 kuruşu geçmemek üzere Maarif vekilliğince, tayin edilecek miktarda mezlekür vekillik bütçesinden tevdiat yapılır.

MADDE 5 — Köy öğretmenlerine, Maarif vekilliği bütçesinden İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilmiş kadro cetvelerinde yazılı miktarlar üzerinden aylık ücret ve Ziraat vekilliği bütçesinden de meccanen tohum, fidan, damızlık ve ziraat aletleri gibi vesait verilir.

MADDE 6 — Köy öğretmenlerinin kurslara alınmaları, yetiştirilme tarzları köylerdeki ödevleri, 5 nci maddede yazılı vesaitin icabında köyü lehine nasıl kullanacakları, işlerinin takib ve teftişi Dahiliye, Maarif ve Ziraat vekilliklerince müştereken kararlaştırılır.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya, Dahiliye ve Maliye ve Maarif ve Ziraat vekilleri memurdur.

B. E.

MADDE 5 — Köy öğretmenlerine İcra Vekilleri Heyetince tasdikli kadrolarda tesbit edilecek miktar üzerinden ve Kültür bakanlığı bütçesine mevzu vilâyetlere yardım tahsisatından alâkadar vilâyetlerce aylık ücret;

Tarım bakanlığı bütçesinden de meccanen tohum, fidan, damızlık ve Ziraat aletleri gibi vesait verilir.

MADDE 6 — Köy öğretmenlerinin kurslara alınmaları, yetiştirilme tarzları, köylerdeki ödevleri, beşinci maddede yazılı vesaiti icabında köyü lehine nasıl kullanacakları, işlerinin takib ve teftişi Maarif ve Ziraat vekilliklerince müştereken kararlaştırılır.

MADDE 7 — Dahiliye encümeninin 7 nci maddesi aynen.

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maarif, Maliye ve Ziraat vekilleri memurdur.

(S. Sayısı : 258)

EK-2

KÖY EĞİTMENLERİ KANUNUNUN MUCİP SEBEPLERİ**1. Nüfus, talebe ve mecburî öğrenim çağındaki çocuk durumu :**

Mecburî öğrenim çağında bulunan çocuklarımızın sayısı, (Nüfusun % 12 si hesabile) 1.800.000 i bulur. Bunlardan bugün şehir ve kasabalarda 308.000 çocuğun çoğu tam teşkilâtlı ve beş sınıflı ilkokullarda; köylerde de 370.000 çocuğun çoğu, üç sınıflı okullarda okutulmaktadır. Okutulması icap edip te okutulmıyan çocuk sayısı bir milyonu aşmaktadır.

Okutmak mecburiyetinde olduğumuz çocukların nerelerde sakin olduklarını bilmek, mecburî ilktahsil işinin en çok üzerinde durulması lâzımgelen noktasını tebarüz ettirmeğe yarıyacaktır.

Son nüfus sayımına göre şehir ve kasabalarımızın genel nüfusu 3.799.742 dir. Şehir ve kasabalarda okutulmak mecburiyetinde olan talebe yekûnu 450.000 i bulur. Bunların bugün ancak 308.000 i okula devam ettiğine nazaran şehir ve kasabalarda henüz okutulmıyan çocuk mikdarı 130.000 ile 140.000 arasındadır. Bu hesaba göre okutulamıyan 1.100.000 çocuktan bir milyona yakını köylerde bulunmaktadır. Bu bakımdan köylerimizin nüfusunu bir tahlile tâbi tutarsak şöyle bir sonuçla karşılaşırız.

Beherinin nüfusu 800 den fazla köylerde 2.388.354; beherinin nüfusu 400-800 arasındaki köylerde 3.175.759; beherinin nüfusu 400 den az olan köylerde de 6.836.839 vatandaş oturmaktadır. Bu son tip köylerimizin yekûnu da 32 bini bulmaktadır. Görülüyor ki okutulmak mec-

buriyetinde olan çocukların çoğunun toplandığı yer; herbirinin nüfusu 400 den az olan bu köylerdir.

Nüfusları 400 den az olan köyler, okula gönderebilecekleri talebe sayısı bakımından da normal bir durumda değildirler. Bu tip köylerin yarısı, her birinde nüfus sayısı 150 yi geçmeyen köylerdir. Buralarda bütün çocuklar okula geldikleri takdirde okulun talebe sayısı 18 i geçmeyecektir. Bu sayı nüfusları 150 ile 400 arasındaki, köylerde de 40 tan fazla olmayacaktır. Okulun bütün talebesi 18 i nihayet 40 ı geçmeyince, bunlar sınıflara taksim edildikleri zaman 18 mevcutlu ve üç sınıflı bir okulun her sınıfında 6 çocuk bulunacak demektir. Bu hal, üzerinde her bakımdan en çok durulması gerekli bir noktadır.

Köy okulları teşkilâtı yapılırken, bu okullara öğretmen yetiştirilirken bu durum gözönünde tutulmazsa realiteden uzak ve onu bilmeksizin çalışılmış olacaktır.

2. İlkokul öğretmenleri durumu :

Bugün mevcut ilkokul öğretmenlerinin 6.800 ü, nüfusları yekûnu 3.799.000 olan şehir ve kasabalarda, 6.950 si de nüfusumuzun mütebakısının (takriben % 75 inin) sakin olduğu köylerde çalışmaktadırlar.

Mecburî ilköğrenimi tahakkuk ettirebilmek için ileride lâzım olacak öğretmenlerin % 90 nın köylerde çalışmak üzere yetiştirilmeleri bir zaruret haline geldiğini yukardaki hesaplar pek açık olarak göstermektedir.

3. Öğretmen ihtiyacı:

Şehir ve kasabalarımız için bugün iş başında olanlardan başka 2 570 öğretmene ihtiyaç vardır. Köylerin ihtiyacına gelince: Öğretmenleri azamî tasarrufla istihdam etmek şartile nüfusları 800 den fazla köyler için 6.600, nüfusları 400 ile 800 arasındaki köyler için

3.700 dür. Şehir ve kasabalarla birlikte öğretmen ihtiyacı 11.500 ü bulmaktadır.

Herbirinin nüfus sayısı 400 den az olan 32.000 köyde sakin 6.800.000 vatandaşın öğretmen ihtiyacı bu hesaplardan hariçtir. Şu halde yalnız şehir ve kasabalarla nüfusları 400 den fazla olan köylerin öğretmen ihtiyacı 11.500 ü bulmaktadır.

Heryıl 700 öğretmen yetiştiren öğretmen okullarımızın verecekleri elemanla bir taraftan şehir ve kasabalarla bu tip köylerin öğretmen ihtiyacı temine çalışılırken diğer taraftan da nüfus sayıları 400 den az olan köylerin öğretmen ihtiyacına çare aramak mecburiyetile karşılanmaktadır.

Bina, öğretmen, ders vasıtaları yokluğu ve tahsisat azlığı gibi sebepler dolayısıyla da öğretmen okullarımızın talebe sayılarını arttırmak ve bu suretle her yıl öğretmen okullarından bugünkünden daha fazla öğretmen çıkartmak ve bunları hususî idarelere istihdam ettirmek mümkün olamamaktadır. Öğretmen adedinin her yıl fazla artışına bugünkü varidat membalarından elde edilen paralar kâfi gelmemektedir. Bugünkü öğretmen okullarımızın karakterleri de köye faydalı olarak, köyde kalacak ve oranın kültür ve iş hayatını inkişaf ettirmeye müessir ve muktedir olabilecek öğretmenler yetiştirmeye pek müsait bir halde değildir. Bu durumu birdenbire değiştirerek, kısa zamanda müspet neticeler elde edilecek bir hale getirmek te mümkün ve işin mahiyetine uygun görünmemektedir. Onun için köy okulu ve eğitimi meselesini kendi hususiyetlerine göre incelemek, bu hususiyetlerine göre tedbirler arayıp bulmak icapettiği kanaatına varılmıştır.

4. Köy eğitimi meselesi:

Köy eğitimi ve öğretimi işi kendi reel şartlarile birlikte düşünülünce, bilhassa az nüfuslu, işlek yollar-

leti temsil edebilecek kudrette olmalı ve bu bakımlardan köylüye rehberlik edebilmelidir.

6 - Köyün mukadderatı ile kendi mukadderatının ve bunlarla devletin mukadderatının birbirine bağlı olduğunu bilerek çalışabilmelidir.

Bu vasıfların bir kısmını kendiliğinden taşıyan ve diğerlerini de rasyonel hareket edilerek yetiştirildiği takdirde kolayca iktisap edebilecek olan elemanı da ancak okuma yazma bilen ve askerlik vazifesini de başarı ile bitirmiş olan, köyüne bağlı köylüler arasından bulmak mümkündür. Bu bakımlardan memleketin muhtelif yerlerinde yaptırılan incelemeler köylerde bu iktidarda elemanın mevcut olduğunu göstermiştir. Bakanlığımız Tarım Bakanlığı ile, müşterek hareket ederek bu gibi köylülerden köy eğitimci yetiştirmek üzere geçen yıl Eskişehir İlinin Çifteler çiftliğinde tecrübe mahiyetinde bir kurs açmıştır. Yukarıda saptanan gayelere göre burada yetiştirilen köy eğitimci namzetleri Ankara köylerine stajyer olarak atanmışlardır. Bunların köylerdeki mesailerini üzerinde yapılan tetkikat göstermiştir ki, sistemli bir mesai ile hareket edilecek olursa köy kaynağından alınacak değerli elemandan, köylerimiz için çok faydalı olabilecek (eğitmenler) yetiştirebilecektir. Bunlar bilhassa az nüfuslu, genel hayat durumları süratle yükseltilmesi lâzım gelen köylerimizde; buralara kendilerinden daha yüksek seviyeli öğretmenler ve ziraatçılar gelerek çalışıncıya kadar, uzun seneler köylerine ve memlekete çok faydalı işler görebileceklerdir. Yine bu tecrübe göstermiştir ki bu tip eğitimci aynı zamanda köylerde bir devlet memuru sıfatını da haiz bulunmak itibarıyla orada bu bakımdan da faideli bir eleman olmaktadır. Bu eğitimcilerin köyde çalışmasıyla köy hayatında daha canlı ve temiz bir manzara görülmektedir.

5. Gezici Başöğretmenler:

Bu tecrübenin muvaffakiyetli sonuçlar vermesinin diğer sebeplerinden biri de, köy öğretmenleri yetiştirme kursuna iştirak ettirilmiş olan ilkokul öğretmenlerinin kurstan sonra köylerde çalıştırılan öğretmenlerin başlarına gezici başöğretmen olarak getirilmeleri ve öğretmenlerin bu öğretmenler vasıtasile işleri başında da yetiştirilmiş olmalarıdır. Köy öğretmenleri teşkilâtında: 8-10 köyden bir bölge teşkil edilmesi ve her bölgede kursa iştirak etmiş bir ilkokul öğretmenin gezici başöğretmen olarak istihdam edilmesi, öğretmenlerin işlerini sık sık kontrol ettirmek ve onları iş başında iken de daimî surette yetiştirmek bakımlarından lüzumludur. Öğretmenlere nazaran daha yüksek seviyeli ve tecrübeli bir otorite sayılan gezici başöğretmenlerin, ziraat işyarlarının ve ilkokul ispekterlerinin köyleri daimî bir kontrol altında bulundurmaları işlerin vaktinde ve düzgün bir şekilde yapılmasını temin etmektedir.

Bir ziraat mevsimi esnasında yedi, sekiz ay kurs ve ondan sonra da köylerde dört ay staj gören öğretmen namzetlerinin işleri başında da yetiştirilmeleri ancak gezici başöğretmenlik ve ziraat işyarlığı teşkilâtile mümkün olabilmektedir.

Öğretmen yetiştirme kurslarına iştirak ettirilen ilkokul öğretmenleri kursta buldukları zaman bir taraftan öğretmenleri yetiştirirlerken diğer taraftan da tıpkı öğretmenler gibi pratik ziraat işlerinde bizzat çalışarak en zayıf cepheleri olan ziraat işlerini de öğrenmektedirler. Bu suretle kurslara iştirak eden ilkokul öğretmenleri de köy için faydalı eleman haline gelmektedir.

EK-3

KÖY EĞİTMENLERİ KANUNU

11/Haziran/1937

Neşir ve ilanı: 24/Haziran/1937

Kanun No. 3238

Madde: 1 — Nüfusları öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan köylerin öğretim ve eğitim işlerini görmek, ziraat işlerinin fennî bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik etmek üzere köy öğretmenleri istihdam edilir.

Madde: 2 — Köy öğretmenleri, Maarif ve Ziraat Vekillikleri tarafından, ziraat işleri, yaptırılmağa elverişli okul veya çiftliklerde açılan kurslarda yetiştirilirler.

Eğitmen yetiştirme kurslarının masrafları Maarif ve Ziraat Vekillikleri bütçelerinden ödenir.

Madde: 3 — Maarif Vekilliğince seçilecek ve mezun sayılarak kurslara vazife görmek üzere gönderilecek ilk öğretim müfettişleriyle ilk okul öğretmenleri bu kurslarda buldukları müddetçe müktesep hakları olan maaşlarını ve makam ücretlerini tam olarak alırlar.

Madde: 4 — Eğitimci bulunan köylerden lüzumu kadar birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye gezici bir başöğretmen veya öğretmen tayin olunur ve bunlar köy eğitimci yetiştirme kurslarına iştirak etmiş okul öğretmenlerinden seçilir.

Gezici öğretmen veya baş öğretmenlerin müktesep hakları olan maaş ve makam ücretleri mensup oldukları hususî idare bütçelerinden ödenir.

Bunların gezmeleri için harcırah mukabili olarak bölge merkezî haricinde vazifeten geçirecekleri her gün için 100 kuruşu geçmemek üzere maarif vekilliğince tayin edilecek miktarda mezkûr vekillik bütçesinden tediyat yapılır.

Madde: 5 — Köy öğretmenlerine İcra Vekilleri heyetince tasdikli kadrolarda tesbit edilecek miktar üzerinden ve Maarif Vekâleti bütçesine mevzu vilâyetlere yardım tahsisatından alâkadar vilâyetlerce aylık ücret, Ziraat Vekâleti bütçesinden de meccanen tohum, fidan, damızlık ve ziraat âletleri gibi vesait verilir.

Madde: 6 — Köy öğretmenlerinin kurslara alınmaları, yetiştirilme tarzları, köylerdeki ödevleri, 5. inci maddede yazılı vesaiti icabında köylü lehine nasıl kullanacakları, işlerinin takip ve teftişi Maarif ve Ziraat Vekilliklerince müştereken kararlaştırılır.

Madde: 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde: 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maarif, Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

EK-4

3238 NUMARALI KÖY EĞİTMENLERİ KANUNUNUN 6INCI MADDESİNE GÖRE TARIM VE KÜLTÜR BAKANLIKLARINCA KABUL EDİLEN TALİMATNAME

I. KÖY EĞİTMENLERİNİN KURSLARA ALINMALARI

1. Köy eğitmeni yetiştirme kurslarına eğitmen namzedi olarak askerliğini başarı ile bitirmiş, okuma-yazma bilen ve ziraat işleriyle meşgul arazi ve hayvan sahibi veya böyle bir ailenin çocuğu, müstait kimseler, bu iş için hazırlanan fişlerdeki esaslara göre seçilerek alınırlar. Resmî okullarda ilk tahsillerini yapmış olanlar diğer namzetlere tercih edilirler.

2. Kursların nerelerde açılacakları ve her kursa hangi illerden ne kadar eğitmen namzedi alınacağı Tarım ve Kültür Bakanlıklarınca birlikte saptanır.

Kurslara alınmak üzere eğitmen namzedi seçme işlerine kurslar açılmazdan en az üç ay evvel başlanılır ve kurslar açılmadan on beş gün evvel bitirilir.

3. Kurslar ve kurslara alınan eğitmen namzetleri için kurstan sonra yapılacak masraflar Tarım ve Kültür Bakanlıkları bütçelerinden aşağıda saptanan şekillere göre ödenir :

A. Kültür Bakanlığı bütçesinden :

- a) Eğitmenlerin yol paraları, yiyecek, giyecek, yakacak masrafları, ders vasıtaları bedelleri, kursların müteferrik masrafları.
- b) Kurslarda vazife gören öğretmen ve memurların yiyecek masrafları.

- c) Kursta çalışacak kültür ve ziraat dersleri öğretmenleri, ispekterleri ve işyarlarının yol paraları, aylık ücretleri.
- d) Kursu bitiren eğitimcilerin atandıkları köylerde alacakları aylık ücretleri. (bu masraf Kültür Bakanlığı bütçesine konulan vilâyetlere yardım faslından ilgili vilâyetlerce ödenir.)

B. Tarım Bakanlığı bütçesinden:

- a) Kursta çalışacak ziraat eğitim şeflerinin yol paraları ve aylık ücretleri.
- b) Kurs faaliyeti için lüzumlu ziraat kitapları, levha ve tatbikatta kullanılan hayvan ve diğer vesaitin masrafları.
- c) Kursu bitiren eğitimcilerle meccanen verilecek tohum, fidan, hayvan ve ziraat aletleri gibi vesaitin masrafları.

4. Kurslarda Tarım ve Kültür Bakanlıklarınca kabul edilen müfredat programlarına göre tedrisat yapılır.

5. Kursların öğretim ve eğitim işlerinde ilköğretim öğretmenleri ilköğretim ispekterleriyle kültür derslerinden gayri faaliyetlerde de ihtiyaca göre mütehasşıs öğretmenler çalıştırılır.

6. Kursların idare işlerini yönetmek üzere her kursa Kültür Bakanlığınca bir direktör atanır.

Direktörlerin vazifeleri:

- a) Talimatnameye göre kursu idare ve alâ-kadar makamlarla muhabere etmek.
- b) Kursun iâşe, ibate ve giyecek ihtiyacını temin etmek.
- c) Kursta vazifesi bulunan bütün öğretmen ve işyarların işlerini kontrol etmek.

- d) Kurs eşyasının iyi muhafaza edilmesini temin etmek.
- e) Tarım ve Kültür Bakanlıklarına kurs faaliyeti hakkında eğitim şefleri tarafından her hafta sonunda verilen raporları da ekliyerek aylık raporları göndermek.
- f) Öğretim tatbikatı için gereken vasıtaları vaktinde sağlamak.
- g) Fevkalâde mazeretler karşısında kursta vazife gören ispekter, öğretmen ve işyaryarlara bir kurs müddeti içinde bir haftayı geçmemek üzere izin vermek.
- h) Günlük faaliyetin yarısını kültür ve yarısını da ziraat derslerine ayırarak, mevsim ve iklim durumunu da gözönünde buldurarak dersleri ona göre haftalık programa taksim etmek.

7. Direktörün gaybubetinde göstereceği eğitim şefi kendisine vekâlet eder. Ancak bu gaybubet bir aydan fazla devam edecek olursa keyfiyet daha bida-yette Kültür Bakanlığına bildirilir.

8. Kursların öğretim ve eğitim işlerini idare etmek üzere her kursa, kurstaki eğitim namzetlerinin adedine ve ihtiyaca göre bir veya daha fazla kültür eğitim ve ziraat eğitim şefi atanır.

Eğitim şeflerinin vazifeleri :

- a) Kursun haftalık öğretim ve çalışma plânını ilgili öğretmenlerden alacağı mütalealara göre hazırlamak ve direktörlükçe tasdik edildikten sonra tatbik etmek.
- b) Müfredat programına göre öğretim yapılabilmesi için gereken tedbirleri almak.
- c) Bir haftalık mesai raporunu yazarak kurs direktörüne vermek.

- d) Kursların inzıbatı işlerini talimatnameye göre yürütmek.
- e) İnzıbat komisyonuna üye seçmek ve değiştirmek.
- h) Ziraat ve kültür derslerine göre eğitimci namzetlerinin gruplarını teşkil etmek ve bu grupların kültür derslerinde [çalışacak grup şefi ispektekleri ve grup öğretmenlerini seçmek.
- g) Öğretim işleri ve eğitimci namzetleriyle ilgili kayıt işlerini tedvir etmek.

9. Kurslarda çalışan ilköğretim ispekteklerinin bir kısmı (Grup Şefi) ödevini görürler.

Grup şeflerinin vazifeleri :

- a) Kendi idaresindeki grupların öğretim ve eğitim işlerini talimatnameye göre yürütmek.
- b) Eğitim şefinin göstereceği işleri yapmak.
- c) Ders verme ve bunun tatbikatı için eğitim şefiyle beraber tesbit edilecek esaslar dahilinde tatbikat dersleri vermek ve verdirmek, bu dersler üzerinde münakaşaları idare etmek ve bununla ilgili tetkikleri yaptırmak.
- d) Öğretmenlerin günlük raporlarını kendi mütaleasını da yazarak eğitim şefine günününe vermek.
- e) Kursun iase, temizlik, yıkanma, çamaşır yıkama gibi işlerini muntazaman yürütmek üzere cetveline göre hafta nöbeti tutmak.

10. Kurslarda çalışan Kültür ve Ziraat öğretmenleri şu ödevleri görürler.

- a) Haftalık program ve tatbikat plânına göre kendi grubunun veya grupların öğretim ve eğitim işlerini başarmak.
- b) Cetveline göre nöbet işini yapmak.
- c) Grubunun çalışmasına ait günlük raporu vermek.
- d) Kendi grubundaki eğitmen namzetlerinin gidişini bir deftere tesbit etmek ve bu notları her ay sonunda eğitmenin dosyasındaki fişine geçirmektir.

11. Muvakkat ziraat ve kültür öğretmenlerinden gayri her öğretmen nöbet tutar. Nöbetçi öğretmeni tabelâda yazılı erzakın tesellümüne ve iyi bir şekilde pişirilerek tevziine nezaret eder.

12. Eğitmen namzetleri kursun umumî ve kendi işlerini yapmakla mükelleftirler.

13. Eğitmen namzetleri ziraat ve kültür derslerinin tatbikatına ait bütün işleri kusursuz ve tam olarak yaparlar. Eğitmenler ziraat tatbikatında kendilerine verilen vazifeleri ehemmiyetle takip ederek alacakları neticeleri bu tatbikatla alâkalı öğretmenin nezareti altında münakaşa ederler.

14. Kursta çalışan bütün öğretmenlerin iştirakile Direktörün veya eğitim şeflerinin başkanlığı altında her onbeş günde bir toplantı yapılır. Bu toplantılarda kursların tekâmülü ile ilgili işler konuşulur ve karar altına alınarak zapta geçirilir. Bu kararlar ay sonu raporuna yazılarak Bakanlıklara bildirilir.

15. Kurslarda eğitmen namzetlerinin inzıbat işlerine bakmak üzere eğitim şefleri ve seçecekleri bir grup şefi ispekte ve bir kültür ve bir ziraat öğretmeninden bir inzıbat komisyonu teşkil edilir.

16. İnzıbat komisyonunun vereceği kararlar Direktörün tasdikile kat'iyet kesbeder.

17. İnzibat komisyonunca kurstan ilişiği kesilmesine karar verilen eğitmen namzetlerinin durumları Kültür Bakanlığına zamanında bildirilir.

18. Kursları bitiren eğitmen namzetlerine birer belge verilir.

19. Kursa ve şahıslara ait eşyanın zarara uğramasına dikkat edilir. İhmal yzndan zarara uğrıyan eşya zararı yapana ödetilir. deyemiyecek durumda olanlar cezalandırılır.

20. Her kursta ihtiyaca elverişli bir revir kurulur. Burada cil vak'alar ve hastalıklar iēin doktorun lüzum göstereceği ilçlar ve gezici gruplar tarafından kullanılmak üzere ilç çantaları bulundurulur.

21. Kursların mübayaa, muhasebe ve ayniyat işleri bu ödevlere atanan işyarlar tarafından bu işlere mahsus kanun ve talimatnamelerdeki esaslara göre yapılır.

II. KÖY EğİTMENLERİNİN DEVLLRİ

A. Öğretim ve eğitim işleri:

22. Eğitmenlerin çalıştırıldıkları okulların birinci sınıfına talebe sayısı 50 yi geēmemek üzere (9, 10, 11, 12, 13) yaşındaki çocuklar alınırlar. Sayısı 50 yi geēcek olursa 9 veya 10 yaşındaki çocuklar alınmazlar.

23. Birinci sınıfa alınan çocuklar ē yıl okutulur ve bu müddet zarfında okula yeniden talebe alınmaz.

24. ē yıllık bir devre faaliyeti bittikten sonra okulun birinci sınıtına yeniden (22 inci) maddede saptanan şekilde talebe alınır.

25. Eğitmenler haftada en az iki gece buldukları köyün yetişkinlerini de okuturlar.

26. Öğitmen, bulunduğu köye, köy kanununa tevfikân Kültür Bakanlığınca verilen plânlara göre bir okul binası yaptırır. Bu binanın hertürlü işlerinde köylüler ve ustalarla birlikte çalışır. Okulun eşyasını muhafaza eder.

27. Öğitmen, bulunduğu köyün ve okulun hertürlü eğitim işleriyle ilgilenir. Bu işlerin temizlik ve sağlığa ait olanlarını köylüler ve talebe ile birlikte bizzat yapar.

B. Tarım işleri.

28. Öğitmenler, buldukları köylerde tarım işlerinin fennî bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik ederler.

29. Öğitmen, ziraat direktörleri veya işyarlari tarafından verilen plâna göre bulunduğu köyün zirai durumunu kayıt ve tesbit eder. Bunun sonunu istenildiği zaman kaza ziraat muallimine veya vilâyet ziraat direktörüne verir.

30. Öğitmen, bulunduğu köyde bir fidanlık yetiştirir. Bu fidanlıktan istifade ederek, köy kanununa dayanarak köy için birer hektardan aşağı olmamak üzere bir kuru ve meyva bahçesi tesis eder. Köyün meydanının ve sokaklarının ağaçlanması için kılavuzluk eder.

31. Öğitmenler, Ziraat Bakanlığınca verilecek aletlerle buldukları köylerin yağmur durumunu tesbit ederler.

32. Ziraat Bakanlığı, öğretmenlerin buldukları köylerin hususiyetine göre öğretmenlere istihsali arttırıcı, ıslah edici ve kolaylaştırıcı vasıtalar verir. Öğitmen bu gibi vasıtalarından köylüleride istifade ettirir.

III. EĞİTMENLERE DEVLET TARAFINDAN VERİLEN VESAITİN KÖYLÜ LEHİNE NASIL KULLANILACAĞI.

33. Köy öğretmenlerine devlet tarafından verilen her çeşit vasaitten lüzum hâsî oldukça köylüler de istifade ettirilir.

34. Öğretmen, devletin yardımile meydana getirdiği fidanlık ve fennî kümes, kovan gibi vasıtalarından kendi tesisatına zarar gelmemek şartile köylüleri faydalandırır. Bu gibi işlerin, kıymetli vesaitin köylüler arasında yayılması için sistemli bir şekilde çalışır.

35. Öğretmenlerin, köylülerin ve okul talebesinin istifadesi için meydana getirdikleri şahıslarına ait olmayan tesisat köyün ortak malı addolunur. Bunların korunması, muntazam bir şekilde işletilmesi öğretmenlerin vazifesidir.

36. Köyün ortak mallarından husule gelecek faydalardan köyün okulu ve umumî ihtiyaçları için istifade edilir.

IV. KÖY EĞİTMENLERİNİN İŞLERİNİ TAKİP VE TEFTİŞ

37. Köy öğretmenlerinin işleri, gezici başöğretmenler, ziraat işyarlari ve ilköğretim ispekterleri tarafından takip ve teftiş edilir. Gezici başöğretmenlerden ziraat mektebi mezunu olan ve kurs görenler ziraat teşkilâtile temas ederek onların öğretmenlere ait ödevlerini de yaparlar ve neticelerini ziraat muallim ve müdürlerine bildirirler.

38. Öğretmenlerin atandıkları köylerin lüzumu kadarı birleştirilerek bir bölge teşkil edilir.

Her bölgeye köy eğitmeni yetiştirme kurslarına iştirak etmiş bir gezici başöğretmen verilir. Bir bölgeye girecek köy sayısının başöğretmenin bir hafta zarfında gezebileceği miktarda olması lâzımdır.

39. Gezici başöğretmenler bölgelerindeki köylerin eğitmenlerini iş başında iken de yetiştirmek, onların işlerini murakabe etmek ve müfredat programında kendilerine vazife olarak gösterilen kısımları talebeye okutmak ve ilköğretim ispekteri tarafından gösterilecek işleri yapmak vazifesile mükelleftirler.

40. Eğitmenlerin Tarım Bakanlığını ilgilendiren işlerini, ziraat müdür ve muallimleri bu talimatta yazılı esaslara göre teftiş ve murakabe ederler.

41. Bu talimatta yazılı olmıyan hususat, Tarım ve Kültür Bakanlıklarınca birlikte saptanacak esaslara ve hususî emirlere göre yürütülür.

EK-5

MANİLER

Arabaham dört teker,
Düz ovadan sap şeker.
yan çirkin olanlar,
Döne döne ah şeker.

(2)

Karanfil ekermisin,
bal ile şekermisin?
bu dünyada ettiğin,
Ahrette şekermisin?

(2)

Mendilimde kare var,
yüreğimde yara var.
ne sen öldün kurtuldun
nebu derde çare var.

(3)

Mendil astım yanuma,
ucu değdi canuma.
meğer sevmeydin beni,
niçin girdin kanuma.

(3)

Kaleden arladılar,
ciğerimi dağıladılar.
ben onu sevmeydim,
başuma bağladılar.

(4)

Altınam alma beni,
dillere salma beni,
götür sarafa göster.
kalp isem alma beni

(4)

Karanfil ara deyin,
gidin o yara deyin.
o yar beni sevmeyse
bahtuma kara deyin,

Altınsun aldım seni,
dillere saldım seni.
eller ne derse desin.
begendim aldım seni.

Kümesi
otlukbeli

No
72

Adı
İlakkı Atik

Tarih
2-X-939

180.09.7.47.2

1939 KURS DEVRESİ -ERZİNCAN
KBY EĞİTMENLERİ YETİŞTİRME KURSU
NAMZETLERİ TARAFINDAN
-FOLKLOR-

<u>Memleketi</u>	<u>Kiimesi</u>	<u>Adı</u>	<u>Soyadı</u>	<u>✓</u>
Gümüşane	Hun	Nazim	Akdeniz	

Gözünü sevdiğim yola gel yola
 Pamuk tüküklerin boynuma dola
 Allah'tan umarım sevdiğin öle
 Sen de benim gibi yarsız kalasın?..

Güzelisin, güzelisin başımın tacı,
 Ben yoksul kulların sana duacı;
 Göğsüme vursalar yüz bin kılıcı
 Kermem ben o yarın bir tek kılıcı:

Giyme güzel giyme sen bu karayı
 Başına getirir yüzbin belayı.
 Cihan biryan olsa kesmem arayı
 İster dünya çiçek ile bar olsa,

Karadır kaşların dişlerin elmas
 Yüreğkten vuruldum yarım sağalmaz.
 Gider bu güzellik sana da kalmaz.
 Öldürdüğün güzel yetmez mi beni? 68

Şarhi

Bir güzelin hasretinden ahinden -
 Ahıştı dârt yanım yandıkayandı -
 Akteş düştü anu ruhi mahime -
 Cesette bir canım yandıkayandı -
 Gânül meyil vermiş vallahi dâmes -
 Ahlelip gâncaya kâre kandırmas -
 Vedi denya cem eylesen sândürmez -
 İlik kan tamarım yandıkayandı -
 Benim dendim Senin dendine taydın -
 Bir güzel Sermişim kaşları yaydın -
 Saatim gün gelir her günüm aydın -
 Üçyüz altmış tamar yandıkayandı -
 Sitkuyayım fak çekmişim zarı ben -
 Dilerimki muradına erem ben -
 Kadir bilmez yan elinden yandım ben -
 Ağzında dillerim yandıkayandı -

yıldız kümesi No:47 Ahmet Yıldırım

47

KURSTA ÇALIŞMA
HAKINDA

(7)

Bay direktör önde gidiniz işe
Tuttuğumuz işi atanız başa
Kazmalar çaldık toprakla taşta
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(2)

Öğleden sonra işe çıkarız
Bay direktörün emrine bakarız
Tere gibi toprakları yukarız
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(3)

Bay sınıfta bizinle işe geliyor
Eğitmenler toprakları tanel gibi deliyor
Bazılarında gıles kumu diyor
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(4)

Öğretmenlerde bizimle çalışır
Arbadaşlar birbirleriyle yapışır
Toz toprak tufan gibi komsur
Çillü qulüstana ; döndü bu sen yuvamız
(5)

Tel öngüde var cırcıv komesi
Bayaz komus tavuklarına densici
Bize neşe verir otlara sesi
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(6)

Tuttuğumuz işi hemen başarırız
Bize emir gelince dağdas taşdas aşarız
Arslan gibi yuvamızda yaşarız
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(8)

Sabağa tonka havsu kunduk
Karyolar baş ucuna derildi
Takta kurularının defteri düzildi
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(9)

Kasamız öğünden atesler saçar
Dağ gibi topraklar önümüzden kaçar
Kursumuzda elvan çiçekler açar
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(10)

Direktörümüzün kursta emri çoktur
Eğitim sınıfının değeri çoktur
Öğretmenlerimizin kalpleri pakdır
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(11)

Salih Şahin bunu böyle söylerim
Ehvalını size malum eylesim

Öğleden sonra işe çıkarız
Bay direktörün emrine bakarız
Tere gibi toprakları yukarız
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(3)

Bay sınıfta bizinle işe geliyor
Eğitmenler toprakları tanel gibi deliyor
Bazılarında gıles kumu diyor
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(4)

Öğretmenlerde bizimle çalışır
Arbadaşlar birbirleriyle yapışır
Toz toprak tufan gibi komsur
Çillü qulüstana ; döndü bu sen yuvamız
(5)

Tel öngüde var cırcıv komesi
Bayaz komus tavuklarına densici
Bize neşe verir otlara sesi
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(6)

İpek bacağına dut yaprağı yolarız
Çiçekleri quş quş sularız
Yatakanları nazotla sularız
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız

Karyolar baş ucuna derildi
Takta kurularının defteri düzildi
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(9)

Kasamız öğünden atesler saçar
Dağ gibi topraklar önümüzden kaçar
Kursumuzda elvan çiçekler açar
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(10)

Direktörümüzün kursta emri çoktur
Eğitim sınıfının değeri çoktur
Öğretmenlerimizin kalpleri pakdır
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız
(11)

Salih Şahin bunu böyle söylerim
Ehvalını size malum eylesim
Lutfunuzdan bolca izin dilerim
Çillü qulüstana döndü bu sen yuvamız

Demirdağ kömesinden
Salih Şahin

4-X-1929

Kümesi	No.	adı	Sayı adı
palan dökken	44	Remzi	yılmaz

almasaydı statüde iller bizim değildi.

Arıcılık hakkında

1936- senesinde arıcılık yapıyorduk 3000 arımız vardı. Sabahın sayar dışarı vururdum akşam sayayarak kuşanlara kordum. Bir gün akşam arılar geldi bir tepal arımız vardı baktım yok babama haber verdim babam bir emir verdi horuzları eğerleyin neyse al horuzu babam bindi beyaz horuzuda ben bindim sürdük na das vaktidir. Baktık bir çiftçi bu mandanın yanına koşmuş boynuna nima binmiş bir kat sarı atmış çala sırım suruyar. aştık geldik hayvanın boynunu sıstı bu hayvanın boynunu egi yapmak için bir az ham toprak ile bir kas geviz döverek kattık boynuna sardık bir gün iki gün sonra arının boynunda bir filiz çıktı yedi gün sonra bu filiz bir geviz ağacı oldu bu ağaca kuşlar konarken çocuklar kuşlara taş topak atarak bir tarla meydana geldi. babam bana dedi egi git e tarlayı nadas yap dedi bende puluğu belime camırları cebime koyarak ağacın boşındaki tarlaya çıktım camırları koştum tarlayı ektim bir kaç gün sonra tarla yetişti babam bir gün beni çağırdı egi dedi e tarla yetişmiş git bir neyse orağı aldım tarlaya gittim baktım tarlaman içinde bir tilki orağı attım tilkiye bilmem tilkinin neesine geçti tilki kasti orak listi tarlayı bir saatte kurtuldum

1926 da

Erzurumlu Remzi tarafından

102

EK-6

1947 - ARSU
 Özyerleşim ve Eğitim Kurumu
 Modüllü Eğitim
 Sayı : _____ Eğitim kurum belgesi

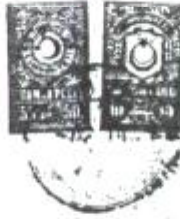
Adı ve soyadı : Hasan Kavcıoğlu
 Baba adı : Banoil
 Doğum yeri, yılı : Fethiye - Kızılbölme

Öğrenci Kurye Kurumunda 1947 yılında açılan
 12. dönem öğretmen kursuna iştirak eden yukarıda künye-
 yeri yazılı Hasan Kavcıoğlu kursta başarı göster-
 tiğinden eğitmen olmağa hak kazanmıştır.

Eğitici
 Bekir Arifioğlu

Müdür
 Tahsin Burdurlu

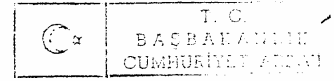

Eğitmen Kursu Bitirme Belgesi

EK-7

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
3

Karar

3921 Eğitimci yetiştirme kurslarında geliştirilacaklar ile eğitimciler için kadroların onanmaları hakkındaki Millî Eğitim Bakanlığının 29/1/1946 tarihli ve 6/2400 sayılı yazısı ile Maliye Bakanlığının 14/3/1946 tarihli ve 1121-13/668 sayılı mütalâası Bakanlar Kurulunca 21/3/1946 tarihinde incelenerek; Ücretleri 1946 yılı Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin 564 üncü bölümünün 2 inci " İlkokullarla köy eğitimcileri için " maddesine konulan ödenekten verilmek üzere geliştirilecek eğitimciler ile ücretleri aynı bütçenin 537 inci bölümünün E cetveline giren 2 inci "Köy eğitimcileri kursları" maddesine konulan ödenekten verilmek üzere eğitimci yetiştirme kurslarında geliştirilecek kadrolara ait ilişik cetvellerde yazılı kadroların cetvellerde gösterilen tarihlerden geçerli olmak üzere onanması ve bu kadrolarda geliştirilecek kadroların olağanüstü zandan faydalanmaları, 3238 ve 4817 sayılı kanunların 5 inci ve 4178 sayılı kanunun 7 inci maddelerine göre kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan

Adalet Bakanı

Millî Savunma Bakanı

İçişleri Bakanı

Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı

Millî Eğitim Bakanı

Bayındırlık Bakanı

Ekonomi Bakanı

Sa. ve So. Y. Bakanı

Gümrük ve Tekel Bakanı

Tarım Bakanı

Ulaştırma Bakanı

Ticaret Bakanı

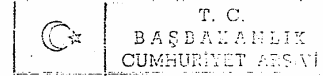
Çalışma Bakanı

080	18	01	02	110	21	10
-----	----	----	----	-----	----	----

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
3

2883

Karar

Aylık ücretleri 1945 yılı Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin 536 ıncı " illere yardım" bölümünün 2 inci " ilkokullarla köy eğitimleri için " maddesine konulan ödenekten verilmek üzere çalıştırılacak olan öğretmenlere ait ilişik cetvelde yazılı kadroların 1/6/1945 tarihinden geçerli olmak üzere onanması ve bu kadrolarda çalıştırılacakların olağanüstü zâmdan faydalanmaları Millî Eğitim Bakanlığının 5/6/1945 tarihli ve 6/10620 sayılı yazısı ve Maliye Bakanlığının 11/7/1945 tarihli ve 1126/9/2511 sayılı mütalâası üzerine, 3238 sayılı kanunun 5 inci ve 4178 sayılı kanunun 7 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulunca 17/7/1945 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

Başbakan V. <i>H. İsmail Uzun</i>	Adalet Bakanı <i>Y. İsmail</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. B. Akın</i>	İçişleri Bakanı <i>H. İsmail Uzun</i>	Değişleri Bakanı V. <i>H. İsmail Uzun</i>
Maliye Bakanı <i>H. İsmail Uzun</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>Y. İsmail</i>	Bayındırlık Bakanı <i>Y. İsmail Uzun</i>	Ekonomi Bakanı <i>Y. İsmail Uzun</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Dr. P. Köse</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı <i>S. H. H. H.</i>	Tarım Bakanı <i>R. H. H. H.</i>	Ulaştırma Bakanı <i>A. F. Celal</i>	Ticaret Bakanı <i>S. H. H. H.</i>	Çalışma Bakanı <i>H. İsmail Uzun</i>

000	18	01	02	108	45	16
-----	----	----	----	-----	----	----

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ

Kararname

Karar sayı
2

6811

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Eskişehirin Çifteler Çiftliği Bölgesinde Hamidiye köyünde köy eğitim ve öğretmenleri kursu için yaptırılması gerekli görülen ve temel hafriyatı geçen nispeten tedrisata başlayan kurs talebesi tarafından yapıldığı ve bedeli de 10 bin lirayı geçmekte olduğu anlaşılan bina inşaatının eksiltme veya pazarlık suretile ihalesi halinde talebenin ameli inşaat tabiiyetini yapmalarına imkan kalmayacağı ve bu suretle kursdan elde edilmek istenilen gaye temin edilemeyeceği cihetle bahsi geçen bina inşaatının 2490 sayılı kanununun 50 inci Maddesinin E fıkrasına göre emaneten yaptırılması; Maarif Vekilliğinin 28/5/937 tarih ve 4897 sayılı tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin 9/6/937 tarih ve 13165/29 sayılı mutaleanesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 11/6/937 tarihinde onanmıştır.

11/6/937

REİS ICUMHUR

K. Atatürk

Bş. V.

J. J. J.

Ad. V.

S. S. S.

M. M. Y.

K. K. K.

Da. V.

S. S. S.

Ha. V.

S. S. S.

Ma. V.

S. S. S.

Mf. V.

S. S. S.

Na. V.

A. A. A.

İk. V.

C. C. C.

S. İ. M. V.

S. S. S.

G. İ. V.

R. R. R.

Zr. V.

S. S. S.

080 13 01 02 76 51 2

T.C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü

KARAR

Karar sayıs:
3
684I

Ücretleri, Millî Eğitim Bakanlığı 1948 yılı bütçesinin 559 uncu (Ücretler) bölümüne 5166 sayılı kanunla eklenen 3 üncü (Eğitim menler ücreti) maddesine konulan ödenekten verilmek üzere, Eğitim menler olarak geliştirilecekler için ilişik cetvelde yazılı kadroların 1/1/1948 tarihinden geçerli olarak onanması; Millî Eğitim Bakanlığının 31/1/1948 tarihli ve 64/2506 sayılı yazısı ve Maliye Bakanlığının 6/2/1948 tarihli ve 1121-16/203 sayılı mütalâası üzerine, 3238 sayılı kanunun 5 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 5/2/1948 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

İsmet İnönü

Başbakan <i>İsmet İnönü</i>	Devlet Bakanı Başv. Yardımcısı <i>Barmak</i>	Devlet Bakanı <i>Ukkand</i>	Adalet Bakanı <i>S. Bey</i>	Millî Savunma Bakanı <i>Kişinç</i>
Eğilimleri Bakanı <i>Em. Ar. Sadak</i>	Eğilimleri Bakanı <i>Sadık</i>	Maliye Bakanı <i>Hu. 194</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>Yasar S. S.</i>	
Bayındırlık Bakanı <i>Gulek</i>	Ekonomi Bakanı <i>Çerç</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>S. B. U.</i>	Gümrük ve Tekel Bakanı <i>S. Çerç</i>	
Tarım Bakanı <i>B. Çerç</i>	Ulaştırma Bakanı <i>S. Çerç</i>	Ticaret Bakanı <i>S. Çerç</i>	Çalışma Bakanı <i>S. Çerç</i>	

030 18 01 115 88 14

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ

Kararname

Karar sayıs
2

6865

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Ücretleri Umûmî Muvazene kanununun 5 inci maddesi mucibince 1937 malî yılı bütçesinin (E) cetveline dahil 66 ıncı fasıl tahsisatından verilmek üzere Ankara, Edirne, Kocaeli, Eskişehir, Erzincan ve Karsda açılan köy öğretmenleri yetiştirme kurslarında çalıştırılacaklara aid ilişik(6) aylık kadronun 1/6/937 tarihinden müteber olmak üzere tasdiki; Maarif Vekilliğinin 5/6/937 tarih ve 2242 sayılı tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin 15/6/937 tarih ve 1142/38 sayılı mütaleanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 17/6/937 toplantısında onanmıştır .

17/6/937

REİSİCUMHUR

K. Atatürk

Bş. V.

J. İsmail

Ad. V.

B. Sarıoğlu

M. M. V.

M. Özalp

Da. V.

S. Kaya

Ha. V.

S. R. Özalp

Ma. V.

S. Özalp

Mf. V.

S. Özalp

Na. V.

A. Çetinkaya

İk. V.

C. Özalp

S. İ. M. V.

S. R. Özalp

G. İ. V.

R. Özalp

Zr. V.

S. Özalp

030 13 01 02 76 53 16

Eğitmenlerin 6 aylık ücret kadro çizelgesi
(1 Ocak 1948 den 30 Haziran 1948 e kadar)

<u>Eğitmen sayısı</u>	<u>Aylık ücreti</u>	<u>6 aylık tutarı</u>
7867	41	1 935 282
729	50	218 700
359	60	129 240
<u>8955</u>		<u>2 283 222</u>

050	18	01		115	88	14
-----	----	----	--	-----	----	----

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ

Kararname

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

Karar sayı
2

7077

Ücretleri, Umumî Muvazene Kanununun 5 inci maddesi mucibi-
nce 1937 mali yılı bütçesinin (E) cetveline dahil 76I inci faslin
4 üncü maddesine konulan tahsisattan verilmek üzere köy öğretmenleri
yetiştirme kursunda çalışdırılacak öğretmenlere ait ilışık 12 aylık
kadronun tasdiki; Ziraat Vekilliğinin 7/6/937 tarih ve 2928/2 sayılı
tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin 5/7/937 tarih ve III45/18 sayılı mu-
talenamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 6/7/937 tarihinde onan-
mıştır.

6/7/937

REİSİCUMHUR

K. Atatürk

Bş. V.

[Signature]

Ad. V.

[Signature]

M. M. V.

[Signature]

Da. V. V.

[Signature]

Ha. V. V.

[Signature]

Ma. V. V.

[Signature]

Mf. V.

[Signature]

Na. V. V.

[Signature]

İk. V.

[Signature]

S. İ. M. V. V.

[Signature]

G. İ. V.

[Signature]

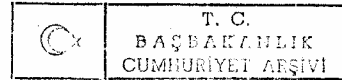
Zr. V.

[Signature]

080 10 01 08 72 64 8

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ
MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2

Kararname

4562

Üretleri Umumî Muvazene Kanununun 5 inci maddesi mucibince 1937 senesi bütçesinin (E) cetveline dahil 662 inci fasıldan verilmek üzere Köy eğitimleri yetiştirme kurslarında çalıştırılacak ispekte ve öğretmenlerle inşaat mütehassıs ve öğretmenlerine ait ilişik yedi aylık isimsiz kadronun tatbiki; Maarif Vekillığının 8/10/937 tarih ve 3345 sayılı tezkeresile yapılan teklifi ve Maliye Vekillığının 21/10/937 tarih ve III42/17/4448 sayılı mutaleenamesi üzerine İora Vekilleri Heyetince 2/II/937 tarihinde onanmıştır.

2/II/937

REİSİCÜMHUR

K. Atatürk

Bş. V.

C. Başbakan

Ad. V.

B. Sarıca

M. M. V.

M. M. V.

Da. V.

S. Kay

Ha. V.

H. R. Aras

Ma. V.

M. V.

Mf. V.

M. V.

Na. V.

A. Çetinkaya

İk. V.

İ. V.

S. İ. M. V.

S. İ. M. V.

G. İ. V.

G. İ. V.

Zr. V. V.

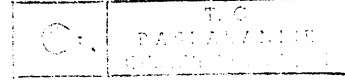
Zr. V. V.

030 18 01 02 79 88 10

T. C. -
BAŞVEKÂLET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2

8431

Kararname

Ücretleri Muvazenei umumiye kanununun 5 ci maddesi mucibi-
nce 1937 malî yılı bütçesinin (E) cetveline dahil 662 ci fasıla
konulan tahsisattan verilmek üzere Nisan 1938 başından itibaren
Muhtelif Vilâyetlerde açılacak Köy Öğretmenleri kurslarında çalış-
tırılacak Direktör, İspekter ve Öğretmenlerle diğer müstahdemlere
ait ilişik kadronun I/Nisan/1938 tarihinden muteber olmak üzere
tasdiki; Maarif Vekilliğinin I4/3/938 tarih ve 210/835 sayılı -
tezkeresi ve Maliye Vekilliğinin 30/3/938 tarih ve III56/15/II45
sayılı mütalâanamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince I/4/1938 ta-
rihinde onanmıştır.

I/4/1938

REİSİCÜMHUR
K. Atatürk

Bş. V.

C. Beyaz

Ad. V.

E. Sarıoğlu

M. M. V.

K. Özoğlu

Da. V.

S. Çayır

Ha. V.

H. R. Özcan

Ma. V.

E. Çiğdem

Mf. V.

E. Çiğdem

Na. V.

A. Çiğdem

İk. V.V.

C. Beyaz

S. İ. M. V.

B. H. Akar

G. İ. V.

ve

Rana Karahan

Zr. V. V.

010	18	01	12	82	25	12
-----	----	----	----	----	----	----

T. C.
BAŞVEKALET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Karar sayısı:

2

8625

Kararname

Ücretleri umumî muvazene kanununun 5 inci maddesi mucibince 937 malî yılı bütçesinin (E) cetveline dahil 86I inci faslının 4 üncü kuraklıktan korunma ve köy kalkınma plânının hazırlık ve tecrübe masrafları maddesine konulan tahsisattan verilmek üzere Köy Eğitimleri yetiştirme kurslarında çalışacak şef ve daimî işçilere ait ilişik iki aylık kadronun tasdiki; Ziraat VekillığininII/4/938 tarih ve I556/2/IO583 sayılı tezkeresi ve Maliye Vekillığinin I9/4/938 tarih ve I509 sayılı mütalânamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 2I/4/-938 tarihli toplantısında onanmıştır.

2I/4/938

REİSİCÜMHUR

K. Atatürk

Bş. V.

C. Beyaz

Ad. V.

E. Samancı

M. M. V.

V. Baş

Da. V.

S. Kay

Ha. V.

H. P. Atas

Ma. V.

A. Ağral

Mf. V.

S. Arkan

Na. V.

A. Ceturkçüoğlu

İk. V.

A. Aksoy

S. İ. M. V.

D. P. Aksoy

G. İ. V.

K. Aksoy

Zr. V.

B. Aksoy

080	10	01	02	83	36	5
-----	----	----	----	----	----	---

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Karar sayısı
2

Kararname

14774

Kocaeli-Arifiye köy enstitüsü ile bu müessesede açılan köy öğretmenleri kursunun erzak ihtiyacı için açılan eksiltme neticesinde oğun, kömür, sebze ve kuru fasulyenin ihalesi yapılmış ise de diğer bir kısım erzak için talip çıkmamış ve et için kabul edilemeyecek teklif ileri sürülmüş olduğu ve bunların pazarlık suretile de ihalesi yapılmadığı anlaşıldığından bu ihtiyaçların 2490 sayılı kanununun 46 ıncı maddesinin R fıkrasına tevfikan pazarlıkla temini; Maarif Vekilliğinin 3/IO/1940 tarih ve II468 sayılı tezkeresile yapılan teklifi ve Maliye Vekilliğinin 2I/II/1940 tarih ve II2233/5367 sayılı mütaleenamesi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 10.10.1940 tarihinde kabul olunmuştur.

REİSİCÜMLÜHUR

I. İsmail

Bş. V. *S. R. Şyobay* Ad. V. *Fedai Öner* M. M. V. *S. Arıkan* Da. V. *Ş. Ş. Ş. Ş.* Ha. V. *S. Sarıgül*

Ma. V. *Ş. Ş. Ş.* Mf. V. *Y. Günel* Na. V. *A. F. Bektaş* İ. V. *Ş. Ş. Ş.* S. İ. M. V. *Ş. H. Akdoğan*

G. İ. V. *Ş. Karadayı* Zr. V. *Ş. Ş. Ş.* Mü. V. *C. K. Y. M. C. D. A. Y.* Ti. V. *Ş. Ş. Ş.*

080	18	01	02	93	110	14
-----	----	----	----	----	-----	----

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Karar sayısı
2

9004

Kararname

Ücretleri Umumî Muvazene Kanununun 5 inci maddesi mucibi-
nce 1938 malî yılı bütçesinin ~~(B) Kısım ve İhtisat~~ 667 inci faslın
I inci maddesine konulan tahsisattan verilmek üzere köy eğitimliğine
de çalıştırılacak eğitimcilerle ait ilişik kadronun hizalarında yazılı
tarihlerden itibaren muteber olmak üzere tasdiki; Maarif Vekil-
liğinin 18/5/938 tarih ve 370/1507 sayılı tezkeresi ve Maliye Vekil-
liğinin 13/6/938 tarih ve 2295 sayılı mutaleanamesi üzerine, 3238 sa-
yıllı kanunun 5 inci maddesine tevfiğin, İcra Vekilleri Heyetince 15/-
6/938 tarihinde onanmıştır.

15/6/938

REİSİCUMHUR

K. Atatürk

Bş. V.

C. Bayraktar

Ad. V.

E. Samiye

M. M. V.

V. Özgür

Da. V.

S. Köy

Ha. V.

S. P. Özcan

Ma. V.

S. Ağralı

Mf. V.

S. Ankarlı

Na. V.

A. Çelikkaya

İk. V.

S. H. Köksal

S. İ. M. V.

S. H. Alataş

G. İ. V.

R. H. Çelikkaya

Zr. V.

E. Özgür

020	18	01	02	83	53	4
-----	----	----	----	----	----	---

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Karar sayısı

2

10020

Kararname

Ücretleri Umumî Muvazene Kanununun 5 inci maddesi mucii -
bince 1938 melfi yılı bütçesinin (E) cetveline dahil 663 üncü fesi-
konulan tahsisattan verilmek üzere Köy Eğitimci ve öğretmen kursla-
rında çalıştırılacak direktör, ispekte, öğretmen ve müteahhas öğretmenle sair müstahdemlere ait ilişik isimsiz kadronun tasdiki;
Maarif Vekilliğinin 30/II/938 tarih ve 295I sayılı tezkeresi ve Ma-
liye Vekilliğinin 6/II/938 tarih ve III56/3I/4656 sayılı mutaleane-
mesi üzerine icra Vekilleri Heyetince 15/II/938 tarihinde onsn -
mıştır.

15/II/938

REİSİCUMHUR

İsmet İnönü

Bş. V.

C. Beyaz

Ad. V.

Hüsnü Arman

M. M. V.

K. Özoğuz

Da. V.

N. P. Özalp

Ha. V.

S. Sarıca

Ma. V.

E. Çiğdem

Mf. V.

S. Çiğdem

Na. V.

A. Çiğdem

İk. V.

İ. Ak

S. İ. M. V.

B. H. Alataoş

G. İ. V.

B. Ak

Zr. V.

B. Ak

080	18	01	02	85	103	11
-----	----	----	----	----	-----	----

T. C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
SAYMANLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı:

Ankara: / /198

Özet

Bölüm: 202
Madde: 4 Eğitimler Ücreti

3238 Sayılı kanuna göre I/3/1951 tarihinden
itibaren çalıştırılacak Eğitimlere ait
isimsiz kadro

<u>Görevin çeşidi</u>	<u>Adet</u>	<u>Ücret Lira</u>	<u>Süresi Ay</u>	<u>Tutarı Lira</u>
Eğitmen	3950	41	12	1 943 400
"	500	41	5	102 500
"	900	50	12	540 000
"	590	60	12	424 800
	5940			3 010 700

630 18 01 02 125 27 9

T. C.
BAŞBAKANLIK
MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı
3

Karar

3067

1945 yılında açılacak olan köy öğretmenleri yetiştirme kurslarında çalıştırılacaklara ait ilâhik cetvelde yazılı kadroların 1/6/1945 tarihinden geçerli olmak üzere onanması ve bu kadrolarda çalıştırılacakların olağanüstü zandan faydalanmaları; Millî Eğitim Bakanlığının 5/6/1945 tarihli ve 10620 sayılı yazısı ve Maliye Bakanlığının 25/8/1945 tarihli ve 1126/9/2976 sayılı mütalaası üzerine, Bakanlar Kurulunca 1/9/ 1945 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

İsmet İnönü

Başbakan

E. Şenol

Adalet Bakanı

İ. Tünel

Millî Savunma Bakanı

a. b. Nettekay

İçişleri Bakanı

H. Hüsnü

Değişleri Bakanı

H. Öskay

Maliye Bakanı

M. Kemal

Millî Eğitim Bakanı

G. İnce

Boşındalık Bakanı

Y. Kemal

Ekonomî Bakanı

K. K. K.

So. ve So. Y. Bakanı

İ. S. K.

Gümrük ve Tekel Bakanı

S. R. Hatipoğlu

Taram' Bakanı

S. R. Hatipoğlu

Ulaştırma Bakanı

A. F. Ömer

Ticaret Bakanı

S. Karadag

Çalışma Bakanı

B. Kemal

030 18 01 02 109 54 20

3/2062

İşi	Sayı	Ücret		Olaganüstü zammı		Olaganüstü zamlar beraber tutarı		Sırası
		Lira	K.	Lira	Kr.	Lira	Kr.	
Kurs Müdürü	1	140		21	39	161	39	1/VI/1945-38/12/100
" "	2	100		19	35	238	70	" " "
İnşaat Sanat ve Ziraat başı	6	100		19	35	716	10	" " "
Amber ve depo Me.	7	85		16	56	710	92	" " "
Döner sermaye Me-sul Muhasebi	3	120		18	44	415	32	" " "
Döner sermaye amber memuru	6	60		12	51	435	06	" " "
Kayıt Memuru	5	100		19	35	596	75	" " "
Hasta bakıcı	7	85		16	56	710	92	" " "
Ağcı	8	120		18	44	1107	52	" " "
Ağcı yamağı	9	50		10	42	543	78	" " "
Elektrikçi maki-nist.	10	200		22	17	2221	70	" " "
İşçi	11	60		12	51	797	61	" " "
						8655	77	
						60590	39	

İşi	Sayı	Aylık Ücret		Olaganüstü zammı		Olaganüstü zamlar beraber tutarı		Sırası
		Lira	K.	Lira	Kr.	Lira	Kr.	
Öğretmen	200	75	-	14	69	17.938	-	1/VI/1945 den 31/XI/1945 tarihine ka-

Lira
17.938
6
107828

080 18 01 02 109 54 20

EK-8

I. EĞİTMENLİ KÖY OKULUNDA İŞLENECEK KONULAR MÜFREDATI

Haftalık Çalışma Cetveli

Yıllar	Dersler				
	Okuma yazma	Hesap	Yurt ve yaşama bilgisi	Tarım işleri	
I	İlk üç ay	12	6	—	6
	Son üç ay	8	6	4	6
II		8	5	5	6
III		8	5	5	6

Not:

Eğitmenli köy okulları müfredatı üç yılda işlenemezse öğretim bir sene daha uzatılabilir.

1 — Hergün derslerden önce 15 dakika temizlik yaptırılacaktır.

2 — Her ders 40 dakkadır. Tarım işleri tam bir saattir.

3 — Dersler arasında 15 dakika teneffüs yapılır.

4 — Dersler mahalli şartlara ve mevsimlere göre ya öğleden önce, veya güneş batmadan bitmek üzere, öğleden sonra yapılır. Saatini başöğretmen müfettişle beraber tayin eder.

YIL : I

I) Okuma, yazma:

1 — Okuma ve yazma öğretilcektir:

- a) Alfabe kitabı bitirilecektir;
- b) Birinci Yıl okuma kitabı okutulacaktır.

II) Aritmetik ve Geometri:

1 — Sayı sayma: 1 den 1000 e kadar (eşya ve resim üzerinde).

2 — 100 e kadar hesaplama: (eşya, resim ve sayılarla).

- a) 100 e kadar sayılar içinde ezberden toplu toplama, çıkarma, çarpma, ve bölme;
- b) 100 e kadar sayılar içinde yazılı toplama ve çıkarma.

3 — 10, 2, 5, 4, 3 le ezbere çarpma.

4 — Karış, parmak, ayak, adım, boy, kulaçla uzunlukları ölçtürmek ve tahmin ettirmek suretile ölçü fikir ve anlayışı hazırlamak, metre ve yarım metreyi kullanırmak.

5 — Ezbere yarım, çeyrek ve buçuğu öğretmek, bunlarla hesaplamalar yaptırmak.

6 — Günlerin, hafta ve ayların isimlerini takvimden takip etmek ve hergün yazdırmak suretile öğretmek.

7 — Saat, yarım saat, çeyrek saati tanıtmak ve öğretmek.

8 — Ezberden 10, 20 para ve kuruş ile hesaplamalar yaptırmak. Paraları tanıtmak.

9 — Kilogramı ve yarım kilogramı kullandırmak suretile tanıtmak.

III) Yurt ve yaşama bilgisi:

1 — Cümhuriyet Bayramı kutlanacaktır.

2 — Aile fertleri ve herbirinin yaptığı işler; çocukların evde, tarlada yaptıkları işler; ailede iş bölümü. Aile fertlerinin birbirlerine karşı ödevleri, ana ve babaya, yaşlılara yardım ve saygı.

3 — Köyde komşular ve akrabanın birbirine bağlılığı ve yardımları.

4 — Köyü idare edenler: Muhtar, korucu, azalar.

5 — Köyün arazisi: Tarlalar, bahçeler, dere ve tepeler.

6 — Köyün yönleri, güneşin doğduğu, battığı taraf. Dört yön.

7 — Köyde zamanın bölünmesi. Güneşin doğup batması. Vakitler: Saat, gün, hafta, ay.

8 — 23 Nisan Çocuk Bayramı kutlanacaktır.

YIL : II

I) Okuma, yazma:

- 1 — Okuma ve yazma kuvvetlendirilecektir.
- 2 — Düzgün, anlıyarak ve anlatarak okumak.
- 3 — Güzel, doğru yazı yazmak.
- 4 — Mektup yazmak:
 - a) Köyden askere gidenlerin mektuplarını yazma;
 - b) Pazara gidenlerin eşya listesini yazma;
 - c) Bakkal ve tüccara alış veriş mektupları yazma.

II) Aritmetik ve Geometri:

- 1 — 10.000 e kadar saydırmak.
- 2 — 1.000 e kadar hesaplamak:
 - a) 1.000 e kadar sayılar içinde yazılı toplama ve çıkarma;
 - b) 1.000 e kadar tek rakamlarla çarpma ve bölme.
- 3 — 100 içinde 6, 8, 9, 7, 11, 20 ile ezbere çarpma.
- 4 — Metre, yarım metre, yüzdemetre, on metre, yüz metre (bunlar çocukların parmak, karış, kulaç, ayak ve adımlarına karşılık olarak alınacaktır).
- 5 — Yarım ve çeyrek ve buçuğun tanıtılması ve düzüne.
- 6 — Gün, hafta, ay, yıl, yaş... Bunların takvimden ve tarih şekli ile temrini.
- 7 — Saat, yarım saat, çeyrek saat, dakika, dakikanın 50, 100, 200 metre yürüyüşle karşılaştırılması.

8 — Paraların tanıtılması ve hesaplatılması.

9 — Gram, kilogram, yarım kilogram, litre, yarım litrenin tanıtılması ve bunlara ezberden hesap yaptırılması.

10 — Kibrit kutusu, boru, top, sini ve tekerlek biçimindeki eşya şekillerinin birbirinden ayırt edilerek tanıtılması ve karşılaştırılması.

III) Yurt ve yaşama bilgisi:

1 — Köyün kuruluşuna ait hikâye ve rivayetler (hurafe halinde aklın kabul edemeyeceği hikâyelerin düzeltilmesi).

2 — Köyün ortaklık malları, bunların korunması, köylünün bunlardan istifadesi.

3 — İstiklâl Savaşına köyden iştirak edenlerin harp hatıraları, savaşta ölen köy delikanlılarının hürmetle anılması... (Köy düşman tarafından işgal edilmişse işgaline ve kuruluşuna dair hatıralar ve hikâyeler.)

4 — Cümhuriyet Bayramını kutlama, bu münasebetle Atatürk ve diğer Türk büyüklerine dair bilgiler.

5 — Köyün ürünleri, pazarda sattıkları ve dışardan aldıkları:

- a) Tarla ve bahçe ürünleri;
- b) Hayvan ürünleri;
- c) Orman ürünleri;
- d) Nehir, dere, göl ve deniz ürünleri.

6 — Köyde yağmur ve kar:

- a) Yağmur nasıl meydana gelir? Kuraklığa karşı alınmış ve alınacak tedbirleri.
- b) Yağmurun faydaları.

7 — Köyde başlıca hastalıklar ve onlardan korunma yolları:

- a) Diş ağrısı, dişlerin nasıl korunacağı;

YIL : III

I) Okuma, yazma :

- 1 — Güzel okuma, anlama ve anlatma.
- 2 — Güzel ve doğru yazı yazma.
- 3 — Mektup yazma :
 - a) Köyden askere gidenlere mektup yazmak;
 - b) Ismarlama listesi yapmak;
 - c) Alış veriş mektupları yazmak.
- 4 — Senet, telgraf, dilekçe yazmak.
- 5 — Vergi makbuzları doldurmak ve kontrol etmek.
- 6 — Tapu şahadetnamesi, nüfus, ölüm ve doğum, sayım beyannameleri doldurmak, ilmühaber yazmak.
- 7 — Alış veriş, masraf defteri tutmak, köy defterlerinin tetkiki.
- 8 — Celp ve ilâm okumak.
- 9 — Zabıt varakası tutmak.

II) Aritmetik ve Geometri :

- 1 — 1.000 den aşağı ve yukarı sayılar içinde sayma ve yazma, okuma ve hesaplama.
- 2 — Netice 1.000 i geçmemek üzere 2, 5, 11, 15, 20, 1, 21 ve 25 le ezbere toplu çarpma.
- 3 — Metre, desimetre, santimetre, milimetre, on, yüz metre, kilometre, bunların saat ve dakika ile karşılaştırılması.
- 4 — Termometre, doktor sıcakölçeri.
- 5 — Metre, kare, ar (yeni dönüm), kilometre kare.

6 — Evin, odanın, okulun plânı. Tarla, bahçe ve yolların krokilerinin yaptırılması. (*kabataslak*)

7 — Yerey üzerinde kare, dik dörtgen ve üçgenin yüzey ölçüleri, dayire, küp ve silindirin tanıtılması.

8 — Kilogram, gram, ton.

9 — Mümkün olan yerlerde kantar ve baskülün kullanılması.

10 — Mevsimine göre uzun, kısa gün ve gecelerin saati, yıl ve yüzyıl.

11 — Ezbere kuruş, para hesapları.

III) Yurt ve yaşama bilgisi:

1 — Köyün askerlerinin, işçilerinin, tüccarlarının gittiği yerler ve köyün sürülerinin yayıldığı otlaklar.

2 — Köyün ürünlerinin satıldığı ve köyün mal aldığı kasaba ve şehirler hakkında kısa ve faydalı bilgiler.

3 — Büyük şehirlerimizin, demiryollarımızın, başlıca dağ, nehir, göl ve denizlerimizin hartadan gösterilmesi ve tanıtılması. Harta okumak. Pusula ile yön tayini.

4 — Türkiyenin nüfusu: Komşu devletlerin nüfus ve yereyce büyüklük ve küçüklüklerinin Türkiye ile mukayesesi ve bu devletlerin yerlerinin hartadan gösterilmesi.

5 — Dünyanın yuvarlaklığı. Gece ile gündüzün nasıl husule geldiği. Beş kıt'a ve denizlerin hartadan tanıtılması, yurdumuzun bulunduğu kıt'anın hartada gösterilmesi.

6 — Yakın ulusal tarihsel hatıralar:

a) Balkan Harbine iştirak edenlerin hatıraları.

b) Yurdun düşmanlar tarafından paylaşılması ve işgal hatıraları;

c) *Atatürk*'ün ulusun başına geçişi;

- e) Ankarada Büyük Millet Meclisi kuruluşu;
- f) İstiklâl Savaşı ve yurdun kurtuluşu.
- 7 — Cümhuriyet Bayramının kutlanması.
- 8— Cümhuriyetin yaptıkları:
 - a) Askerlik müddetinin kısaltılması;
 - b) Âşatın kaldırılması;
 - c) Demiryollarımız ve şoselerimiz;
 - d) Fabrikalar;
 - e) Okuma ve yazmanın halka yayılışı.
- 9 — Köyden alınan vergiler:
 - a) Tahsildar ve ödevi, tahsildarın işini kolaylaştırmak lüzumu;
 - b) Vergi çeşitleri: Arazi ve emlâk, sayım, yol vergileri;
 - c) Kaçakçılığın fenalıkları.
- 10 — Başlıca hastalıkları:
 - a) Trahom;
 - b) Kızıl;
 - c) Kızamık;
 - d) Çiçek;
 - e) Kel;
 - f) Sıtma;
 - g) Verem;
 - h) Frengi.
- 11 — İlâç kullanma, yaraları temiz tutma ve ilâçla sarma, sıcakölçer kullanmak.
- 12 — Doktor ve sıhhat memuruna, hastaneye nasıl baş vurulur?
- 13 — Posta, telgraf, telefonda faydalanma. Yol, köprü, telgraf ve telefon hatlarının korunması.
- 14 — Vatandaşın hakları:
 - a) Hayatının korunması;
 - b) Malının korunması;
 - c) Rey verme hakkı.

15 — Resmî işler nasıl yapılır?

- a) Tapu işleri, tapu şahadetnamesi doldurmak;
- b) Dilekçe yazmak;
- c) Nüfusa kaydolma işi.

16 — Okulda ve köyde kooperatif, Ziraat Bankasının köylüye yardımı.

17 — Köyün idaresi ve seçim işleri:

- a) Muhtar ve aza seçimi;
- b) Müntehibisani seçimi;
- c) İhtiyar heyetinin ödevi.

18 — Köy kanununun incelenmesi:

- a) Faydaları;
- b) Bu kanuna göre köyde yapılmış ve yapılacak işler.

19 — Büyük Millet Meclisi ve meb'uslar, Cümhur Reisi, Başvekil.

20 — 23 Nisan Bayramı (oyun ve eğlenceler) Ata-

EK-9

Köy Öğitmenleri Sendikası Tüzüğü

Adı ve Merkezi

Madde 1- "*Köy Öğitmenleri Sendikası*" adı ile bir sendika kurulmuştur. Sendika'nın kısa adı "*KES*"dir. İşareti Ay yıldız içinde çatılı evleri, yeşil tarlaların içinde düz bir yolu ile bir köyü gösteren bir armadır. Ay-yıldız beyaz olacaktır.

Madde 2- Sendikanın merkezi Ankara şehri olup şubesi yoktur. Kısa adresi "*Kes-Ankara*"dır.

Sendikanın Amaçları

Madde 3- Sendikanın amaçları şunlardır:

a) İnsan haklarını, demokratik ve sosyal adalet ilkelerini, Çağdaş dünyanın ve bu arada Türkiye'nin kültür ve uygarlık gelişmelerini, yurtda ve cihanda barışın ölümsüzleştirilmesini temel kabul eden millî eğitimin köylerimizdeki eksiksiz olarak gerçekleştirilmesine,

b) Yurt gerçeklerini ve üretici eğitim ilkelerini çağdaş bilimin ve tekniğin gereklerine göre düzenlemesine ve yürütülmesine,

c) Köy Öğitmenlerinin ve eğitim hizmetinde çalışanların sosyal ve ekonomik haklarını savunmaya, yaşama düzeyini yükseltmeye, çalışma koşullarını düzeltmeye, üyeler arasında dayanışma sağlamaya, eğitimlik mesleğini, eğitim mesleği içinde diğerleri ile birlikte geliştirmeye çalışmaktır.

Sendikanın Yapacağı İşler

Madde 4- Sendika amaçlarını gerçekleştirmek için şu işleri yapar:

a) Eğitimlik mesleğini ilgilendiren konuları, personel hukukumuzdan doğan üyelerin maddî ve manevî hak ve yükümlerini, mesleğin ve üyelerin yararına en uygun şekilde savunup çözümlenerek mesleğin gelişmesini sağlamak

b) Mesleğimizin personel hukukunu ilgilendiren konular üzerinde yapılacak incelemelere dayalı olarak yetkili ve ilgili kuruluşlara önerilerde bulunmak

c) İş verilen kurumların, iş yerlerinin ve görülen hizmetlerin memleket, meslek ve üyeler bakımlarından verimli olması için görüş ve işbirliği sağlamak,

d) İş yerlerinin ve iş şartlarının sağlığa, verimliliğe ve belli hukuk esaslarına uydurulması ve bu alanlarda çıkan anlaşmazlıklarda üyelere hukuk yardımında bulunmak.

e) Üretim ve Tüketim Kooperatifleri kurarak gereksinmelerin elbirliği halinde karşılanmasına çalışmak,

f) Yardımlaşma sandıkları kurmak,

g) Üyeler arasında konferanslar, kurslar ve benzeri çalışmalar düzenleyerek onların bilgi ve becerilerini artırmak ve kültürlerini geliştirmek,

h) Üyeler adına toplu sigorta sözleşmeleri yapmak,

i) Üyelerinin ortak hak ve çıkarlarının izlenmesinde veya hukuk yardımı gerektiği hallerde üyelerini ve mirasçılarını yönetim ve yargı her çeşit organ önünde temsil etmek ve ettirmek, dava açmak ve açılmış davalardan dolayı üyeler adına taraf olma yetkisini kullanmak,

j) Kuruluş amaçlarına uygun olarak gezi ve yayın çalışmaları ve araştırma hizmetleri yapmak,

k) Üyeler için ihtiyarlıklarında bakımevleri kurmak, hastalıklarında muayene ve tedavilerine rehberlik etmek, yardımda bulunmak, yaz aylarında dinlenmeleri için kamplar açmak, kreşler ve yapı kooperatifleri kurmak. Ankara'da bir Lokal ve konukevini hizmete sokmak,

l) Amaçlarına hizmet edecek taşınmaz mal edinmek,

m) Eğitim mesleği mensupları ve Devlet Personel Sendikaları ile işbirliği etmek veya birlikler, federasyonlar ve Konfederasyonlar kurmak suretiyle eğitimciler ve devlet memurları arasında dayanışma doğmasına hizmet etmek.

Üyelik, Girme, Çıkma ve Çıkarma

Madde 5- Aşağıda sayılan kimseler sendikaya üye olabilirler.

a) Halen Okullarda Köy Öğretmenliği veya Milli Eğitim Bakanlığı emrinde herhangi bir görevde çalışanlar,

b) Köy Eğitimliği yapmış ve halen herhangi bir kamu kuruluşunda görevli bulunanlar,

c) Köy Eğitimliğinden istifa ya da başka nedenlerle ayrılıp kamu kurumlarında görev almak üzere ilgili kurumlara başvurmuş olanlar.

d) Köy Eğitimliğinden emekliye ayrılmış olanlar.

Madde 6- 5. maddedeki şartları taşıyıp da üye olmak isteyenler giriş ödentilerini ve durumlarını belirten ve yürütme kurulunca hazırlanacak giriş bildirisini doldurur. Aylık ödentilerini mutemetleri tarafından kesilerek sendika merkezine gönderileceğine dair belgeyi bu bildiriye ekleyerek Sendika Temsilcilerine veya Merkez Yürütme Kuruluna gönderir ve üyeliğe kabullerini isterler. İsteklilerin üyelik işlemleri en geç bir ay içinde sonuçlandırılıp üyelik kartları yürütme kurulunca veya temsilcilerce kendilerine gönderilir.

Madde 7- Sendika üyeliğinden çıkarılma şöyle olur:

a) Mahkemelerce karara bağlanmış bir suçtan dolayı veya ilgili Kurumların işe son verme kararları ile görevden ayrılanlar, Sendika ödentisini üç ay üst üste vermeyenler üyelik haklarını kaybederler.

b) Sendikayı yıkıcı faaliyetlerde bulunanlar, Sendika Tüzüğü ve buna bağlı yönetmelik hükümlerine zıt hareket edenler, Yürütme Kurulunun teklifi ve onur Kurulunun kararı ile üyelikten çıkarılırlar.

Madde 8- Sendikadan ayrılmak istediğini altı ay önceden haber verenler, Sendikadan ayrılırlar.

Madde 9- Üyelikten ayrılan kimselerin, Sendika tarafından kurulan Kooperatif, Yardım Sandığı ve Sigorta Kurumu gibi üyelik ödentisi ile ilgili bulunmayan işletmelerdeki durumları bu kuruluşların özel yönetmelik ve statülerinde saptanır.

Sendikanın Organları

Madde 10- Sendikanın organları şunlardır:

- a) Genel Kurul,
- b) Temsilciler Kurulu
- c) Yürütme Kurulu
- d) Denetleme Kurulu

- e) Onur Kurulu
- f) Temsilcilikler
- g) Danışmanlıklar, Uzmanlıklar ve bunlarla ilgili kollar.

Genel Kurul

Madde 11- Genel Kurul Sendikanın en yetkili organıdır. 30 üyeye kadar bir, 60 üyeye kadar 2 kişi olmak üzere her ilim üyeleri tarafından seçilen temsilciler, Yürütme Kurulu, Denetleme Kurulu, Onur Kurulu üyeleri, Uzmanlık Kol Başkanları ile Sendika danışmanları, Sendika Genel Kurulunun üyeleridirler.

Genel Kurul üç yılda bir defa, Yürütme Kurulunun saptayacağı yer, gün ve saatte toplanır. Genel Kurula katılacak temsilci üyeler her ildeki üyeler tarafından iki ay önceden seçilir. Çalışma Raporu ve hesap bilançoları bir ay önceden bütün Genel Kurul üyelerine gönderilir. Genel Kurul toplantısının ilanı genel hükümlere göre yapılır.

Genel Kurul Başkanlık Divanı, Yürütme, Temsilciler Denetleme ve onur kurulu üyeleri dışında kalan Genel Kurul üyeleri arasından açık oyla seçilen bir başkan, 2 başkan vekili ve iki sekreterden kurulur. Genel Kurul toplantısı genel hükümlere göre yönetilir.

Madde 12- Genel Kurulun görev ve yetkileri şunlardır: Genel Kurul Başkanlık divanını ve gerekli Komisyonları, Yürütme, Denetleme ve Onur kurulu üyelerini seçmek, gündemi, çalışma raporunu, kesin hesapları, çalışma programını ve bütçeyi kabul etmek ve ilgili kurulları aklamak veya haklarında kovuşturma yapıp gerekirse dava, açılmasına karar vermek. Tüzük değişiklikleri yapmak, Sendikadan çıkarılan üyelerin itirazlarını karara bağlamak, Yurt içi ve yurt dışı meslek ve memur kuruluşları ile birleşmeye, işbirliği yapmaya karar vermek, Tüzük amaçları içine giren yeni örgütler, işletmeler kurulmasına ve onların kapatılmasına karar vermek, Yürütme Kurulunca çalıştırılacak görevlilerin adını, işini ve ücretini bütçe ile saptamak.

Madde 13- Genel Kurulda Başkanlık divanı dışındaki bütün seçimler gizli oyla ve salt çoğunluk esasına göre yapılır.

Madde 14- Üyelerin beşte birinin yazılı istekleri ve Yürütme kurulunun kararı ile Genel Kurul olağan üstü toplantıya çağılır.

Temsilciler Kurulu

Madde 15- Genel Kurul tarafından üye bulunan her ili için seçilen birer kişiden oluşan ve yürütme, danışman, uzman, denetleme ile onur kurullarını içine alan bir topluluktan ibarettir. Genel Kurullar arasında açılan Temsilciliklere Yürütme, Denetleme ve Onur Kurulu üyeleri toplamının yarısından bir fazlasının katılması ile yapılacak toplantıda o ilden temsilci seçilir. Temsilciler Kurulu, yılda bir defa Yürütme Kurulunun çağrısı üzerine Genel Başkan veya Genel Sekreterin başkanlığında Ankara'da toplanır. Toplantı gündemi ile o döneme ait çalışma raporu en az 15 gün önce temsilcilere gönderilir.

Madde 16- Temsilciler Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Yürütme Kurulu ile birlikte yıllık çalışmalarını gözden geçirir. Tüzük, kanun hükümleri ve Genel Kurulun direktüfleri içinde yeni kararlar alır.

b) Bütçeyi hazırlar ve bütçede aktarmalar yapar.

c) Sendika Temsilcilerinin yolluk giderlerini saptar.

d) Tüzüğün kendilerine yüklediği ve Yürütme kurulunca ele alınmamış konuların karara bağlanarak yürütme kurulundan bunların yapılmasını ister.

Madde 17- Temsilciler Kurulu Yönetim, Denetleme ve Onur kurulunun kararı ile olağan üstü toplantıya çağrılabilir. Bu kurullardan herhangi biri Temsilciler Kurulunu toplantıya çağırma kararı verirse Çağırma işlemi Yürütme kurulunca yapılır.

Madde 18- Temsilciler Kurulu üyelerine bu kurulla birlikte Yürütme, Denetleme ve onur Kurulu üyelerinin de katılacağı bir toplantıda saptanacak yol giderleri ve oturma gündelikleri verilir.

Yürütme Kurulu

Madde 19- Yürütme Kurulu Ankara ilinde oturan Sendika üyeleri arasından Genel Kurulca seçilen 5 üye ile Sendika Baş Danışmanından meydana gelir. Yürütme Kurulu seçiminden en çok oy alanlardan ilk beşi asil ondan sonra gelen 5'i de sırasıyla çağrılmak üzere yedek üye olurlar. Yürütme Kurulu kendi arasında iş

bölümü yaparak bir Genel Başkan ve bir Genel sekreter seçer. Genel Başkan ile Sekreterlerden başka üyelere birisi saymanlığa birisi de veznedarlığa getirilir.

Madde 20- Yürütme Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Tüzük hükümlerini, Genel Kurul ve Temsilciler Kurulu kararlarını uygulamak.
- b) Sendikanın memur ve hizmetlilerinin ücretlerini saptamak.
- c) Her türlü satma, satınalma ve masraf işlerini yapmak.
- d) Bütçeyi, çalışma programlarını, yönetmelik ve statüleri her çeşit yönleri ile hazırlayıp Temsilciler Kuruluna sunmak.
- e) Her türlü Kurumlara ve kişilere karşı Sendikayı temsil etmek. Bu temsil yetkisini Başkanı aracılığı ile kullanır.
- f) Sendikanın kurduğu her türlü işletme ve kuruluşların çalışmalarını yürütmek ve denetlemek,
- g) Sendikanın her türlü çalışmalarını kanunlara göre düzenlemek.

Madde 21- Genel Başkan sendikayı birinci derecede temsil eder. Yürütme Kurulunun ve Temsilciler Kurulunun Başkanıdır. Aynı zamanda bütün Sendika Bürolarının birinci derecede üstüdür. Bulunmadığı zamanlar, kendisine Genel Sekreter vekillik eder. Genel Başkan yetkilerinin bir kısmını yürütme kurulunun diğer üyelerinden birine verebilir.

Madde 22- Genel Sekreter, Sendika Merkez Örgütünün çalışmalarını yürütmekle görevlidir. Memur ve hizmetlilerin çalışmalarını denetler. Genel Sekreter yetkilerinden bir kısmını yardımcılarına devredebilir.

Madde 23- Sayman üye sendikanın para işlerinden birinci derecede sorumludur. Ve kendisine bağlı büroların ikinci derecede üstüdür. Her türlü para işlerinde Sayman üye ile birlikte Genel Başkan veya Genel Sekreterden birinin imzası bulunması zorunludur.

Madde 24- Yürütme Kurulu üyelerinden birinin herhangi bir sebeple vaktinden önce görevinden ayrılması halinde seçimdeki oy çokluğu sırasına göre yedek üyelere biri onun yerini alır. Yürütme Kurulu üyeleri çalışmalar süresince ödenek ve görev gezilerinde yolluk alırlar.

Yürütme Kurulu yazışmalarda Başkan adına Genel Sekreter de bulunmadığı hallerde Baş Danışmana imza yetkisi verebilir.

Denetleme Kurulu

Madde 25- denetleme Kurulu üç asil ve iki yedek üyeden meydana gelir. Denetleme Kurulu, Temsilciler Kurulu ve Genel Kurul toplantılarından önce belli olmayan zamanlarda ve altı ayda bir kendi arasından seçeceği bir Başkanın Çağrısı üzerine Sendikanın bütün işlerini, hesaplarını ve amaçlar üzerindeki çalışmalarını denetler raporlarını Temsilciler Kuruluna verir. Bu raporlar, ve son rapor, Tümü ile Genel Kurula sunulur. Denetleme Kurulu Temsilciler Kurulu karar ile Sendika kuruluşlarını da denetleyebilir. Bu gibi durumlar da kurula yolluk ödenir. Sendikanın bütün kayıt ve hesapları her zaman için Denetleme Kuruluna açıktır. Temsilciler Kurulu Denetleme Kurulunun raporlarını inceler, gerekli hallerde ilgili kararları alır ve yürütme kuruluna bildirir.

Onur Kurul

Madde 26- Onur Kurulu 3 asil ve iki yedek üyeden kurulur. Onur Kurulu, Yürütme Kurulu ve Temsilciler Kurulunun havale ettiği işler ve kişiler hakkında gerekli soruşturmayı yaptıktan sonra karar alır ve bu kararın uygulamak üzere ilgili kurula bildirir. Onur Kurulu Genel Kurulca seçilmiş kurullar ve kişiler hakkında yargılama yapamaz. Yürütme Kurulu veya Temsilciler Kurulu Onur Kurulu kararlarının uygulanmasını bir sonraki Genel Kurula kadar geciktirebilir. Bu kararlara Genel Kurulda itiraz edilebilir. Sendikadan çıkarma kararları Genel Kurulun onayından sonra kesinleşir.

Temsilcilikler

Madde 27- Yürütme Kurulunun Teklifi, Denetleme ve Onur Kurulu tarafından da uygun görülürse Temsilciler Kurulu üyelerinin bulunmadığı illerde ve genel kurulun o ildeki üyesinin önerisi üzerine illere birer tane olmak üzere Yürütme Kurulunca illerin sınırını aşmamak üzere temsilciler atanır.

Görevini yapamadığını gördüğü Temsilciyi Yürütme Kurulu görevden uzaklaştırarak yerine yenisini önerir.

Mali Hükümler

Madde 28- Her üye Sendikaya ilk girişte bir defaya mahsus olmak üzere 10 lira giriş ödentisi verir.

Madde 29- Üyelerin Sendikaya verecekleri aylık ödenti 5 liradan az olamaz.

Madde 30- Sendikanın bütçesini Yürütme Kurulu hazırlar, Temsilciler Kuruluna önerir Genel Kurul Kabul eder. Temsilciler Kurulu yıl içinde gerekirse bütçe içinde aktarmalar yapabilir.

Bütçe yılı 1 Martta başlar. Bütçede ödeneği olmayan konulara harcama yapılamaz.

Sendikanın Mali işlerini, Sayman üyenin denetimi altında sorumluluk Yürütme Kuruluna ait olmak üzere Sendika Saymanı yürütür.

Sendika Saymanı bütçeye konulmuş ücret kadrosuna Yürütme Kurulunca görevlendirilir. Saymanla Yürütme Kurulu arasında yapılan çalıştırma anlaşması noterlikçe onaylanır.

Madde 31- Sendikanın paraları Devlet Bankalarından biri yoluyla toplanır ve aynı bankada saklanır. Bankadan para Genel Sekreter ile Sendika Saymanının imzaları ile çekilir. Yürütme Kurulunca kararlaştırılacak miktarda Sendika parası Sayman üyenin denetim ve sorumluluğu altında Sendika veznedarına bulundurulabilir.

Madde 32- Sendikaya yeni giren üyeler, zorunlu ve geçici durumlar dışında, Sendikanın ekonomik yardımlarından altı ay sonra yararlanırlar.

Madde 33- Sendika, kendi amaçlarına uygun benzer teşekküllerle federasyon ya da Konfederasyon halinde birleşebilir. Bu konuda karar verme yetkisi Genel Kurula aittir.

Madde 34- Sendikanın feshedilmesi halinde Sendikaya bağlı biriktirme Sandıkları ile Kooperatiflerle diğer her türlü Kuruluşların varlıkları, bu kuruluşların ortak ve üyeleri arasında Ticaret Kanunları hükümlerine göre tasfiye edilir. Bu şartlar söz konusu kuruluşların yönetmelik ve statülerinde belirtilir.

Madde 35- Sendikanın tutacağı defter ve dosyalar şunlardır:

Üye Kayıt Defteri, Karar Defteri, Gelen ve Giden evrak kayıt defteri, Demirbaş Defteri, Gelir-Gider kayıt defteri, Demirbaş Faturaları doyası Gider evrakı ve faturalar dosyası, Kuruluş ve teşkilatlanma dosyası, Vilâyet Makamı ile yazışma, işverenle yazışma, üyelerle yazışma ve diğer yazışma dosyaları.

Fesih

Madde 36- Tüzük değişikliği ile Sendikanın feshi üzerinde Genel Kurulun üçte iki çoğunluğu ile karar verilebilir.

Sendika feshedilirse Sendika varlıkları, feshe karar veren Genel Kurulca Sendikanın amacına uygun çalıştığına karar verdiği başka bir sendikaya, böyle bir sendika bulunmaz ve gerekli karar da alınmaz ise Eğitim haklarını savunan herhangi bir Sendikaya -ki bu Sendikanın Milli Eğitimde Çalışanlar Sendikası olması şarttır- devredilir. Bu konuda karar vermek yetkisi tamamen Genel Kurula aittir.

Kurucular

Madde 37- Sendikanın Kurucuları aşağıda belirtilmiştir. İlk Genel Kurul toplanıncaya kadar kurucular topluluğu Genel Kurul yetkisini kullanırlar. Bu sıfatla Sendika organlarının seçimini, denetimini yapar.

Madde 38- Kurucular Genel Kurulunun veya Sendika Genel Kurulunun seçtiği Yürütme Kurulu Sendika Genel Merkezi için gerekli olan Personelin niteliklerini saptar. Çalışma Yönetmeliklerini yapar, ücret kadrolarını hazırlar ve Genel Kurulun onayından geçirerek uygular. Bir Başkanışman atayarak göreve başlatır.

Kurucuların tümü T. C. Vatandaşlardır.

Adı ve Soyadı, Doğum Yeri ve Tarihi, İş ve Ev adresi, İmzası

Yunus Öztürk: Ucarı, 1328 Ucarı Köyü Eğitimci, Ucarı Köyünde Yenimahalle – Ankara.

Abdullah Öztürk: Kınık Köyü, 1333 Kınık Eğitimci Kınık Köyünde Kızılcahamam.

M. Mahir Yılmaz: Kızılcahamam Doğanözü Köyü, 1320 Doğanözü Köyü Eğitimci Doğanözü Köyünde.

Halil Aslan: Çorum, Alaca Küre Köyü, 1329 Çubuk Camili Köyü Eğitimci, Çubuk Camili Köyünde.

Hürşit Karaüzüm: Çubuk Gücük Köyü 1326, Gücük Köyü Eğitimci, Gücük Köyünde.

Hasan Ünal: Çubuk Kışlacık Köyü 1325, Kışlacık Köyü Eğitimci, Kışlacık Köyünde.

Kâzım Yılmaz: Çubuk Yayla Köyü 1322, Yayla Köyü Eğitimci Yayla Köyünde.

Abbas Şen: Çubuk Taşpınar Köyü 1908, Taşpınar Köyü Eğitimci Taşpınar Köyünde.

Hüseyin Akmaz: Kızılcahamam Çeçetepe Köyü 1327, Çeçetepe Köyü Eğitimci Çeçetepe Köyünde.

Ahmet Armutçu: Ayaş Başayaş köyü 1923, Başayaş Köyü Eğitimci Başayaş Köyünde.

Mehmet Emiralioğlu: Niğde, Ululukışla Darboğaz 1341, Ankara Işıklar Cad. No. 13/4 Ankara Milli Eğitim Md. De.

Geçici Madde 1- İlk Genel Kurul toplanıncaya kadar aşağıdaki şekilde iş bölümü yapılmıştır.

Genel Başkan: Mehmet Emiralioğlu, Genel Sekreter: Yunus Öztürk, Muhasip: Hürşit Karaüzüm, Veznedar: Hüseyin Akmaz, Üye: Ahmet Armutçu.

Yukarıda yazılı Yürütme Kurulu kendisine bir Başkanışman atayacaktır.

Geçici Madde 2- İl Temsilciliklerini İlk Genel Kurula kadar Yürütme Kurulu seçer ve atar.

EK-10

T. C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Özel Kalem Müdürlüğü
Sayı:
259

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Ankara; 27 / 2 / 1959

Özet:

Başvekâlet Hususî Kalem
Müdürlüğüne

Mektubunu iliştirerek geri sunduğum Eğitimci Gazi Çalışkan'ın bu mektubunda bahsettiği dileğinin yerine getirilmesi kanunen mümkün görülmemiştir. Keyfiyet ayrıca kendisine de bildirilmiştir.

Arzeder, saygılarımın kabulünü dilerim.

Hususî Kalem Müdürü
Nuri Kodamanoğlu

Ek:1

25204/1851

Saklanma mas. yüksektir
Tersinip kime taşınmıştır
26.2.1959 ACO

-6-

Devlet Adliyesi Genel Müdürlüğü
Cumhuriyet Adliyesi
Milli Eğitim Bakanlığı

DEVLET ADLİYESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ADLİYESİ

28 - 1 - 1954

Dereköy

Kıymetli ve Ulu Başvekilimize

Ankara Özel Kalem Müd.

26 Şubat 1954

Dinle ulu menderes sözümüzü
Sizler barı eşidin sesimizi
Bizlerde bu yurdun evlatlarıyız.
Bizlerde milletin hizmetkâriyiz
Karanlıktan köyleri biz kurtardık
Gece gündüz köye güneş taşıdık
Demokrat partinin hep adaleti
Seadete kavuşturdu milleti
Güneş gibi ısıttı memleketi
Köylülere bahsetti hürriyeti
Köylüler hep içi peşinde koşar
Şomusıyla, şerefiyle yaşar
Ne zulum kaldı, ne zalim aşıkâr
Demokrati çok yaşatsın girdiğâr
Asırlardır görmeyen köyde suyu
Ya dereden içer, yahutta kuyu
Bazen pek uzaktan su getirirler
Böylelikle işlerin bitirirler
Her köyde başladı, kanal, çemeler
Her kapuda akar yeni çeşmeler
Özetin söyleyem sözün kısası
Köy yolları oldu devlet şosesi

Yaşasın hükümet, yaşasın millet
Yaşasın demokrat, hem cumhuriyet
Soymaklamı biter hizmeti çoktur.
Bunu inkâr eden kayet ahmaktır
Yalnız bir ehmallik vardır burada
Bunuda arz edeyim şu sırada
Bir zümre var yurdahizmet edenler
Milli hizmette çarüttü bedenler
En küçük köylere kadar yayılan
Köylüden yetişen hem köyde kalan
Köyde cehaleti kökten deviren
Yerlerine nurlu ilimler veren
Onlardır köylere nurları saçan
Köylere kültürün ^{Kapusun} açan
Onlar etti köylüyü okur yazar
Onlar etti batılları hep mezar
Onlardır köylere ışık taşıyan
Nurlu bilgileri hep aşıkayan
Gençliğini bu uğurda çarüten
Köyünün yolunda hayat eriten
Her köyde okul binaları var
Bunları yaptıran onlardır onlar

030 01 90 567 2

3
 Hastalığın mikroptan geldiğini
 Mikrobun pislikte eğlendiğini
 Sivrisinekler, karasinekler ile
 Nasıl savaş yapılır onlarla ile
 Bulaşıcı hastalıktan sakınmak
 Gibi çareleri hep açıklamak
 Köyde temizliğe yer verilmesi
 Her eve bir halâ yapmak sevgisi
 Sağlığa hizmeti çoktur sayılmaz
 Tarım hizmetide geri kalmaz
 Köyde bağcılığı icat eyleyen
 Vadileri ağaç ile süsleyen
 Meyva vermez ağaçları bittomom
 Cins aşılarda aşılardan vesselâm
 Çeşitli bider ekme usullerinin
 Pek faydalı olacağını onların
 Köylüye örnek olan onlandurur
 Kırkları ağaçlarla doldurturur
 Bağcılılıkta da oldu önderler
 Köy yolları gibi yaptırdı işler
 Elhasıl köyde neler yaptırdı neler?
 Köy içinden yetişen eğitimci
 Gençliğini köy uğruna eriten
 Eğitimci, eğitimci, eğitimci
 Köylerini hep cennete çeviren
 Eğitimci, eğitimci, eğitimci
 Buna şahit köylüler, hemde Allah
 Bunu inkâr eden nankördür vallah

4
 DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 CUMHURİYET ARŞİVİ
 Halk partisi bu hizmeti görmedi
 Eğitimci hakkını hiç vermedi
 Eğitimci mesleğinde vefadar
 Hayatın yıpratıcı milli emektar
 Demediler kollarından tuttular
 Ağladarak mesleğinden çıktılar
 Demokrat hükümetide neyledi
 Halk partisi izin takip eyledi
 Bu hususta adil bir yol tutmadı
 Eğitimci emeğin takdir etmedi
 Halk partisi klasik kanununu
 Hala elde kullanıyorlar bunu
 Eğitimci kadrosu ancak budur
 Kırk bir ile ^{elli} altmış altmış kırkır
 Aile nüfusu kalabalıktır
 Hemen başka gelir kaynağı yoktur
 Müdahale derler, eğitimci görün
 Bu görüş yüzde seksen yanlış bilin
 Eğitimcilerin bir kısmı şöyledir
 Asla onlar ziraatçi değildir
 Bir kısmının azıcık tarımı var
 Oda ancak masarının kurtarır
 Pek azının yetişir ziraatçi
 Onunda şöyledir noksanlığı
 7 ay öğretimle uğraşır o
 Görevi peşinde dolaşır o
 Diğer aylar dinlenme aylarıdır
 Bilirsiniz hocalık kaybet zordur

030	01			90	567	2	3
-----	----	--	--	----	-----	---	---

5

Çiçiliğin en kıymetli günleri
 İlkbahar ve sonbahar mevsimleri
 Eğitimciler bu kıymetli aylarda
 Görevi başındadır okullarda
 Bu bakımdan onlarda yaşayamaz
 Çiçilikte pek randuman alamaz
 Genel eğitimci aile geçimi
 Çok sönüktür, kayet bozuk biçimi
 Çoluk çocuk kıyafeti bozuktur
 Örneğe örnek olacak hali yoktur
 Aldıkları para malumu zatın
 Hangisine versin noksanliyetin
 Bir işçinin yevmiyesi ne olur
 Ortalama (5) lira ücret alır.
 Çocuk zamlarını dahi alırlar
 Eskiye tekevide salırlar
 Mahrum kaldı her şeyden eğitimciler
 Meclisin apıkıdır divaneler
 Eğitimcilerle işçiler göz göze
 Gelir ise açıktır her şey size
 Onbeş yıldır eden milllete hizmet
 Köylere eden bin türlü hizmet
 Neden bizi ehmal etsin hükümet
 Yaprandırır bizi ya nedir, niyet ?
 Bu meclise atılırken hep bizler
 Cennet olmadıkça en küçük köyler
 Meslekten ayrılmaya ağız dedik
 Eğitimciler böylece yemin ettik

6

Selolet gömektir alışmışız biz
 Meslek gül olmuşsa bizde bülbülüz
 Meslekle eğitimciler yarıgârdır
 Bizi görmezseniz bir gören vardır
 Son sözümüz meslekten ayrılmazız
 Fahri olsa dahi hizmet ederiz
 Meslekten ayrılmaya ikişık var
 Birisi bizi meslekten kovarlar
~~ikincisi ayıran bittir oturdur~~
 İkinci ayıran şöyleki ölüm
 İkisinde eğitimciye pek zulüm
 Ey ulu baş vekilimiz siz bize
 Bugün aeyi ver emeğimize
 On beş yıldır emektarız emektar
 Yurdumuza hizmet eden hizmetkâr
 Niçin kanun tadilata uğradı
 Adalet içinde bugün yer aldı
 İşçiler, memurlar alır bol para
 Kimselelere etmezler hiç ~~para~~ ^{mudara}
 Aldıkları para kendilerini
 Geçindirir ma aile varını
 Esnaflarda ederler bol ticaret
 Onlarda hoş geçirirler saadet
 Köylüler de bol hayvanot beslerler
 Çeşitli hububat yetiştirirler
 Onlarında düzenli geçimleri
 Kıyafeti düzgündür biçimleri
 Köy enstitüsü mezunu öğretmenler
 Bunlarda kayet rahat geçinirler

030 01

90 567 2

4

DEVLET OKULLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
GÜVENLİK KURULU 8

Sadece biz kaldıkki eğitimciler
 Bir kimse yok bizleri düşünenler
 Cümhur Başkanına yazdık derdimiz
 Derdimize istedik ilacı biz
 Ulu Başkan yazımızı almadı
 Derdimize oda derman olmadı
 Cümhur Başkan yaveri yazımızı
 Geriye çevirir dilekçemizi
 Maarif vekillğine çevirir
 Tekil beyde şöyle bir karar verir
 Terfi etmek isteriseniz görün
 Bağlı valiliğe dilekçe verin
 Halbuki dileğimiz genel idi
 Okunsa mefhumu bilinir idi
 Okumak zahmetine katlanmamış
 Yazımıza tamamen göz atmamış
 İstedığımız yeni kanun yapılmak
 Öğretmen olmak, çocuk zammı almak
 Yoksa vali bizi hangi katroya
 göre yükseltecek ne dereceye
 Eğitimciler kadrosunun üst yanı
 Altmış ^{lira} değil midir ki yanı
 Zaten ben alıyorum altmış lira
 yedi baş nüfusa nider bu para
 Vekil bizi baştan savmış oluyor
 Bizleri bu sözlerle aldadıyor
 Baştan mercilere yazdık yazıyı
 menfi cevap arzumuzu bozuyor

Eğitmen kendin hakka bağladı
 Tek ümüt zatiâlinizde kaldı
 Eğer sizden olmayacaksa çare
 Büyüyecek içimizdeki yare
 menderes, menderes ulu menderes
 Demokrat partinin qülü menderes
 Menşemiz ilkokulu bitirmişiz
 Askerliği çavuşlukla etmişiz
 Altı aydır meslek kursu ey yüce
 yıllardır meslekteyiz gündüz, gece
 On beş yıldır biştik vazifede biz
 Kendilerimizi yetiştirmişiz
 Erbabı meslek oldu eğitimciler
 Pek alâ ilkokula ders verirler
 Köy öğretmenleriyle eğitimciler
 Arasında fark varsa, bu fark neler;
 Köylerde mevcut baş öğretmenler
 Bağımsız okullarda eğitimciler
 Dahî yardımcı öğretmenlerle
 Hemde yardımcı eğitimciler bile
 vazifeye fark yoktur aralarında
 ikisinin görevi bir okulda
 Öğretmenler vazifeden ayrılmaz
 Eğitimciler onlardan geri kalmaz
 yalnız öğretmenlerin menşesi var
 Köy enstitülerini bitirdi onlar
 Eğitimciler menşesini yazmış idi
 Yukarıya özetin süzmüş idim

030	01			90	567	2
-----	----	--	--	----	-----	---

9- Eğitimci öğretmen ikisi birdir
 Birbirinden ayrılmaz bir bütündür.
 Öğretmenler dolgun maaş alırlar
 Eğitimciler neden mahrum kalırlar
 Saadet içinde geçer öğretmen
 Sefalet içinde çöker eğitimci
 Öğretmenler tekavide giderler
 Çocuk zammı alıp rahat ederler
 Tekeavüt yerine eğitimcilerin
 Kararlar meslekten kırar bellerin
 Çocuk zamlarını dahi almazlar
 İşçilerle dahi bir olamazlar
 Sözümü kısaltam getirem sona
 Hey ulu başvekil kulak ver bana
 Hakkımızdır öğretmenlik isteriz
 Çocuk zammı tekavide dileriz
 Klasik eğitimci kanununun
 tadil edilmesini isteriz onun
 Eğitimciler için kanunu adil
 çıkarmanız ey şöhretli başvekil
 hizmetimizin bedelini verin
 Çoluk çocuğumuzun halini görün
 Yahut bizi atıverin meslekten
 Bizleri süründürsünüz neden?
 ikisinin birini isteriz sizden
 yaşlar akıdarak her iki gözden

Arzum pek uzundur nelerdir, neler?
 Kısa yazdım uzun anlar büyükler
 Türk demokrasi devrini açtınız
 Dar gününde millete kavuştunuz
 yüzde seksen teşkil eden köylere
 Adaletin yayılmıştır her yere
 Eğitimciler sızlıyorlar muhtaçtir
 Çoluk çocuk açık çıplak ve açtir
 Eğer hakkımızı vermez iseniz
 Kıyamette davacıyız size biz
 Eğitimciler isterler imtihanı
 İmtihankarı kazananlar yanı
 Öğretmen olmalı hakkıdır onlar
 Köyü için çırpınıyor bu canlar
 Beşbinden fazla çıkar eğitimci
 Aile efradı otuz bindir hemen
 Bunları sefaletten kurtarın bugün
 Onlarda yapınlar bayramla düğün
 Dilekçeme son verirken ey aziz
 Hörmetlerimle size yalvarırız
 Son

Hekimhan ilçesine bağlı
 Dereköy Eğitimcisi
 Gazi Çalışkan

~~2 Eylül 1974~~

İsim	Numara	Ek
42954	1124	

030	01			90	567	2
-----	----	--	--	----	-----	---

EK-11

MUSTAFA KEMAL'İN BAŞLATTIĞI KÖYCÜLÜK HAREKETLERİ VE SONRASI

KÜÇÜK BİR ATILGANLIK YAŞAMI DEĞİŞTİREBİLİR

İlkokulu bitirdiğim yıl iki devlet okulu sınavına girdim. Birini kazanmadım. Birinde de "kazananlar çok oldu, senin kur'ana çıkmadı" dediler. Konya Karmaortaokulu'na girdim. Okuduğum Hadim İlkokulunda onbir köyün çocukları vardı. Resim yapamazdım. Hocalar'lı Ahmet Sert çok güzel resim yapardı. O fakir bir arkadaşı. Ona kendime aldığı gibi çok güzel bir resim defteri aldım. O benim resimlerimi yapıverirdi. Müzik dersini de beğenmezdim. Sesim hiçte güzel değildi. Öğretmenimiz sınıfta beraber şarkılar söyletirken hep bana bakar gülerdi. Sesim arkadaşlarımla güzel söyleşileri arasında parazit yapıyordu. Üçüncü sınıfa kadar köyde okumuştum. İmam Hatipten geçme bir öğretmenimiz vardı. Durmadan sigara içerdi. Konuşurken bile ses tonu kalınlı inceli çıkardı. Boğuk mu desem, yoksa kısık mı desem, tarifi güç bir şeydi. Bize de hiç şarkı, türkü söyletmezdi. Kendisi de öğretmedi. Oysa Hadim İlkokulunun çocukları çok güzel şarkılar söylüyorlardı. Mûsamerelerde rontlar, türlü oyunlar oynuyorlardı. Bu iki dersin dışında öbür derslerimde sınıfımın en yetenekli çocuğuydum. En zor konuları arkadaşlarıma ben anlatırdım. Her derste parmağım havadaydı.

İlkokuldaki başarım beni okumağa yöneltmişti. Ortaokulda okurken köyden dayım Konya'ya katırla üzüm satmağa gelmişti. "Baban bildiğin gibi değil, çok hasta" dedi. Okulumu bırakıp köye döndüm. Babama iki ay baktım. Köyüm Torosların içinde kara gömülmüştü. Yol yok, doktor yok, ilaç yok. Hastane dersin yaya tam dört günlük yol. Nasıl götürebilirim yatağa düşmüş bir hastayı. Her şey ölürüne bırakılırdı bizim oralarda. Ben de uydum çevrenin bu mutsuz kuralına.

Ama doğanın insafı yoktu. Babacığım önceleri haftada bir, sonraları iki üç günde bir komaya giriyordu. Babamın her komaya girişinde annem Hoca emmimi çağırır okuturdu. Evcek neşemiz kırılmıştı. Yeyip içtiğimizin tadı, tuzu kalmamıştı. Ölüm durmadan kapıyı çalıyordu. Yıl 1937, aylardan Şubat

insan boyu yağan karlı bir günde öldü babam.

Beş kardeşim beni okutmak istemiyorlardı. Kendi olanağlarıyla da okuyamazdım. Okuma kapım kapanmıştı. Kendime yeni bir iş bulmalıydım.

İlkbahar geldi. Bazı pratik şeyler düşündüm. Onaltı yaşındaydım. Köyde askerliğini yapmış çok doğru kişiler vardı. Bunlardan üç tanesiyle iş yapmayı tasarladım. Kendileriyle teker teker konuştum. Düşündüklerimi beğendiler. Sonra bunları bizim konuk odasına çağırdım. Onlarla güzel bir yemek yedik. Gülüşe oynaşa sohbet ettik. Hepimiz onbeşer lira ile ticarete başlayacaktık. Birbirimize güveniyorduk. "Kazanırsak işimizi geliştiririz. Kaybedersek ölecek değiliz ya, gene eski işimize devam ederiz" diyorduk.

Hasan Hüseyin ağabeyle arkadaşlardan onbeşer lirayı aldık. Tam altmış lira paramız vardı. Önce onunla Gevenli yörüklerine gittik. Kasaplık davar aldık. Davarın tanesini ikiyüzkırkaltı kuruşa aldık. Köye yirmidört davarla geldik. Bizden önceki kasaplar etin kilosunu onbeş kuruşa satıyorlardı. Biz ondört kuruştan et satmağa başladık. Elimizdeki davarları komşu köylere de götürdük. Çok çabuk sattık. Davar başına yüz, yüzyirmi kuruş kalıyordu. Köydeki arkadaşlara durumu anlattık. "Devam edelim" dediler. Tekrar, tekrar davar aldık kestik. İş iyi gitti.

1938 Ağustosuna geldik. Üzümler erdi. Ben, "Hasan Hüseyin ağa, yaş üzüm alalım Konya'ya götürüp satalım" dedim. O da uygun buldu. Köylülerle konuştuk. Satıp parasını vermeğe anlaştık. Herkes köfeleriyle üzümünü şosaya çıkardı. Tartıp teslim aldık. Kiraladığımız bir kamyonla yaş üzümü Konya pazarına indirdik. Satış umduğumuz gibi olmadı. Konya esnafında para yoktu. Üzüm satışı çok durgundu. Halkın alım gücü de düşüktü. Konya gibi bir ilde beş altı günde bir kamyon yaş üzümü zor erittik. Masraflarımızı düşersek zararına geliyordu. Hasan Hüseyin ağaya:

"Köye kuru para götürmeyelim. Tuz, sabun, nal, mih, çivi alıp götürelim. Köylülere bunlar gerekli şeyler. Borçlarımızın yerine onları veririz" dedim. "Çok iyi olur" dedi. Onunla beraber demirciler çarşısından geçiyorduk. Çok zengin demir aksanı satan tüccarlar teli kasnaklara çakarak ele ve kalbur yapıyorlardı. Çok kolay bir işti. Hesap ettim tel, çivi ve kasnak oniki kuruş tutuyordu. Oysa onlar yaptıklarını elli altmış kuruşa satıyorlardı. Hasan Hüseyin ağa:

"Bekir, öteki dediklerini alalım. Amma teli, kasnağı bırakalım. Sonra adımızı - E L E K Ç. İ - (Çingene) korlar. Bu adı köylüye on kazan et yedirsek sildiremeyiz" dedi. Ben:

"Konyalı zengin tüccarlar yapıp satarken çingene olmuyorlar da biz mi çingene olacağız" dedim. Onu dinlemedim. Tam yüz eleklik malzeme aldım. Köyde satılacağını çok iyi biliyordum. Borçlu olduğumuz köylülere satacağımız malları yattığımız Hadim Oteli'ne getirdik. Tam arabaya bineceğimizde bir okuy müfettişi geldi.

"Beni de arabanıza alın. Ben de Hadim'e gideceğim" dedi. Araba gidış, dönüş bizim emrimizdeydi.

Onunla yan yana oturuyorduk. Üstüm başım kaldırıp indirdiğim üzüm

köfelerinden şıra olmuştu. Ne kadar ıslak mendille sildiysem de Konya'nın tozu ile karışık bir renk almıştı. Müfettiş'le konuşmağa başladık. Ben tüm geçmişimi ona anlattım. Yaptığımız işleri de anlattım. O:

"Sen cesur bir çocuksun. Okuma çağın daha geçmiş sayılmaz. Köy öğretmen okulları açıldı. Ben oraya öğrenci yazmak için Hadim'e gidiyorum. Seni de yazayım. Git oku" dedi.

Teklifi uygun buldum. Bu benim için son bir umuttu. Arabamız Hadim'e vardığında yatsı ezanı okunuyordu. Arkadaşım ve köylüler üç saatlik köyümüze yaya gittiler. Ben Hadim'de kaldım. Geceyi orada geçirdim.

Sabah olunca eski ilkokuluma vardım. Başöğretmenim Ali Galip Ulutan beni müfettişe çok övdü, Eskişehir Hamidiye Köy Öğretmen okuluna yazdılar. Daha pek çok çocuk yazıldı. Bana:

"Sen köyüne git. Sonra seni çağırırlar. Gidersin" dediler.

Ben köyüme gittim. Eski işlerime devam ettim. Borçları temizledik. Köylüler getirdiğimiz tuzu, sabunu, nalı, mihı paylaşırverdi. Eleklere hep ben çakıyordum. Köylü ortaklarım ne yapmaya, ne de satmaya cesaret edemediler. Meğer herkesin eleği eskimiş. Kenarlarını falan bezle yamamışlar. Ben bir yandan yaparken bir yandan satılıyordu. Yüzelli haneye tuz yerine bile gelmedi. Alış veriş kârıyla kapattık. dört köylü arkadaş gülüşe oynaşa hiçbir dargınlık olmadan işimizi yürütüyorduk.

Bir sabah öküzlerimle ekin ekmeğe gidiyordum. Muhtarın evinin önünden geçerken, karısı Alıme abla seslendi:

"Bekirimiz, sana bir kâğıt geldi. Eskişehir'e okumağa gidecekmışsin. Dur hele getireyim" dedi. Kâğıdı aldım. Okudum. Doğruydum. Öküzlerimi geri çevirdim. Eve geldim. Anam:

"Neden çifte gitmedin guzum" diye sorunca:

"Ana ben Eskişehire okumağa gidiyorum. Amma "Otuz lira alet parasıyla hemen okulda bulun" diyorlar. Bu parayı nasıl bulacağız" der demez anam başından terliğini çıkardı. Alnına gelen yerine dikiği altınları kopardı kopardı elime verdi.

"Yetti mi bu" dedi. Ben:

"Yaşa be anacığım. Yeter de artar bile. Sen sağ ol" dedim. O: "Baban görmedi senin okuduğunu. Belki ben görürüm. Gözü kör olsun feleğin. Ne güzel okuyordun. Babanın ölümü seni okulundan etti. Sakın bu fırsatı kaçıрма" dedi.

Dünyalar benim oldu. Köyden çıktığım gün çok ağladı. Konya'da altınları bozdurdum. Yol paramı, harçlığımı ayırdıktan sonra otuz liradan fazla param vardı.

Eskişehir Hamidiye Köy Öğretmen okuluna akşam yemeğinden önce vardım. Karşıma kabadayı bir delikanlı çıktı. Ben Ahmet Ertaş diye kendini tanıttı. Bana:

"Hoş geldin arkadaş. Nerelisin?"

"Sağol kardeşim. Konyalıyım. Siz nerelisiniz?"

"Kütahyalıyım. Dur sana bir hemşerini çağırayım da tanış" dedi. Ahmet

Ertaş bana hemşerimi çağırmağa gidince ben onu büyük salonun önünde bekledim. Aşağıdan dişi aralıklı birisi ile merdivenden çıktılar. Dişi aralıklı olan:

"Hani hemşerim, diye sordu Ahmet Ertaş'a.

"İşte bu arkadaş" deyince hemen gerisin geri dönüverdi. Çıktığı merdivenden başaşağı koşarak yıldırım gibi indi. Bu arkadaşın Bozkırlı Veli Demiröz olduğunu öğrendim. Ahmet Ertaş:

"Kusura bakma kardeşim. Sizin buradaki Konyalılar çok övüngeç. Senin üstün başın benimki gibi el dokuması ya. Adamın hoşuna gitmedin. O herhalde süslü püslü kumaştan giyimli, kravatlı birisini bekliyordu. Seni yün dokumadan yapılmış kaba saba dikişli bir kılıkla görünce tanışmağa tenezzül etmedi. Boş ver böylelerine. Buranın adeti yeni geleni nöbetçi öğretmenine götürürler. Gel seni bizim Aydın Bey'e götürüyüm.

Aydın Bey, elindeki listeye baktı, baktı.. "Ha.. ha tamam. Bekir Semerci var." dedi. Bana yeni çamaşır, havlu verdiler. Yatacağım yatağı gösterdiler. Bir zil çaldı. Akşam yemeği ziliymiş.

Ben de yemeğe gelenlerle bir masaya oturdum. Herkesin tabağına yemekleri kondu. Bu yemek sekiz yıllık Köy Enstitüsü yaşamımın ilk yemeği idi. Ekmekleri bizim Konya'nın ekmekleri gibi çok hastı. Kaba kaba pamuk gibi yumuşacıktı. Tam bir kiloymuş. Altına yapışık kâğıdı okudum. "Eskişehir Ekmek Fabrikası" Demek ekmek ta Eskişehir'den geliyormuş dedim.

Sabah erkenden zil çaldı. Herkes yatağından doğruldu. Giyinen omuzuna havlusunu aldığı gibi "Seydisuyu"na yüzünü yıkamaya gidiyordu. Okulun su tesisatı vardı ama çeşmelerden su akıyordu. Okulun mutfak ve içecek suyu bir tulumbadan sağlanıyordu.

İş saatinde tüm öğrenciler okulun önünde toplandık. Yanıbaşımızda köstebek yığını gibi kerpiçten yapılmış evler görünüyordu. Burası Kırım'dan Kazan'dan gelen Tatarların yerleştiği "Hamidiye" köyü idi. Okulumuz üç katlı betonarme, çok görkemli bir yapıydı. Köy evlerinin yanında koca bir saray gibi görünüyordu.

Sıraya giren öğrencilerin başına öğretmenler dağıldı. İçimizde çok küçük çocuklar vardı. Ben onyediyim yaşıydım. Gün aşırı sakal traşı oluyordum. Öğretmen Hikmet Özmen:

"Gocaman sen gel, gocaman sen gel" diye iri yapılı olanlarımızı yanına seçerek aldı. Okulun suyunu sağlayacak kuyunun başına götürdü.

Toprağın üstünde silindir şeklinde, üç metre çapında, otuz santim kalınlığında, dört metre yüksekliğinde betonarme bir kasnak vardı. Bu kasnak olduğu yerin toprağı kazılarak içine gömülecekti. Bu kasnağın üstünde makaralı yüksek bir iskele vardı. Kasnağın içine halata bağlı bir varil makaradan iniyordu. Tel halatı dışardan bir çift at çekiyordu. Dolan varil yukarı çıkınca kasnağın dışına kaldıraçlı bir kuruluşa çekiyorduk. Atlar yavaş yavaş geri geri itilerek varil yere iniyordu. Biz yere inen varili deviriyorduk. Boşalan varil tekrar dolup gelinceye kadar dökülen

balçığı uzaklara kürekle dağıtıyorduk. Başımızda usta öğretici Macar Sili Layoş vardı. Değme mühendisin yapamadığını yapan, kafası işleyen, işten yılmayan bir adamdı. Bir gün okul müdürümüz Remzi Özyürek'in "bana on mühendis verseler ben gene Sili'yi tercih ederim" dediğini duymuştum.

Yeni okulumuzun suyu yoktu, kanalizasyonu yoktu. Elektriği yoktu. Öğretmen, öğrenci durmadan kuyu ve kanal kazıyorduk. Kuyu işi atların çekim gücünden yararlandığımız için sekiz on gün içinde bitti. O koca beton kasnak toprağın içine gömüldü. Kocaman bir kuyu oldu. İçi ayna gibi dupduru suyla doldu. Demirci arkadaşlar santrifüj tesisatını yaptı. Önce at gücüyle, sonra motor gücüyle santrifüj çalıştırıldı. Su deposu okulun arkasındaki tepedeydi. Her zaman dolu bulunurdu. Okula su gelince her şey düzene girdi. Lavabolara sabunlar kondu. Helalarda musluklar, rezervuarlar çalıştı. Her taraf tertemiz oldu. Musluklardan su içiyorduk. Mutfağımız, bulaşikhane-miz, hamamımız, çamaşırhanemiz saat gibi çalışıyordu.

Üçüncü hafta Sili usta, beni, Ahmet Ertaş'ı, Hüseyin Elmasyazar'ı büz dökmeğe ayırdı. Demir kalıp içine nemli beton döküp tokmağı ile iyice sıkıştırıyorduk. Büzleri Seydisuyu'nun kenarında döküyorduk. Kum, su dereden kolayca sağlanıyordu. Günde onbeş büz döküyorduk. Büzler birkaç gün içinde sertleşiyordu. Beton yanmasın diye arasıra suluyorduk.

Yaptığımız büzlerle okulun kanalizasyonunu döşedik. Yalnız elektrik işi bir çözüme kavuşmamıştı. Akşam ve sabah okulda lüks lâmbaları ile aydınlanıyorduk.

Konya'daki okulum gibi sınıflarda hep öğretmen ders verip evlerimize dağılmıyorduk. Günümüzün yarısı dersle, yarısı da tarım ve sanatta geçiyordu. Tarım dersinde konumuz arı ise arılığa, tavuksa kümes, at, inekse ahıra hayvanların yanına gidip ders görüyorduk. Sıra ile sabahları erken kalkıp hayvanların altını temizliyorduk. Onları kaşağı ile kaşıyorduk. Tüyleri parlasın diye gebreliyor ve fırçalıyorduk. At, inek ve boğalarımız dışarı çıkınca tüyleri parıl parıl parlıyordu. Besiliydiler, yürüyünce etleri bingil bingil oynuyordu. Hepsı tombul ve sevimliyidiler. Tarla ziraatı işlerimizi de tarlada yapıyorduk.

Kışın sanat derslerimizi yapı, marangoz ve demircilik işliklerinde yapıyorduk.

Kuramsal derslerimizi sınıfta ve laboratuvarımızda deneylerle öğrenmeğe çalışıyorduk. Akşam ve sabah sessiz okuma çalışmalarımız da çok yararlı oluyordu. Üçüncü sınıfa kadar çalışmalarımız böyle geçti. Yalnız yaz çalışmalarımız değişiyordu.

Hamidiye Köy Öğretmen Okulu 1937 yılında açılmıştı. Okulumun müdürü Remzi Özyürek'ti. 1937-1940 yılları arasında dört yıl bu okulun müdürlüğünü yaptı. Müdürlüğü döneminde 1 arılık, 1 kümes, büyük bir ahır, üç işlik, 4 lojman, okul binasının su kuyusu, su deposu, okulun kanalizasyonu ile iki tuğla ocağı gibi yapı ve tesisleri yaptırmıştı.

Okulun yüzlerce dekar ekim alanı vardı. Buralara yazlık sebze, mısır ekiyorduk. Sebzeler atla çevrilen dolaplarla ve Seydisuyun'dan gelen kanal-

la sulanıyordu. Ayrıca elma, armut, kiraz, vişne bahçemiz vardı.

Yaz çalışmalarında tuğla kesip pişiriyorduk. Bu tuğlalarla yukarıda sözünü ettiğim binaları yapmıştık. Seydisuyu kıyılarından yapıların kum ve çakıllarını at arabasıyla, okulun kamyonuyla taşıyorduk. Yapı gereçlerinin tüm doldurma ve boşaltma işlerini biz yapıyorduk.

Yapıların cam, çimento, çivi, kereste gereçleri hariç hepsini biz üretiyor, tüm duvar, kalıp, çatı, tavan, badana boya işlerini hep biz yapıyorduk.

17 Nisan 1940 ta Türkiye B.M.M. tarafından çıkarılan 3803 sayılı bir yasa ile Köy Öğretmen Okulları, KÖY ENSTİTÜLERİ adını aldı.

Bir kısım bozguncu ve ayrılıkçı eski kafalı eğitimciler Köy Enstitülerini dolaşarak öğrencileri "20 lira maaşla çalışılmaz. Köyde çoban durun bundan daha iyi" diye okumaktan uzaklaştırmağa çalışıyorlardı. Bunlardan bazıları Köy Enstitüleri kapandıktan sonra bu okullara müdür atanmışlardı. Demekki öğrencilerde panik yaratarak Köy Enstitülerini kapatma plânı sökmeyince ikinci aşama olarak C.H.P. yönetimini ele geçirerek Köy Enstitülerini temelden yıkmak denenecekti!?

Köy Enstitüsü düşüncesi İ. Hakkı Tonguç'un beyninin ürünüydü. Bu kurumu kuran oydu. Yasalar T.B.M.Meclisinden çıkmıştı. Amacı:

"Kurulduğu bölge köylerinin üretim ve uğraşlarını daha verimli daha yararlı bir hale getirmek için onlara örnek olabilecek bilgiyi, beceriyi ve tekniği kavramış öğretmenler yetiştirmektir. (1)

Köy Enstitülerinin öğretim programını M. Eğitim Bak. Talim Terbiye Dairesi hazırlamıştı.

Köy Enstitülerinin öğretim ve eğitim programları da bu ilkeler ışığında kurulduğu bölgelerin koşullarına ve üretim ilişkilerine göre uygulanıyordu. Örneğin:

Antalya Aksu Köy Enstitüsü pamuk, şeker kamışı, turfanda sebze yetiştirmekle, Kastamonu Gököy arıcılıkta, Malatya Akçadağ Kayısıcılıkta, Samsun İadik Akpınar ve Trabzon Beşikdüzü Balıkçılıkta, Ankara Hasanoğlu tiftik keçisi ve büyük baş hayvan yetiştirmede, Kayseri Pazarören Koyunculukta, Arifiye sebze ve balıkçılıkta, Çifteler tuğla, tahıl, sebze, meyve ve büyükbaş hayvan üretmede çok başarı elde etmişlerdi. Burada adını saymadığım diğer Köy Enstitüleri de çevrelerinde emsalı görülmemiş üretim elde etme tekniğini uyguluyorlar ve bol ürün elde ediyorlardı.

Köy Enstitüleri çok kritik bir zamanda kurulmuştu. II. Cihan Savaşı dünyayı sarmıştı. Bir yanda faşistler (Almanya, İtalya, Japonya) diğer yanda demokratik ülkeler (A.B.D., S.S.C.B., İngiltere, Fransa) kıyasıya dövüşüyorlardı. Kentler bombalanıyor, yanıp yıkılıyordu. Milyonlarca askerler birbirlerine kurşun sıkıyordu. A.B.D. Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentlerine atom bombası attı. 200.000 den fazla insan birden öldü. Dünyanın tüm cephelerinde milyonlarca insan (çocuk; kadın, erkek) ölüyordu.

Türkiye'nin başında maceraperest olmayan deneyimli bir kumandan Cumhurbaşkanıydı. Bu deneyimli insan İsmet İnönü idi. Memleketi II. Dünya Savaşına sokmamıştı. Kendisinden 40 yıl sonra Cumhurbaşkanı olan bir zat, cumhurbaşkanının yetkisizliğinden dert yanıyordu. Demek ki bu yüksek makam bile kişilerin sahip olduğu görüşe ve güçlü yeteneğe göre uygulamada farklılıklar gösteriyordu.

İsmet İnönü'nün, Atatürk zamanında başlatılan Köy öğretmen okullarını kendi döneminde KÖY ENSTİTÜSÜ olarak yasallaştırmada büyük yardımları olmuştu. Üç Köy Öğretmen Okulu, 21 KÖY ENSTİTÜSÜ'ne çıkmıştı. Bu enstitülerde 17.000 öğrenci okuyordu.

Dünyanın en uygar ülkeleri acımasızca birbirini boğazlarken, her gün oluk gibi insan kanı akarken Türkiye nüfusunun % 80'nini oluşturan okumasız köylüsünün eğitimi için seferberlik ilân etmişti. On yılda öğretmensiz ve eğitimsiz, okulsuz köy kalmayacaktı. Okul yapımı imece ile ele alındı. Bölgelerin iklimine göre okulların plânları çizildi. Okulların yapımı en üstteki yöneticisiyle, eğitimcisiyle, kadın, erkek okul yapımında küreğe, kazmaya sarılan köylüsüyle uygulamaya kondu. Beş yılda 5.000den fazla okul, işlik v öğretmen evi yapıldı. İmece ile okul yapımında Türkiye dünyaya örnek bir başarı gösterdi. Dün Kurtuluş Savaşında kağnisıyla, sırtıyla cephede düşmana ateşler yağdıran Mehmetçik'e cephaneye taşıyan ana, baba ve köylü kardeşlerimiz bugün köylerinin okulunu yapan ustasına taş, tuğla, kereste taşıyordu. (1) Dava benimsenmişti. Türk köylüsü kara cehaletten kurtarılacaktı. Bu dava, bu emek, bu amaç insan kesen uygar ülkelere örnek bir çalışmaydı. Türkiye'ye bakıp yaptıkları cellâtlıktan utanmalıydılar.

Köy Öğretmen Okulundan Köy Enstitülerine geçişte saptanmasında yararlı bir olgu vardı.

Köy Öğretmen Okullarında ortadereçeli okulların kitaplarına çok çalışılıyordu. Okul yönetimince ele alınan işler aralıksız çalışmalarla başarıyordu. Serbest kitap okumağa önem verilmiyordu. Ele alınan işlerde öğrencilere açıklamalarda bulunulmuyordu. Öğrenci yaptığı işin anlamını kavramadan çalışan bir yapı işçisi gibiydi, öğrencilerin fikri alınmıyordu. Birlikte düşünme, çözüm arama, danışma toplantılarına önem verilmiyordu. Eğlencelere sahne yapılıyordu. Dekor aranılıyordu. Güzel sesli öğrencilere türküler söylötiliyordu. Konyalı, misket gibi oyunları bilenler oluyordu. Yönetim Enstitülere geçince, zorunlu dersler dışında işi tüm öğrencilerle ele aldı. Örneğin her öğrenci okul kitaplığında bulunan kitaplardan ayda bir kitap okuyup özetliyordu. Daha çok kitap da okuyabilirdi.

Yapılacak olan işler için toplantılar yapılırdı. Konu derinlemesine ve genişlemesine tartışılırdı. En olumlu fikir uygulamaya konurdu. Öğrenci yapacağı işe bilerek başlardı. (2)

(1) Atatürk ilkelerine göre imece ortak işlerin başarısında en iyi uygulama idi. Türk köylüsü yüzyıllarca bu geleneğiyle ayakta kalabilmişti. Kurtuluş Savaşını da bu imeceler kazanmıştı.

Eğlenceler gelişigüzel yapılmıyordu. Müzik öğretmeni Mehmet Öztekin türküleri, şarkıları korolara söyletiyordu. Mandolin konserleri veriyordu. Şarkı ve türküleri tek tek okuyanlar da olurdu. Halk oyunlarına çok önem verilmişti. Zeybekler için Kütahya'dan bir usta öğretici getirtilmişti. Konyalı yahut Hüdayda oyunları gibi bir iki kişi değil sınıfçak, okulcak kızlı, oğlanlı oynuyorduk. Halayları da kol kola girerek hep beraber oynuyorduk.

Köylerde geçen olayları orta oyunu şeklinde herkesin ortasındaki boşlukta oynuyorduk. Oyuncular, ceketin tersini giyerek, kasketi yana çevirerek kömürden bıyık, elde bir değnek, tesbih, omuzda odundan bir tüfek gibi görüntülerle oyuna en basitinden bir dekor vermeğe çalışıyordu. Oyuncular, biraz da olayın çevresine özgü şiveyle konuşmağa başladı mı seyircileri gözleri yaşarana kadar güldürdü.

Enstitüde somurtkanlık pek görünmezdi. Baştan başa bir coşku kendini gösterirdi. İş alanlarındaki dinlenmelerde şarkılar, türküler, oyunlar girila giderdi. Bu türkülere ve oyunlara başımızdaki öğretmenler de katılırdı. Öğretmen, öğrenci arkadaş gibiydik.

Hafta Sonu Eğlence Konularımızdan Birkaç Örnek:

Kentli ÇÖMLEKÇİ İLE KÖYLÜ

(Sahneye koyan Azmi Erdoğan)

"Selâminaleyküm çölmekçi.

"Vealeykümüsselâm koca dağlı. Ne istiyorsun bakalım?

"Ağzı var haho (geniş), deliği var vızzo (küçük). Destin'in kulpi (testi gibi kulplu). (Elini ileri uzatıp geri geri çeke çeke) Zartala zırto, zartala zırto" deyince, kentli omuz silkerek "anlamadım anlamadım" der. Köylü ise kentliye alacağını tanıtmak için:

"Hani bizim karı var ya. İstekene onun önüne şöyle varır varır gelir" der. Elini ileri uzatıp uzatıp, geri geri çekmeğe başlar. Aklınca, karısının çömlikle yayık yaydığını kentliye anlatmak, tarif etmek ister. Çömllekçi ise köylünün kadınıla seviştiğini anlatmaya kalktığını sanır.

"Defol defol. Benim dükkânımda öyle şeyler olmaz" der.

Ama bizim köylü, çömllekçinin öfkesine aldırmış etmez. Çünkü onun aklında kentlinin aklına gelen yoktur. Alacağı çömlleği dükkândaki çömlleklere baka baka bulmaya koyulur. Ve:

"Var var senin dükkânda bu. Bulmadan gitmem ben. Hem bulacak, hemide alacak" deyince kentli başını sağa sola sallayarak köylünün araştırmasını seyrederek, ona:

(2) Çifteler Köy Enstitüsünde akasya ormanlığı, yatakhane yolu, santral ve arazi sulama bendinin yapılması öğrencilerin kararı ile gerçekleştirilmiştir.

"Be adam, söyle ne alacağını. Ben sana bulup vereyim. Benim sinirle mi ne hoplatıp duruyorsun?" deyince köylü aradığı çömlek yay çömlekçiye gösterir.

"Aha... Aha... İşte budur. Ne istersen al paranı.

"Ulan be adam beni sabahtan beri deli dana gibi hoplattın. Yayık alacağı desen de ben de senin işini bir dakikada yapsam olmaz mıydı?

"Ben bilirem böyle. Al sende paranı şöyle." diyerek yayığı omuzlay dükkândan çıkar.

HÜKÜMET DOKTORU İLE HAVA DEĞİŞİMLİ ASKER (Sahneye koyan Bekir Semerci)

1939 yılı yazında köye izinli gittim. Konya Motorlu Top Taburunda asker olan ağabeyim Mustafa Semerci Zatürre olmuş. Bir yıl hava değişimi vermişler. Eve varınca yatakta inler buldum. O zamanlar antibiyotik ilaçlar yoktu. Zatürre, zatülcenp gibi ateşli hastalıklara yakalananlardan kurtulanlar şanslı sayılırdı. Ağabeyim gün geçtikçe ağırlaşıyordu. Ben askerlik şubesine başvurarak hasta askerin askeri hastahanelerde parasız tedavi edildiklerini de bilmiyordum. Köye hükümet tabibi geldi. Köy odasına gittim. "Hastamız var bir bakiver" dedimse de doktor bey hiç orali olmadı. Para ile muayene ettirmeye kalksam belki de muayene ederdi. Ama ben öğrenci idim. Ağabeyim asker hastası idi. Anam da yaşlı bir kadındı. Babam, üç defa Seferberlik'e (I. Dünya Savaşına) gitmemek için altın para ile bedel verdiğini, iki defa da hacca gittiğini övüne övüne anlatırdı. Ama öldüğünde bize hiç para bırakmamıştı. Bu nedenlerden ötürü doktora verecek paramızda yoktu.

Ağamın iniltisi dayanılacak gibi değildi. Hükümet doktoruna tekrar gittim, yalvardım. "Ağam çok hasta. Bir yıl havadeğişimiyle evine git demişler. Elinizden gelen bir şey. Bir muayene ediver doktor bey" diye durmadan yalvardım. Doktor köy odasından kalktı. Ben önde, o, arkamda bizim eve girdik. Ağamın iniltisi, ıkıltısı herkesi üzüyordu. Anam, ağamın başından kalktı. "Doktor geldi. Seni muayene edecek" dedim. Ağam başını sağa sola çevirdi. Gelen adama bir baktı. Ondan bir kurtuluş bekliyordu. Doktor:

"Ne olmuş buna" dedi.

"Zatürre olmuş doktor bey. Size iki kere anlattım.

Doktor hastamıza elini bile dokunmadan evden çıktı. Biz ardından bakakaldık. Ben bu olayı arkadaşlarımla olduğu gibi sınıfımızın eğlenti gününde

oynadık. Enstitü müdürümüz Rauf İnan, eğlence bitince beni çağırdı. Bütün öğretmenlerimin yanında:

"Bekir, çok iyi oynadınız oyunu. Seni kutlarım. Ama hastanı doktora muayene ettiremedin. Oyun, hep realiteye uyularak yazılmaz ve oynanmaz. Sanatta bir idealizm vardır. Yazar olaylara olduğu gibi uymak zorunda değildir. Seyircileri etkilemesi bakımından olayları kendi görüşüne göre uyarlar. (Adapta eder). Sen bu oyunu arkadaşlarınla bir daha oyna. Hastanı muayene ettir. Zavallı bir köylü gibi umutsuzluk içinde doktorun arkasından korkak korkak bakma. Devletin kanunları var. Onlardan, doktorların Hipokrat yemininden, özellikle kamu hizmeti gören bir asker hastasının ihmal edilmesinin millet, vatan duygusundan yoksun olan kimselerin yapabileceği şeyler olduğundan söz ederek doktora hastanı mutlaka muayene ettireceksin dedi. Bir başka eğlenti sıramızda bu oyunu bir daha oynadık. Bu sefer seyircilerimiz bizi çok alkışladı. Köylü rolü oynayan hasta ziyaretçileri de doktora "Allah ömür versin toktur Bey" dediler. Seyircilere de köye gelen devlet hizmetlilerine gerektiğinde nasıl davranılacağını öğretmeye çalıştığımız gözlemlendi.

MAHALLE MEKTEBİNİN ACEMİ HOCASI (Sahneye koyan Durali Öztürk)

Durali Öztürk Ankara'nın bir köyündendi. Köyünde açılan Kur'an kursuna gittiğinde, hocanın alfabeyi öğretecek yetenekte bir adam olmadığını görür. Köylüden para alıp gününü gün eden bir hocadır bu hoca. Eskiden başka hocalardan Kur'an öğrenen çocuklar da vardır içlerinde. Adam dersahane Arapça alfabe öğreteceğim diye çocuklarla işe girer:

"Bebeyni balabayni bumbulbalı bep büp. Tı teyni talateyni tombultali teptüp. Ceceyni calacıyni cumbulcalı cëpcüp. Ze zeyni zalazeyni zombulzalı zëpzüp" diyerek alfabe öğretmeye kalkınca çocuklar gülüverirler. Hoca da çocukları döver. Çocuklar evlerine yemeğe gittiklerinde analarına, babalarına bu olayı anlatırlar. Kiminin anası "hocanın dövdüğü yerde gül biter" diyerek çocuğunu yatıştırmaya kalkar. Kiminin babası da "Yahu bu adamda hocalık filan yok. Biz de vaktiyle Kur'an kurslarına gittik. Böyle acayip bir öğretimle eğitilmeye de çalışılmadık" der. Sonra ehliyetsiz hocayı köyden kovarlar.

SON HABERLER..

İspanya harbi karşısında komünist enternasyonalî

İspanya harbi dolayısıyla halk kitlelerinin faşizme karşı seferber edilmesi teklif edildi

Madrid 10 (A.A.) — Aşık, dün de Aşık Madridi terk ederek İspanya'ya ve Roma-Madrid'e hareket etmiş. Aşık Madridi terk ederek İspanya'ya ve Roma-Madrid'e hareket etmiş. Aşık Madridi terk ederek İspanya'ya ve Roma-Madrid'e hareket etmiş.

Moskova 10 (A.A.) — Komünist enternasyonalî Genel Sekreteri Dimitroff, İspanya'da faşizme karşı seferber edilmiş halk kitlelerini desteklemek için bir karar almış. Dimitroff, İspanya'da faşizme karşı seferber edilmiş halk kitlelerini desteklemek için bir karar almış.

Paris 10 (A.A.) — İspanya'da faşizme karşı seferber edilmiş halk kitlelerini desteklemek için bir karar almış. İspanya'da faşizme karşı seferber edilmiş halk kitlelerini desteklemek için bir karar almış.

Leh Cumhuriyeti Bükreştin döndü

Kral Carol'un Lehistan'a yapacağı seyahatinin programı hazırlandı

Bükreşt 10 (A.A.) — Aşık, dün de Aşık Madridi terk ederek İspanya'ya ve Roma-Madrid'e hareket etmiş. Aşık Madridi terk ederek İspanya'ya ve Roma-Madrid'e hareket etmiş.

Varşova 10 (A.A.) — Leh Cumhuriyeti Bükreştin döndü. Leh Cumhuriyeti Bükreştin döndü.

Havacılıkta devrilecek olanlar

Yeni muayene ve vakıfları

Ankara 10 (Tefalid) — MEB Havacılık Bakanlığı, Havacılıkta devrilecek olanlar hakkında bir karar almış. Havacılıkta devrilecek olanlar hakkında bir karar almış.

Hamiye Korfu adanmış

Koçlu 10 (A.A.) — Hamiye Korfu adanmış

Koçlu 10 (A.A.) — Hamiye Korfu adanmış. Hamiye Korfu adanmış.

Üniversite öğrencileri halatlıklarla

Ankara 10 (Tefalid) — Üniversite öğrencileri halatlıklarla. Üniversite öğrencileri halatlıklarla.

Hadiyeler arasında Kadınlar ve kaldırılmalar

Kadınlar ve kaldırılmalar

Ankara 10 (Tefalid) — Kadınlar ve kaldırılmalar. Kadınlar ve kaldırılmalar.

Riştü Aras Ankara'da

Riştü Aras Ankara'da

Ankara 10 (A.A.) — Riştü Aras Ankara'da. Riştü Aras Ankara'da.

Köy öğretmenleri kanun lâyhası

Memleketimizde mecburi ilköğretimde 1.800.000 çocuk var

Ankara 10 (Tefalid) — Köy öğretmenleri kanun lâyhası. Köy öğretmenleri kanun lâyhası.

Bütün ordu mahalleri terfi edilecek

Bütün ordu mahalleri terfi edilecek

Ankara 10 (Tefalid) — Bütün ordu mahalleri terfi edilecek. Bütün ordu mahalleri terfi edilecek.

İstanbul Gümrük Muhafaza teşkilatı terfi ediliyor

İstanbul Gümrük Muhafaza teşkilatı terfi ediliyor

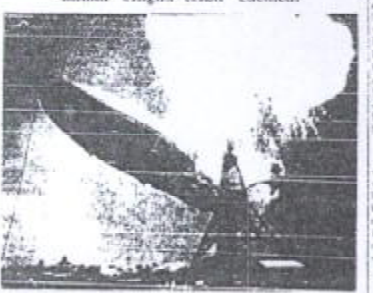
Ankara 10 (Tefalid) — İstanbul Gümrük Muhafaza teşkilatı terfi ediliyor. İstanbul Gümrük Muhafaza teşkilatı terfi ediliyor.

Semser Bankon sermayesinin yeniden ilavesi yapıyor

Ankara 10 (Tefalid) — Semser Bankon sermayesinin yeniden ilavesi yapıyor. Semser Bankon sermayesinin yeniden ilavesi yapıyor.

'Hindenburg' balonunun infilakı sebebi meçhul

Amerikadan dönen Alman tahkik heyeti, balonun ne şekilde ve hangi sebepler yüzünden infilak ettiğini tesbit edemedi

Hindenburg balonu parçaları

Berlin 10 (A.A.) — Hindenburg balonunun infilakı sebebi meçhul. Hindenburg balonunun infilakı sebebi meçhul.

Macar Kralı Naibinin salâhiyeti

Hazırlanan proje muhafızlar tarafından şiddetle tenkid ediliyor

Budapeşte 10 (A.A.) — Macar Kralı Naibinin salâhiyeti. Macar Kralı Naibinin salâhiyeti.

Ankara'da birleşmiş san'atkarlar sergisi

Birleşmiş sanatkarlar sergisi

Ankara 10 (Tefalid) — Ankara'da birleşmiş sanatkarlar sergisi. Ankara'da birleşmiş sanatkarlar sergisi.

Atatürk'ün seyahati

Atatürk'ün seyahati

Ankara 10 (A.A.) — Atatürk'ün seyahati. Atatürk'ün seyahati.

Atatürk'ün seyahati

Atatürk'ün seyahati

Ankara 10 (A.A.) — Atatürk'ün seyahati. Atatürk'ün seyahati.

Atatürk'ün seyahati

Atatürk'ün seyahati

Ankara 10 (A.A.) — Atatürk'ün seyahati. Atatürk'ün seyahati.

Atatürk'ün seyahati

Atatürk'ün seyahati

Ankara 10 (A.A.) — Atatürk'ün seyahati. Atatürk'ün seyahati.

ÇARŞAMBA

8

Eylül 1937
Üçüncü Yıl
Sayı: 534 — 9

EKEKON

IDARE EVİ
Hükümet alanında
Husulî daire
Telgraf Ekekon Konya
Telefon: 62
SAYIŞE 100 ParaBağcılığın himaye
ve inkişafı içinAnkarada Ziraat vekilinin riyaseti
altında bir toplantı yapıldı

Ankara, 6 — Orta Anadolu bağcılarının himayesi ve florasının önlenmesi tedbirlerini görüşmek üzere bugün saat 15 de Ziraat Vekili Şa-
kir Keselbin başkanlığında bir toplantı yapıldı. Bu toplantıya mebuslardan B. Hamdi (Konya), B. Hamdi (İzmir), B. Tevfik (Adana), B. Yazır (Manisa), B. Süreyya (Tokat), Burnova hasarat istasyonu müdürü Nihat, Ankara mücadele enstitüsü müdürü profesör B. Gasner, İzmir bağcılık enstitüsü müdürü B. Halid, mütehasıs B. Şemsettin, Manisa ziraat müdürü B. Ali, Bağcılık müdürü B. Reşad, İstanbul fidanlık müdürü B. Burhan, Ankara Ziraat mü-

dürü Bay Hamdi, Fidanlık müdürü B. Cevdet, İstanbul ziraat mektebi müdürü B. Necati, Bursa bağcılık muallimi B. Selim, bağcılık şubesi müdürü B. Hikmet, hasarat şube şefi B. Recep, eski ziraat umum müdürlerinden B. Nesip de iştirak etmişlerdir.

Komisyunun tesbit edeceği esaslar bilâhare Vekâletçe kanun projesi şeklinde meclise arz edilecektir.

Toplantıda bilhassa orta Anadolu her adenin iki dönüm bağ yapmakla mükellef tutulması noktası üzerinde durulmuştur.

Vekil orman çiftliğinde komisyona iştirak edenlere bir ziyafet vermiştir.

Köylerde 1 milyon talebe
mektepe bekliyor

Maarif vekili beyanatta bulundu

Ankara, 6 (Hususî) — İzmirde bulunan Maarif Vekili-miz gazetecilere verdiği bir beyanatta, köylerimizde bir milyon talebe bulunduğunu, bunlara öğretmen yetiştirmek için mevcut öğretmen okullarından başka İzmirde Kızılpullu ve Eskişehir ile Hora arasında yeni birer köy öğretmen okulları açılacağını söylemiştir.

Bu öğretmen okullarında derslere bu yıldıan itibaren başlanacaktır.

Vekil, ayrıca birer köy eğitime kursu açılacağını, Türkiyenin ilk öğretmen ihtiyacının mevcut öğretmenlerden başka, daha on iki bin öğretmene ihtiyaç gösterdiğini, köylerde bir milyon talebenin mektepe beklediğini söylemiştir.

Hâkim
Maaşları

Ankara, 6 — Adliye vekâleti hâkimlerin terfihî için yeni tetkikler yapmaktadır. Yapılan bir hesaba göre hâkimler, diğer devlet memurlarına göre vasatî bir hesapla yüzde kırk derecesine kadar daha az maaş almaktadır. Vekâletin hâkimlerin maaşlarını yükseltmek için Millet meclisinin önümüzdeki toplantısına bir kanun lâyihası vermesi çok muhtemeldir. Gelecek haziranda Adliyede yeni teşkilât

İki
Uçağımız

Yüzbaşı Halit ve teğmen İbrahim'in idarelerinde bulunan iki askerî tayyaremiz vazife ile dün şehrimize gelmişlerdir.

Uçaklar Cumartesiye kadar burada kalacak ve sonra Eskişehir'e döneceklerdir.

yapılması ve hâkimlerin birer derece terfi ettirilmei mevzu bahisdir. 936 yılında terfi listesine geçen hâkimlerin müktepe hakları da tammacaktır.

Suriye de ne yapacağını şaşırıldı ?

Mıntakalardan biri susunca öteki başlıyor

Cezire, Cebelidürüz işi halledilmeden
Lâzkiye de aynı talepte bulundu

Suriyeden yazılıyor :

Şam — Lâzkiye müstakil muhafızlığında da Cebelde ve Cezirede olduğu gibi yerli memur tayini üzerinde bir takım hareketler görülmektedir. Nitekim geçen gün Tartusta toplanan bir kongre, Lâzkiye muhafızının Alevî olmasını ve hatta Lâzkiyelilere Suriyeden de iki muhafızlık vazifesi verilmesini istemeğe karar vermiş bulunmaktadır.

Bu kongreden ve kararından bahseden vatani organı (Elkabes) gazetesi diyor ki:

Henüz Cezire müşkülünden kurtulmadan, Cebelidürüzde ondan daha şiddetli bir müşkül karşısında bulunuyoruz. Daha Cebel meselesiyle uğraşmağa vakit bulmadan, yine bunlara benzer bir mesele ile Lâzkiyede karşılaşyoruz.

Sanki bu üç mintakada, üç zümre susmamak ve biri susunca öbürü başlamak üzere ittifak etmişlerdir, biri susunca öbürü başlamaktadır.

Birkaç gün önce Tartusta adına (Alevî gençleri kongresi) denilen bir toplantı yapılmıştır. Bu kongrede bulunan kabineye bir telgraf çekerek Beyrut ittifakının tenfizini talep etmişlerdir. Bu Beyrut ittifakının tefsiri, Lâzkiye muhafızının Alevî olmasını ve hatta Lâzkiyelilere Suriyeden de iki muhafızlık vazifesi verilmesini icap ettiriyordu.

Bu bizi alâkadâr etmez, kabinenin bileceği bir iştir... Fakat kongrecilere demek is-

teriz ki: biraz insaflı olmak lâzımdır. Lâzkiyedeki bu günkü vaziyetten bir mi mesulüz?.. Hâlâ bizim elimizde bir şey yoktur.

Henüz Lâzkiye mebusları da Suriye meclisine iştirak etmiş değüldü. Yarın bu isteklerini mebusları vasıtasile tahakkuk ettirmek mümkündür. Kongreciler fikirlerinde sadık iseler bunu beklemeli ve bize hücum etmemelidir.

İsmaililer bir mebus istiyor

Alevî mintakasındaki Ağahanın tebalası, kendi cemaatlerinin haklarını tanıtmak için, bir mebus istemek üzere hükümete bir arzihal vermişlerdir. Parlemantoda bir yer işgal edecek miktarda olmayan İsmaililerin istidasına hükümetçe kabul edilip edilmeyeceği henüz belli değildir.

Muhacir evleri için
kereste

Ankara, 6 — Devlet demiryolları idaresi, muhacir evleri inşaatında kullanılacak kerestelerin iskân dairelerinin tastiki ile yüzde elli (tezizlâta nakledilmesini kabul etmiştir.

Trende telgraf çökenler

Ankara, 6 — Trenlerde telgraf çekmek isteyenler telgraflarını, katar baş memurlarına verecekler, memur telgrafi ilk istasyon memuruna tevdi edecek ve telgraf makbuzu yolcuya yetiştirilecektir.

Bir, iki Sâtr

G Ü Z

İlkbaharı, yazı geçirdik, güze başlıyoruz. Baharla yazın bir pılâncosunu yapsak ömrümüze acırız. Güzel bahar ve koca yaz hayatımızdan bir gün gibi, sıyrılıp çıkarak eskildi.

Güzü nasıl geçireceğiz?..

Bu sual de fazla... İlkbaharla Yazı nasıl geçirebildik ki Sonbaharda onun devamını arayalım... Geldiler ve geçtiler... İşte okadar... Kişâ da aynı hasretle gireceğiz. Kişâ da aynı umumî neş'esizlik içinde geçireceğiz.

Mevsimlerin birbirini aratmayan güzelliği var. Fakat biz yaşamasını bilmiyoruz. Mevsim, yaşamasını bilenlere güler, hayatı sevenlere için gelir.

Musafer Çanbaşı

(EKERON)

SON HABERLER**Millet meclisi cumartesi günü toplanıyor****Başvekilimiz mühim bir nutuk söyleyecekler****Hariciye Vekilimiz Milletler Cemiyetindeki azalığımızın yenilenmesini talep edecek**

Ankara, 16 (Telgrafla) — Başvekil, Meclis reisliğine. Nyon anlaşmasının tasdiki için meclisin içtima daveti tezkeresini göndermiştir.

Bütün mebusların Ankara'da bulunmaları vilayetlere bildirilmiştir.

Ankara, 16 (Telgrafla) — Cumartesi günü Nyon anlaşmasının tasdikinden evvel, sabahleyin Parti grubu toplanacaktır. Bu toplantıyı müteakib meclis içtimasını yapacaktır.

Ankara, 16 (Telgrafla) - Başbakanımız İsmet İnönü, Vekiller ve Mebuslar Cumartesi günü Ankara'da yapılacak olan Meclis toplantısını müteakib,

Büyük Şef'in Ankara-yagitmeleri muhtemel

İstanbul, 16 (Husufi muhabirimizden) — Bu ayın 18 inci günü Ankara'da yapılacak olan fevkalâde Meclis içtima münasebetile Büyük Şefimiz Atatürk'ün Ankarayı şerefendirmeleri muhtemeldir. — İhsan

aynı akşam Tarih kongresinde bulunmak üzere İstanbul'a hareket edeceklerdir.

Ankara, 16 (Telgrafla) - Son dakikada aldığımız bir habere göre Başvekilimiz İsmet İnönü Cumartesi günü yapılacak olan

meclis toplantısında mühim bir nutuk söyleyecektir.

Ankara, 16 (Telgrafla) — Hariciye Vekilimiz B. Tevfik Rüşü Aras Milletler Cemiyetindeki azalığımızın yenilenmesini isteyecektir.

Türk Bayrağı**Nizamnamede esaslı hükümler var**

Ankara, 15 (Husufi — Dün, bayrak nizamnamesinin vekiller hey'etince tasdik edildiğini bildirmiştim. Bu gün de mütemmin malumat veriyorum.

Nizamname, bayrağın yapılışı, bayrağın aksamsı, bayrağın nisbetleri, bayrağın ob'adı, bayrağın keşidesi zamanları, bayrak çekilecek yerler, Türk bayrağının çekilişi ve indirilişinde yapılacak merasim, süs bayrakları, husufi bayraklar ve bunların nörelere ve nasıl çekileceği ve cezai hükümleri ihtiva etmektedir.

Nizamnameye göre, bayrak sabah sekizde çekilir ve grup amoda indirilir. Tatil zamanında tatilin başlayacağı anla çekilir. Bayraklar her taraftan işitilebilecek kadar uzak bir mesafeye veya görülebilecek bir mesafeye aynı zamanda çekilerek indirilecektir.

Bayrakları bahçelerde, bayraklarda, resim daireler, askerî karargâhlar, polis, jan-

Kız muallim mezunlarının atandıkları yerler**Ankara muhabirimiz Telgrafla bildiriyor**

Yeni Kız muallim mektebi mezunlarının hangi vilayetler emrine verildiklerini bildiriyorum:

Şemsa, Nevvar, Nazife, Hacer, Aliye Konyaya, Hadiye, Bedriye Çoruma, Miyase Eskişehir, Peran, Layiha Ankaraya, Seman Antalyaya, Havva, Nuriye İzmir, Rebii, Mevhibe Zonguldağa, Rahia, Nezahet, Kezban Tokata, Ul-

fer Afyona, Makbule Sinoba, Mahire Sivasa, Ferhunde, Zeliha Karsa, Server Samsuna, Nihal İspartaya, Fatma Aydına, Çiçek Erzuruma, Nadiye İstanbula, Zehra Mardine, Mualla Bursaya, Sâra Urfaya, Sabriye Kütahyaya, Bedia Balıkesir'e verilmişlerdir.

Neharilerin tayinleri sonra yapılacaktır.

libirken hürmet hissi izhar edilecektir. Bu sırada bayrağı yere atmak, sürüklemek, müna-sebetâiz vaziyetlerde tutmak caiz değildir. Bayrak kanununa ve nizamnamesine muhalif olarak bayrak yapan ve satanlar ceza kanununun 526 inci maddesine göre tecziye edileceklerdir. Kanuna ve nizamnameye muvafık olarak çekilmeyen bayraklar mahallinin en büyük memurunun emriyle indirilir. Bu nizamnamenin hükümlerini yürütmeye İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Mareşal**Adatepe ile Yuğoslav-yaya gidiyor**

İstanbul, 16 (Telgrafla) — Genel Kurmay Başkanımız Mareşal Fevzi Çakmak dün şehrimize gelmiştir.

Mareşal (Adatepe) ile bu ayın yirmisinde Yuğoslav-yanın Split limanına çıkacaktır.

Zecrî tedbir istiyorlar

İstanbul, 16 (Telgrafla) — Dün Şanghay'dan ve Tokyo'dan gelen haberler, Japonların Çin şimalinde biddetli bir taarruza başladıklarını bildirmektedir. Japonlara göre Çinliler ricat etmişlerdir. Çinlilere göre de her iki taraf büyük telef vermiştir.

Şanghay'da da şiddetli harpler olmaktadır. Japon tayyareleri bu münakada bir çok yerleri bombardıman etmişlerdir. Fakat Çinliler şiddetle mukavemet göstermektedirler. Nankindeki Royter muhabirinin bildirdiğine göre, Çin umumi karargâhı bir Japon destroyerin bombardıman tayyareleri tarafından Kuvong Şövyong önünde batırıldığını tebliğ etmektedir.

İstanbul 15 (Husufi) — Son Japon teavüzleri dolayısıyla Çin hükümeti baş muhabir Vellington Koe vasıtasile Milletler cemiyeti Genel sekreteri B. Avenol'e bir nota vermiştir. Bu nota cemiyete aza olmayan müteakib devlet alyahine statünün 10 uncu, 11 inci ve 17 inci maddelerinin ve zecrî tedbirlerin tatbiki istenmektedir.

EKEKON**Aksamları çıkar siyasi gazete****ABONE ŞARTLARI**

Yıllığı 500 kuruş
Alt aylığı 300 kuruş
Şehirde aylık abone 50 kuruş

İLAN ÜCRETLERİ

Resmî ilanların satışı on kuruştur. Tapu, Yitkik, İcra, Mahkeme ilanları özel bir tarifeyle bağlıdır. İdare müdürlüğe gönderilir.

Günlük gecmiş sayılar 25 kuruştur.

İmtiyaz sahibi Şevki Ergun
Yayın direktörü A. Resa Uğurlu
EKEKON'da basılmaktadır.

Başyazı

Ticari itibarımız

Türk'ün ticari itibarı, şimdiye kadar olduğundan çok üstündür. Butun dünya ile ticari değette bulunuyoruz ve her tarafta derin bir emniyet ve itimat görüyoruz. Tüccarlarımız, münasebatta buldukları yerlerde ulusal hayatımızı yükseltiyorlar. Ahiş verilerinde çok ciddi ve dürüstler. Hükümetimiz, Devletlerle olan ekonomik muamelelerinde daima büyük başarılar kazanıyor. Dalaverenin milli sınırlarımız içinde yeri olmadığı gibi hariçle yaptığımız işlerde de çok takdire lâyık bir katıyetle taahhütlerini yerine getiriyoruz.

Yurt içinde ve dışında hüsnüniyete bağlı olmaya gördüğümüz hiç bir ticari aksaklığımız yoktur. Paramız, en sağlam itibar mevküünden ayrılmıyor. Aldığımız mala karşılık ne kadar dikkatli isek sattığımız mala karşılık da aynı titizliği muhafaza ediyoruz.

Ticarette bunlar aranır. Biz bunlara hürmet etmeyi ve saygı beslemeyi bildiğimiz için her vakit en sıcak sevgi ile karşılıyoruz. Ticaretimiz başı boş değildir. Onu ulusal menfaatlerimize en uygun bir surette ayar etmişizdir. Ahiş verimizi gelişi güzel değil düşünerek, bilerek yapıyoruz.

Ticaret geniş bir hürriyet içinde karşılıklı güven ve düzen ile inkişaf eyler. Yurdumuzda ticaret hürriyetinin en ileri müsaadesi vardır. Güven ve düzen hususunda da hiç bir şüphenin uyanmasına imkân bırakmadık. Bilgi meşalesinde de yaya olmadığımızı her an isbat ediyoruz. Şu halde neden ticari itibarımız yerinde olmasın? Diğer sahalarda olduğu gibi arsulusal ticarette ve pazarlarda da tam bir itibarımız vardır.

En yeni haberlere göre Sovyet Rusya, Danimarka, Felenek ve İtalya ile de yeni ticaret anlaşmaları yapmak üzereyiz. Ticaretten maksat, her türlü gıllıkıştan uzak bir münasebet ve bu münasebet arasında da meşru kazanç temin eylemek olduğuna göre biz muvazene bir ticaretin en elverişli sahası demeyiz. Bu sahayı hem kazandık hem de hazırlıyoruz. Dünyanın memleketimize ve ticaretimize karşı gösterdiği itimat çok yüksektir. Kize batakı gözü ile bakmak cesaretini hiç kimse göstermiyor. Çünkü biz bu yolda uyanacak zanları işimizde gösterdiğimiz doğrulukla ortadan kaldırıyoruz.

Türk tüccarı, ticaretini başkasının eline ve cebine bırakan beceriksiz adam olmaktan çıkmıştır. Türkiye Cumhuriyeti de kurduğu mükemmel esaslarda Türk tüccarı ve Türk ticari itibarını her yerde yükseltiyor.

Şehir Haberleri

Futbol Birinciliği

Mıntaka maçı Adana'da yapılacak

Urta, Kayseri, Diyarbakır, İçel, Konya ve Seyhan vilayetleri mintaka Futbol şampiyonaları Teşrinievvel ikinci haftasında Adana'ya giderek yarışacaklardır.

Neticede şampiyon çıkacak olan takım grup birincisi olarak 29 Teşrinievvel Cumhuriyet bayramında Ankara'da bulunacaktır. Bu seneki birincilik dört gruba ayrılmıştır:

Seyhan, Afyon, Aydın, Samsundan ibarettir. Milli kümeye iştirak edecek takımlar bu maelara iştirak edemeyecekler, yalnız İstanbul'dan milli kōme haricinde kalan 8 kulübün birincisi iştirak edecektir.

Emri geldi

Vilayet Kültür direktörü Hüsnü Uluğ'un Denizli Lisesi riyaziye muallimliğine tayin edildiğini evvelce yazmıştık. Tayin emri dün vilayete de gelmiştir.

Kız muallim tehdris usulü öğretmenliği

Konya Kız öğretmen okulu tehdris usulü tatbikat öğretmenliğine 35 lira maaşla Bursa Kız öğretmen okulu tehdris usulü ve tatbikat öğretmenini Nuri tayin edilmiştir.

Biçki ve dikiş muallimliğine atandı

Konya Akşam Kız sanat mektebi biçki ve dikiş muallimliğine 66 lira ücretle Ankara İsmetpaşa akşam Kız Sanat okulu biçki ve dikiş stajyeri Samiye tayin edilmiştir.

Sanat okulu idare işyarlığı

Ankara bölge sanat okulu idare işyarı Hikmet Yiğit Konya bölge sanat okulu idare işyarlığına 25 lira aslı maaşla atanmıştır. Hikmet Yiğit aynı zamanda mektep müteavil sermaye muhasipliğini de yapacaktır.

Teknoloji muallimliği

Konya bölge sanat okulu doküme işleri atelyesi şefi ve teknoloji öğretmeni Şevketin 100 lira ücreti 35 lira aslı maaşa çevrilmiştir.

Hafta Mesaisi

48 saatlik hafta sevinçle karşılandı

İş kanunu celbına müddetlerine t'alluk eden bir numaralı tebliğ işçiler arasında büyük bir sevinçle karşılanmıştır. İş verener de her an tatbiki beldenilen bu cihetin müphem kalmasından dolayı hasıl olan vaziyetin bir an evvel zail olmasından daha ziyade memnun olmuşlardır.

Esasen snai mahiyette olan iş yerlerinden mühim bir kısmı şimdiye kadar 48 saatlik iş haftasını tatbik etmekteydiler. Gece işleri yapan yerleri de gece işlerine ait hükümleri tatbika başlamışlardır.

İzin atanlar

Doğanbey Nüfus memuru Rahmi Bayrakçı'ya on beş gün, dışlerini tedavi ettirmek üzere Hatip nahiyesi müdürü Remzi Acar'a bir hafta, mezunen memleketine gitmiş olan İlgün Ziraiye memuru Mustafa Ulusoy'a bir ay, mezun bulunan Vilayet Varidat müdürü Hulüsi'nin mezu niyeti ilaveten on beş gün, Seydişehir Malmüdürü Şahap Özel'e iki ay izin verilmiştir.

Avcılar bayramı

Avcılar yurdu hey'eti idaresinden:

18/9/937 Cumartesi günü akşamı yapılan umumi toplantıda ekseriyet hasıl olduğundan toplantı bir hafta sonra yani 25/9/937 Cumartesi akşamına uzatılmış olduğundan Avcılar yurduna mensup üyelerin, o gün saat yirmide Gazi mektebi karşısındaki C. H. Partisi Çiftmerdiven kamun yönkuruldaki merkezine gelmelerini rica ederiz.

§ 19/9/937 Pazar günü yapılması kararlaştırılan avcılar bayramı Sayın İlbay ve koruyucu başkanımızın nezareti altında olgun bir programla ve hediyele atışlarla 3 İktesrin Pazar gününe uzatılmış olduğunu ve kongre gününe kadar avcılar bayramına iştirak edecek arkadaşların kendilerini heyeti idareye kayıt ettirmelerini rica ederiz.

Eve taarruz

Fakidede mahallesinde oturan İbrahim adlı bir adam serhoş olarak komşusu Seyit Mehmetin evine taarruz ettiğinden yakalanmış, cürümü meşhut mahkemesine verilmiştir.

İş kanunu

Kanun No 1118

Kabul tarih: 8.6.1936
Nesri tarihi: 15.6.1936

Dünden Artarı:

3) 1 ve 2 numaralı bendelerde yazıldığı ve hile gerek gebelik ve lohusalık müddetlerince ve gerek isten dolay hastalanan işçiler için nizamname ile te'at edilecek zaman zarfında yarım ücretlerin işveren tarafından tesviyesi mecburiyeti, bu ücretlerin veya bu hallere aid sair tazminatın bir sigorta teşkilatı veya başka türlü bir umumi müessesce tarafından kısmen veya tamamen tediyeye edilmemesi sisteminin ihdası ve bu sistemin derece derece tatbiki nisbetinde hükümler düzenlenmiştir.

Madde 26 — Bu kanunda deriş olunan her hangi bir sebebe müsteniden işveren tarafından iş akdinin feshine dair işçiyeye vaki olacak ihbarlara aid mühletler, kendi kasdı olmaksızın iş kazasına uğriyan işçi hakkında kazanın vukuu gününden itibaren otuz iş gününden sonra, ve gebe kadınlara hakkında ise doğumdan önce ve sonraki kanunî izin müddetlerinin biteceği günden itibaren işlemeğe başlar.

Madde 27— A) İşçilere veya bunların ailelerine yiyecek, içecek, giyecek ve yakacak gibi zaruri ihtiyaçlara aid maddeleri satmak üzere, doğrudan doğruya veya dolayısıyla, her ne şekilde olursa olsun, "Ekonomalar açılması, aşağıdaki şartlar dahilinde, İktisat Vekâletinin iznine bağlıdır:

1- Yukarıda yazılı zaruri ihtiyaç maddelerini işçiler tarafından kendi başlarına tedarik edilmesi müşkül olursa:

2-Ekonomie açılmasının işçiler için daha faydalı olacağı anlaşılırsa.

B) Şehir ve kasabalardan uzak işyerlerinde, işçiler veya bunlara müştereken iş veren tarafından Ekonomie açılmamış olduğu takdirde, işverenin Ekonomie açması mecburidir.

C) Bu suretlerle açılacak Ekonomolarda satılacak zaruri ihtiyaç maddelerinin cinslerini vasıflarını ve satış fiyat ve tartzlarını tayin ve bunları murakabe etmek İktisat Vekâletine aiddir.

Ç) İşçiler Ekonomolardan alış veriş etmeğe icbar edilemezler.

(Devam edecek)

ÇARŞAMBA
22
Eylül 1937
Üçüncü Yıl
Sayı: 534 — 21

EKEKON

AKŞAM LARCI ÇIKAR GÜNDELİK SİYASAL GAZETE

IDARE EVİ
Hükümet alanında
Hemen dâire
Telgraf: Ekekon Rmya
Telefon: 62
SAYISI: 100 Para

Tarih Kurultayı çalışmalarını sürüyor

Bir çok profesörler kıymetli tezler okudular, alkışlandılar

İstanbul, 21 (Telgraf) — Türk tarih kurultayı ikinci toplantısını bugün (21) saat 14 te yaptı. Kongrede Cumhurbaşkanı Akbıyık, başbakan İsmet İnönü, Bakanlar Sayıştaylar, emsal ve Türk Profesörleri meallimler hazır bulundular.

Ruznameye göre, Profesör Pittard, Neolitik devrinde Ünsüye ile Avrupa arasında ki münasebetler üzerine çok kıymetli bir tez okudu.

Bundan sonra Profesör Neemi Dilmen Türk Tarih tezinde Güneş - Di, teorisi üzerine ve değerini izah eder bir tez okudu, çok alkışlandı.

İbrahim Necmi Dilmeden sonra Profesör Landsberger, Doktor Anonay, Doktor Arif Müfit Mansel, Profesör Doktor Dörpfeld, ve Profesör Blugan söz aldılar.

Kurultay mesaiyi bugün (bugün) devam edecektir.

Millî gelirimiz git-tikçe artıyor

935 - 936 senesinde adam başına 82,10 lira düşüyor

Ankara, 20 (Haber) — Ekonomi Bakanlığı, iki seneye evvel teşkil olunan konjonktür servisini Türkiye millî gelirinin hesabıyla tasvir etmiş ve servisi onun ve yemisi araştırmalar ve çalışmalar sonunda 1935-1936 yılı millî gelirini de tesbite muvafık olmuştur.

Verilen neticede millî gelirinin 1933-1934 zirai mahsul senesinde 1.150.000.000, 1934-1935 zirai mahsul senesinde 1.250.000.000, 1935-1936 zirai mahsul senesinde 1.320.000.000 lirayı bulmuştur.

Bu rakamlara göre millî gelirmede, 1933-1934 senesine nazaran 1934-1935 senesinde yüzde 8,7, 1934-1935 senesine nazaran 1935-1936 senesinde yüzde 6,4, 1933-1934 senesine nazaran 1935-1936 senesinde ise yüzde 15,7 nisbatında bir artış görülmektedir.

Millî gelirimizin adam başına hesabı eden hususî ise 1933-1934 senesinde 73 lira 54 kuruş, 1934-1935 senesinde 78 lira 55 kuruş, 1935-1936 senesinde 82 lira 10 kuruş olarak tesbit alınmıştır.

Buna göre, nüfus başına millî geliminin muhtelif senelerdeki miktarı 1933-1934 senesinde, 1934-1935 senesi-

neler kadar yüzde 6,77, 1934-1935 senesinde 1935-1936 senesinde kadar yüzde 4,53, 1933-1934 senesinde 1935-1936 senesine kadar ise yüzde 12,81 nisbatındadır.

Millî gelirimizin bakılı kıymetindeki tezyatlı ise 1932-1934 senesine göre 1934-1935 senesinde yüzde 4,6, 1935-1936 senesinde yüzde 1,8 ve 1933-1934 senesine göre 1935-1936 senesine kadar iki senelik tezyatlı yüzde 6,5 dir.

Millî gelirimizin tesbitiyle elde edilen bu rakamlar millî ziraiyat, Ulaştırma ve maddeleştirme güdünden görülmektedir. faaliyet ve istihlalî bahamın genişletildiğini açıkça göstermektedir. Bunun neticesi olarak da haller refah seviyesi güdünden görülmektedir ve tediyi kolaylığı da o nisbatte artmaktadır.

Ekonomi bakanlığı, millî gelirimizin 1935-1937 senesinde de geçen senelerde olduğu gibi fazla bulunan bir seviyeye tahsis edileceğini umut etmekte ve umumi netice bakımında pek müvafık olan belli başlı zirai mahsulatın rekoltelerine dair sınırlı kadar yapılan tahminler nazarı itibarıyla alınarak bu neticeye vardığını beyan etmektedir.

Muallim mekteplerine parasız yatılı alınanlar

Ankara muhabirimiz Konyayı ilgilendirenleri telgrafla bildiriyor

Ankara, 22 (Telgraf) — Konya ve Karaman Ota Okulları öğretmenleri Kültür bakanlığına öğrenim göceklerine parasız yatılı tahsis edilerek kabul edilmesini bildirmişlerdir.

Konya Ota'dan gelen öğrenciler Emrah oğlu, İsmail oğlu, Mehmet oğlu Ali, İsmail oğlu Ziya, Mustafa oğlu Şaban, Halil oğlu Yusuf, Hakkı oğlu Erkek öğretmenlerdir. Karaman Ota'dan Salim oğlu Hürrem, Konya Kız öğretmenleri İbrahim Kızı Hüseyin, Fatma Kızı Zehide, İrfan Kızı Semra, Bekir İsmail Nimet, Halka Kızı Naciye, Abdullah Kızı İsmine, Nuri Kızı Şerife Konya kız öğretmenleri parasız yatılı tahsis olarak kabul edilmişlerdir.

Başvekil

Mezuniyetini Heybelide geçirecek

İstanbul, 22 (Telgraf) — Başvekilimiz İsmail İsmailoğlu taleb ve rızası üzerine Cumhurbaşkanlığı Aralık tarifesinden itibaren ay mevzuatı verileceği düşünmektedir.

Aldığı mütamekin meclisinde görüşülen bu tasviye üzerine bu işin olan Başvekilimiz himmetiyle ayık mezuniyetini Heybelide, Heylanca'daki kişilerinde geçirecektir.

Başvekilin vakti Çatal Bayır için boşlanmıştır. Bu gün Ankara'ya gidecektir.

Bulgar Manevralarında Kral da bulunacak

Sofya, 22 (Reha) — Bulgar ajansı bildiriyor: Balkan harbinde ilk defa olarak 25 Eylül akşamı Bulgar manevralarını başlatılacaktır. Bu manevraların hedeflerinden önemli birisi, sınır ötesi bölgeye kabine ve askerî birliklerin gönderilmesi ve tahkimleri olacaktır.

Manevralar bulgar kral tarafından takip edilecek ve diğer yetkililerle birlikte olacaktır. Manevralarda önemli değişiklikler, gururlar, seferler de hazırlanacaktır.

Eylülün 29 uncu gününe bitecek olan bu manevraların sonu, 3 Eylül'de, Kralın tahta çıkması 19 uncu yıldönümü münaseletiyle büyük törenlerle yapılacaktır.

D. İ. S. S.

Tek vasıf

Türkiye iki yerde, risikolü ve düşmanlıkla aynı vasıf arzular, neğmeler: Meritli.

Nasıl göre mert bir dost ne ise düşmanına da merd odur. İkin de için avdır. Şu farkla: Birincisi en derin ihtiyaç demansına karşı, ferah aydın... Çankii mertliğine aydın da lütfü de sağı yuları aynı vaha çıkar.

Nasıl bir dost, mert bir düşmanı tercih ediyorsanız bu noktadadır. Nasıl insan dost olmasın, düşman olmasın çıkar. Görüleceği yerde susacak gülecek, yerde somurtacak değil mi?

Dost olalım, düşman olalım, eğer mert insan için de merd yetimiz olur. Fakat mert değişik, dostluğumuz da düşmanlığımız da mahfil. Herkes öksürükü geyik.

Ömer Kaşkin

Taahh: Dünkü «Heyhat» başlıklı yazıma redizmi ve öteki şairlerimdeki kullandığım sözlerimdir.

(EKEKON)

Köy Öğretmeni Zıfı alacak..

Yeni açılan köy öğretmen kursları ay sonunda nihayete erecektir

En çok muhtelif yerlerde açılan köy öğretmenleri kurslarının tedrisatı ay sonunda nihayete erecek ve kurslardan mezun olan 500 öğretmenin vazife görmek üzere kendi köylerine gideceklerdir.

Geçen yıl kursu bitirip-te Ankara vilayeti köylerinde bir yıldanberi çalışan öğretmenler umulduğundan çok üstün bir başarı göstermişlerdir. Bu öğretmenlerin buldukları 74 köyün 68 inde ilk okul binası yaptırılmasında köylülerin ve öğretmenlerin rolü birinci planda gelmektedir.

Önümüzdeki yıl öğretmen sayısının bu yılkinin birkaç misline çıkarılması ve kurs yerlerinin çoğaltılması düşünülmektedir.

Bu yıl muhtelif vilayetlerdeki öğretmen okullarından çıkan 600 öğretmen Türkiye'nin bütün vilayetlerindeki öğretmen ihtiyacına göre taksim edilmiş ve yeni öğretmenler vazifelerine başlanmışlardır. Bu s-

uretli yeni çıkan öğretmen ve eğitimcilerle (50) bin çocuk fazla okutmak imkânı kazanılmıştır.

Yeniden İzmirde, Eskişehirde iki öğretmen okulu daha açılması kararlaştırılmıştır. Okullar gelecek ay başından itibaren faaliyete geçeceklerdir.

Bu okulların kadrolarına on vilayetin civar köylerinden 300 talebe alınmıştır. Bu okullara 3 yıllık ilk okulu bitirenlerle beş yıllık ilk okulu bitirenler girecektir. Yeni tesbit edilen öğretmen okullarında kültür derslerinde de başka pratik ziraat dersleri de verilecektir. Bu ziraat tecrübelerine her günün mühim bir zamanı tahsis edilmiştir. Ayrıca inşaatlık, demircilik, kooperatiflik te bu okullarda okuyan talebeye öğretilmektedir.

Eğitmen ihtiyacı mesalesine gelince; yılda 2000 öğretmen almak suretiyle on üç yılda ihtiyaç olan 25 bin öğretmen böylelikle yetişmiş olacaktır.

Odon ve kömür sıkıntısı kalmıyacak

İstanbul, 21 (Telgraf) — Odon ve kömür vaziyeti ve alınacak iş tedbirleri hakkında salâhiyetli bir zat şu malûmatı verdi:

Yapılan şikâyetler üzerine Orman kanununun bazı hükümlerinin yanlış anlaşıldığı ve yanlış tatbik edildiği düşünülerek ayrı ayrı tamimlerle vaziyet alâkalarına bildirilmiş, talimatnamelerin yanlış tatbik edilmemesi için de ayrıca dört beş müfettiş yola çıkarılmıştır. Bu müfettişler mahallerinde vaziyeti tetkik ediyorlar. Bu suretle halkın ihtiyacının bir an evvel teminine orman kanunları hükümleri dairesinde yapılacak şeylerin azamisini yapacak çalışılmaktadır. Sıkıntının önünü almak için tarifeler de indirilmiştir.

Orman kanununun tatbikatı şimdilik gayet iyi bir şekilde yürümektedir. Eskiden ormanları korumak vazifesini 1300 kolu tarafından görülürken şimdi bu işle 5000 kadar asker uğraşmaktadır. Kolculardan 1000 kadarı mesaha hizmetlerinde kullanılmaktadır. Orman işletmesi 10 sene içinde devlete geçmiş olacaktır. İşlet-

me iki üç yerde ve küçük bir ölçüde bu sene başlanacaktır. Bu iş için Yugoslavya'nın Sloven ormancılarının arasından bazı ustalar getirilecektir.

Toroslarda 12 gün

(Bunu üstüncü sayfada)

Urbanist olmadığım için daha fazlasını bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa o da ilk tesirin insanın üzerinde uzun zaman iz bırakmazdır.

Biz de Hadime böyle bir sempati ile girdik ve kalabalık bir gazino önünde durduk.

Bu engin dağların süknatını, İstanbul radyosunun sakrak bir şarkısı neşelenirken güler yüzlü Hadimiler ve orada tesadüf ettiğimiz dostlarımız, safa geldiniz diye ellerimizi samimiyetle sıkıyorlardı.

İnsanın, henüz arabasından inerken karşılaştığı bu güler yüzlülükle ne yorgunluğa kalyor ne de derginlik duyuyor.

Ziyaçalık

SON TELGRAFLAR:

Avam ve Lordlar Kamarası toplandı

Eden Akdeniz ve uzak şark mes'elelerini tartıştı

Londra 22 (Radyo) — Dün saat 16, 30 da Avam Kamarası icmalarını açan Eden baricî siyaset hakkında izahat verirken Lord Corç, Lord Halifax ve Lord Pilmouth söz alarak son vaziyeti gözden geçirdiler. Müzakerelerin sonunda tekrar söz alan Eden Nyon konferansını mevzubahsettikten sonra Akdenizdeki korsanlık hadiselerine temas etmiş ve bu gün elde edilen muvaffakiyetin memnuniyet bahş olduğunu söylemiştir.

Eden beyanatına devam ederek: "Dün akşam İtalyan hükümeti kabul edilmiş lâzım gelen bir teklif ve yardımda bulunarak İspanyaya

gidecek tahkik komisyonlarının işini kolaylaştırdı. İngiltere bu noktaya nazarla tam mutabakat halindeydi. Hey'eti umumiyesi itibarile İngiliz plânının kabulünün beynelmilel anlaşmaya büyük yardımcı ve kıymetli vazirdir. Bununla beraber fazla nikbinlik te doğru değildir. muallakta, halledilecek mesele vardır," demiştir.

Eden bundan sonra heyeti umumiyesi itibarile Akdeniz mevzuunu temas ederek demiştir ki:

"İspanya mes'alesinde İngilterenin fikri ademi müdahaleye devamdır. Yalnız bu ademi müdahale keyfiyetile de lâskaydı birbirine karıştırılmamalıdır. Akdenizde İngiltere menafii teh-

dit edilirken biz pek talû olarak lâskayd kalamayız..

Eden silâhlama mevzuuna da temas ederek gerek Akdeniz ve gerekse diğer yerlerde bunun bir âc alması arzusu neticesi olmadığını söylemiştir. Akdeniz mes'alesinde Eden'in: "İngiltere bu hayati yol üzerinde geçit hakkını her zaman müdafaa edecek; bu bir inhisar değil baktır," sözleri alkışlanmıştır.

İngiltere Hariciye nazırı Brüksel konferansı içinde: "Hepimizin arzusu Çindeki katliama bir nihayet verilmesidir," demiştir..

Aynı gün Avam Kamarası gibi Lordlar Kamarası da açılmış beynelmilel vaziyet müzakere edilmiştir.

iş kanunu

Kanun No 3018

Kabul tarihi: 3-5-1936

Nesri tarihi: 15-6-1936

(Dünden Artan)

Madde 67 — Yukarıki maddelerde yazılı hususi idarehanelerin faaliyet ve muameleleri, ilgili makamların daimi teftiş altındadır. Bunların hizmetlerine mukabil alacakları ücretleri gösteren tarifeler, salâhiyettar makame kontrol ve tasdik edilmiş olarak yazıhanelerinde herkesin göreceği surette büyük levhalarla ilân edilmiş bulunur.

Madde 68 — Muhtelif iş ve sanat zümrelerine mensup işverenlerin veya işçilerin kendi aralarında yahut muhtelif olarak tesis edilmiş teşekkülleri tarafından veyahut menafii umumiyeye hâdim olan veya böyle olmayıp ta munhasıran hayır işleriyle işgal eden cemiyetlerce iş ve iş bulma faaliyetine geçilmesi ve bu husus için kendi çevreleri içinde yapacakları teşkilâtın çalışması, ancak ilgili makamdaki izin almak ve bu makâmın her zaman teftişine tâbi bulun-

mak kayıdle, caizdir. Şu kadar ki, bu yolda açılacak büroların görevleri hizmetlere mukabil işçilerden her hangi bir ücret almaları yasaktır.

İşbu kanunun mer'iyete girmeden önce mevcut olup böyle mesleki teşekküller veya yukarıda yazılı vasıfları haiz cemiyetler tarafından idare olunan iş ve iş bulma faaliyetlerinin tarz ve usullerle buna müteferri muamelelere ve sairere dair gerekli malûmat ve izahat ihtiva etmek üzere, 66 ncı maddede hususi idarehaneler hakkında yazılı surette ve kanunun mer'iyetinden sonra üç ay içinde salâhiyettar makama bir beyanname verilecektir.

Madde 69 — 63 üncü maddede yazılı (Genel Merkez Dairesi) tarafından görülecek lüzum ve ihtiyaca göre, işverenlerin işçi ihtiyaclarını ve bazı vasıfları haiz işçilerin iş ihtiyaclarını her halde resmi ve işçi bulma teşkilâtına bildirmeleri ve umumiyette veya ban vasıfları haiz bir kısım işçilerin her hangi bir işe alınmadan önce mutlaka resmi teşkilâta muracaatla kendilerini kaydettirecek, işçilerini bildirmeleri usulleri karneleri, almaları usulleri (Devam edecek)

Frankocular Gijonu aldılar

İstanbul, 22 (Telgraf) — Gelen haberlere göre, Franko kuvvetleri Gijonu teslim almışlardır. Bir çok kasabaları da işgal etmişlerdir.

Franko yilbaşından evvel Madridi almak için İtalyandan yeni kuvvetler istemiştir.

Hatay hey'eti İskenderunda

Adana, 22 (Telgraf) — Hataya varan intihabî kontrolleri reislerle görüşmüş, kendilerine gösterilen hüsnü kabulden dolayı teşekkür etmişlerdir. Hey'et bugün İskenderuna gidecektir.

Fırtına kesildi

İstanbul 22 (Telgraf) — Karadenizde ve Egede fırtına dinmiştir. Gemiler seferlere başlamışlardır.

Çinliler taarruza geçtiler

İstanbul, 22 (Telgraf) — Şanghayda Çinliler sıkı taarruza geçmişlerdir. Japonlar geri çekilmektedirler.

Filistin Müftüsü

İstanbul, 22 (Telgraf) — Filistin Müftüsü Mısır'a gitmektedir.

Kazanç vergisi

Kanunun 42 nci maddesi mucibince yapılan tarhiyatın sureti tahsil hakkında bir emir geldi

2395 numaralı Kazanç Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde resen ve ikmalen yapılan tarhiyatla vergilerin tahsil suretini gösteren istisnai hükmün kanununun 42 inci maddesi mucibince beyanname tetkiki neticesinde yapılan ilave tarhiyata da teşmilî icab edip edilmeyeceği cereyan eden mahaberelelerden anlaşılımsız keşifet malive ve kâletince şu şekilde irah edilmiştir:

2395 numaralı kanunun 42 inci maddesinde mevzu bahis olan tarhiyat beyannamelerinin tetkiki neticesinde bulunan farklara taallük etmektedir. Kanunun 61 inci maddesinde beyanname yazılı kâr üzerinden tarh edilen vergiler için mükelleftelere itiraz hakkı tanınamış ve bunun haricindekiler için itiraz hakkı verilmiş olmasına mebnî beyanname mükellefteleri, itiraz haklarını ilk defa olarak 42 inci madde mucibince beyanname tetkikati neticesinde yapılan tarhiyat dolayısıyla istimal edeceklerdir.

Kanunun 61 ve 67 inci maddeleri hükmüne göre bu gibi vergilerin ya birin-

ci ilharname yazılı tiraz müddetinin inkızası veya hut itiraz edilmişse itirazları tetkik komisyonu kararının mükellefte tebliğiyle tahakkuk ettirerek, muayyen taksit müddetleri zarfında ve taksit müddetleri geçmişse deften tahsilî lüzum gelmektedir.

Kanunun tahsilata aid umumî hükümlerinin istisnasını teşkil eden 75 inci maddede yazılı tahsil usulü mükellefterin kanunî inecburiyetlere riayet etmemelerinden veya bir kısım kazançlarını ketmeylemelerinden dolayı 43 üncü maddede mucibince resen ve 76 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları mucibince de ikmalen yapılan tarhiyata münhasırdır. 42 inci madde mucibince ilâveten yapılan tarhiyat 75 inci madde mevzunna giremeyeceğinden bu maddeye müstenit tarhiyatın, yukarıda beyan edilmiş olduğu veçhile kanunun umumî hükümleri dairesinde tahsilî iktidaza eder.

Ona göre muamele yapılması lüzumunun merkez ve mühakk kazalar malmevurlarına tebliği rica olunur.

Köy kalkınması

Ziraat Bakanlığı faaliyete geçti

Kültür bakanlığı büyük bir köy kalkınması yaparak köylerde yetişecek öğretmenleri yetiştirmektedir.

Bundan başka köylü ile yakından alakadar olmak maksadıyla ziraat bakanlığı da faaliyete geçmiştir. Bu yaz sonunda yirmi tetkik heyeti teşkil edilerek Elazığ, Çankırı, Eskişehir vilâyetlerinde köy tetkikleri yapılacaktır.

Bu tetkiklere esas olmak üzere bazı sualler hazırlanmıştır.

Bu suallerden bir kısmı idari ve diğer kısmı ziraatidir. Ziraate taallük eden suallerden bazıları şunlardır:

Köyün arazisi tahminen kaç dekadardır? Saban altındaki toprakların takribî genişliği nedir? Nadas ve dinlenmeye bırakılan arazinin her yıl ekilen tarlaların miktarı nedir? Köyde 200 dekar ve daha fazla toprak olan kaç çiftçi vardır? 200 dekadardan az toprak olan kaç çiftçi vardır? Köyde toprak olarak bağ tesisi ne mülâzım ne kadar yer var-

dır? Köyün tabii ve sunî çayırıları, mer'ası, orman koruluk veya fındalığı varsa genişlikleri nedir? Köyde neler ekilir? İyi ve kötü yıllarda köyün ortalama he sapla geliri, köy tohumluklarının hali? Koşum, irad, damızlık hayvanları? Küçük, ehli hayvanları? Bunların yapacağı, tiftik, kil, deri, buyuz, bal, balmumu, süt, yağ, peynir gibi mahsüllerinin miktarı, satış fiyatları? Hayvan hastalıkları, pulluk, kara sahan, traktör, kültivatör, düven, barman makinesi ve sairer gibi ziraat vasıtaları? Köyün içme suyu var mıdır? Çiğme ve kuyuları ne haldedir? Hayvan sulama vaziyeti? Ziraat asayışı? Köylü ne kadar et, sebze, yağ, şeker yiyor? Köyde el sanatları ve dokuma tezgâhları var mıdır?

Orta Anadolunun üç vilâyetine tabii 400 köyün köyde, bu sualler sorularak inceden inceleme yapılmış olan taramaların neticelerini ve bu neticelere göre hazırlanmakta bulunan kalkınma programının esasları da yakında öğretilicektir.

Dünyada Olup Bitenler

Habeşistan İmparatorunun borcu

Habeşistan imparatorunun Londrada bir müesseseye 25 bin İngiliz lirası borcu vardır. Alacaklı imparator aleyhine dava açmıştır. Fakat imparatorun adamları gönderilen celbi kabul etmemişlerdir. İleri sürdükleri sebep bir imparatorun İngilterede mahkemeye davet olunmasının ve mahkûm edilmesinin mümkün olmayacağıdır. Alacaklı davasında ısrar ettiği için mahkeme Hâile Selâsiyenin imparator olup olmadığını tesbit edecektir.

Bu maksatla Londra hariciye nezaretine müracaat edilmiştir. Şimdi Hariciyeye gönderilecek olan bir memur onun imparator olup olmadığını mütehasıs sıfatla mahkemeye bildirecektir. Bu suretle Habeşistan imparatorluğunun İngiltere tarafından hâlâ tanımlanmadığı da anlaşılabilir olacaktır.

Eski İtlyadı bozma için

Marsilyadan bildirdiyor: İngiliz ordusu binbaşılardan Long İngiliz zabiti olarak dünyanın her tarafında dolayışı için tekaüde sevk edilirdikten sonra da bu hayattan mahrum kalmak istemez. Yine dünyanın muhtelif şehirlerinde yaşamak arzusu ile büyük İngiliz yolu vapurlarından birinde bir kabine kiralar ve o vapurla beraber seferler yapmağa başlar. Binbaşı Long iki sene mütemadiyen Okyanosları katettikten sonra vapur çürüğe çıkarılır. Bunun üzerine Long ikinci bir vapurda bir kabine kiralararak seyahatlerine devam eder.

Bu defa Marsilyada yine vapur değiştirmeye mecbur olur.

Binbaşı Long daha bir çok seferler yapacağını, vapurlarda daha uzun müddet yaşayacağını, bindiği sefineler çürüğe çıkarıldıkça yeni bir sefineye geçerek seyahatlerine devam edeceğini söylemiştir.

Genelevlerde silâh araştırması yapıldı

Genelevlerde yapılan silâh araştırmasında bir sustalı çeki ve bir ustura ile iki bel bıçağı musadere edilmiş ve taşıyanlar hakkında gereği yapılmıştır.

Tahkir etmiş

Tarla mahallesinden Sakib karısı Feride Üsküp, aynı mahalleden Ezacı Kadir karısı Zübeydeyi tahkir ettiği için yakalanarak Adlihyeye verilmiştir.

Tamirat eksiltmesi

Kadınhanı Mal Müdürlüğünden:

1 — 995 lira 7 kuzay bedelli ile Kadınhanı hükümet konusunun muhtacı tamir olan aksını 8/23/937 gününden itibaren 15 gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — İhale 22/12/937 Çarşamba günü saat 15 de Kadınhanı Mal müdürlüğünde yapılacaktır.

3 — Yüzde yedi buçuk muvakkat teminatı 75 lira 63 kuruştur.

4 — İsteklilerin serati anlamak ve pey sürmek üzere 3 üncü maddede yazılı teminat akçaları ile birlikte ihale gününde Kadınhanı mal müdürlüğünde müteşakkil komisyonla müracaatları ilân olunur.

10—13—16—10

Buğday satılacak

Türk Hava Kurumu için

1 - 12 - 937 den itibaren 20 gün süreyle ve açık artırma ile 30.000 kilo tahminden fazla miktarda mahlût buğday satılacağından müstacerat serati anlyarak pey sürmek üzere 20 - 1 - 1937 tarihinde Pazartesi günü saat 15 e kadar suber 62/23/937 emruları ilân olunur.

8 - 12 - 16 - 19

Satılık Büyük Ev

Çiftmerdiven mahallesinde Sarıyerde 16 numaralı iki taksimatlı, yedi oda, iki mutfak, büyük bahçeli ev Nüfus Müdürü B. Ali Rıza tarafından satılacaktır. İstiyenlerin Vilâyet Nüfus Müdürü B. Zarife müracaatları.

Bir müddettenberi Avrupada bulunan

Göz Hastalıkları Mütehasısı

Dr. Hulki Âmil Kayman

Tetkik seyahatinden dönmüş, f. Azmirde bir hastahanesi üstündeki yeni muayene hastahanesini kabule başlamıştır.

Hayret ve istifade

— Nasılsınız bayancığım?

— Teşekkür ederim se-

kerim. Aman ne güzel kumaş o.

— Üstünüzdü ki?

— Sabi beğendiniz mi?

— Pek çok beğendim.

Hele rengi, kaça aldınız bayancığım.

— Dört yüz tirmi beşe aldım.

— Hayret ediyorum. Sağ-

lam güzel bir kumaş, bu kadar ucuza nereden aldınız?

— Bayancığım: (Mumcular) ticarethanesinden aldım.

Bu kıy çok rahatız, iç-

maçlarımızı çocuklarımızı ihtiyaçlarını hep Mumcular ticarethanesinden alıyoruz.

— Bana çok büyük iyilik ettiniz. Teşekkür ederim bayancığım. Şimdi ben-

de Mumcular ticarethanesine gideyim; olmaz mı, kardeşim?

— Güle güle ruhum.

3 - 6

EKEKON

Akşamdan Çikolata ve Çiğdem

ABONE ŞARTLARI

Yıllığı 500 kuruş

Aylığı 300 kuruş

Şehirde aylık abone 50 kuruş

İLAN ÜCRETLERİ

Reklam ilanları her bir satıra

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

Yazın üçüncü gününe kadar

EKEKONUN kasımına

İnceleme ve teslimat için

EK-14

Eğitmenler Marşı

Geldik bir sel halinde yurdun dört bucağından
 Işıdıkça kafamız bu kültür ocağından,
 Alacağız köyleri "GERİ"nin kucağından,
 lks sonsuz olan biz köy eğitmenleri.

İşaret ATATÜRK'ten: Köylüye tapacağız.
 Kymz yarının cenneti yapacağız.

Köy aşkı, köylü derdi iimizde yanıyor,
 Köy savaşı bizlerle yeni hız kazanıyor,
 Yıllar süren uykudan köylümüz uyanıyor,
 deve başlayalı, biz köy eğitmenleri.

İşaret "ATATÜRK"ten: Köylüye tapacağız.
 Kymz yarının cenneti yapacağız.

Türk köylüsü!... Köyüne yayılacak bilgi, yen
 Bu uğurda zorluktan yılma ve usanma, yen
 Söz'de, işde birliği tek bir hedef edin sen,
 Diye haykırıyoruz, biz köy eğitmenleri.

İşaret ATATÜRK'ten: Köylüye tapacağız
 Kymz yarının cenneti yapacağız.

Mahmudiye Kursu Eğitmeni

Emin Taşkent

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Özgeçmiş

Adı Soyadı:	YASEMİN AKKAFA	İmza:	
Doğum Yeri:	HADİM		
Doğum Tarihi:	29/12/1985		
Medeni Durumu:	EVLİ		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Balcılar İ.Ö.O	-	Konya	1999
Lise	Meram Anadolu Lisesi	-	Konya	2003
Lisans	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi	Sınıf Öğretmenliği Bölümü	Konya	2007
Yüksek Lisans				

Becerileri:	Masa Tenisi Oynama, Resim Yapma, Materyal Tasarlama.
İlgi Alanları:	Eğitim Tarihi, Matematik, Geometri, Çevre, Çocuk Gelişimi.
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Adnan PINAR Zekeriya BÜLBÜL
Tel:	0 506 628 7999
Adres	Kozağaç Mahallesi, Karaağaç Sokak, Özdemir Sitesi No: 35/1 Meram/KONYA 0 332 329 03 64